Lei 200
ISBN 973-95333-6-1

săgeata otpăvită ucide
moartea nevăzută
asasinul din baie
casa crimei

Editura Orizonturi

ÎNGERII MORȚII

Paul Ștefănescu

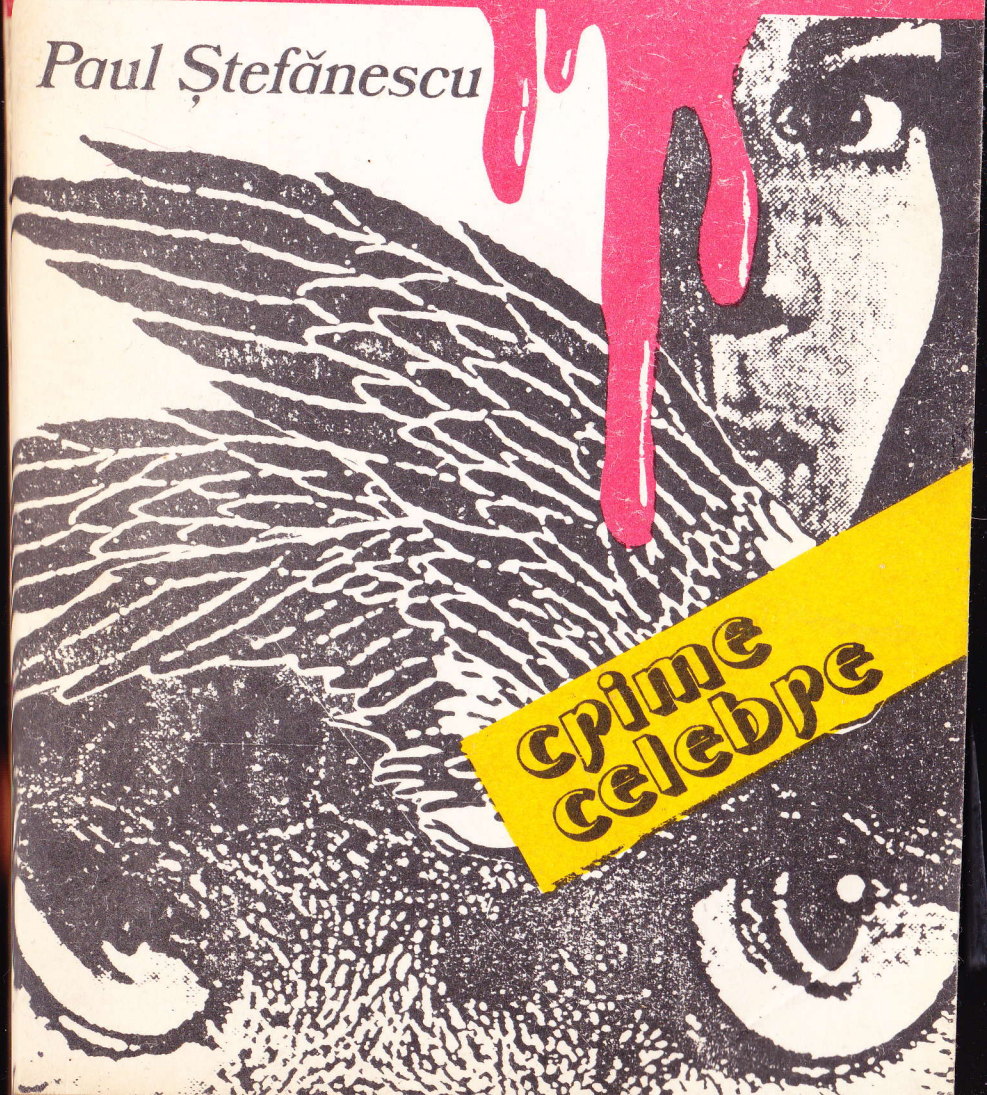

crime celebre

Coperta : **Simona Dumitrescu**

ISBN 973-95333-6-1

PAUL ȘTEFĂNESCU

INGERII MORȚII

EDITURA ORIZONTURI
BUCUREȘTI
1992

CUPRINS

Enigma cadavrului de la Millery 7
Orgiile macabre din Berkerekul 25
Asasinul din baie 36
Uzina crimei 51
Vampirul din Düsseldorf 58
Landru — contabilul morții 69
Criminalul din noaptea de revelion 85
Asasinat și... microscopie 102
Moartea nevăzută 109
Cadavrul din cariera de piatră 119
Casa crimei 126
Săgeata otrăvită 136
Plicul demascator 145
O dublă crimă în Manhattan 156
Ucigașul de prostituate 165
Strangulatorul din Boston 170
Dispariții misterioase 197
Spintecătorul din Yorkshire 215

ENIGMA CADAVRULUI DE LA MILLERY

Hazardul se servește de cele mai neobișnuite prilejuri pentru a scoate din anonimat oameni și întîmplări, făcînd cele mai grotești asocieri. Acestea sînt gîndurile care ne trec prin minte, acum cînd răsfoim documentele ce consemnează o întîmplare petrecută la Paris în anul de prag ce despărțea secolul al XIX-lea de cel de-al XX-lea. Dar trebuie să prevenim pe cititori că nu atît grozăvia crimei, căci despre o crimă este vorba, a electrizat opinia publică franceză, ci faptul că medicina legală s-a impus, aducîndu-și contribuția la descifrarea unei enigme ce depășea imaginația celui mai fertil romancier.

În dimineața zilei de 22 noiembrie 1899, micii vînzători de ziare din Paris străbăteau în fugă marile bulevarde strigînd : „Cadavrul a fost identificat !". Și trecătorii se îmbulzeau, smulgîndu-le din mînă gazetele, oprindu-se pentru o clipă din drumul lor către serviciu, pentru a afla mai devreme dezlegarea unei enigme ce le pusese curiozitatea la grea încercare. Miile de ochi priveau avizi cele două fotografii, trecînd plini de oroare de la una la alta. Una dintre ele reprezenta fața unui om pe cînd era încă în viață, iar cealaltă, capul complet descompus și de nerecunoscut al unui cadavru oribil.

Povestea a fost banală la început. Gouffé, un obscur portărel — ce e drept puțin cam afemeiat — a dispărut

în condiții ce i-au creat peste noapte o popularitate de vedetă, la care contribuiseră, trebuie să recunoaștem, și strădaniile infructuoase ale poliției de a-l găsi. Bineînțeles că toate acestea au fost aduse cît mai pe larg la cunoștința publicului, din motive lesne de ghicit : rezolvarea avea să aducă niște lauri, de care se simțea mare nevoie... Numai că lucrurile s-au complicat. În apropiere de Lyon, la Tour-De-Millery, a fost descoperit un cadavru într-o stare de descompunere ce făcea imposibilă identificarea sa. Și cum lui Gouffé nu i se dăduse de urmă, s-a pus întrebarea dacă nu cumva corpul găsit îi aparține. Ei bine, ziarele anunțau că este vorba de una și aceeași persoană și, în plus, descriau cu lux de amănunte cum s-a ajuns la această concluzie, precizînd totodată și cui anume aparținea deducția. Poliției ? Nu ! Era vorba de un om de știință — profesorul Lacassagne !

Bineînțeles că polițiștii nu s-au simțit jigniți de această înfrîngere, ci au tras învățămintele ce se cuveneau, îmbogățindu-și arsenalul. Iată ce menționa în acest sens *„Le Petit Journal"* : „Națiunea franceză a dat lumii pe Alphonse Bertillon, care a revoluționat metodele poliției judiciare. Modul în care a fost descifrată enigma de la Millery ne determină să considerăm că medicina franceză este în măsură să orienteze criminologia pe un drum nou. Identificarea cadavrului de la Millery marchează un moment crucial în istoria ei".

Puțin înainte de prînz, în ziua de 27 iulie 1889, comisarul Brissaud, șeful postului de poliție din arondismentul Bonne-Nouvelle, fu anunțat că un domn cere insistent să-i vorbească. Nu i-a trecut prin minte că urma să fie martorul începutului uneia dintre cele mai senzaționale afaceri ale secolului. Sergentul de serviciu a introdus un domn bine îmbrăcat, care, vădit stînjenit, a început să-i explice comisarului că cumnatul său, Gouffé, în vîrstă de 49 de ani, a dispărut. Comisarul l-a privit cercetător și i-a cerut o serie de amănunte, în speranța că vreun indiciu ar putea să-l scutească de amestecul într-o poveste de familie, cu un soț care își ia lumea în cap...

Dar lucrurile nu stăteau așa. Gouffé era portărel și văduv și locuia într-un apartament împreună cu fetele

sale. Cît privește lămuririle suplimentare, domnul Landry, cumnatul „dispărutului" la început a ezitat să le dea, dar la insistența comisarului a oferit în cele din urmă unele amănunte : Gouffé era un mare amator de aventuri galante și întreținea legături cu numeroase tinere de moravuri ușoare. „S-ar fi putut să facă o escapadă cu una dintre prietenele sale !" — a aruncat o vorbă comisarul. Landry a părut puțin convins și a plecat, urmînd să se informeze reciproc în cazul în care vor interveni elemente noi.

Au trecut trei zile și Gouffé nu a apărut și nici nu a dat vreun semn de viață. Comisarul Brissaud a transmis dosarul judecătorului de instrucție Dopffer și șefului siguranței, Goron.

Goron s-a decis să înceapă ancheta cu locuința lui Gouffé. Fără să piardă timp — și așa trecuse multă vreme și pericolul ca indiciile cele mai prețioase să se fi pierdut era mare — o porni către apartamentul portărelului. Începu cu biroul. Pe podea, în fața casei de bani, descoperi aruncate în neorînduială resturile a 18 bețe de chibrituri, arse aproape în întregime. Era clar că „cineva" a avut nevoie de lumină și că, intenționat, nu s-a servit de lampa cu gaz ce se afla pe masa de lucru. Șansele ca acest cineva să fie chiar proprietarul erau logic minime. Întrebată, portăreasa se grăbi să-și amintească că, în seara zilei cînd dispăruse domnul Gouffé, venise un necunoscut ce avea o cheie potrivită, cu care deschisese biroul fără nici o ezitare, rămînînd acolo mai mult timp, după care plecase încuind ușa și trecînd calm prin fața cămărușei ei. Exprimîndu-și surprinderea în legătură cu lipsa de vigilență de care dăduse dovadă aceasta, Goron reuși să obțină noi amănunte : cînd bărbatul a urcat scara ce ducea spre apartamentul portărelului, văzîndu-l din spate, a avut impresia că este însuși Gouffé, dar și-a dat seama că este vorba de un străin abia în momentul cînd a coborît și a trecut din nou prin dreptul ferestrei sale, părăsind imobilul.

Șefului siguranței îi era acum clar că un necunoscut, aflat în posesia legăturii cu chei a portărelului, venise seara și, pătrunzînd în biroul acestuia, încercase să des-

chidă casa de bani. Cercetările întreprinse în localurile din vecinătatea locuinței dispărutului nu au condus la nici un rezultat. Au fost interogate sute de persoane și misterul rămînea tot atît de nepătruns. Aria cercetărilor a fost extinsă. Fotografia și semnalmentele dispărutului au fost trimise la toate posturile de poliție de pe teritoriul Franței, invitînd pe oricine putea să dea informații organelor de poliție despre un bărbat slab, de circa 1,75 m înălțime, bine îmbrăcat, cu păr bogat, castaniu, purtînd o barbă tăiată în colțuri.

Au fost emise tot felul de supoziții și nici una nu a fost neglijată. Posibilitatea ca, lipsit de acte de identitate, Gouffé să zacă ucis undeva nu a fost exclusă. Și Goron dădu dispoziție să fie examinate, cu cea mai mare atenție, cadavrele găsite și nici unul să nu fie îngropat fără asentimentul său. El însuși supraveghea totul cu cea mai mare strășnicie.

În dimineața zilei de 17 august, Goron a venit la serviciu prost dispus. Se aștepta să primească o mustruluială bună din partea prefectului. Blestematul caz ce-i picase din senin și în care nu găsea un capăt de unde să apuce îl irita enorm. Repezi băiatul de prăvălie ce-i adusese cafeaua și ziarele și se așeză în fotoliul din spatele biroului, privind gînditor în gol. Trebuia să facă ceva. Dar ce ? Gouffé dispăruse pur și simplu, părînd că-l înghițise pămîntul. Începu să răsfoiască maldărul de ziare. *„Le Quotidien Provençal“* și *„La Lanterne“* aveau fiecare inserată aceeași știre : locuitorii unui sat din preajma Lyonului descoperiseră din întîmplare, pe malul Rhônului, corpul unui om introdus într-un sac. Cadavrul fusese transportat la morga din Lyon. Goron îi telefonă imediat judecătorului de instrucție Dopffer, cerîndu-i să telegrafieze la Lyon ; răspunsul omologului său, judecătorul de instrucție Bastide, era însă dezarmant : era vorba de un necunoscut, în orice caz nu putea fi Gouffé, cel puțin așa indicau măsurătorile antropometrice efectuate.

Goron primi știrile fără să se lase prea convins de cuprinsul lor. El se decise să ceară lămuriri suplimentare și se adresă... ziariștilor din Lyon. Din experiența sa știa

că deseori reporterii vedeau lucruri pe care polițiștii le scăpaseră din vedere sau pur și simplu le omiseseră. Iată ce i se comunică lui Goron : pe la începutul lunii august, cîțiva locuitori din marginea localității rurale Millery au început să fie tot mai neliniștiți din cauza unui miros respingător pe care-l aducea vîntul dinspre malurile rîului. În cele din urmă, Goffy, gardistul satului, condus de miros, a reușit să depisteze o groapă, din care a scos un sac mare de iută. Tăindu-l cu cuțitul, a zărit înăuntru un corp omenesc pe jumătate descompus, al cărui craniu era acoperit cu șuvițe de păr negru. Îngrozit, Goffy a alergat într-un suflet la jandarmerie. Cîteva ore mai tîrziu, un reprezentant al procurorului din Lyon, Bérard, și un medic, Paul Bernard, s-au deplasat la fața locului să vadă despre ce este vorba. Era de-acum seară și, la lumina felinarelor, nu se putea distinge mare lucru, așa încît cei doi dispuseră să se transporte cadavrul la morga orașului Lyon.

În zorii zilei de 14 august cînd căldura nu prinsese încă a se lăsa, doctorul Bernard a efectuat autopsia. Redactîndu-și raportul, el avea se menționeze că bărbatul, complet gol, fusese vîrît în sac, cu capul înainte. Corpul îi era învelit într-o pînză impermeabilă și legat cu o frînghie lungă de 7,5 metri. Omul măsura 1,70 m și putea avea cam 35—45 de ani. Părul și barba îi erau negre. Laringele prezenta fracturi în două locuri, denotînd că moartea îi fusese provocată prin strangulare.

În timp ce-și redacta ultimele fraze ale raportului său, dr. Bernard fu încunoștiințat să se prezinte pentru a face o nouă constatare. Un țăran, care culegea melci pe malul Rhônului, a găsit într-o viroagă un cufăr ce exala un puternic miros fetid. Jandarmul satului găsi de cuviință să trimită cufărul la poliția din Lyon. Și bine a făcut. Polițiștii găsiră pe misteriosul geamantan, rupt în mai multe locuri, o etichetă a căilor ferate, pe care se putea citi : „Paris 1231 — Paris la 27.07.188“...

La poliția din Lyon s-a făcut imediat o legătură între cadavrul găsit și cufăr, presupunîndu-se că, probabil, acesta servise la transportarea corpului necunoscutului. Ipoteza avea să fie confirmată de faptul că același paznic Goffy, căutînd în jurul locului unde găsise sacul, a desco-

perit o cheiță ce se potrivea perfect la închizătorile cufărului.

Șeful siguranței a aflat datele expuse mai sus de la reporterul ziarului „*La Lanterne*". Erau mai prețioase decît ale polițiștilor din provincie. Pentru a exclude orice eroare, dispuse ca cumnatul lui Gouffé, Landry, însoțit de un agent de poliție, brigadierul Soudais, să meargă la Lyon pentru a confirma dacă omul găsit la Millery era sau nu Gouffé.

Ajungînd spre seară la Lyon, cei doi au fost întîmpinați cu rezervă de autoritățile locale, lezate în amorul propriu de faptul că „centrul" nu le acorda suficientă încredere. Așa că Landry și Soudais fură îndrumați către morgă.

Este un fel de a spune morgă : stabilimentul în cauză, demn de pana unui Dostoievski, trezea fiori celui care se însumeta să-i treacă pragul. Morga din Lyon — la acea vreme — era o fostă baracă marinărească, aflată în fața spitalului comunal, pe malul rîului. Un miros insuportabil de cadavru luase acum locul celui de pește și fructe de mare, făcîndu-se simțit pînă la cîteva sute de metri împrejur.

Pe mesele de zinc zăceau, în poziții nefirești, „clienții" acestei case a morții. Și peste tot acest imperiu al tragicului domnea papa Delaignue, un bătrîn soios, cu părul și barba crescute în dezordine, cu îmbrăcămintea murdară, în jurul căruia, cînd își făcea apariția în piață, se făcea gol.

După ce Landry și Soudais i-au spus bătrînului gardian despre ce este vorba, acesta a luat un felinar de lîngă culcușul pe care și-l amenajase într-un fel de cocioabă la intrarea barăcii și le-a făcut semn cu capul să-l urmeze. Cu pași nesiguri, s-a apropiat de o grămadă informă ce amintea vag corpul unui om și a ridicat felinarul la înălțimea capului. Cei doi au privit nedumeriți cadavrul pe jumătate descompus, simțind că li se întoarce stomacul pe dos. Landry atît a putut să remarce : părul celui care se afla pe masa de zinc era negru, în timp ce cumnatul său avea părul șaten. S-au dus să se culce, urmăriți de coșmarul celor văzute. A doua zi în zori au telegrafiat șefului

Siguranței, anunțîndu-l că nu putea fi vorba de cel căutat. Cu primul tren s-au întors apoi la Paris și s-au despărțit, tăcuți, în gară.

Vîlva stîrnită de insolita descoperire, la care contribuiseră și ziarele locale, a făcut ca în aceeași zi să se prezinte la judecătorul Vial din Lyon un birjar, pe nume Laforge. Depoziția acestuia cuprindea în linii mari următoarele : în ziua de 6 iulie, pe cînd se găsea cu birja sa în fața gării, a apărut un pasager însoțit de alți doi necunoscuți, care au adus un cufăr ce părea greu, și toți trei au cerut să fie duși în apropierea localității Millery. Ajunși la destinație, cel care părea „șeful" i-a cerut birjarului să aștepte puțin, făcîndu-se toți trei nevăzuți cu cufărul, în direcția pădurici ce mărginea rîul. Nu a trecut mult timp și cei trei s-au reîntors cu mîinile goale, semn că se debarasaseră de neobișnuitul bagaj. S-au urcat din nou în trăsură și s-au reîntors la Lyon, plătindu-i un bacșiș gras. La început, birjarul a crezut că a avut de-a face cu niște hoți, dar ulterior, gîndindu-se mai bine, a venit să declare cele întîmplate. Cînd i s-a arătat cufărul găsit de poliție, Laforge nu a ezitat să recunoască că despre acesta era vorba. Prezentîndu-i-se mai multe fotografii, birjarul a indicat trei dintre acestea, recunoscînd în ele pe cei trei clienți ai săi. Fotografiile aparțineau numiților Chatin, Revol și Bouvanet. Faptul se complica prin aceea că cei trei erau arestați de pe data de 9 iulie, fiind implicați într-un caz de omucidere. Și judecătorul Vial a făcut cunoscut lui Goron că necunoscutul de la Millery nu are nici o legătură cu dispărutul de la Paris și că a dat dispoziție să fie îngropat, dat fiind starea avansată de putrefacție.

Goron, mînios, nu și-a ascuns nemulțumirea, menținîndu-și părerea că cei din Lyon se înșală. Și derularea evenimentelor avea să-i dea dreptate experimentatului polițist, al cărui fler era demn de invidiat.

În acest timp nu a slăbit nici o clipă ancheta în jurul dispărutului. A reușit astfel să-i parvină informația că în ziua de 25 iulie Gouffé a fost văzut în Braseria „Goutemberg" în compania unui oarecare Michel Eyraud, pretins comerciant, și a amantei acestuia, Gabrielle Bompard.

Perechea avea o proastă reputație, trăind din afaceri necurate, iar cîteodată, de pe urma prietenilor de ocazie ai tinerei femei. Goron a cerut amănunte asupra celor doi, dar, fapt curios, Michel și Gabrielle nu au mai fost văzuți din ziua în care fusese semnalată dispariția lui Gouffé : 27 iulie. Goron nu a mai ezitat și a dat ordin ca cei doi să fie căutați. Perechea însă nu era de găsit : timp de o lună cercetările nu au condus la nici un rezultat. Nici cea mai mică urmă.

Tapajul făcut în ziare pentru identificarea lui Gouffé a făcut ca opinia publicată să devină tot mai insistentă, cerînd prefectului să rezolve cazul. Și Goron simțea cum prestigiul său și, mai ales, fotoliul pe care îl ocupa se clatină. Se decise să reia problema necunoscutului de la Millery.

Judecătorul de instrucție Vial îi răspunse că cei trei arestați negau că ar fi participat la uciderea portărelului și că, după părerea sa, vor dezvălui în cele din urmă identitatea celui pe care îl uciseseră. Dar legat de aceasta, Vial rugă pe Goron să verifice dacă vreun funcționar al gării Lyon nu-și amintea de persoana care expediase cufărul. Judecătorul credea că un călător fusese jefuit și apoi introdus în propriul său cufăr. Felul în care arăta acesta nu putea să nu fi atras atenția cuiva.

Coincidențele se țineau lanț : Gouffé dispăruse la 27 iulie ; un cufăr servind la transportul unui cadavru fusese expediat din Paris la aceeași dată ; perechea Michel și Gabrielle dispăruse la aceeași dată, ca înghițită de pămînt, iar la Lyon apăruse un cadavru necunoscut ce venea de la Paris, trimis cu cufărul misterios. Goron nu putea fi convins că necunoscutul găsit la Millery nu era Gouffé, în ciuda raportului medico-legal sau afirmației cumnatului lui Gouffé asupra identității omului din sac.

Judecătorul de instrucție Dopffer încuviință în cele din urmă ca Goron să-și extindă ancheta la Lyon, dînd în acest sens dispozițiile necesare. Faimoasa siguranță, deși avea agenți în toată țara, oficial nu putea acționa decît în perimetrul Parisului !

La 11 noiembrie șeful Siguranței, însoțit de inspectorul Jaume, sosi la Lyon. Primul drum îl făcu la judecătorul

de instrucție Vial și începu a-i reproșa neconcordanța dintre realitate și faptele relatate de birjarul Laforge. Acesta din urmă pretindea că dusese cufărul, împreună cu cei trei pasageri, de la gara din Lyon în împrejurimile satului Millery pe data de 6 iulie ; cum se face însă că hîrtiile dovedeau că expedierea lui din Paris și sosirea la Lyon purtau data de 27 iulie ? Era exclus ca autoritățile căilor ferate să fi făcut o asemenea greșeală. Numai dacă birjarul nu i-a servit o poveste imaginară !

Vial își dădu seama de greșeala elementară pe care o făcuse și chemă pe Laforge. În fața lui Goron, birjarul fu nevoit să spună adevărul : da, minți pentru a se face apreciat de poliție, fiind speriat la gîndul că, săvîrșind o găinărie, ar fi putut avea neplăceri și i s-ar fi ridicat autorizația de a mai avea trăsură.

Goron nu-l slăbi pe Vial : îi pretinse să ordone exhumarea cadavrului găsit la Millery și să procedeze la o nouă autopsie. La început, Vial încercă să se opună, simțind că reputația sa ar fi avut de suferit, dacă s-ar fi dovedit că a procedat pripit. Procurorul Bérard era de față și, implicat fiind și el, căută să-l sprijine pe Vial, apelînd la o serie de subterfugii avocățești. Dar Goron era inflexibil și le atrase atenția celor doi că afacerea ar putea lua proporții nedorite dacă nu se da curs cererii sale. Disputa a durat pînă seara și Goron își impuse în cele din urmă voința : judecătorul Vial și procurorul Bérard încuviințară exhumarea și autopsia necunoscutului găsit la Millery pentru data de 12 noiembrie 1889, autopsia urmînd să fie efectuată de Lacassagne, profesor de medicină legală la Facultatea din Lyon.

La 12 noiembrie 1889, în primele ore ale zilei, prin burnița măruntă și rece de toamnă, un grup alcătuit din cinci persoane — Goron, Jaume și Lacassagne, însoțiți de doi gropari — mergea pe aleea principală a cimitirului Din Lyon. „Omul de la Millery“ fusese îngropat undeva mai în spate, la dreapta capelei. Cînd au ajuns în dreptul figurii nr. 126, s-au oprit. Aici erau locurile rezervate municipalității și pe care aceasta de obicei le concesiona oamenilor lipsiți de mijloace materiale. Goron a verificat încă o dată numărul înscris pe bucata de tablă și a făcut

semn groparilor să se apuce de treabă. Pămîntul era afînat și nu începuse să se taseze. Găsiră sicriul destul de repede. Un furgon l-a transportat la Facultatea de medicină, iar cei trei și-au dat întîlnire aici pentru după-amiază, în amfiteatrul în care profesorul Lacassagne își ținea cursurile. Pînă atunci, Goron însoți de Jaume au dat o fugă la redacția ziarului *„La Lanterne"*, sperînd să mai obțină ceva informații.

La ora două după-amiază, corpul necunoscutului de la Millery se afla pe masa de ardezie din amfiteatrul lui Lacassagne. Sala, de obicei plină pînă la refuz — căci lecțiile profesorului erau audiate nu numai de studenți, ci și de un public foarte eterogen, atras de erudiția și elocința acestuia — era acum pustie. În bănci se găsea un singur ocupant, și acesta sus, în ultimul rînd, cu o batistă enormă pe care o ținea la nas : inspectorul Jaume.

Alături de profesor și de asistentul său, doctorul Saint-Cyr, stăpînindu-și mai ușor sau mai greu repulsia, se aflau Goron, procurorul Republicii Bérard, dr. Rollet și dr. Bernard, cel care efectuase prima autopsie a necunoscutului de la Millery.

Lacassagne dădea acum pentru prima oară cu ochii de cadavrul pe care avea să-l disece. Fiind extrem de ocupat în restul zilei, corpul fusese așezat pe masă de către laboranții săi. De la prima privire și-a dat seama de starea în care se afla cadavrul : Bernard efectuase autopsia de așa manieră, încît inciziile distruseseră și ceea ce mai rămăsese intact în urma putrefacției. Sarcina pe care o avea de îndeplinit nu era ușoară și, pentru a o duce la bun sfîrșit, i-au trebuit 11 zile. Bineînțeles că nu l-a scutit pe dr. Bernard de o mustruluială zdravănă, cu atît mai usturătoare, cu cît acesta o primise în fața unei asistențe ce nu era de neglijat.

Lacassagne a început prin a degaja scheletul de carnea puternic intrată în putrefacție. Ne putem da seama de condițiile în care lucrau medicii legiști în acea epocă, cînd nu existau nici frigidere și nici mănuși de cauciuc sau antibiotice, pentru a opri o septicemie ce pîndea în orice clipă.

Oasele urmau să-i servească la aprecierea taliei necunoscutului. Lacassagne împreună cu colaboratorii săi efectuaseră recent studii laborioase, pe zeci și zeci de cadavre, în vederea stabilirii unor corelații între lungimea oaselor și talie.

Profesorul măsură oasele brațelor, înmulți valoarea obținută cu factorul de corelație, rezultatul obținut indicîndu-i înălțimea de 1,76 m ; repetă măsurătorile și calculele cu oasele picioarelor — de astă dată rezultatele indicau o înălțime de 1,81 m. Și, așa cum recomanda într-o lucrare pe care tocmai o publicase, el făcu media celor două rezultate : 1,78 m. Aceasta era înălțimea omului de la Millery. Goron nu știa ce să creadă ; Gouffé, după spusele cumnatului său, nu măsura mai mult de 1,75 m ! Spusele acestuia trebuiau verificate : s-a gîndit să se adreseze Comisariatului militar din Paris, care avea evidența tuturor acelora care îi trecuseră pragul la vîrsta efectuării stagiului militar. Telefonă la Paris : cercetîndu-se hîrtiile militare ale lui Gouffé, acestea arătau că la încorporare măsurase 1,78 m. Rezultatul era surprinzător. Goron era obișnuit ca în meseria sa să aplice principiul : măsoară de două ori și apoi taie ! S-a gîndit să mai facă o verificare și a cerut cumnatului lui Gouffé să-l ducă la croitorul acestuia. Croitorul a deschis un registru în care își însemna comenzile și măsurile clienților : Gouffé avea înălțimea de 1,78 m. Și cifrele corespundeau, uimitor, cu datele avansate de Lacassagne.

Între timp, profesorul își continuase cercetările, concentrîndu-și atenția în întregime asupra scheletului, transformat acum într-o grămadă de oase curățate și spălate cu o soluție de sublimat. Studiate unul cîte unul, observă că oasele piciorului drept erau mai puțin dezvoltate. Această deficiență era mai marcată la partea inferioară a femurului. Constatările îl duseră cu gîndul la existența unei maladii. Continuîndu-și cercetările, convingerile aveau să-i fie întărite de modificările osoase decelate. Meticulos, Lacassagne cîntări oasele : diferența dintre greutatea totală a piciorului drept și cea a celui stîng era de aproximativ 39 g. Nu mai încăpea nici o îndoială că

necunoscutul prezentase o deformație destul de serioasă, datorită unei boli — probabil tuberculoză — care se instalase în tinerețe.

Goron ascultă cu atenție explicațiile amănunțite ale profesorului, admirîndu-i spiritul deductiv. Șeful Siguranței se deplasă la Paris și merse la locuința lui Gouffé. Fiica acestuia, medicul și croitorul portărelului au confirmat că Gouffé șchiopăta ușor, în urma unei afecțiuni dobîndite în tinerețe. Goron găsise în sfîrșit un fir ce-l putea conduce la elucidarea misterului. Se întoarse la Lyon, unde Lacassagne avea să-i furnizeze noi amănunte. Examinînd mandibula și gîtul, profesorul a descoperit fracturarea cartilajelor laringiene. Deci victima fusese strangulată și, după opinia lui Lacassagne, care se orientă după forța necesară săvîrșirii atacului, era mai degrabă vorba de o sufocare cu mîna a victimei. Aprecierea vîrstei a fost o operațiune care s-a bazat în mare parte pe cercetările anterioare ale lui Lacassagne. Examinînd uzura fiziologică a dinților, el a precizat că necunoscutul de la Millery trebuia să numere circa 50 de ani. Dar acum Goron nu a mai fost deloc surprins la informația lui Lacassagne : avea deplină încredere în știința și arta profesorului. Într-adevăr, Gouffé avusese 49 de ani !

Lacassagne avea să mai ofere o probă de competență profesională : analiza părului. Am spus la început că, datorită gradului avansat de putrefacție, cît și autopsiei efectuate neîndemînatic de dr. Bernard, profesorul și-a concentrat întreaga atenție asupra cercetării scheletului și părului. Terminînd cu oasele, veni rîndul părului.

Exista un mare semn de întrebare datorat neconcordanței dintre cele spuse de cei ce-l cunoșteau pe Gouffé, și anume că acesta avea părul șaten, și faptul că părul cadavrului găsit la Millery era negru. Lacassagne a rezolvat și această problemă : a luat cîteva fire de păr și le-a spălat ; acestea au devenit șatene ! Părul victimei fusese deci vopsit și, în pămînt, datorită condițiilor mediului, își schimbase culoarea, devenind negru. Pentru a se convinge, trimise pe inspectorul Jaume la Paris să aducă peria de cap a lui Gouffé. Firele de păr rămase în

aceasta fură comparate cu cele ale omului de la Millery : erau identice.

La 21 noiembrie 1889, profesorul Lacassagne invită, pentru ultima oară, în amfiteatrul său pe cei în a căror prezență, în după-amiaza zilei de 12 noiembrie, începuse autopsia necunoscutului de la Millery.

— Domnilor, le spuse profesorul, arătînd cu brațul stîng spre masa de ardezie pe care se zăreau resturile omenești, „necunoscutul de la Millery“ are acum un nume : Gouffé !

*

Cele relatate mai sus au apărut a doua zi în marile ziare pariziene, bineînțeles presărate cu multe amănunte, pe care nu le-am mai redat. Și mult timp după aceasta reportajul putea fi regăsit, cuvînt cu cuvînt, în cărțile și lucrările de specialitate.

Dar, pentru Goron, odată cu identificarea lui Gouffé — succes care, trebuie să recunoaștem, se datora în cea mai mare parte profesorului Lacassagne, dar, ca să nu-l nedreptățim pe șeful siguranței, și perseverenței sale de a ști cine era omul de la Millery —, abia începea adevărata sa misiune. Cu alte cuvinte, greul. Deci, trebuia găsit asasinul lui Gouffé. Stimulat de faptul că apucase pe un drum bun, Goron s-a pus pe treabă.

Singura probă palpabilă de care dispunea în acel moment era cufărul în care fusese trimis cadavrul lui Gouffé de la Paris la Lyon. Trebuia deci căutat cel care făcuse această operație. Aduse cufărul la Paris și, după ce dispuse să i se facă reparațiile necesare ca să arate ca la început, îl expuse la morga din Paris, anunțînd în ziare publicul că este rugat să furnizeze orice informație posibilă legată de acesta. Mai mult, fotografia a fost publicată și în ziare. Prin fața cufărului s-au perindat zeci de mii de persoane, dar nimeni nu a fost în măsură să dea nici cea mai vagă indicație. După cîteva zile, s-a prezentat un șelar la poliție și a declarat că acel cufăr era de construcție englezească și nu se vindea pe piața franceză. Goron tocmai primise o scrisoare expediată din

Londra de către un francez, Chevon, prin care acesta îi făcea cunoscut că, la recomandarea unei prietene, doamna Vesprès, închiriase o cameră unui oarecare Michel, care era însoțit de fiica sa. Patru zile mai tîrziu chiriașul a cumpărat de la magazinul „Zwanziger", situat pe Euston Road, un cufăr identic cu cel fotografiat în ziarele pariziene. Pe la jumătatea lunii iulie ciudații chiriași au părăsit Londra, plecînd într-o direcție necunoscută.

Fără să piardă timp, în aceeași zi, Goron a însărcinat pe unul dintre inspectorii săi, Hulier, să plece la Londra cu misiunea de a extinde cercetările. Inspectorul și-a început ancheta cu magazinul „Zwanziger". Unul dintre vînzători și-a amintit că a vîndut, la 11 iunie, un asemenea cufăr unui francez. Reținuse bine aceasta, pentru că bărbatul, în vîrstă de aproximativ 50 de ani, făcea notă discordantă cu însoțitoarea sa : era un om cu o față dură, încadrată de o barbă rară. Mîinile, extrem de lungi, contrastau cu picioarele scurte, ceea ce-i dădea un mers caracteristic. Însoțitoarea, foarte frumoasă, schimbase cu nescunoscutul cîteva fraze în limba franceză.

Inspectorul telefonă de îndată șefului Siguranței, comunicîndu-i rezultatul anchetei sale. Goron, nerăbdător să nu piardă vreun amănunt, se decise să continue personal ancheta. Luă cufărul și plecă la Londra, unde ajunse la 19 decembrie. Reluă ancheta la firma „Zwanziger". Vînzătorul încuviință, fără ezitare, că era vorba de cufărul vîndut francezului. Merse apoi la Chevon. Da, era cufărul pe care-l zărise la chiriașul său ! Goron era un om care nu putea fi păcălit ușor, cunoscuse îndeaproape lumea interlopă și obținuse fiecare grad cu prețul unei trude îndelungate, așa că-și puse imediat întrebarea : de unde-l cunoștea doamna Vesprès pe francezul pe care-l recomandase lui Chevon ? O invită deci la circumscripția de poliție și o supuse unui interogatoriu în toată regula. Femeia a cedat repede. Necunoscutul se numea Michel Eyraud și trăise cu el în urmă cu 14 ani. Cît privește pe însoțitoarea acestuia, pretinsa sa fiică, ea nu era în realitate decît amanta lui, Gabrielle Bompard.

Goron își aminti că primele cercetări efectuate la Paris îi furnizaseră informația că portărelul fusese văzut

adeseori, în compania cuplului Michel Eyraud și Gabrielle Bompard.

Nemaiavînd ce face la Londra, Goron se reîntoarse la Paris. Organiză de îndată o adevărată vînătoare a celor doi. Primele informații care-i parveniră din lumea interlopă se refereau la Eyraud. Conform celor relatate, acesta era un aventurier și escroc, mare amator de femei, în ciuda celor 56 de ani ai săi și a unei chelii, pe care și-o ascundea sub o perucă. În ultima vreme trăia cu o prostituată — Gabrielle Bompard —, pe cît de frumoasă, pe atît de depravată la cei numai 20 de ani ai săi.

Cercetările în Franța nu au dus la nici un rezultat. Atunci Goron a trimis numeroase scrisori și fotografii ale suspecților la ambasadele și consulatele din Europa, America de Nord și America de Sud.

La 16 ianuarie, poșta i-a adus o scrisoare trimisă din New York. Expeditorul își scrisese numele pe cealaltă parte a plicului : Michel Eyraud. Surpriza lui Goron a fost indescriptibilă. Nici nu a știut cînd a deschis plicul și a scos din acesta scrisoarea ce conținea nici mai mult nici mai puțin decît 20 de pagini.

El, Eyraud, declara că este foarte indignat de comportarea poliției franceze. Cum era posibil să fie acuzat de asasinarea prietenului său Gouffé ?! Fusese nevoit să părăsească Franța din motive financiare. Cît privește pe Gabrielle Bompard, probabil că aceasta era mai mult ca sigur vinovată de uciderea lui Gouffé, cu care trăia. Pe scurt, cam acesta era cuprinsul lungii misive. Dar nu avea să fie singura. În cele două care îi urmară — în zilele de 18 și 20 ianuarie — Eyraud, într-un stil incoerent, își pleda nevinovăția.

În după-amiaza zilei de 22 ianuarie, în anticamera biroului șefului siguranței și-a făcut intrarea o pereche, solicitînd o audiență. Bărbatul, un american, se numea George Garanger și era un bogat om de afaceri. Însoțitoarea sa : „mică, elegantă, dar, în ciuda celor abia 20 de ani ai săi, trăsăturile îi trădau o viață dezordonată. Ceea ce te izbea din primul moment era senzualitatea care năvălea prin toți porii săi...". Cînd secretara a trebuit

să-i scrie numele în carnețelul său, mîna a început să-i tremure : tînăra se numea Gabriella Bompard !

Goron i-a primit imediat și, așa cum avea să recunoască mai tîrziu, i-a trebuit cîtva timp pentru a-și stăpîni emoția ce-l cuprinsese. Bărbatul, într-o franțuzească stîlcită, a început să explice : în cursul unui voiaj de afaceri a făcut cunoștință unui francez, pe nume Vanaerd și a fiicei salei Berthe, de care s-a îndrăgostit. Cu permisiunea tatălui, americanul a venit la Paris însoțit de Berthe, al cărei amant a devenit. De fapt, vroia s-o ia în căsătorie pe fată. La Paris a avut surpriza să afle că, de fapt, Vanaerd se numea în realitate Eyraud și că era căutat de poliție pentru uciderea lui Gouffé. Americanul venise să pledeze pentru nevinovăția iubitei sale, care îi relatase, plîngînd, următoarele : Eyraud închiriase în Paris un mic apartament pe strada Tronson-du-Coudray. A convins-o pe Gabrielle să accepte un *randez-vous* cu Gouffé în ziua de 26 iulie. Dar, în aceeași zi, a anunțat-o pe tînără că Gouffé nu va mai veni, avînd alte afaceri mai importante. A doua zi, cei doi au plecat în sud, Eyraud avînd printre bagajele sale și un cufăr ce cîntărea mult. La Lyon, Eyraud a închiriat o birjă și a plecat în direcția satului Millery. Ajuns acolo, s-a întîlnit cu un om, căruia i-a încredințat cufărul.

La puțină vreme a convins-o pe Gabrielle să-l urmeze în America, unde pretindea că este pe punctul să întreprindă mari afaceri. Aceasta a fost relatarea americanului, care, sorbind-o din ochi pe Gabrielle, sublinie, pentru a mia oară, că era convins de inocența acesteia, ca dovadă că a convins-o să vină la poliție pentru a înlătura orice suspiciune împotriva sa.

Dar Goron și-a dat seama că întreaga poveste servită de naivul american era opera femeii, în încercarea de a-și salva viața pentru fărădelegea la care fusese părtașă. Goron apăsă pe butonul soneriei roșii : își făcu apariția inspectorul de serviciu. Și, spre stupefacția vizitatorului, o declară arestată pe Gabrielle Bompard, încredințînd-o agentului pentru a o conduce la arest.

A urmat apoi tratamentul aplicat marilor criminali ce se dovedeau îndărătnici în a-și recunoaște vina : in-

terogatorii ce nu mai conteneau zi și noapte și mîncare puțină. Supusă unui astfel de regim, la sfîrșitul lunii ianuarie, Gabrielle începu să se destăinuiască. Participase activ la crimă, dar afirma cu tărie că nu a fost decît o unealtă pasivă în mîinile lui Eyraud, care pur și simplu o domina, nefiind capabilă să se sustragă influenței sale. Crima fusese pregătită pînă în cele mai mici amănunte...

...Deasupra capătului patului, Eyraud fixase de plafon un inel prin care trecuse o frînghie subțire, la extremitatea căreia atașase un cîrlig ; totul era ascuns de o draperie. În seara zilei de 26 iulie, Eyraud s-a ascuns în spatele draperiei, fără să-și trădeze prezența. La puțină vreme a sosit Gouffé, „tremurînd de dorință" (ziarele nu au omis nici cele mai mici amănunte, după cum se vede). Gabrielle l-a primit foarte tandră, avînd pe ea doar o rochie de casă transparentă. După cîteva momente, femeia s-a întins pe pat atrăgîndu-l pe Gouffé după ea. Au început să se joace și, scoțîndu-și cordonul rochiei, sub un pretext oarecare, l-a înnodat în jurul gîtului lui Gouffé. În acel moment Eyraud a apucat de cele două capete, le-a înnodat și le-a trecut pe după cîrlig, trăgînd cu toată puterea de frînghie. Gouffé, în ciuda poziției în care se afla, a mai avut puterea să scoată cîteva strigăte. Alarmat că ar putea fi auzit, Eyraud s-a repezit și l-a strangulat cu propriile sale mîini. Deci Lacassagne reconstituise în mod magistral modul cum decurseseră lucrurile. Gouffé și-a dat sfîrșitul repede. Fără să piardă timp, Eyraud l-a împachetat într-o bucată de pînză impermeabilă, legîndu-l strîns cu multă sfoară. După aceea l-a introdus în faimosul cufăr englezesc. Însușindu-și cheile portărelului, asasinul a lăsat-o pe Gabrielle în compania mortului și s-a dus la biroul acestuia, în speranța că va putea sustrage o mare sumă de bani. Dar întreprinderea sa s-a soldat cu un eșec total. Reîntorcîndu-se, furios, și-a descărcat nervii pe Gabrielle, aplicîndu-i o bătaie zdravănă. Dimineața au transportat cufărul la gară și a urmat călătoria la Millery, cu scopul de a ascunde corpul în mărăcinișurile de pe malul apei. Resturile cufărului au fost aruncate într-o groapă.

Locuința în care fusese săvîrșită crima, pe strada Tronson-du-Coudray, a atras o mare mulțime de curioși. Faptul a fost speculat de cîțiva indivizi întreprinzători, care înțelegeau să obțină profituri din orice prilej. Aceștia au închiriat apartamentul și apoi au permis vizitarea în schimbul unei taxe de intrare.

Reconstituirea episodului de la Millery, la 7 februarie, a necesitat protecția unui detașament de cavalerie, pentru a ține la distanță mulțimea curioasă ce se îmbulzea s-o vadă pe frumoasa criminală.

Eyraud întreprinse o serie de încercări disperate pentru a-și salva pielea. Trimise mai multe scrisori ziarului *„L'Intransigeant"*, în care își declina responsabilitatea, acuzînd-o pe Gabrielle și pe un pretins amant al acesteia de uciderea lui Gouffé. La 19 mai, Eyraud a fost recunoscut la Havana. Urmărit, a fost arestat în momentul cînd părăsea o casă de toleranță. Imediat a fost anunțat Goron, care trimise pe inspectorii Soudais și Gaillard să-l aducă. La 30 iunie vaporul „La Fayette" îl depuse la „Saint-Nazaire", în timp ce pe chei oamenii se călcau în picioare să-l zărească mai de-aproape.

Ultimul episod al „omului de la Millery" s-a derulat la 16 decembrie 1890, cînd a început procesul intentat lui Eyraud și Gabriellei Bompard, în fața Curții cu jurați a Senei. Gabrielle a găsit un apărător destoinic, în persoana avocatului Henri Robert. Acesta a dat dovadă de o deosebită abilitate, pretinzînd că clienta sa a participat la crimă fiind în stare de hipnoză. Și subiectul fiind destul de controversat la epoca respectivă, el a suscitat discuții aprinse. Cert este că apărătorul a reușit să-și atingă într-o mare măsură scopul.

În ziua de 20 decembrie, la ora nouă seara, s-a pronunțat verdictul : Eyraud — pedeapsa capitală ; Gabrielle Bompard — 20 de ani muncă silnică.

La 2 februarie 1891, capul lui Eyraud căzu retezat de ghilotina călăului Deibler.

ORGIILE MACABRE DIN BERKEREKUL

Berkerekul. Nu-l căutați pe hartă, căci nu-l veți găsi. Este un mic orășel, situat acum, în nordul Iugoslaviei. Cînd se derulează povestirea noastră, era un sat ceva mai răsărit.

În marginea satului, înconjurat de o livadă de nuci se afla conacul Verei Renczi.

Data nașterii acestei Vera Renczi nu este cunoscută cu certitudine — de fapt, nu prezintă nici o importanță ; în orice caz, pe la sfîrșitul secolului trecut. Tatăl său era un negustor foarte bogat, iar mama — de o frumusețe surprinzătoare — a murit pe cînd Vera era încă un copil.

La numai 13 ani, Vera era deja foarte dezvoltată și, ca și mama ei, foarte frumoasă. Prin comportarea ei, la 15 ani, a tulburat pur și simplu un întreg internat de băieți... Tatăl acestei precoce fetițe era pe cît de bogat, pe atît de influent, astfel încît scandalul a fost înăbușit. Mai tîrziu, soțiile celor care fuseseră elevi ai internatului cu pricina tocmai în acea perioadă scandaloasă nu s-au îndoit că distinșii lor soți fuseseră inițiați în tainele alcovului de aceea care avea să fie numită „Văduva Neagră din Berkerekul".

În timpul nopții, frumoasa Vera ieșea pe furiș din camera sa pentru a-și petrece orele pînă la ziuă în dormitorul băieților. După o astfel de noapte, obosită, adormise și așa se face că într-o dimineață a fost surprinsă, de către unul dintre supraveghetorii internatului, în patul unui elev.

Deși nu împlinise vîrsta de douăzeci de ani, Vera avea în palmaresul său un mare număr de amanți și numeroase aventuri care scandalizaseră societatea.

Spre surpriza generală, la un moment dat face cunoștință cu un bancher — Karl Schick —, de care se îndrăgostește și cu care, la scurt timp, se și căsătorește. Toți așteptau să-și continue escapadele, dar trebuie să spunem că s-au înșelat, Vera a devenit o soție iubitoare și fidelă, dovedindu-se o amfitrioană atentă și plăcută, cu casa deschisă unor petreceri decente. Această neașteptată comportare a refăcut moralul bietului tată, care nu mai spera

într-o recuperare a fiicei sale. La scurt timp după căsătorie, a născut un băiat, asupra căruia și-a revărsat întreaga afecțiune. Zece ani mai tîrziu, acest copil avea să moară în brațele sale.

Cîteva luni după nașterea copilului, Vera, cu lacrimi în ochi își anunță prietenii și cunoscuții din Berkerekul că soțul a părăsit-o, plecînd fără să-i lase un cuvînt, fără nici o explicație, fără să spună unde se duce...

Toți au încercat s-o consoleze, spunîndu-i că soțul se va întoarce în mod sigur. Dar Vera răspundea invariabil : „Nu, el nu va reveni niciodată !“ Într-adevăr, iubitul ei soț nu putea să revină, pentru simplul motiv că.. nici nu plecase de-acasă.

Aventurile erotico-criminale ale Verei au debutat în anul care a marcat sfîrșitul primului război mondial. Ele s-au continuat apoi de-a lungul mai multor ani, fără ca cineva să le acorde nici cea mai mică atenție. Cazul Verei Renczi a trecut nebăgat în seamă de opinia publică mondială și el a rămas înscris doar în analele marilor afaceri criminale.

Într-o frumoasă dimineață de vară, într-unul din marile magazine de pompe funebre din Belgrad păși o tînără femeie în doliu. Nu îndurerarea ce i se citea pe față l-a izbit pe patronul magazinului — era obișnuit cu acest aspect al clienților săi —, ci faptul că femeia care, după o clipă de ezitare, i-a trecut pragul avea o frumusețe aparte : era o blondă superbă, cum nu mai văzuse niciodată, cu bucle lungi, aurii, cu ochi mari albaștri, de un albastru intens, și cu o siluetă perfectă, plină de grație. Prenumele său era Vera, iar numele Renczi, după cel de-al... doilea soț, defunctul pentru a cărui înhumare apelase la serviciul patronului acelui magazin de pompe funebre. Ghicind că are de-a face cu patronul, i se adresă politicoasă, dar tristă :

— Soțul meu a pierit într-un accident de automobil, în România. A ars în mașină, cu tot ce avea asupra sa. Aș dori să i se transporte rămășițele în cavoul familiei de la conacul din Berkerekul. În vederea acestui transport, aș vrea să vă comand un sicriu de zinc.

— Doamnă, condoleanțele mele ! Dorința dumneavoastră poate fi satisfăcută.

— Aș vrea să profit de ocazie, îi răspunse clienta după o clipă de ezitare, dar m-am gîndit să vă întreb dacă aveți posibilitatea să-mi furnizați... încă treizeci și patru de sicrie de zinc... Știți, cu trecerea anilor, sicrierele de lemn în care se odihnesc rudele în cavoul familiei s-au deteriorat. Nu doresc să se spună despre mine că m-aș dezinteresa de cei dispăruți...

Antreprenorul de pompe funebre își frecă mîinile mulțumit. Nu se gîndea să-i pice un asemenea chilipir : o comandă de treizeci și cinci de sicrie de zinc însemna o afacere, nu glumă ! Și vizitatoarea semnă contractul și avansă acontul solicitat.

— Doamnă Renczi, din păcate nu dispun în stoc de un număr atît de mare de sicrie de zinc. Dar pot să comand să mi se confecționeze într-un timp foarte scurt. Vă deranjează cumva această temporizare ?

— Nu, cîtuși de puțin, îi răspunse frumoasa vizitatoare. V-aș ruga chiar să mi le trimiteți la Berkerekul eșalonat, și cît mai discret posibil. Nu cred că e potrivit, în vremurile astea grele, ca oamenii din sat să afle că cheltuiesc banii pe sicrie...

Așa a debutat unul dintre episoadele cele mai revoltătoare ale istoriei asasinatului : o banală discuție cu un antreprenor de pompe funebre și o comandă *en gros* de sicrie de zinc !

Cele treizeci și cinci de sicrie au fost livrate cu promptitudine și eșalonat, în decurs de cîteva săptămîni, la conacul din Berkerekul. La primirea lor, Vera a cerut camionagiilor să le depună pe culoarul pivniței conacului, urmînd ca servitorii să se ocupe de restul operațiunilor. Factura a fost plătită pînă la ultimul bănuț și toată lumea părea mulțumită.

Să revenim la primul soț al Verei : Karl Schick. Dispariția sa nu a intrigat pe nimeni și nu a fost întreprinsă nici o anchetă. Nefericitul își dormea somnul de veci în primul din cele treizeci și cinci de sicrie depuse în subsolul conacului.

După o perioadă de decență impusă de dispariția soțului — timp în care „nefericita" femeie arborase o comportare retrasă ce inspira compasiunea tuturor —, în viața stăpînei conacului apare un bărbat, sub al cărui nume va fi cunoscută în istoria neagră a crimei : Joseph Renczi. Era brunet, înalt, bine clădit, cu o mustață irezistibilă. Și un amănunt : se spune că era extrem de bogat. După unii, Vera s-ar fi oprit cu alegerea asupra lui tocmai pentru că își dorea un soț bogat. Există și părerea că fusese atrasă de fizicul bărbatului, dar pentru asta nu era nevoie să se fi căsătorit cu el, cu atît mai mult, cu cît, de cîte ori se ivise ocazia, chiar înainte de căsătorie, Vera îi vizitase casa, și nu numai casa...

Dar lucrurile nu erau deloc simple : pentru a se putea căsători cu Joseph, Vera trebuia să elimine obstacolul căsătoriei cu Karl Schick. Deși de fapt acesta dispăruse — și toți credeau asta, mai puțin Vera, care știa adevărul —, de drept el rămînea în continuare soțul ei. Ea lansă zvonul că soțul a murit într-un accident de automobil în Romînia și a cerut autorităților declararea judecătorească a morții lui. Fiind vorba de o persoană foarte bogată și de vază nu au mai fost întreprinse cercetări și autoritățile i-au satisfăcut cererea. Astfel, această piedică fiind înlăturată, s-a căsătorit în sfîrșit cu Renczi. Toți bărbații l-au invidiat pe cel ce cucerise inima celei mai frumoase și bogate femei din acea regiune.

Dar, în ciuda acestei situații, Joseph Renczi, la scurt timp după celebrarea căsătoriei, a început să-și înșele soția cu o frenezie ce nu-și găsea nici o explicație. Ca întotdeauna în astfel de situații, niște prietene „binevoitoare au informat-o pe Vera despre escapadele extraconjugale ale soțului. Cuprinsă de o furie oarbă, într-o bună zi i-a declarat lui Joseph că este hotărîtă să-l... ucidă dacă o va mai înșela. Bărbatul, ametit de succesele sale, făcu greșeala să nu ia în seamă amenințarea Verei, răspunzîndu-i că nici nu se gîndește să primească dispoziții din partea ei și că va continua să se comporte cum îi dictează bunul plac.

La puțin timp după cele întîmplate, în ciuda constituției sale robuste, Joseph se îmbolnăvi. Nu s-a mai putut

scula din pat și în tot acest timp Vera l-a îngrijit cu un devotament și dăruire neobișnuite. Copleșit de tandrețea cu care-l înconjura, nici nu-i trecea prin minte că soția sa ar avea vreun amestec în ciudata boală ce-l lovise din senin.

Zilele se scurgeau greu și boala i se agrava văzînd cu ochii. Nici nu se putea altfel, dacă ne gîndim că Vera îi turna cu regularitate arsenic în vinul pe care i-l dădea de băut. Cu o mînă îi ținea capul, mîngîindu-l pe fruntea înfierbîntată, iar cu cealaltă îi ducea la buze cupa cu vin otrăvit. Nu se ridica de lîngă el decît după ce isprăvea de băut. Această scenă ar fi înduioșat pe oricine, darămite pe Joseph, care, copleșit de tandrețea ocrotitoare a Verei, a sfîrșit prin a o diviniza. În timpul suferinței soțului, Vera și-a dezvăluit instinctele sadice, care aveau să-și atragă mult mai tîrziu, din partea psihiatrilor care o vor examina cu prilejul procesului, denumirea de „femeia-vampir". În timp ce-l omora lent și cu bună-știință pe nefericitul Joseph, Vera îl silea să facă dragoste cu ea, cînd de fapt bărbatul era mai mult un cadavru.

Într-o astfel de noapte, cînd vinul abia mai reușea să întrețină o pîlpîire de viață, smulgînd-o din ghearele arseniculuí ucigător, Joseph intră în agonie. Vera nu mai avu răbdare să-i aștepte sfîrșitul și, apucîndu-l de picioare, îl trase din pat și-l tîrî pe treptele ce duceau la subsol, unde îl aștepta... un sicriu de zinc. Se prea poate ca aici să-și fi dat ultima suflare.

Dar, ciudat, nici dispariția lui Joseph Renczi n-a stîrnit curiozitatea sau interesul cuiva. Jandarmii locali n-au socotit de cuviință să deschidă o anchetă în jurul acestui caz și au lăsat-o în pace pe frumoasa de la conac.

Nu se va ști probabil niciodată, cu exactitate, care au fost sentimentele Verei față de Joseph Renczi, dar un lucru este sigur : dispariția acestuia a însemnat pentru ea începutul unei noi vieți.

Pornind din Berkerekul, la cîteva ore de mers cu trenul, se află două mari capitale europene : Viena și Budapesta. În aceste orașe, după primul război mondial, se dezlănțuise o frenetică viață de noapte, numeroase loca-

luri apărînd unul după altul ca ciupercile. În cete vesele de petrecăreți, cei înstăriți colindau localurile — ieșeau dintr-unul ca să intre în altul, și asta pînă la ziuă.

Vera își făcu și ea apariția în acest vîrtej al vieții de noapte. Purta doliu după frumosul Joseph — dar asta a durat numai un timp, cît se obișnuiește. Negrul îi venea foarte bine, scoțîndu-i în evidență talia fină și frumusețea de blondă. Datorită veșmintelor negre pe care le-a îmbrăcat după dispariția periodică a soților săi, Vera a fost supranumită „Văduva Neagră din Berkerekul".

Vera era veșnic întîlnită în compania unei cete de admiratori și veterani ai seducției — tot soiul de afaceriști internaționali, ofițeri demobilizați, escroci și spioni —, care nu făceau altceva decît să chefuiască pînă se crăpa de ziuă. Șampania curgea în valuri, se bea din condurii frumoaselor nopții, se dansa pe mese... Patronii localurilor de noapte făceau afaceri strălucite, de la o zi la alta răsărind noi restaurante, cabarete cu nume exotice și numere de atracție senzaționale. Prezența Verei într-un local era un adevărat ferment pentru dezlănțuirea unei petreceri zgomotoase, care, se-nțelege, aducea un cîștig frumușel patronului.

Din cînd în cînd, ea permitea cîte unuia dintre admiratorii săi să o însoțească pînă la conacul din Berkerekul. Acolo, se deda la orgii care durau zile și nopți. Mai curînd sau mai tîrziu, proaspătul amant, complet epuizat, își manifesta dorința să se întoarcă totuși acasă pentru a-și schimba veșmintele și a-și reface forțele. Dar foarte puțini reușeau să-și mai revadă casa...

Vera nu aducea la Berkerekul decît străini, veniți ocazional cu diverse treburi în Capitală, niciodată localnici — era desigur o măsură de precauție. În numai zece ani, cam trei duzini de bărbați trecuseră prin iatacul ei, pentru ca apoi să ia drumul hrubelor întunecoase ale conacului — ultimul lor drum dealtfel.

Deși împlinise treizeci și cinci de ani, Vera Renczi rămăsese tot atît de frumoasă, proaspătă și atrăgătoare, întreaga ei ființă răspîndind o vitalitate senzuală ce-i tulbura pe bărbați. Nimeni nu bănuia monstrul care se afla ascuns sub această frumusețe desăvîrșită, după cum nimă-

nui — nici măcar polițiștilor — nu-i trecuse prin minte că ar putea exista o legătură între dispariția tinerilor petrecăreți zăriți cîndva în grupul Verei și frenezia amoroasă a stăpînei conacului din Berkerekul.

Și poate că aceste orgii tragice, slujite de „vestala neagră", ar mai fi continuat un număr de ani, dacă nesățioasa Vera nu ar fi comis greșeala să se abată de la regula de a invita la conac numai bărbați străini de acele locuri.

În ciuda furtunoaselor escapade amoroase, de la un timp era extrem de nefericită. Această stare a făcut-o mai puțin prudentă. Se prea poate ca, la un moment dat, să i se fi părut mai „irezistibilă" mustața unui oarecare Milorad — pe numele de alint Milo — decît a răposatului ei soț Joseph Renczi. Milo era bancher, căsătorit și se bucura de o bună reputație, pînă cînd... s-a îndrăgostit de frumoasa Vera. Cei doi se afișau cu ostentație în barurile și restaurantele din Belgrad. În cele din urmă, Milo s-a gîndit să divorțeze pentru a se căsători cu femeia viselor lui — aproape cu douăzeci de ani mai tînără. Aceasta a fost prima greșeală făcută de Milorad. Dar a făcut-o și pe-a doua, cînd, în urma unei discuții violente, generată de o criză de gelozie, i-a spus Verei că intenționează să rupă legătura cu ea. Mai mult, comite imprudența să accepte invitația la o cină de adio la conacul din Berkerekul. În acea atmosferă de *tête-à-tête*, cumva nostalgică, Vera a ridicat paharul, rostind cu o umbră de regret în glas: „Pentru singurul bărbat pe care l-am iubit vreodată!" — toast pe care l-a menționat întocmai într-una din declarațiile sale făcute la proces. În tot acest timp, Milorad o privea, sorbind cu înghițituri mici Tokay-ul din paharul său, în care gazda îi strecurase arsenic și o doză generoasă de stricnină.

Ca să-și justifice absența, Milorad îi spusese soției sale că pleacă într-un mic voiaj de afaceri. După ce au trecut cîteva zile și termenul de întoarcere expirase, neprimind nici o veste de la Milo, soția a început să se îngrijoreze. Dar îngrijorarea a crescut și, plină de teamă, a găsit cu cale că trebuie să se adreseze poliției, declarînd dispariția soțului și cerînd să se întreprindă neîntîrziat o anchetă. Poliția, crezînd că nu-i vorba de altceva decît de un caz

de infidelitate conjugală, i-a dat un răspuns în doi peri : „Nu vedem rostul unei anchete, întrucît nu s-a comis nici un delict. Dacă poliția s-ar apuca să cerceteze pe toți acei soți care-și părăsesc căminul conjugal, atunci nu i-ar mai rămîne nici un minut pentru a urmări și prinde pe hoți și criminali".

Dar soția lui Milorad nu s-a dat bătută și a început cercetările pe cont propriu. Nu i-a trebuit mult ca să descopere legătura dintre Milo și frumoasa Vera Renczi. Avînd un fir, se adresă organelor superioare polițienești și nu se lăsă pînă nu obținu promisiunea fermă din partea acestora că vor întreprinde o anchetă în legătură cu dispariția misterioasă a lui Milorad.

Cînd polițiștii și-au început investigațiile, cu mult tact și prudență, nu s-au gîndit o clipă că vor scoate la iveală una dintre cele mai revoltătoare afaceri criminale din vremea noastră. În momentul în care agenții s-au prezentat la conacul de la Berkerekul, Vera Renczi nu părea cîtuși de puțin surprinsă de vizita lor.

— Știam că veți veni să mă vedeți, domnilor ! li s-a adresat ea plină de amabilitate.

După ce au salutat-o plini de respect, cei doi polițiști au urmat-o în salonul în care gazda își primea de obicei oaspeții de seamă. Prestanța și mai ales frumusețea stăpînei casei au intimidat puternic pe cei doi agenți.

— Ați auzit probabil, doamnă, începu să vorbească cel mai mare în grad, că un oarecare cetățean cu prenumele de Milorad ar fi dispărut ? Scuzați-ne, dar din cîte am fost informați se pare că era unul dintre prietenii dumneavoastră ?

— Este perfect adevărat, răspunse Vera Renczi, și presupun că sînteți deja informați că a fost amantul meu... El nu mi-a spus că este căsătorit... Dealtfel, sînt sigură că știa din auzite că nu mi-a plăcut niciodată să am de-a face cu bărbați căsătoriți. Cînd am aflat că are soție, am rupt-o cu el. Nu m-a mirat deloc faptul că apoi a dispărut... Se prea poate să fi recurs la un gest disperat...

După aceste cuvinte, amfitrioana tăcu, lăsînd să plutească în atmosferă bănuiala unei sinucideri.

Cei doi polițiști se înclinară politicoși, deși cu o oarecare nervozitate. Ei nu se așteptaseră la atîta sinceritate din partea Verei în ceea ce privește relațiile sale cu dispărutul. Cele relatate de stăpîna conacului păreau plauzibile și, în plus, confirmau cele aflate de ei pe altă cale.

Întrecîndu-se în a-și cere scuze, s-au retras, asigurînd-o pe frumoasa femeie că nu-i va apărea numele în ziare. Ancheta va fi cît se poate de discretă, scopul ei nefiind stîrnirea unui scandal public.

În timp ce polițiștii se simțeau vinovați de imixtiunea lor în viața personală a femeii, sărmanul Milo se odihnea la cîțiva metri sub picioarele lor, într-un... sicriu de zinc.

Polițiștii iugoslavi ar fi preferat ca ancheta să fie închisă odată cu această întrevedere. Nimeni nu găsise cadavrul virtualului sinucigaș. Nimeni nu dovedise că Milo fusese victima unei crime. Nu era primul soț care dezertase de la domiciliu... și nici ultimul, gîndeau polițiștii.

Soția dispărutului avea însă o cu totul altă părere. Fire tenace, ea a insistat ca ancheta să fie continuată, punînd totodată o serie de întrebări, pe care de fapt polițiștii trebuiau să și le pună mai de mult : unde se afla Joseph Renczi ? dar fiul lui Renczi ? ce deveniseră numeroșii bărbați care fuseseră văzuți pentru ultima oară în compania aceleiași femei — frumoasa Vera Renczi ? În cele din urmă, polițiștii n-au avut încotro și au recunoscut că soția lui Milorad avea perfectă dreptate : nu se obținuse nici un răspuns la toate aceste întrebări, pentru că de fapt acestea nici nu fuseseră puse la timpul potrivit.

A fost reluată ancheta și alți polițiști trecură pragul Verei Renczi. Dar frumoasa stăpînă a conacului a făcut o greșeală capitală, contrazicînd printr-o nouă declarație cele relatate anterior — de data asta n-a mai recunoscut că a fost amanta lui Milorad. Or, poliția se afla acum în posesia unui bilet scris de Vera și adresat lui Milo, din care rezulta, cu claritate, natura relațiilor dintre cei doi. Soția dispărutului găsise biletelul într-unul din buzunarele unui costum ce-i aparținuse, ceea ce dovedea încă o dată lipsa de prudență a bietului Milo. Confruntată cu biletelul de dragoste, Vera a negat realitatea cu o vehemență disperată. După care, la un moment dat, începu să

strige : „Nu sînt o criminală !“ și se prăbuși într-un fotoliu zguduită de un plîns isteric.

Polițiștii se priviră mirați : nici unul dintre ei nu pronunțase o asemenea acuzare.

Anchetatorii obținură un mandat de percheziție la conacul din Berkerekul. La început nu au descoperit nimic suspect. Apoi s-au îndreptat spre o mică scară în spirală ce cobora spre subsol, pătrunzînd într-un culoar ce se termina cu o ușă masivă, prinsă într-o frumoasă ferecătură de fier și închisă cu un zăvor pe măsura ei.

— Doamnă, dacă nu vă supărați, vă rugăm să ne dați cheile.

Cu un aer absent, Vera Renczi le întinse o legătură de chei. Ușa s-a deschis cu un scîrțiit lugubru și polițiștii s-au trezit în cavoul de familie al Renczi-lor — în realitate o vastă și tenebroasă criptă. În ziduri erau amenajate treizeci și cinci de nișe rectangulare, în fiecare dintre ele aflîndu-se un sicriu — treizeci și cinci de sicrie, dispuse cu grijă în semicerc.

În mijlocul criptei se afla un fotoliu vechi și mare, tapițat cu catifea roșie. În stînga acestuia, pe podea, se găsea un sfeșnic bisericesc cu o lumînare groasă de ceară, pe jumătate consumată. În dreapta fotoliului, tot pe podea, se aflau o cupă și o sticlă de șampanie goale.

Administratorul conacului, un bătrîn cu numele de Milan, aflat în slujba familiei Renczi de mulți ani, a declarat polițiștilor :

— Nu am știut niciodată ce se află aici. Stăpîna noastră nu se despărțea nici o clipă de cheile ușii ce ducea în această aripă a subteranelor.

Vera Renczi și-a făcut confesiunea în fața celor treizeci și cinci de sicrie — de fapt treizeci și cinci de confesiuni terifiante, rostite monoton de frumoasa stăpînă a conacului, care se oprea în dreptul fiecărui sicriu și, după ce anunța cu claritate numele celui ce se afla înăuntru, își începea straniul monolog. Fiecare sicriu purta un fel de etichetă, pe care era caligrafiat cu eleganță numele victimei. Macabrul apel al dispăruților a început cu numele primului soț al Verei. Urma un amant venit din Ungaria, apoi fiul unui mare proprietar de terenuri din Dal-

mația... Fără să manifeste nici cea mai mică emoție, Vera Renczi continuă să rostească numele fiecăruia, pînă ce ajunse în fața celui de-al doisprezecelea sicriu. Atunci se prăbuși, izbucnind în hohote de plîns. În cel de-al doisprezecelea sicriu se afla fiul său !

Nefericitul băiat descoperise, din întîmplare, ce ascundea mama sa în criptă. Văzîndu-se demascată, Vera Renczi n-a mai stat pe gînduri și și-a ucis fiul, în vîrstă de numai zece ani, pentru a fi sigură că nu o va trăda. Băiatul fusese otrăvit cu arsenic, întocmai ca și cei treizeci și patru de bărbați din viața ei — doi îi fuseseră soți, iar treizeci și doi, amanți. După ultima noapte de dragoste la conac — ultima hotărîtă de ea —, le strecura „fericiților“ parteneri otravă în ceai, sau în cafea, sau într-un pahar de Tokay, pe care li-l oferea cu un surîs irezistibil... Și, noaptea care urma, ea tîra cadavrul de picioare pînă în „cavoul“ subteran, unde-l așeza singură în sicriul de zinc. Apoi, la lumina unei mari lumînări de ceară, se ruga pioasă pentru odihna sufletului celui adormit de propria-i mînă, sfîrșind mica ceremonie cu o înghițitură zdravănă de șampanie franțuzească.

Îi plăcea — avea să declare în continuare — să vină adeseori în cripta subterană, să stea în mijlocul dispăruților, mînată de un maladiv orgoliu feminin : simțea o plăcere stranie la gîndul că ea — și nu alta — fusese ultima femeie din viața fiecăruia. Timp de cincisprezece ani Vera Renczi fusese preoteasa propriei salei religii — a iubirii și a morții —, dezlănțuirile erotice terminîndu-se cu sacrificarea amanților și așezarea, după un ciudat ritual, în sanctuarul dedicat memoriei lor colective.

Frumoasa Vera Renczi a fost condamnată la moarte, dar în Iugoslavia femeile nu puteau fi executate, și atunci pedeapsa a fost comutată în închisoare pe viață.

În timpul procesului, castelana de la Berkerekul a manifestat brutal tabloul clinic al unui dezechilibru mintal. Starea ei s-a agravat în închisoare. În celula sa, se credea înconjurată de toți foștii săi amanți. Le vorbea cu voce tare, în monologuri obscene, sfîrșind prin a revolta pe celelalte deținute. Cu timpul, treptat, a căzut într-o profundă stare de apatie, ceasuri întregi cufun-

dîndu-se într-o tăcere ursuză. În cele din urmă a fost transferată într-o casă de sănătate, unde a murit datorită unei hemoragii cerebrale, cu puțin timp înaintea izbucnirii celui de-al doilea război mondial.

Schizofrenică și nimfomană, Vera Renczi nu și-ar fi realizat macabra performanță dacă ar fi fost descoperită la timp. La vina ei se adaugă *nepăsarea anturajului și incompetența celor chemați să apere legea.*

ASASINUL DIN BAIE

La 19 decembrie 1914, londonezii au putut să citească în săptămînalul *„The News of the World"*, la rubrica diverse, următoarele : „Coronerul[1] din Islington a anchetat astăzi tristele circumstanțe care au însoțit moartea numitei Margaret Elisabeth Lloyd, din Holloway, în vîrstă de 38 de ani. În urmă cu 2 zile, doamna Lloyd se plînsese de dureri de cap și a fost, împreună cu soțul, la un medic. A doua zi, 18 decembrie, pe la ora 19,30, simțindu-se mai bine și părînd că se restabilise, a rugat să i se pregătească baia. Întorcîndu-se acasă după o scurtă plimbare, soțul a constatat lipsa soției din dormitor și, cuprins de o presimțire sumbră, a chemat pe proprietarul casei. Împreună au descoperit, cîteva clipe mai tîrziu, pe Margaret Lloyd, care zăcea fără viață în cada umplută pe trei sferturi cu apă.

Doctorul Bates, chemat în grabă, a declarat că decesul se datora înecului. Slăbită de gripă și sub efectul unei băi prea fierbinți, doamna Lloyd își pierduse probabil cunoștința".

Dacă pentru majoritatea oamenilor asemenea știri trec neobservate sau reținatenția doar pe moment, în schimb serviciul de informații al poliției — și lucrul este valabil pentru polițiile din toată lumea, nu numai pentru Scotland Yard-ul britanic — le colecționează cu grijă și le clasează, pentru a fi găsite cu ușurință dacă este necesar. Așa se face că în clipa în care știrea de mai sus și-a luat locul în dosar, s-a băgat de seamă că mai exista una similară, datată cu un an în urmă. Iată și conținutul acesteia : „Moartea subită a unei tinere femei. Într-o pensiune din Blackpool, doamna Smith din Portsmouth, *Kimberley Road 80*, și-a găsit un sfîrșit tragic în timp ce făcea baie. Căsătorită doar de șase săptămîni, ea își cunoscuse soțul în urmă cu trei luni. Perechea, sosită la Blackpool miercurea trecută, închiriase o cameră la o pensiune situată pe *Regent Road* la nr. 16. Tînăra femeie, care în timpul călătoriei se plînsese de dureri de cap, a mers împreună cu soțul să fie examinată de un medic. În noaptea de vineri spre simbătă ea a dorit să facă o baie și, cîteva clipe mai tîrziu, soțul a găsit-o înecată în cadă. Doctorul Billing, care a examinat cadavrul, a atribuit decesul unei crize cardiace sau unei sincope provocate de o baie prea fierbinte, care, la rîndul ei, antrenase înecul".

La cele două articole de ziar, care-și găsiseră acum locul în faimosul dosar al poliției, avea să se adauge un raport făcut de comisarul unei micuțe, dar cochete stațiuni balneare — Herne Bay —, situată în comitatul Kent. Iată ce consemna acesta în raport : „La 20 mai 1912, un oarecare Henry Williams, în vîrstă de aproximativ 40 de ani, și soția sa Bessie, de 30 de ani, au închiriat o căsuță pe *High Street* în Herne Bay. Șase săptămîni mai tîrziu, la 9 iulie, Williams a cumpărat o cadă de baie pe care a instalat-o într-una din camere, motivînd că soția sa nu poate trăi fără să facă zilnic o baie. A doua zi, perechea se prezentă la dr. French, căruia soțul îi spuse că soția sa a avut o criză de epilepsie. Cerîndu-i-se lămuriri, doamna Bessie a negat existența unei asemenea maladii, spunînd că de fapt nu suferă decît de dureri de cap. La 12 iulie, în plină noapte, dr. French a fost chemat urgent de Williams. După părerea acestuia, soția sa avusese o nouă criză. În timpul zilei fiind foarte cald, medicul s-a gîndit ca nu cumva căldura să-i declanșeze o altă criză. Așa se face că a doua zi, pe la ora trei

[1] Coroner = procuror criminalist.

după-amiază, medicul a trecut pe la pacienta sa și a găsit-o perfect restabilită.

Nu mică i-a fost surprinderea cînd, pe 13 iulie, la ora 8 dimineața, a primit un bilețel de la Williams : «Vă rog să veniți imediat, mă tem că soția mea a murit...».

Ajuns acasă la soții Williams, dr. French a constatat că Bessie Williams zăcea în cadă, cu capul sub apă. Mîna dreaptă îi era crispată pe o bucățică de săpun. Avea picioarele flectate și genunchii ieșeau din apă. Medicul scoase corpul femeii din cadă și, întinzîndu-l pe parchet, îi făcu respirație artificială. Dar Bessie Williams era moartă de mult. French nu a putut constata nici o urmă de violență. Coronerul din Dover a autorizat înmormîntarea și, luînd declarațiile medicului drept satisfăcătoare, a conchis că decesul se datora sufocării în timpul băii, ca urmare a unei crize de epilepsie".

Asemănarea uimitoare a celor două știri extrase din ziar, la care s-a alăturat și raportul comisarului micuței stațiuni balneare, a atras atenția șefului Serviciului de Informații-Documentare. Putea fi vorba de o simplă coincidență, dar tot atît de bine și de un șir de crime făptuite și înscenate abil de una și aceeași persoană. Pentru a fi înlăturată această ultimă supoziție, a trimis comisarului Arthur Fowler Neil, din cadrul unui serviciu al Scotland Yard-ului, copii de pe cele trei materiale, însoțite de o notă.

Era la începutul lunii ianuarie 1915. Deasupra Europei pluteau nori grei ce prevesteau viitoarea încleștare mondială. Un număr mare de emigranți, politici în bună parte — dar printre care se strecuraseră și răufăcători de talie internațională —, părăseau continentul. Poliția avea multă bătaie de cap. Așa se face că materialul primit de comisarul Neil a ajuns în sertarul cu lucrări ce suportau amînarea. Dar se vede treaba că lucrurile aveau să ia altă întorsătură, și aceasta datorită unei scrisori semnate de un oarecare Joseph Crossley, proprietarul pensiunii din Blackpool, unde, după cum am văzut, își găsise sfîrșitul doamna Smith. Această scrisoare l-a incitat pe Neil s-o pornească pe firul faptelor, căutînd să-i prindă capătul.

Astfel, în ziua următoare, Neil merse la nr. 14 de pe *Bismarck Road*. Casa aparține unei oarecare doamne Blatch, care subînchiriase la rîndul ei celor interesați. Apartamentul în cauză avea dormitorul la parter și baia la demisol. Înainte de a închiria camera, la 17 decembrie 1914, doamna Blatch a primit vizita unui oarecare domn Lloyd, care venise singur pentru a vedea apartamentul. „Soția mea, îi spuse acesta doamnei Blatch, a rămas la o familie prietenă. Dacă ne vom simți bine, s-ar putea să stăm mai mult".

Era un bărbat în jur de 50 de ani, slab, cu o față comună și o privire pătrunzătoare. Ceea ce a surprins-o pe proprietăreasă a fost comportarea oarecum ciudată a viitorului chiriaș ; acesta a acordat mai multă atenție camerei de baie decît camerelor de locuit. Poate că nu ar fi dat atenție acestui fapt, dacă lucrurile nu ar fi luat întorsătura pe care o știm.

Declarîndu-se mulțumit, a acontat apartamentul și a plecat să-și aducă soția. Au sosit în jurul orei prînzului cu o trăsură. Bagajele celor doi se rezumau la un geamantan și un cufăr destul de voluminos. Spre seară, domnul Lloyd, întîlnindu-se din întîmplare pe palier cu gazda, îi spuse în treacăt că soția sa nu se simte bine și o întrebă dacă nu cumva știe un medic care locuiește prin apropiere. Bucuroasă că îi poate fi de folos, doamna Blatch îi dădu adresa doctorului Bates, spunîndu-i să nu uite să-i comunice că vine din partea sa.

A doua zi, doamna Lloyd se simțea mai bine și, după-amiază, înainte de a pleca să facă o plimbare prin împrejurimi, rugă să i se pregătească baia pentru seară. Soții Lloyd au plecat și au revenit bine dispuși, migrena doamnei părînd că trecuse. Pe la șapte și jumătate, în timp ce doamna Blatch trebăluia prin bucătărie, auzi clipocitul apei venind din camera de baie aflată dedesubt. La scurt timp sună soneria de la intrare ; doamna Blatch merse să vadă cine este și se pomeni în fața ușii cu domnul Lloyd. Politicos, acesta își ceru scuze pentru faptul că o deranjase, spunînd că ieșise să cumpere niște roșii și își uitase cheia de la intrare. Doamna Blatch l-a scos din încurcătură, avînd un alt rînd de chei. Se îndreptă

către salon și, negăsind-o acolo pe soția sa, urcă în dormitor. Nu era nici aici. Coborî la demisol, unde se afla baia. Doamna Blatch putea lesne să ghicească, după zgomotul pașilor, spre ce anume încăpere se îndreaptă chiriașul ei. Abia intrase în camera de baie, cînd îl auzi strigînd din toate puterile după ajutor. Cînd doamna Blatch pătrunse la rîndul ei în baie, îl zări pe Lloyd care se chinuia s-o scoată pe soția sa din cadă. Cînd a sosit doctorul Bates, nu mai era nimic de făcut : femeia era moartă. Lloyd a mai rămas cîteva zile, exact cît a fost necesar pentru îndeplinirea formalităților ce se obișnuiesc în asemenea cazuri și pentru înmormîntare. A plătit chiria și pentru zilele pe care ar fi trebuit să le mai stea și a plecat fără să spună încotro. „Durerea cauzată de nefericita întîmplare, adăugă doamna Blatch, m-a oprit să-i cer noua adresă pentru a-i expedia eventuala corespondență".

Comisarul Neil ceru să i se arate faimoasa cameră de baie. Cada, din fontă emailată, avea modelul comun. În orice caz, în condiții obișnuite, era imposibil ca un om normal să se înece în ea. În rest, camera nu atrăgea atenția prin nimic. Comisarul se învîrti prin casă ca un ogar care adulmecă o urmă și apoi ceru adresa... doctorului Bates. Discuția cu acesta din urmă a făcut să încolțească în mintea lui Neil o bănuială... „Cînd perechea a venit la consultație, menționă doctorul Bates, femeia a păstrat o atitudine pasivă, aproape că nu a scos un cuvînt, mulțumindu-se să răspundă cu da și nu. În schimb, soțul a fost acela care s-a pierdut în explicații, descriind simptomele maladiei de care pretindea că suferă soția sa". Cercetînd pacienta, doctorul Bates a putut să constate o stare febrilă, pentru care i-a prescris un antipiretic. În rest, nimic. Cît privește sfîrșitul tragic care a survenit a doua zi, el și l-a explicat într-un mod revoltător de simplu : „...datorită unui moment de slăbiciune, femeia a căzut în baie și s-a înecat". De fapt, cînd a fost chemat, n-a observat nimic deosebit, poate doar puțină spumă la gură. Atent, Neil a consemnat în carnetul său tot ce i-a relatat medicul. După ce a stat o clipă pe gînduri, spuse :

— Domnule doctor, corpul nu prezenta oare chiar nici o urmă de violență ?

Bates neagă categoric prezența vreunei urme de violență, dar se cam grăbise cu răspunsul.

Comisarul privi pe fereastră, ca și cum nu ar fi auzit, și repetă întrebarea. De data asta, Bates veni cu o precizare :

— Atunci nu, dar la autopsia pe care coronerul mi-a cerut s-o fac — ca unul care o consultasem în prealabil și-i eliberasem și actul de deces —, am putut să remarc o ușoară vînătaie la cotul stîng. Nu i-am dat nici o atenție și mi-am explicat-o atunci, ca și acum, ca fiind urmarea unei lovituri banale.

— Și care a fost concluzia autopsiei ?

— Moarte accidentală !

Dar, în timp ce-și conducea musafirul, doctorul Bates îi furnizează comisarului, fără să-și dea seama, cîteva informații extrem de prețioase.

— Știți, am o oarecare experiență... și, uneori, noi medicii sosim prea tîrziu... Ceea ce m-a frapat în cazul care vă interesează este atitudinea soțului. Nu era cîtuși de puțin îndurerat, iar cînd am venit să fac autopsia, corpul femeii se afla așezat în cel mai ieftin sicriu... În sfîrșit, sînt lucruri care mă depășesc și nu intră în atribuțiile mele. Vi le-am spus pentru că m-ați întrebat și ați insistat atîta. Cine știe ?...

Comisarul îi mulțumi doctorului și-l rugă, la despărțire, să-l caute neîntîrziat dacă va avea cumva vreo noutate.

Ancheta făcută de Neil în cartier se soldă cu o surpriză care veni să-i întărească ipoteza ce i se cuibărise în minte.

Proprietăreasa unei pensiuni din Highgate — doamna Lokker — a relatat că pe la jumătatea lunii decembrie a primit vizita unui domn cu numele de Lloyd, care vroia să închirieze o cameră cu baie. Dar — fapt extrem de ciudat —, în loc să viziteze camera, a cerut să i se arate baia. După ce a examinat-o cu atenție, s-a arătat nemulțumit de cadă, fiind prea mică și deci neîncăpătoare (!), motiv pentru care n-a mai închiriat camera. A urmat apoi, după cum știm, vizita la o altă adresă — cea a doamnei Blatch.

Comisarul Neil a dispus urmărirea discretă a lui Lloyd. Este un procedeu de rutină în activitatea polițiștilor : cînd un individ suscită semne de întrebare, fără ca faptele sale să permită totuși traducerea în fața justiției, cel în cauză este supus pentru o perioadă de timp unei supravegheri discrete. Neștiindu-se urmărit, cel suspectat nu-și controlează „mișcările" și se poate trăda cu ușurință. Dar metoda are și un revers : dacă filajul nu este condus cu abilitate, respectivul poate prinde de veste, acționînd în așa fel, încît să încurce pistele urmăritorilor.

Pe data de 10 ianuarie comisarului Neil au început să-i sosească primele indicii. Un notar se afla în posesia testamentului făcut de Margaret Elisabeth Lloyd, născută Lofty. Dezvăluirile erau grăitoare : testamentul fusese redactat și semnat în după-amiaza zilei de 18 decembrie, deci cu trei ore înainte de moartea sa, în favoarea unui singur moștenitor : George Joseph Lloyd, soțul supraviețuitor ! În aceeași după-amiază, doamna Lloyd mersese împreună cu soțul său să-și retragă de la bancă toți banii din cont. La începutul lui ianuarie, Lloyd apelase la serviciile avocatului W.T. Davies, căruia îi predase testamentul fostei soții, în vederea intrării în posesia averii defunctei.

Și surprizele se țineau lanț : pe 12 ianuarie, Neil primi un telefon de la doctorul Bates, cu rugămintea de a trece neîntîrziat pe la cabinetul său. Doctorul îi arătă comisarului Neil o scrisoare pe care o primise cu o zi în urmă din partea Companiei de Asigurări Yorkshire din Bristol, prin care i se cereau detalii în legătură cu moartea doamnei Lloyd. În continuare, scrisoarea conținea o serie de lămuriri, din care rezulta că la data de 4 decembrie 1914, Margaret Elisabeth Lofty, logodită cu Lloyd, semnase o poliță de asigurare a vieții valorînd 700 lire în favoarea lui... George Joseph Lloyd.

Dacă în privința morții Margaretei Lloyd lucrurile începuseră să prindă un oarecare contur, rămînea de văzut dacă exista vreo legătură între acesta și cealaltă moarte misterioasă, a doamnei Smith, cu care se asemăna surprinzător.

Citățm din raportul înaintat comisarului Neil de către polițiștii care s-au ocupat de anchetarea cazului : „În după-amiaza zilei de 10 decembrie 1913, George Joseph Smith, din Portsmouth, însoțit de soția sa, Alice, născută Burnham, în vîrstă de 22 de ani, a poposit la pensiunea ținută de soții Crossley pe *Regent Road*. Smith încercase în prealabil să închirieze o cameră la pensiunea doamnei Marden, dar, aflînd că nici o sală de baie nu este disponibilă, a renunțat. Înainte de a se instala în camera oferită de soții Crossley, el a examinat cu de-amănuntul cada din sala de baie instalată la etajul I, exact deasupra bucătăriei. În seara aceleiași zile, Smith a cerut doamnei Crossley adresa unui medic, soția sa — desigur obosită în urma călătoriei — avînd dureri de cap insuportabile. Doctorul George Billing, care a examinat-o pe doamna Smith, a constatat o ușoară aritmie și i-a prescris o rețetă pe bază de heroină și cofeină. A doua zi dimineață, doamna Smith, care părea complet restabilită, a făcut împreună cu soțul său o plimbare. La ora 18, înainte de a pleca, a cerut să i se pregătească baia pentru seară. Pe la ora 20 perechea s-a întors acasă. Cei doi Crossley — care se găseau în acel moment în bucătărie — au remarcat la puțin timp după aceea o pată de umiditate pe plafon. În timp ce discutau, s-a auzit soneria de la intrare. Era domnul Smith, care ieșise, după cum le spuse, ca să cumpere ouă pentru micul dejun. Cînd soții Crossley și-au exprimat îngrijorarea în privința petei de umiditate ivite pe tavan, el s-a îndreptat grăbit spre baie și, după cîteva secunde, a început să strige : «Mergeți și căutați un medic !... Repede ! Chemați-l pe dr. Billing !... El o cunoaște»".

Doctorul Billing, sosit la cîteva minute, a găsit pe Smith în baie susținînd capul soției sale deasupra apei, al cărei nivel abia îi ajungea pînă la piept. Doamna Smith era grea, astfel încît cei doi bărbați de-abia au putut-o scoate din cadă. După spusele lui Billing, victima nu prezenta nici o urmă de violență, dar acesta nu-și mai aducea aminte care era, la sosirea sa, poziția cadavrului în cadă. Coronerul a conchis : „Moarte accidentală datorită opririi inimii, urmată de înec". Smith, care se cer-

tase ulterior cu soții Crossley în privința chiriei datorate, a părăsit imediat pensiunea.

Smith o cunoscuse pe Alice la Southsea, unde aceasta funcționa ca infirmieră. Ea dispunea de 27 lire ca banii lichizi, precum și de 100 lire pe care le împrumutase tatălui ei, Charles Burnham, care locuia la Aston Clinton. Alice s-a logodit cu Smith în septembrie 1913 și au celebrat căsătoria la 30 octombrie, la Southsea. Înainte de ceremonie, Alice Burnham a încheiat o poliță de asigurare a vieții pentru suma de 500 lire. Smith i-a cerut socrului plata datoriei și ascendentul pe care-l avea asupra soției sale a fost atît de mare, încît Alice și-a amenințat tatăl că, dacă nu-i restituie toți banii, se va adresa justiției. La 8 decembrie, cu două zile deci înainte de a pleca în voiaj de nuntă la Blackpool, Alice Smith a semnat, în fața unui notar din Portsmouth, un testament în favoarea... soțului său. Patru zile mai tîrziu zăcea moartă în baia pensiunii Crossley.

Nu mai reproducem raportul inspectorilor ce se deplasaseră la Herne Bay, datorită faptului că întîmplările relatate seamănă uimitor cu cele consemnate în cele două notițe gazetărești. Un singur aspect lipsește : semnarea acelei polițe de asigurare a vieții de către victimă. Desigur, acest aspect se putea explica însă prin averea de care dispunea Bessie Williams (fostă Mundy) : aproximativ 3 000 lire, sumă care în acei ani reprezenta ceva. Banii îi fuseseră lăsați printr-o dispoziție testamentară (legat), care cuprindea însă anumite clauze — de pildă, Bessie nu avea dreptul să dispună de ei, ci doar... moștenitorii săi (!). Ea nu primea decît 8 lire pe lună.

La 26 august 1910, cînd Bessie s-a căsătorit cu Henry Williams, poseda frumoasa sumă de 138 lire. La cîteva zile după căsătorie, Williams a dispărut cu banii și i-a lăsat o scrisoare prin care îi explica gestul său : „...nu mai vreau să te văd, pentru că m-ai îmbolnăvit de o boală venerică !"

Biata femeie nu mai înțelegea nimic și, neavînd încotro, a trebuit să ia lucrurile așa cum erau, mai ales că nici nu avea un fizic prea atrăgător. În februarie 1912, în timp ce-și făcea micile cumpărături zilnice, s-a izbit pe stradă de... Henry. Surpriza a fost mare și poate singurătatea,

poate felul de a se purta al bărbatului sau altceva au făcut-o să-i ierte totul și să-și reia viața alături de el. Au plecat într-o călătorie de agrement la Herne Bay — mica stațiune cochetă de care am pomenit, anume aleasă ca să le adăpostească bucuria revederii. Pe 2 iulie, Williams — după cum avea să i se reconstituie fiecare „mișcare" — a consultat un avocat specializat în probleme de moștenire. După ce a discutat cu acesta tot soiul de generalități succesorale, în cele din urmă Williams i-a destăinuit adevăratul motiv al consultației pe care i-o solicitase : voia să se intereseze care sînt drepturile lui în cazul decesului soției sale. După o săptămînă Williams a revenit, de data asta însă împreună cu soția. Bessie a redactat un testament în favoarea... soțului său. La două zile, pe 9 iulie, Williams a cumpărat dintr-un magazin de fierărie cada de baie în care Bessie își va găsi sfîrșitul. Nefericita femeie a fost înmormîntată în cimitirul din Herne Bay, acolo unde sînt locurile rezervate săracilor.

Comisarul Neil citi de mai multe ori raportul. În acest timp se tot întreba : „Oare Smith, Lloyd și Williams nu erau una și aceeași persoană ? Nu cumva este vorba de un *modus operandi* al unui criminal ingenios, care, profitînd de naivitatea victimelor, le jefuia, pentru ca apoi să le ucidă într-un mod la care nimeni nu se aștepta, aspirînd la ceea ce se numește «crimă perfectă» — un fel de *perpetuum mobile* imaginat de un geniu al răului ?"

Cu aceste gînduri care-l frămîntau, la 23 ianuarie comisarul Neil păși pragul cabinetului președintelui Curții de Acuzare, Sir Charles Mathews. Acesta era o personalitate marcantă a justiției britanice, bucurîndu-se de un mare prestigiu. Neil îl puse la curent cu detaliile celor trei cazuri, insistînd asupra ipotezei sale că Lloyd, Smith și Williams sînt de fapt una și aceeași persoană.

— Ceea ce susții dumneata, îi răspunse Mathews, pare de domeniul fanteziei. Cum poate cineva să ucidă trei femei tinere, în plină putere, într-o cadă de baie fără să lase nici o urmă ? Nu am auzit așa ceva pînă acum !

Fără să fie convins cîtuși de puțin, președintele Curții își dete totuși consimțămîntul ca Neil să continue anche-

tarea cazurilor și să ia toate măsurile pe care le va crede de cuviință.

Comisarul Neil își întocmise un plan bine chibzuit. Era vorba de o cursă abil întinsă celui care — indiferent dacă se numea Smith, Lloyd sau Williams — trebuia să cadă în ea, mizînd tocmai pe scopul urmărit. În primul rînd, îl sfătui pe dr. Bates să răspundă Companiei de Asigurări din Bristol că decesul doamnei Lloyd nu ridica probleme. Conform planului, odată îndeplinit acest punct, criminalul va încerca să-și ridice prima de asigurare și va fi tentat să intre în contact cît mai repede cu avocatul Davies, păstrătorul testamentului defunctei. Or, tocmai acest moment va fi folosit pentru arestarea sa. Zi și noapte, mai mulți agenți cărora li se distribuiseră semnalmentele lui Lloyd-Smith-Williams supravegheau discret, cu schimbul, biroul avocatului Davesi. Pe data de 1 februarie 1915, cu cinci minute înainte de ora închiderii, un bărbat cu semnalmentele corespunzătoare se apropie de intrarea imobilului, căutînd pe furiș în toate părțile pentru a se asigura că nu este urmărit. Neil, care își petrecea o mare parte a timpului veghind la rîndul său, țîșni de-alături dintr-un gang și, punîndu-i mîna pe umăr, îi zise :

— Sînt comisarul Neil ! Dumneavoastră sînteți George Lloyd ?

— Da !

— Sînteți George Lloyd, a cărui soție s-a înecat într-o cadă de baie la 18 decembrie ?

— Da !

— Și-acum o ultimă întrebare : sînteți, după semnalmente, una și aceeași persoană cu George Smith, a cărui soție de asemenea a decedat în timp ce făcea baie ?

— Vă înșelați, domnule. Nu înțeleg la ce vă referiți... Trebuie să fie o confuzie...

Lloyd nu schiță nici un gest că ar vrea să plece să-și vadă de treburi. Își muta tot timpul greutatea corpului de pe un picior pe altul, părînd mai degrabă chinuit de o luptă lăuntrică. Comisarul, fin psiholog, sesiză situația și nu forță lucrurile. Se căută prin buzunare și scoase un pachet cu țigări. Îi oferi una și, după ce-și alese și el o țigară,

în timp ce se chinuia să aprindă chibritul, îl auzi pe Lloyd spunînd :

— Domnule comisar, cred că aveți dreptate... Nu are nici un rost să neg. Am pierdut partida. Da, mă numesc și Smith...

Comisarul Neil a făcut un semn cu mîna, și agenții, pînă atunci ascunși, și-au făcut apariția. Grupul s-a îndreptat spre cele două mașini ale poliției ce staționau pe o străduță lăturalnică. Lloyd-Smith a fost depus în arestul comisarului sub acuzație de falsă identitate.

Neil s-a anunțat prin telefon direct la Sir Charles Mathews. Cei doi au dezbătut îndelung aspectele problemei. Se realizase, e drept, un progres important : Lloyd-Smith fusese găsit, recunoscuse că era una și aceeași persoană, dar pentru o asemenea culpă nu putea primi o pedeapsă importantă. Trebuia stabilit dacă într-adevăr el le ucisese pe cele două femei. Cu alte cuvinte, în primul rînd, trebuia precizată cauza morții acestora, iar în al doilea rînd să se dovedească vinovăția arestatului. Nu era o treabă ușoară, dacă ținem seama de faptul că de la înhumare, mai ales în primul caz, trecuse mult timp. Pe de altă parte, dacă ne gîndim la stadiul cunoștințelor din acel timp, ne dăm seama cît de greu se putea îndeplini deziderатul certitudine. Într-o asemenea situație trebuia făcută dovada unei maxime responsabilități.

Sarcina— deloc de invidiat — a fost încredințată medicului legist Bernard Spilsbury de la Ministerul de Interne. Luînd cunoștință de misiunea încredințată, Spilsbury, împreună cu două ajutoare, s-a deplasat, în ziua de 4 februarie, la cimitirul din Islington, pentru a asista la exhumarea Margaretei Elisabeth Lloyd fostă Lofty.

Se impune o precizare pentru cititorii care se întreabă de ce a mers medicul la cimitir să asiste la o operațiune puțin plăcută, cînd foarte bine putea să aștepte să i se trimită cadravul la morgă și aici să efectueze autopsia. Prezența expertului este justificată de numeroase motive și, fără a intra în amănunte de strictă specialitate, trebuie să spunem că observațiile sale în această fază pot fi uneori determinante în aprecierea unor situații. El veghează la respectarea strictă a instrucțiunilor,

pentru a fi evitată comiterea unor grave și ireparabile greșeli (identitatea, teren, contaminare etc.).

Doctorul Spilsbury se întreba dacă decesul se datora unui înec accidental sau criminal. Problema aceasta i-a frămîntat pe mulți medici de-a lungul timpului și progresele s-au acumulat cu zgîrcenie.

După exhumare, Spilsbury a trecut de îndată la autopsierea cadavrului Margaretei Elisabeth Lloyd. În afară de o vînătaie neînsemnată la cotul stîng, pe care de fapt o remarcase și doctorul Bates, a mai constatat și existența a două mici pete de sînge pe partea posterioară a brațului stîng. Ele nu erau vizibile și nu puteau fi deci considerate ca semne de violență. Continuînd examinarea organelor în căutarea simptomului vreunei maladii care ar putea să explice oprirea circulației sîngelui în cursul băii, nu a ajuns la nici un rezultat. Spilsbury, care avea bogate cunoștințe de toxicologie, se gîndi, în lipsa altor indicii, că poate era vorba de o otrăvire, dar analizele nu au semnalat prezența vreunui produs toxic.

Înseși indiciile de sufocare datorată submersiei erau neconcludente, totul pledînd pentru o moarte subită. Autopsia celei de-a doua victime, Alice Smith, a fost făcută de Spilsbury în timpul nopții, la Blackpool. Corpul era bine conservat și, în ciuda faptului că a fost examinat centimetru pătrat cu centimentru pătrat, nu s-a putu constata nici o urmă de violență ; mai mult, chiar semnele de înec erau foarte discrete. Moartea fusese fulgerătoare. Examinarea organelor interne a arătat, fapt nesemnificativ, că victima suferise de un reumatism articular, care însă în nici un caz nu putea fi cauza unui deces, mai ales subit.

Autopsia Bessiei Williams a fost făcută la 14 februarie. În ciuda descompunerii avansate, Spilsbury a putut să constate un semn caracteristic înecului : „pielea de găină". Cordul se afla în stare bună și era exclusă oprirea circulației ca urmare a unor complicații organice. În rest, nici o urmă de violență, nici o rană cît de mică, nici un semn de luptă.

Intrigat, doctorul Spilsbury a cerut ca cele trei căzi de baie în care nefericitele femei își găsiseră sfîrșitul să

fie transportate la comisariatul din Kentishtown. Zilnic, după orele de program, se abătea pe aici și le examina îndelung, încercînd să-și explice cum a procedat criminalul, fără ca acest act să lase vreo urmă.

De pildă, Bessie Williams avea înălțimea de 1,70 m. Dar cada nu depășea 1,50. Era imposibil ca cineva să se poată îneca ! Admițînd că ar fi avut o criză de epilepsie, manifestările caracteristice bolii (rigiditatea și convulsiile corpului) nu ar fi permis, ținînd seama de talia victimei, să se găsească la un moment dat sub apă. Spilsbury și-a amintit de un amănunt furnizat de doctorul French.

Băile deveniseră o obsesie pentru doctorul Spilsbury și era sigur că dezlegarea misterului morții celor trei femei se afla aici. Văzînd că timpul trece și nu face nici un progres, se gîndi să procedeze sistematic. Scrise pe foi de hîrtie separate tot ce se referea la cele trei cazuri, fiecare foaie avînd în josul ei concluziile respective. Aranjîndu-le și rearanjîndu-le, deodată se făcu lumină în mintea lui : victimele nu prezentau nici o urmă de violență, iar decesul survenise printr-un înec fulgerător !

Cum s-ar putea ajunge la acest deznodămînt fatal într-o cadă mai scurtă decît victima ? În cele din urmă, doctorul ajunse la o explicație.

Ipoteza sa i se părea perfect plauzibilă și o împărtăși comisarului Neil. Acesta se hotărî să verifice personal părerile medicului. Căută cîteva înotătoare profesioniste de aceeași talie cu victimele și întreprinse studierea, în băile cu pricina, a posibilităților de a le ține cu capul sub apă. Toate încercările sale au dat greș. Femeile se zbăteau și se agățau de marginea căzii, provocîndu-și vînătăi, ba alteori se încleștau chiar de el. Trecu atunci la soluția imaginată de Spilsbury. Femeia ajunse fulgerător cu bustul și capul sub apă, fără să schițeze nici cel mai mic gest de apărare. Observînd că aceasta nu mai mișcă, o scoase speriat din apă și constată cu groază că își pierduse cunoștința. Timp de mai bine de o jumătate de oră, un medic secondat de comisar și de un alt polițist s-au străduit s-o readucă la viață. Experiența făcută de comisarul Neil putea să sfîrșească tra-

gic. Revenindu-și, tînăra femeie a declarat că singurul lucru de care își amintește este senzația apei care-i pătrunde puternic în nas, după care a leșinat. Șocul a fost mai puternic decît experiența ei de înotătoare. Neil nu și-a mai continuat experiențele, era prea periculos și chiar inutil, pentru că acum avea confirmarea modului în care își găsiseră sfîrșitul cele trei femei.

Ancheta condusă de comisarul Neil asupra individului arestat a dus la descoperiri senzaționale, care veneau să întărească ipoteza vinovăției sale.

Se numea în realitate George Joseph Smith și se născuse în 1872. Fiul unui umil agent de asigurări și al unei femei cu o conduită îndoielnică, a avut o copilărie nesupravegheată și cu greu a putut să urmeze cîteva clase. Intrat în tagma hoților și borfașilor, și-a petrecut anii pînă la majorat în diverse case de corecție și închisori, condamnat în repetate rînduri pentru furturi și escrocherii. Întreținut de prostituate, s-a reprofilat curînd pe profesia de... logodnic. Profitînd de naivitatea tinerelor femei, le lua micile economii și dispărea. Așa a cunoscut-o pe Bessie. Orbit de averea acesteia, a ajuns la crimă. Acesta a fost începutul. Au urmat apoi Margaret Elisabeth și Alice.

Procesul lui George Joseph Smith a început la 22 iunie 1915, la Curtea cu Juri din Old Bailey. Cu cîteva ore mai înainte, mii de femei s-au adunat în jurul clădirii. Bietele ființe strivite de nedreptatea socială — secretare, dactilografe, vînzătoare sau funcționare —, trecute de prima tinerețe și cu care natura nu fusese prea darnică, posibile victime ale unui monstru ce se ascundea în spatele unei măști care promitea dragostea și uitarea clipelor de angoasă ale singurătății, își exprimau acum mînia, cerînd răzbunare pentru Bessie, Margaret și Alice.

Curtea a deliberat 20 de minute și juriații l-au declarat vinovat. Judecătorul Scrutton a pronunțat sentința : condamnat la moarte prin spînzurare !

După trei săptămîni, cererea de grațiere fiindu-i respinsă, sentința a fost executată. Era un sfîrșit pe măsura faptelor sale.

UZINA CRIMEI

Metodele de investigație științifică și-au dovedit infailibilitatea chiar în cazurile-limită, considerate ca fiind de o periculozitate extremă. Despre un asemenea caz, care întrece imaginația cea mai fecundă și care pare de domeniul ficțiunii scriitoricești, ne vom referi în cele ce urmează. Cazul doctorului Herman Webster Mudgett considerăm că deține recordul în materie.

Webster s-a născut în 1841 în Gilmanton, o mică localitate situată în New Hampshire, pe coasta de est a Americii. Se spune că a avut o copilărie liniștită, remarcîndu-se printr-o fire studioasă. Anii au trecut și, la 18 ani, Webster era un tînăr cu un fizic atrăgător, bine proporționat, simpatic, cu tenul curat și cu o mustață mereu îngrijită. Îmbrăcat elegant, fără ostentație, avea o față puțin lunguiață, un nas drept și ochi foarte limpezi.

Deși tînăr, Webster oferea celor care-l întîlneau o înfățișare decentă, poate puțin prea severă în raport cu vîrsta sa : pălărie melon, guler tare, haină neagră și pantaloni reiați. Mai mult, spre deosebire de alții, care la anii săi visau numai petreceri, Webster nutrea gîndul să se căsătorească. Cert este că nu a întîrziat să ceară mîna unei tinere fete pe nume Clara, care, pe lîngă faptul că era fermecătoare, dispunea și de o frumoasă dotă. Aleasa sa, din cîte se spunea, nu ducea lipsă de pretendenți. Webster se arătă însă cel mai serios, cel mai atent, cel mai îndrăgostit și cel mai delicat. A reușit ca doar după cîteva luni de curte asiduă să obțină mîna fetei.

După trei ani de menaj neumbrit de nici cel mai mic nor — dar fără copii —, Webster îi spuse soției sale : „Dragă Clara, un bărbat trebuie să se realizeze. Am multe lucruri de învățat. Universitatea mă așteaptă. Lasă-mă să folosesc banii dotei tale pentru a studia ! Este cel mai bun plasament pe care l-ai putea face cu averea pe care o ai !“

Nu mai este nevoie să menționăm că tînăra femeie a fost întru totul de acord. Bărbatul nu-i oferise nici un motiv să se îndoiască măcar o clipă de seriozitatea bunelor sale intenții. Deci, la 22 de ani Webster se înscrise la Uni-

versitatea din Vermont. Făcu foarte repede progrese și la scurt timp îl regăsim urmînd cursurile Facultății de medicină din Detroit, statul Michigan. Dar, puțin cîte puțin, distanța dintre Webster și soția sa a devenit atît de mare încît pentru a o străbate a fost necesar să cheltuiască întreg contul din bancă : aceasta în numai doi ani ! Din fericire, ultimul cent scurs printre degete a coincis cu luarea diplomei.

Herman Webster a devenit doctorul Webster, dar acum nu mai avea nici o lețcaie. Zestrea soției sale se topise în întregime și nu mai găsea nici un motiv să se reîntoarcă la ea. S-a instalat într-o pensiune confortabilă, ținută de o tînără văduvă și, nu după prea mult timp, se spune, a reușit să-și atragă o frumoasă clientelă, alcătuită în cea mai mare parte din femei. Ca medic, s-a dovedit bine pregătit, fiind însă în același timp și un bărbat galant, fapt ce explică preponderența sexului slab în rîndul pacienților săi. Femeile din Detroit, apoi cele din New York și, în sfîrșit, cele din Chicago, așteptau ceasuri întregi în anticamera cabinetului său.

Urma i s-a pierdut la Chicago. Sau, ca să fim mai preciși, acolo doctorul Herman Webster a dispărut.

Pe scurt, zece ani mai tîrziu, după lungi și minuțioase cercetări, se va dovedi că Webster și individul care se instalase, în 1866, în cartierul Englewood sub numele de doctorul Holmes, erau una și aceeași persoană.

În 1866, deci, Webster, alias Holmes, a abandonat medicina și a obținut primul său capital, săvîrșind și prima sa crimă. Se cunosc puține detalii, dar este posibil, conducîndu-ne după piesele aflate la dosar, să reconstituim scena următoare : farmacia din cartier — un bărbat cu prestanță împinge ușa cu un gest hotărît.

— Doamnă Holden, dați-mi voie să vă prezint omagiile mele !

— A, doctorul Holmes ! Ce surpriză !

— Doamnă Holden, să fiu sincer, am venit pentru afaceri. Am auzit că dv. căutați pe cineva pentru a se ocupa de farmacie. După moartea soțului, se pare că vă vine foarte greu singură...

— Doctore Holmes, dacă ați ști !... Cunoașteți pe cineva ?

— Da, eu sînt acela !

— Dar...

— Da, știu. Nu sînt farmacist. Însă un medic nu este cu nimic mai puțin cunoscător al medicamentelor pe care le prescrie decît cel care le eliberează. Sînt sigur că ne vom înțelege foarte bine.

Și ei s-au înțeles. Aceasta a durat doi ani. În realitate, doctorul Holmes „se înțelegea"... singur. Cum a procedat pentru a face să dispară doamna Holden ? Nu se va ști niciodată. Cum a procedat după aceea, pentru a escamota operațiile contabile, a falsifica hîrtiile și a trece totul pe numele său ? Nu s-a putut stabili nici acest lucru, deși este vorba de ceva mult mai palpabil. Dealtfel, aceasta nu constituie decît o bagatelă în comparație cu cele ce urmau să survină : dr. Holmes avea planuri mari și nu va întîrzia să treacă la ceva mai „serios".

Chicago, 1891. Se făceau pregătiri pentru expoziția care urma să aibă loc doi ani mai tîrziu. Aceasta însemna multă lume. Unde vor fi cazați aceștia ?

În fața farmaciei se afla un teren viran, pe care doctorul Holmes pusese de mult ochii. În imaginația sa, atunci cînd privea gînditor prin vitrina farmaciei, vedea înălțîndu-se acolo un mare hotel. De fapt, își imagina un stabiliment cu o destinație cu totul specială și, mai ales, țintea la o „operație de mare anvergură". Dar totul necesita o pregătire minuțioasă, din care să nu fie omis nici cel mai mic amănunt.

Expoziția trebuia să-și deschidă porțile în mai 1893. Nu mai era mult timp. Trebuia deci să procedeze repede și, în primul rînd, se impunea să cumpere terenul

Un necunoscut cu numele de H. S. Campbell s-a prezentat și a achiziționat terenul în rate. Prietenul său, doctorul Holmes, cu care semăna ca doi frați gemeni, a depus garanție pentru el. Și, fără ca să trezească nici cea mai mică bănuială cuiva, Campbell și Holmes încheiară reciproc o serie de asigurări... O bancă le avansă fondurile necesare și lucrările începură. Totul mergea de minune...

Doctorul Holmes avea nevoie de un asociat — unul real, și nu fantomatic. Se impunea, mai ales, să se poată

dispensa la nevoie de unele responsabilități. Nu se știe unde a găsit omul căutat. În orice caz l-a aflat în persoana lui Benjamin Pitezel. Nici că putea să fie unul mai nimerit ! Deși căsătorit, tată de familie, nu oferea o imagine respectabilă. Pitezel este descris de martorii contemporani ca fiind slăbănog, avid de bani, cu ochi galbeni, ieșiți din orbite, și cu o gură știrbă.

Iată deci doi oameni — unul tînăr și seducător, celălalt fără vîrstă și hîd — concentrați asupra planurilor stabilimentului ce se va numi „Holmes Castle". Planuri fantastice, unice în felul lor. Doi oameni care nu făceau altceva decît să conceapă, pur și simplu, o „fabrică a morții" cum nu s-a mai văzut și cum nu va mai exista, cu excepția lagărelor naziste. Dar acestea erau altceva, un vînt de nebunie de cu totul alte dimensiuni...

Construcția hotelului a durat un an și își va îndeplini sinistra menire timp de cinci ani.

Douăzeci și cinci de echipe de lucrători de diverse meserii au lucrat pe șantierul de la „Holmes Castle", fiecare avînd sarcini precise, fără ca să știe una de alta. Și, mai ales, sub nici un motiv, nici un lucrător nu trebuia să-și dea seama de arhitectura neobișnuită a etajelor și subsolurilor, de trapele care păreau să nu duc nicăieri, de dimensiunile exagerate ale cazanului caloriferului, cu țevi enorme ce nu se închideau cu nici un robinet. Pînă în momentul livrării mobilierului nu s-a petrecut nici un incident în această clădire misterioasă. Or, pentru un hotel ca acesta, era nevoie de o mobilă corespunzătoare, deosebit de luxoasă. Ea trebuia plătită, fapt care nu prea stătea în obișnuința doctorului Holmes. Așa se face că la capătul a numeroase somații de plată, Societatea „Tobby", cea care livrase mobila, a trimis o armată de încărcători, însoțiți de un portărel, pentru a o recupera.

Stupoare ! Nici un fel de mobilă ! Oamenii au parcurs cameră cu cameră întregul hotel, în sus și în jos, fără a da de urma celui mai neînsemnat taburet sau a celei mai minuscule măsuțe ! Doctorul Holmes, imperturbabil, afirma sus și tare că nu i-a fost livrată nici un fel de mobilă. În cele din urmă, portărelul și oamenii au trebuit să plece cu mîinile goale. Nimănui nu i-a trecut prin cap că în spa-

tele unui zid, acoperit cu un tapet auriu, se afla o mare încăpere fără uși și ferestre, în care era îngrămădit tot mobilierul.

Dar aceasta nu era totul !

Să urmărim acum o tînără văduvă, bogată, fără nici o rudă apropiată, care poposise, ca mulți alții, pentru a vizita Expoziția din Chicago, ce-și deschisese porțile la 1 mai 1893. Ea reținu o cameră la „Holmes Castle". Fu primită de Benjamin Pitezel, omul-bun-la-toate, cu ochii mai gălbui ca niciodată, cu spatele plecat, lingușitor : „O cameră ? Cu plăcere, vă stăm la dispoziție cu ce avem mai bun. Nu este nevoie să completați registrul. Avem încredere în dumneavoastră. Poftiți cheia ! Bagajele vi le ducem noi sus — aceasta cade în sarcina noastră, stimată doamnă. Încă o dată, fiți binevenită la Chicago ! A, uitasem : dacă doamna are nevoie, seiful hotelului pentru bijuterii, vă stă la dispoziție ! Este mult mai sigur acolo, decît să le lăsați răspîndite prin cameră".

Omul a luat-o înainte, pentru a-i arăta prevenitor drumul. Culoarul era somptuos. Pretutindeni o puzderie de alte culoare, încît te puteai rătăci. Pașii erau înăbușiți de o mochetă superbă. Instalată în cameră, o cercetă satisfăcută. După un duș, se așeză în fața toaletei și începu să-și cerceteze înfățișarea. O oglindă de cristal îi reîntorcea imaginea pe fondul unei camere în care se zărea o dezordine specifică celor ce călătoresc. Totul se reflecta în oglindă, dar mai ales în... ochii doctorului Holmes ! Căci acesta se afla exact în fața femeii, însă de partea cealaltă a oglinzii, care avea o construcție specială.

Instalat confortabil într-un fotoliu, el o urmărea cu atenție. Lui, fără să știe, îi adresă ea un surîs, în timp ce-și peria cu grație părul și-și etala bijuteriile pe măsuță. Sub privirea omului invizibil, frumoasa femeie își puse cămașa de noapte și se întinse pe patul de satin. Căci sub ochii doctorului Holmes vor adormi în acest mod somnul de veci toți cei aleși de el, în general oameni singuri, cărora li se oferea găzduire în această cameră. Ce urma după aceea ? Pentru a afla, să revenim la tînăra noastră văduvă, aleasă la întîmplare de pe lista victimelor, reconstituită cu dificultate mai tîrziu.

Obosită, ea adormi adînc, nemaidîndu-și seama de nimic. În camera alăturată, în spatele oglinzii trucate, doctorul Holmes apăsă pe o mică manetă a tabloului de comandă aflat în dreapta sa. Un ușor șuierat se auzi venind dinspre piciorul patului. Gaz aerian! Ieșind în valuri, ucigător și tăcut, urca încet spre nările victimei, care dormea dusă. Femeia muri în somn.

Cinci minute mai tîrziu, doctorul Holmes pătrunse printr-o ușă mascată în cameră. Își apucă cu delicatețe victima și o așeză cu grijă pe covorașul aflat în fața patului. Făcu cîțiva pași spre unul din pereți, răsuci un tablou și în spatele acestuia se ivi golul unei ascunzători : un miner nichelat. Trase și, fără zgomot, se deschise în pardoseală o gaură. Doctorul Holmes, cu gesturile mecanice ale unui om deprins cu asemenea treburi, lăsă să cadă corpul femeii în spațiul liber. Acesta parcurse cu repeziciune mai multe etaje și se opri la subsol. Pentru cititori este greu de crezut că rîndurile acestea nu sînt pură ficțiune, rodul imaginației unui scriitor ca Jean Ray sau Conan Doyle. Și totuși acesta este purul adevăr, ca și tot ceea ce urmează...

Mai întîi masa de disecție : doctorul Holmes își urma victima cu un ascensor „personal". În halat alb, începea s-o disece. Bucățile erau alese cu grijă : cele mai dure luau drumul unei cuve cu vitriol, în timp ce altele primeau destinația focarului instalației de încălzire, care de fapt era un veritabil crematoriu. Puteai să crezi că operația se termină aici. Dar atît acidul, cît și focarul cazanului lăsau deșeuri ce puteau fi revelatoare. Doctorul Holmes se gîndise la toate și prevăzuse soluții. O bandă rulantă transporta resturile la cel de-al doilea subsol, unde se adunau la un loc cu cele precedente. Aici era recuperat aurul dentar. O gură de canal și un jet puternic de apă făceau să dispară pentru totdeauna ceea ce mai rămăsese...

Nu este, poate, o întîmplare că deveniseră cunoscute în lumea întreagă celebrele abatoare din Chicago, care dispuneau de o instalație asemănătoare în vremea aceea. Doctorul Holmes nu se inspirase, cumva, din modul lor de funcționare ?

În orice caz, „producția" de la „Holmes Castle" a fost senzațională : cel puțin 200 de persoane dispărute pe această cale !

Două sute de femei și bărbați — femei în marea majoritate — care fuseseră exterminați printr-o manieră fără precedent în istoria crimei individuale !

Două sute de persoane din cele 20 000 care vizitaseră Expoziția din Chicago, adică un „randament" de... unu la sută. „Holmes Castle" era pe drept cuvînt o „uzină a crimei" perfect imaginată și construită în acest scop. Și încă această cifră de două sute nu reprezintă decît o simplă evaluare, o cifră oficială ca să spunem așa, pentru că nu se știe cu precizie care este cea reală.

Într-o bună zi, polițiștii au năvălit în „Holmes Castle", rămînînd pur și simplu stupefiați. Ce s-a petrecut pentru ca poliția să intervină ? Ce grăunte de nisip a pătruns în angrenajul morții ?

Benjamin Pitezel, asociatul care concepuse instalația electrică a lui „Holmes Castle", s-a decis într-o bună zi să acționeze independent. În acest scop s-a despărțit în condiții normale de doctorul Holmes și s-a instalat la Philadelphia, unde și-a deschis o mică întreprindere : „Cumpărări și vînzări de brevete de invenții".

Într-o zi, o formidabilă explozie a demolat laboratorul lui Pitezel. Printre dărîmături, a fost găsit un cadavru groaznic mutilat, probabil aparținînd lui Pitezel. Asigurat pe numele soției și copiilor, familia a primit o sumă importantă pentru acea vreme : 10 000 dolari. Compania de asigurări a plătit prima. Dar existau unele îndoieli...

Ancheta deschisă de compania de asigurări a condus la exhumarea cadavrului și autopsierea acestuia. Dubiile asupra identității cadavrului au fost curînd înlăturate. Nu încăpea nici o îndoială : acesta aparținea lui Pitezel.

A fost interogată soția : avea să afle, în primul rînd, că soțul se înțelesese cu Holmes în ceea ce privește simularea accidentului de laborataor, Pitezel urmînd să-și ducă viața în altă parte, sub o nouă identitate. La acea dată, Statele Unite ofereau posibilități nelimitate în această privință.

În al doilea rînd, soțul îi murise cu adevărat în timpul exploziei. Doctorul Holmes, în locul unei dubluri, îl lăsase chiar pe Pitezel, fapt ce nu era prevăzut în „program". Văduva lui era indignată : lucrurile nu decurseseră conform convenției dintre ei ! Ea încasase cei 10 000 dolari, dar mai devreme sau mai tîrziu urma să-i predea doctorului Holmes. Ce o determina să procedeze așa ? Trei dintre copiii săi fuseseră deja încredințați lui Holmes, dar acesta, în hotelul său diabolic, îi făcuse să respire gazul aerian, după care luaseră drumul celor dispăruți pe gura de canal de la cel de-al doilea subsol.

Doamna Pitezel a povestit cu lux de amănunte cazul falsului cadavru devenit adevărat. Compania de asigurări nu a fost escrocată : ea a plătit polița de asigurare pentru viața lui Pitezel, chit că acesta, vrînd s-o înșele, a fost în cele din urmă asasinat cu adevărat !

Și afacerea prosperă a doctorului Holmes, cu beneficii care se cifrau la mai multe zeci de mii de dolari, a trebuit să ia sfîrșit. Ițele anchetei au dus în cele din urmă la Henry Holmes, „furnizorul de schelete".

Dar, surpriză ! Henry Holmes era una și aceeași persoană cu doctorul Holmes, propietarul somptuosului hotel „Holmes Castle" ! Despre ce era vorba ? Lacom de cîștiguri tot mai mari, doctorul Holmes a făcut o greșeală grosolană : curăța scheletele unora dintre cadavre și le vindea cu 75 dolari studenților în medicină, printr-o mică rețea de intermediari.

VAMPIRUL DIN DÜSSELDORF

Düsseldorf, februarie 1929. Încăierările între grupările naziste și alte partide se țineau lanț, șomajul creștea, iar autoritățile Republicii de la Weimar se compromiteau de la o zi la alta, fapt care permitea extremiștilor de dreapta să-și afirme pretențiile la putere.

În această atmosferă de nesiguranță și tensiune politică, ca și cum aceste probleme nu ar fi fost de ajuns, s-a

mai adăugat una, care le-a pus capac : un criminal misterios și setos de sînge, care-și presăra victimele pretutindeni. Fusese botezat de populație „Vampirul din Düsseldorf".

La 3 februarie 1929, doamna Kühn, croitoreasă la domiciliu, femeie trecută de 50 de ani, se întorcea acasă la Geresheim, o suburbie a Düsseldorfului. Întîrziase și se făcuse deja ora 23. Un bărbat cu fața ascunsă de un fular a sărit asupra ei și i-a aplicat 25 de lovituri de cuțit. Dar întîmplarea a făcut ca tocmai atunci să treacă pe acolo un automobil și agresorul a fugit, abandonîndu-și victima. Nefericita mai respira încă și a fost transportată în grabă la spital. Datorită îngrijirilor acordate, a supraviețuit.

Cinci zile mai tîrziu, într-o grădină publică din cartierul de nord, s-a descoperit cadavrul unei tinere. De astă dată, din nefericire, victima nu a mai scăpat. Ea a primit 13 lovituri de cuțit, urechile i-au fost tăiate, craniul zdrobit și pulpele arse.

La 2 martie, în timpul nopții, a fost rîndul lui Rudolf Scheer, un muncitor în vîrstă de 53 de ani. În zori, cînd i s-a găsit cadavrul, s-a constatat că fusese izbit în cap cu atîta violență, încît aproape fusese decapitat, iar în rană rămăsese lama unui foarfece...

Populația orașului, după cum era și firesc, era îngrozită. Presa comenta cele trei asasinate ce se asemănau într-un mod straniu, motiv pentru care erau atribuite aceluiași autor. Poliția, la rîndul ei, făcea o legătură între ele, astfel că își înmulțise patrulele, verificările actelor de identitate ale trecătorilor întîrziați și luase toate măsurile de supraveghere a locurilor din preajma școlilor, precum și a localurilor rău famate.

Luna martie s-a scurs fără să se fi găsit nici cel mai mic indiciu. La începutul lui aprilie, alte două victime au reușit să scape cu viață din mîinile agresorului — una datorită curajului său, alta grație apropierii inopinate a unui grup de studenți. Prima, Lena Penning, cînd s-a simțit urmărită, s-a întors și a făcut față primelor lovituri. Agresorul a încercat mai întîi s-o sugrume cu un cordon. Atunci ea l-a zgîriat pe ochi. Orbit, el a fugit, pără-

sindu-și victima. Cea de-a doua femeie, Gertrude Flake, o sportivă bine antrenată, la începutul atacului nu a fost în stare să facă uz de forța ei fizică, căci fusese prinsă cu un fel de laț și agresorul o trăgea spre o curte părăsită. Necunoscutul a încercat s-o violeze, dar ea s-a apărat cu atîta energie, încît, zbătîndu-se din răsputeri, a reușit să-l facă să-și piardă echilibrul și să cadă la pămînt. Văzînd că a reușit să se elibereze din lațul cu care o încercuise, individul a scos cuțitul și fără îndoială că i-ar fi tăiat gîtul dacă, întîmplător, nu ar fi trecut în acel moment doi tineri și o fată ce se întorceau de la cinema. Criminalul și-a luat tălpășița.

Gertrude Flake și salvatorii ei s-au dus imediat la poliție, dar femeia a fost incapabilă să ofere un semnalment precis : „un bărbat de talie mijlocie, de vîrstă mijlocie, care purta un pardesiu fluturînd, o pălărie trasă pe ochi...“ — cu alte cuvinte, un portret care se putea potrivi oricui.

Presa s-a năpustit asupra cazului, descriindu-l sub titluri de-o șchioapă : „Reîntoarcerea Vampirului“, „Vampirul operează ca în Texas“, „Noua tactică a Vampirului“...

Pentru a nu deveni cu totul ridicolă, poliția s-a gîndit că, totuși, ar trebui să prezinte publicului măcar un suspect. Fără să caute prea mult, s-a oprit asupra unui individ care să poată atrage atenția. La o cafenea, într-o seară, omul în cauză s-a lăudat că îi duce de nas de două luni pe polițiști, că își sporește plăcerea sexuală strîngîndu-și de gît partenerele, pînă aproape le strangulează, și că nu se va opri pînă nu va fi arestat.

Era vorba de Johann Strausberg, vînzător într-o librărie și în timpul liber mare amator de romane de serie neagră. El se autoacuza de toate crimele „Vampirului“ și striga sus și tare că el este cel căutat de poliție, avînd grijă să adauge, pentru ca totul să fie cît mai tenebros, că se supune ordinelor date direct de... Satan !

Pentru a liniști spiritele cetățenilor din Düsseldorf și pentru a-și salva onoarea, poliția a dispus arestarea individului, bineînțeles fără să dea prea multă crezare spuselor sale. În sfîrșit, Düsseldorf-ul respira liniștit. Dar nu pentru mult timp.

La 29 iulie, într-un tufiș de pe malul Rinului, Emma Gross a fost spintecată. Era o prostituată foarte tînără, foarte apetisantă și nu prea mofturoasă cu clienții. Pentru ce fusese asasinată această biată femeie ? Nu cumva sadicul pentru propria-i plăcere, fără motiv sau, în orice caz, pentru motive pe care marele public și cu atît mai puțin poliția nu le cunoștea ?

Această nouă crimă nu putea fi revendicată de Strausberg. A fost desigur eliberat, dar pentru a fi internat imediat într-un azil de nebuni.

Ucigașul nu a dat prea mult răgaz poliției. La 14 august a trimis o scrisoare, nesemnată, ce conținea o poezie și, sub ea, un plan meticulos desenat. Versurile erau acestea :

„În inima pădurii din Pappendelle
Zace o frumoasă domnișoară
Iar mormîntul său din străfundul pădurii.
Vi-l voi arăta
Indicînd locul
Cu o cruce.
Iată :“(dedesubt urma desenul)

Planul arăta locul unde era îngropată victima, despre a cărei dispariție poliția deja aflase. Se numea Maria Hahn, o tînără bonă, care, la 11 august, fusese concediată de stăpînii săi. Pentru a se consola, ea s-a dus să danseze într-o cîrciumioară situată la marginea pădurii Pappendelle, într-un locșor care poartă numele de Steindermühle. Nu mai era de mult la prima aventură, astfel încît, cînd un domn de vîrstă mijlocie, cu un aspect acceptabil, i-a oferit un loc la masa sa și ceva de băut, se înțelege de la sine că ea a acceptat. Era exact divertismentul pe care și-l dorea. „Poate că acest domn are nevoie de o bonă, poate intenționează să se instaleze într-o garsonieră și are nevoie de serviciile cuiva și atunci pentru ce să nu mă arăt supusă, abilă și discretă...“ — gîndea probabil Maria Hahn.

Ea s-a pretat la fanteziile sale, pînă în momentul în care o lamă rece de oțel — pumnal sau foarfece — i s-a înfipt în josul pîntecului. Și-a pierdut cunoștința. Fără îndoială că monstrul și-a satisfăcut apoi plăcerea...

Poliția a intrat în alertă. Orașul fierbea. Asasinul trebuia găsit în cel mai scurt timp, pentru ca viețile oamenilor să nu mai fie amenințate.

Scrisoarea primită a fost trimisă spre examinare unor experți grafologi. Constatările acestora au fost surprinzătoare : „o inteligență medie, dar limpede, o sexualitate puternică, un orgoliu exacerbat, un ins înclinat spre violență".

Furtuna plutea deasupra Düsseldorfului și spiritele erau din ce în ce mai agitate. În noaptea de 21 august, sadicul a violat și înjunghiat cu lovituri de pumnal pe Anna Goldhausen, o guvernantă în vîrstă de 18 ani. Zece minute mai tîrziu, bestia a încercat să facă același lucru cu o femeie de 35 de ani — doamna Mantel —, după care a urmat un negustor pe nume Heinrich Kornblum. Acestuia i-a înfipt un cuțit între omoplați pe cînd urca scările unui parc. Nu a mai putut fi salvat.

Cele două femei au scăpat cu viață printr-un miracol : fractura craniului suferită de prima a fost destul de superficială, iar multiplele lovituri de cuțit primite de cea de-a doua, din fericire, nu au lezat nici un organ vital.

Această orgie de violență nu a fost suficientă pentru a satisface frenezia „Vampirului". La 24 august, la căderea serii, pe o potecă aflată în cartierul sudic al orașului, asasinul a reușit să încînte două fetițe și să le atragă într-un tufiș : Louise Lenzen, de 14 ani, și Gertrude Hamacher, de 5. Nici una nu va scăpa de lubricitatea sa. El le-a sîngerat ca pe niște biete găini și s-a aruncat asupra cadavrelor, mutilîndu-le cu numeroase lovituri de foarfece...

A doua zi, în fața comisariatului principal al orașului se strînsese multă lume. Indignarea cetățenilor nu mai cunoștea limite. Geamurile și cercevelele ferestrelor localului zburară în țăndări. Au fost forțate și sparte chiar și porțile postului de poliție. Strigătele mulțimii nu mai conteneau : „La moarte cu polițiștii ! La moarte cu Vampirul !"

Dar toate acestea nu l-au împiedicat pe asasin să-și continue, exact în aceeași seară, monstruoasa activitate, comițînd o nouă agresiune. De data asta victima a fost Lotte Schultze, 28 de ani, rămasă fără slujbă în acel moment.

Cu toate că avea o conduită ireproșabilă, faptul că fusese concediată, greutățile unei vieți pline de decepții făceau din biata femeie dezorientată o pradă ușoară...

Un domn corect îmbrăcat, cu înfățișare serioasă, în jur de 40 de ani — părînd parcă astfel de momente — apare la timp, cu tot soiul de propuneri îmbietoare. Pentru a-i „ridica" moralul, s-a oferit s-o însoțească la chermeza ce avea loc la Neuss : cai de lemn, loterie, tir la țintă — tot ceea ce poate distra o tînără plictisită de insuccesele vieții. Femeia a acceptat chiar și să ia masa împreună, imediat după care au făcut o plimbare prelungită pe aleea de pe malul Rinului. Plimbarea însă îi va fi fatală și, ca prin minune, reușește totuși să scape după ce primise trei lovituri de pumnal.

Dar, din nefericire, lista atentatelor nu s-a oprit aici și „Vampirul" era parcă din ce în ce mai însetat de sînge. La 30 septembrie, Ida Reuter a decedat în urma a opt plăgi făcute la cap. La 12 octombrie, Hemma Dorrier, prostituată cunoscută și sub numele de „Hemma Roșcovana", a fost găsită, hidos mutilată, în curtea unei fabrici.

La 25 octombrie, o muncitoare, Hubertine Meuer, este înjunghiată. Cînd a început să țipe, asasinul, speriat de urmări, a abandonat-o. Sărmana femeie a fost transportată de urgență la spital. Din păcate, cînd și-a revenit, nu a fost în stare să furnizeze vreun amănunt mai acătării despre agresor.

„Vampirul" și-a continuat cursa infernală, atacînd de astă dată un copil de 5 ani — micuța Gertrude Albermann —, care, întocmai ca Gertrude Hamacher, se juca liniștită, fără să știe că primejdia poate împrumuta și chipul unui domn amabil cu copiii. Dar, oroare ! Cruzimea criminalului nu mai cunoștea nici o limită : a trimis mamei copilei două scrisori în care nu făcea altceva decît să descrie, cu detalii precise, revoltătoare, cum i-a ucis fiica. Cu cinism, afirma în încheiere : „Ce vreți, scumpă doamnă, am nevoie de sînge, așa cum alții au nevoie de alcool !..."

Îngrozită și îndurerată, nefericita mamă și-a pierdut mințile.

După această suită de crime, unele mai odioase decît altele, mulți, pradă superstițiilor, s-au întrebat dacă nu cumva asasinul nu este într-adevăr discipolul... diavolului ? Cum s-ar putea explica, oare, altfel faptul că nu a fost prins ?

În afara unor momente de frenezie sîngeroasă în care acționa demonul, criminalul poate că era un funcționar-model, liniștit, chiar un tată de familie. În acest caz, cum să distingi în mulțimea de oameni obișnuiți, cu o comportare banală, un asemenea scelerat ? Întreaga Germanie se pornise în căutarea sa.

Inspectorilor locali li se adăugaseră ajutoare detașate din Berlin, numeroși detectivi amatori și o mulțime de oameni de bună-credință, indignați că Düsseldorf-ul ar putea deveni un nou Chicago. Orașul era „periat", scrisorile anonime curgeau. Pînă și cărturăresele și ghicitorii n-au stat deoparte, socotind numai bun momentul pentru scornelile lor fanteziste. Arestările se țineau lanț...

Mult timp a fost reținut un anume Waldemar Stelzer, poet și nudist în orele sale libere, grafoman, care se credea a fi... reîncarnarea Profetului Ilie. El îi reproșa Papei Pius al XI-lea semnarea acordului de la Latran, fiind sigur că îi va urma la... Vatican. În final, a fost internat într-o casă de sănătate, întocmai ca și celălalt individ — Johann Strausberg —, care se credea Jack Spintecătorul.

La 10 decembrie, poliția gîndea că, în sfîrșit, a pus mîna pe cel căutat : Georges Nistroy, muncitor agricol, care locuia în apropiere de locul unde fusese ucisă Maria Hahn. Dar, decepție !... A fost apoi rîndul colportorului Georges Koch de a fi inculpat, apoi al lui Joseph Meyer, hoț și recidivist, urmat de comis-voiajorul olandez, Jan Hoeck.

Cazul vagabondului hermafrodit Armandus Balisky a reținut cel mai mult atenția poliției, ca și acela al unui fermier cu numele de Ernst Ortz, singura vină a acestuia din urmă fiind că locuia în apropierea pădurii Pappendelle și, bineînțeles, că poseda o... cazma ! De altfel, mulți suspecți au fost supuși unor îndelungate interogatorii.

În tot acest timp „Vampirul" a stat liniștit : poate îl intimidase amploarea pe care o luase urmărirea sa, ori

poate socotea că-și îndeplinise oribila sarcină, al cărei punct culminant fusese uciderea micuței Gertrude Albermann sau poate că era absorbit de alte treburi și demonul nu-l mai incita la vărsarea de sînge.

Probabil că nu ar fi fost prins niciodată dacă n-ar fi intervenit hazardul. A trebuit să se împletească unele întîmplări : mai întîi se rătăcește o scrisoare, apoi o bătrînă doamnă indiscretă deschide scrisoarea care nu-i este adresată și citește pe nerăsuflate mărturisirile unei tinere fete făcute unei prietene. Ea povestea cum acceptase să ia ceaiul la un necunoscut, cum în timp ce o conducea acasă acesta și-a schimbat brusc fața, atitudinea și a abuzat de ea. Fetei i-a fost frică să nu fie strangulată, înjunghiată sau sugrumată, căci dintr-o dată a avut certitudinea că se află în fața „Vampirului". Înghețată de frică, ea își aștepta moartea, dar în loc să-i aplice lovitura bărbatul i-a cerut să-i spună dacă își amintește unde se afla casa în care a fost invitată să ia un ceai. „Nu-mi amintesc" — a răspuns inspirată fata. „Nu te vei duce să reclami la poliție ?" „Nu" — a făgăduit ea. „Atunci, pleacă !"

Ea și-a ținut cuvîntul, dar nu s-a putut abține să nu povestească cele întîmplate prietenei sale intime.

Scrisoarea s-a pierdut și a căzut în mîinile bătrînei doamne indiscrete. Bineînțeles, aceasta s-a adresat imediat poliției. Inspectorii s-au deplasat fulger la locuința semnatarei scrisorii — în Radelstrasse. Se numea Maria Budlich și la început, de rușine și de teamă, a refuzat să vorbească. În cele din urmă a povestit totul, ușurînd sarcina inspectorilor. Ea a recunoscut casa în care a luat ceaiul : era la nr. 71 pe Metmannerstrasse, la etajul IV.

Sunară. O femeie în jur de 40 de ani, cărunță și ștearsă, deschide ușa.

— Doamna Peter Kürten ?

— Da, eu sînt. Ce doriți ?

Ea îi poftește într-un apartament cu două camere, strălucind de curățenie — banalul apartament al unei familii mic-burgheze. Cînd inspectorul principal i-a explicat motivul venirii sale, ea a început prin a nega, prin a garanta, cu jurăminte, inocența soțului său și propria-i

neștiință despre toate cele întîmplate. Deodată, însă, și-a schimbat atitudinea :

— Da, într-o seară soțul s-a întors acasă cu pardesiul pătat de sînge și mi-a destăinuit îngrozitorul adevăr, amenințîndu-mă că mă omoară dacă voi vorbi.

— Și de-atunci ați putut trăi păstrînd secretul ?

— Propriu-zis nu mai trăiam, eram torturată de frică...

— Trebuie să ne ajutați, doamnă.

Ea dădu din cap cu tristețe și porni să se îmbrace. Apoi, întorcîndu-se, adăugă :

— M-am înțeles cu el să ne întîlnim astăzi la ora 15, în Piața Saint-Roch.

— Rămîneți acasă, doamnă ! Vom merge noi în locul dumneavoastră.

Astfel că, în acea după-amiază, la ora trei fără un sfert, Peter Kürten — „Vampirul" —, întotdeauna punctual și chiar puțin în avans, este capturat, legat, aruncat într-un automobil și condus la Poliția Criminală.

La confruntarea cu Maria Budlich, aceasta l-a recunoscut fără nici un dubiu. Păstrîndu-și calmul, cu un aer sfidător, „Vampirul" a început să-și hărțuiască anchetatorii :

— Ce probe aveți contra mea ? Nici una, afară doar dacă vreți să luați în considerație mărturia unei fete care nu urmărește altceva decît să atragă atenția asupra sa, să devină cît mai interesantă. Desigur, vreți s-o forțați să depună mărturie împotriva mea. Acum, cînd v-ați discreditat, un țap ispășitor e binevenit. De altfel, am rănit-o ? Am amenințat-o cu vreo armă oarecare ?

Inspectorii nu prea se simțeau la largul lor : arestaseră destui suspecți, cărora pînă la urmă au trebuit să le dea drumul.

Maria Budlich, pradă unei stări de îndoială, se apropie brusc de Peter Kürten și, privindu-l drept în față, îi aminti, cuvînt cu cuvînt, discuția avută. Atunci, extraordinarul s-a produs : cel care pînă atunci negase totul cu o încăpățînare disperată s-a îndreptat și a declarat cu orgoliu :

— Eh ! Ei bine, eu sînt ! Eu sînt „Vampirul din Düsseldorf !"

Imediat s-au deplasat cu toții către diferitele locuri unde se săvîrșiseră crimele : desișul din cartierul Flehe, unde se descoperiseră spintecate și necinstite cadavrele Luisei și Gertrudei, curtea fabricii unde Hemma Dorrier fusese mutilată etc.

La 26 mai 1930 este confruntat cu Hubertine Meurer care, la rîndul ei, îl recunoaște și, sufocată de indignare, îi spune :

— Pentru ce m-ai atacat ?

— Nu știu nimic, doamna mea, însă cred că am vrut să vă ucid.

Cînd s-a reconstituit modul în care le-a ucis pe Ida Reuter și Maria Hahn, criminalul a ajuns cu cinismul atît de departe, încît a început să dea detalii pe care nimeni nu se gîndise să i le ceară. Vorbea întruna, parcă nu se mai putea opri, deși se afla în fața judecătorului de instrucție, a magistraților și a medicilor însărcinați cu examinarea acestui caz cu totul ieșit din comun.

La 5 noiembrie 1930 este transferat la azilul din Beveburg Hau. Examinarea lui Kürten, care trebuia să dureze șase săptămîni, s-a prelungit timp de mai multe luni. Doctorii au făcut ca Pilat din Pont : nici schizofrenic, nici paranoic. Nu i s-a decelat nici o tumoare, nici o leziune cerebrală — cu alte cuvinte, l-au găsit normal. Recurgîndu-se și la psihanaliză — extrem de complexă și foarte la modă în acea vreme — nu s-a depistat vreo ereditate încărcată, nici tendințe sau dorințe refulate, posibil suport al actelor unui pervers polimorf. Poseda, oare, Kürten un cromozom în plus — XYY, despre care se va vorbi atît de mult, mai tîrziu ? Nu știm.

După toate aparențele Peter Kürten era un om sănătos atît la trup, cît și la minte. Aceasta nu-l împiedica să fie adesea cuprins de o irezistibilă nevoie de a ucide. Uneori, îi era sete de sînge. În tinerețea sa obișnuia să taie găini și oi — simțea o plăcere fizică la vederea sîngelui,

iar culoarea și căldura acestuia îi trezeau neliniști tulburi. Curînd, n-a mai fost în stare să disocieze plăcerea sexuală de bucuria de a ucide. Tatăl său, un alcoolic, îi oferise cele mai josnice exemple : violase pe una dintre surorile mai mici, îi brutalizase mama, infiltrîndu-i progeniturii sale mizeria și murdăria, degradarea morală — mult mai rea decît decăderea materială !

În timpul procesului, Kürten și-a pledat iresponsabilitatea, invocînd copilăria sa nefericită, alături de un tată nedemn, mizeria fizică și morală — în cele din urmă el a acuzat societatea.

Kürten a fost adeseori închis pentru furt — cazierul său avînd menționate 50 de spargeri — și poate și-ar fi sfîrșit viața peregrinînd din închisoare în închisoare, dacă războiul din 1914 nu l-ar fi smuls din „obiceiurile" sale.

După vîrsta de 30 de ani (era născut la Köln, în 1883), el a descoperit gustul onorabilității. A găsit un mijloc de a-și ascunde trecutul și s-a decis să muncească : s-a angajat într-o fabrică de muniții. După război, s-a căsătorit cu o vînzătoare de braserie, alături de care ducea o viață onestă și calmă. Era un lucrător punctual, conștiincios. Părea un soț-model, prevenitor și tandru.

Anul 1929 îl găsește muncind pe un camion. Destinul său părea definitiv fixat într-o viață cinstită. Și apoi, dintr-o dată, începînd din luna februarie — seria neagră a crimelor... Nu poate să și le explice. Nici judecătorul de instrucție, nici medicii, nici președintele tribunalului, nici procurorul care cerea pedeapsa cu moartea nu erau în stare să-și explice acest caz ciudat. Avocatul, doctor Wehner, a pledat pentru iresponsabilitate : „Kürten a fost împins de o forță care îl antrena, căreia nu-i putea rezista !" Dar cum să convingi un juriu de așa ceva ?

Kürten a fost adeseori închis pentru furt — cazierul nouă crime recunoscute, tentative de crime și acte de piromanie. A acceptat sentința, deși în sinea sa spera că va fi grațiat.

Transferat de la închisoarea din Düsseldorf la Köln, a fost ghilotinat la 8 iulie 1931.

LANDRU — CONTABILUL MORȚII

Totul a început cît se poate de banal și nimic nu lăsa să se prevadă mersul evenimentelor. Dar să nu anticipăm. Pe la sfîrșitul lunii mai a anului 1918, primarul comunei Gambais — o mică localitate situată în apropierea Parisului — primește o scrisoare din partea familiei doamnei Buisson, prin care i se solicită informații despre domnul Frémyet. La început, primarul nu prea a înțeles despre ce este vorba, dar recitind scrisoarea de mai multe ori și-a dat seama că, de fapt, doamna Buisson, văduvă, plecase de-acasă să întîlnească pe dl. Frémyet, care chipurile locuia în Gambais. Primarul nu cunoștea nici un domn Frémyet și nimeni cu acest nume nu locuise vreodată în modestul sat — ce e drept cu aspect destul de civilizat. Ca atare, răspunde celor în drept că dl. Frémyet nu a locuit și nu locuiește în Gambais.

Dar, se vede treaba că primarul avea s-o ducă din surpriză în surpriză. La scurt timp, pe adresa primăriei sosește o a doua scrisoare, care, puțin diferită de prima, conținea în esență rugămintea de a se da informații despre un oarecare domn Dupont din Gambais, la care o altă femeie, pe nume Anna Colomb, venise și nu se mai întorsese acasă, dispărînd fără urme.

Primarul a alertat poliția și nu a trebuit să treacă mult timp pînă cînd împrejurările identice în care surveniseră cele două dispariții să ducă la ipoteza că cei doi necunoscuți, Frémyet și Dupont, s-ar putea să fie de fapt una și aceiași persoană, care și-a dat un nume, cît și o adresă fictive.

Polițiștii au început metodic cercetările. Sarcina rezolvării dosarului, care nu conținea decît cele două scrisori, a fost încredințată inspectorului J. Belin, unul dintre cei mai capabili polițiști, de numele căruia se leagă rezolvarea unor cazuri extrem de dificile și cu care cititorii noștri se vor mai întîlni.

În primul rînd au fost cercetați toți locuitorii micii comune, fără a se omite cei plecați de cîțiva ani. Toate

casele au fost trecute prin sită și s-a aflat că, în apropierea de cimitirul comunei, se afla o vilă izolată, din cîte se pare nelocuită de mai multe luni. Următorul pas l-a constituit obținerea unor informații referitoare la cele două femei dispărute și căutate de familiile lor.

Prima se numea Céléstine Buisson și era o brunetă frumoasă, subțire și cu păr bogat, în vîrstă de 46 de ani. Rămasă văduvă, se împăca greu cu singurătatea, deși avea un fiu în vîrstă de 19 ani și o soră. De la soț îi rămăsese o frumoasă stare materială, dispunînd, în afară de aproximativ 10 000 franci în numerar, de mobilă de valoare și numeroase bijuterii.

În primăvara anului 1916, Céléstine avea să facă cunoștință cu inginerul Frémyet, un bărbat bogat, în vîrstă de 48 de ani, care s-a îndrăgostit nebunește de ea. După ce o cere în căsătorie, o convinge să-l urmeze la proprietatea sa — o vilă pe care o poseda în Gambais. Și din acel moment, cînd s-a decis să facă acest pas, nici fiul, nici sora sau cunoscuții apropiați nu au mai văzut-o pe doamna Buisson.

Cea de-a doua dispărută, doamna Anna Collomb, era o femeie de 45 de ani, despre care cunoscuții spuneau că părea mai tînără decît vîrsta pe care o avea, iar unii chiar că era frumoasă. Cît privește preocuparea zilei de mîine, nici aceasta nu avea de ce să-și facă probleme. Dispunea de mobilă scumpă, bijuterii, 9 000 franci aur și mai multe titluri de valoare. Singurul copil, o fată, era crescută într-o mînăstire din Spania.

Relațiile pe care cunoscuții au fost în măsură să le furnizeze inspectorului Belin erau destul de vagi : În 1916 a cunoscut un inginer numit Dupont, cu care a legat o strînsă prietenie. Cu prilejul sărbătorilor Crăciunului, au plecat împreună la Gambais, pentru a se distra într-un colț mai pitoresc. Și Anna Collomb nu a mai reapărut și nici nu a mai dat vreun semn de viață.

Cam acestea erau informațiile de care dispunea inspectorul Belin. Din cît se vede, destul de sărace, dar care aveau anumite trăsături comune, ce puteau oferi un indiciu asupra mobilului dispariției celor două femei, dacă aceasta era într-adevăr reală : jaful.

Dîndu-și seama că totuși ar fi putut scăpa unele amănunte prețioase, Belin își propuse să lărgească cercul cercetărilor. Singurul fir pe care îl avea la îndemînă era sora doamnei Céléstine, domnișoara Lacoste. Tînăra nu a avut prea multe de adăugat, dar, la sfîrșitul vizitei, inspectorul a sfătuit-o ca, în cazul în care l-ar întîlni din întîmplare pe dl. Frémyet, să se adreseze, neapărat, primului polițist și să-i ceară arestarea acestuia. Și întîmplarea, care se spune cu subînțeles că este „prietena polițiștilor", nu a întîrziat să se ivească. În chiar seara zilei în care primise vizita inspectorului de poliție, domnișoara Lacoste îl întîlnește pe cel căutat în rue Rivoli, o stradă centrală din Paris, tixită de magazine, în timp ce intra, la braț cu o femeie, într-unul din ele. Domnișoara Lacoste se apropie de vitrina magazinului. După firma acestuia *„Lion de Faïence"* și marfa expusă în vitrină, a văzut că era vorba de un magazin de porțelanuri. Și domnișoara Lacoste, emoționată peste măsură, a uitat de recomandarea inspectorului Belin. Ea porni în urmărirea perechii, dar îi pierdu repede urma, în momentul în care cei doi urcară în autobuzul pentru Montmartre. Cînd își dădu seama de greșeala făcută, era prea tîrziu. Se mărgini să telefoneze inspectorului și să-i povestească, agitată, cele întîmplate. Acesta sosește, cît se poate de repede și, împreună, se duc la patronul magazinului de porțelanuri. Din răspunsurile obținute, a rezultat că bărbatul care cumpărase serviciul de masă își exprimase rugămintea să fie expediat la următoarea adresă : inginer Lucien Guillet, rue Rochechouart, nr. 76, Paris.

La întrebările repetate ale inspectorului Belin, domnișoara Lacoste a susținut, cu tărie, că cel pe care l-a văzut cu puțin timp mai înainte este una și aceeași persoană cu cel care o însoțise pe sora ei.

După o scurtă deliberare, inspectorul Belin se decide să-i vorbească așa-zisului Lucien Guillet, dar timpul trecuse repede și, orele fiind înaintate, pătrunderea poliției în locuințele cetățenilor nu mai era posibilă, fiind oprită

prin lege între orele 6 seara și 6 dimineața, în perioada 1 octombrie — 31 martie, și între orele 9 seara și și 4 dimineața, în restul anului. Or, cînd luase hotărîrea era deja ora 2. Inspectorul a trimis-o pe domnișoara Lacoste acasă, iar el s-a postat în fața locuinței de la sus-numita adresă, așteptînd să se facă ora 6 dimineața.

Îndată ce acele ceasornicului, scos de nenumărate ori din buzunar, îi arătară ora 6, Belin ciocăni în ghereta portăresei.

— Pe domnul Guillet îl căutați ? — întrebă buimăcită femeia. Păi, a părăsit locuința aseară împreună cu soția și cu multe bagaje, care abia au încăput într-o trăsură.

Ciuda inspectorului Belin este greu de descris. Nu-i mai rămînea altceva de făcut, decît să aștepte și să-și continue cercetările la Gambais.

Domnul Guillet nu era cunoscut în sat, iar vila din marginea comunei fusese închiriată, prin corespondență, de către un oarecare domn Dupont. Chiriașul era văzut rareori, dar de fiecare dată cobora din autobuzul de Houdan însoțit de cîte o femeie, mereu alta. Fapt curios, vecinii mai apropiați remarcaseră că, de cîte ori venea acasă, domnul Dupont făcea pesemne un foc strașnic, întrucît pe horn ieșea un fum gros, negru și urît mirositor.

Inspectorul nu știa ce să creadă și încercă să obțină noi amănunte. De exemplu, cum arătau însoțitoarele domnului Dupont. Ultima oară fusese văzut cu cel mult 3—4 săptămîni în urmă. Fapt ieșit din comun, femeia care mergea alături ducea în lesă trei cîini. Semnalmentele nu corespundeau nici cu ale doamnei Collomb, nici cu cele ale doamnei Buisson. Și ancheta, cu toate strădaniile sale, s-a împotmolit.

Inspectorul se reîntoarse la Paris și, zilnic, bătea la ușa portăresei din strada Rochechouart nr. 76, întrebînd dacă nu cumva domnul inginer Guillet s-a reîntors. Dar, de fiecare dată primea un răspuns negativ. În seara zilei de 11 aprilie, tîrziu, pe cînd inspectorul se întorcea acasă de la birou, se abătu ca de obicei pe la casa misterioasă. Aproape că nu-i veni să creadă cînd portăreasa îi spuse că domnul Guillet se reîntorsese acasă chiar în acea seară. Din păcate, era aproape ora 11 și legea îl puse din nou în

imposibilitatea de a acționa. Traversă strada, își ridică gulerul la pardesiu și își înfundă mîinile în buzunare, ascunzîndu-se după copaci, cu privirea ațintită la ferestrele apartamentului de la etajul V. Tîrziu, pe la ora 1 din noapte, misteriosul locatar, nebănuind ce-l așteaptă, stinse lumina. Mai lăsă să treacă puțin timp, apoi inspectorul se strecură în casă și, încet, fără zgomot, urcă cele cinci etaje postîndu-se în fața ușii apartamentului celui urmărit.

La ora 7 dimineața trimise vorbă să fie anunțată brigada mobilă, iar la ora 9 și jumătate sosi colegul său, inspectorul Brandenburger. De îndată, Belin postează un agent în stradă, încredințîndu-i misiunea să nu scape nici o clipă din vedere ferestrele apartamentului de la etajul V. În sfîrșit, cei doi inspectori se decid să acționeze. Ciocăniturile în ușă au rămas mult timp fără nici un răspuns și abia într-un tîrziu o voce slabă le-a recomandat să revină mai tîrziu. Belin insistă și ciocăni tot mai tare. Atunci ușa se întredeschise și își făcu apariția un bărbat pirpiriu, în pijama, cu o barbă ciufulită, chel, dar cu sprîncene stufoase și cu niște ochi înfundați în orbite. Zărindu-i pe cei doi, are o clipă de ezitare și dă să închidă ușa apartamentului, dar pantoful cu talpa groasă al inspectorului a fost mai iute, făcînd inutilă intenția sa. Locatarul este împins înăuntru și cei doi inspectori pătrund în cameră după el, închid ușa și se legitimează : poliția. Individul este somat să se îmbrace cît mai repede și să-i urmeze. Dar vizita a mai avut un martor : o tînără femeie, pe numele Fernande Segret, care, între timp, apărînd din camera vecină și dîndu-și seama de ce se petrece își pierdu cunoștința.

Scena care a urmat a fost redată de comisarul Belin în memoriile sale, cu o notă de umor : ...„bărbatul încerca s-o facă să-și revină din leșin, iar polițiștii își uitaseră scopul venirii lor și-l ajutau pe Guillet s-o așeze cît mai comod pe pat". În cele din urmă, Fernande își revine și începe să se lamenteze de soarta iubitului ei. De fapt, după cum avea să se stabilească mai tîrziu, ea a fost singura femeie pe care ucigașul a iubit-o și pe care nu s-a gîndit nici o clipă s-o ucidă. Se cunoscuseră în mai 1917 și nutrea pentru el o dragoste deosebită și atît de puternică, încît își desfăcuse logodna cu un tînăr și își abandonase părinții, urmîndu-l pe tomnaticul „donjuan".

Guillet s-a îmbrăcat și, la precizarea inspectorului că probabil va fi reținut un timp ceva mai îndelungat, și-a pregătit cu grijă o valijoară cu cele necesare. Urmează o o îmbrățișare plină de efuziune a prietenei sale și, ca și cum ar fi fost vorba de ceva cu totul obișnuit, de o simplă plecare într-o călătorie, declară extrem de politicos că de-acum este gata și stă la dispoziția celor doi domni.

La comisariat urmează procedura obișnuită, statornicită în urma unei îndelungi experiențe a tuturor polițiilor din lume : percheziția și interogatoriul. Asupra domnului Guillet s-au găsit două carnete. Aparent, la început, piese care nu prezentau nimic neobișnuit, ele aveau să constituie ulterior dovezi zdrobitoare în cursul procesului care se va termina cu condamnarea sa.

Într-unul din carnete, răsfoindu-l cu atenție, inspectorul Belin a remarcat o serie de notații, pe zile, ale unor cheltuieli. Intrigat, constată repetarea acelorași cheltuieli la anumite date, precum și unele particularități, ca de exemplu : prețul unui bilet dus-întors și imediat, dedesubt, al unui bilet numai dus, ambele pentru aceeași destinație.

În cel de-al doilea carnet, chiar pe prima pagină, erau înșiruite 11 nume : Cuchet, Collomb, J. Line (Brazilia), Buisson, Crozatier (Havre), Andrée Babelay, M. L. Jeaumé, A. Pascal, Th. Marchadier, Héon, M. A. Pelletier și... Cuchet, nume care mai revenea o dată. Inspectorul a tresărit puternic cînd a citit cele două nume legate de dispariția de la Gambais : Collomb și Buisson. Nimic nu-i mai putea clinti convingerea că în fața sa se afla autorul misterioaselor răpiri.

Interogatoriul a început la ora 11 dimineața. Dar nu putea dura, conform legii, mai mult de 24 de ore. Arestatul arătă că s-a născut la Verdun, că nu este în posesia vreunui act de identitate, întrucît arhiva din localitatea natală fusese distrusă cu prilejul unui bombardament de artilerie în 1917, și că nu cunoaște nici o doamnă cu numele de Collomb sau Buisson. Lucrurile se împotmoliseră și prevenitul, tot timpul calm și imperturbabil, se încăpățîna să nu ofere nici cel mai vag indiciu.

Inspectorul Belin întrerupse interogatoriul, care deocamdată nu mai progresa, și se repezi la domiciliul arestatului. Ajuns aici, își scoase haina și începu o percheziție minuțioasă a apartamentului.

Singurul lucru care îi atrage atenția este o bucată de hîrtie mototolită și aruncată, pe care era scris, cu creionul, numele de Landru, precum și o chitanță de plată a chiriei pentru o magazie din piața Clichy. „Coincidența era uimitoare, mărturisește Belin. Cu șapte ani în urmă, în 1912, printre nenumărate alte nume false pe care le-am purtat ca polițist, am folosit întîmplător și acest nume într-un registru de hotel, pe cînd supravegheam un local rău famat la Chartrettes, în departamentul Seine-et-Marne".

De la locuința lui Guillet, inspectorul merge la cazierul Siguranței generale și caută la cele două nume : Guillet și Landru. O fișă, singura dealtfel, avea înscrisă pe ea numele lui Henri Desiré Landru. Condamnat de opt ori pentru furturi și escrocherii, individul se sustrăsese de la ispășirea pedepsei prin fugă, ajutat și de împrejurările războiului. Pe numele său figura un mandat de urmărire, pentru a fi deportat. Privindu-i fotografia, inspectorul Belin recunoscu că era una și aceeași persoană cu cel pe care tocmai îl arestase sub numele de Guillet.

Dar să-l lăsăm pe Belin să istorisească evenimentele : „Îl recunosc pe Guillet : aceiași ochi înfundați în orbite, aceeași barbă. Ce lovitură de teatru ! Îmi vine să țip de bucurie. L-am demascat pe Guillet, Guillet este Landru. Landru este certat cu justiția și bun de trimis la închisoare. Mă reîntorc la Guillet. Îl confrunt imediat cu fotografia lui Landru. Da ! Este același om. Nu mai poate fi nici o îndoială ! O dovedesc barba, ochii cu priviri metalice, melonul și veșnicul său pardesiu cafeniu.

În această clipă, uit toate precauțiile pe care ni le luăm cînd vorbim cu orice criminal. Neglijînd interogatoriul obișnuit, îl privesc în ochi și strig :

— Landru !

— Landru ? !

Guillet își mîngîie barba și luă înfățișarea unui om mirat.

— Da, am pus mîna pe tine, Landru, și am fișele tale de poliție ! S-a terminat comedia, prietene, și acum trebuie să vorbești !

— Perfect. Sînt Landru, murmură el, cu o voce care nu trăda nici cea mai mică emoție. Și adăugă :

— V-ați făcut meseria, dar trebuie să înțelegeți că, tocmai pentru că eram certat cu justiția, nu aveam altă soluție decît aceea de a mă ascunde. Acum mă învinuiți de crimă, deși ar trebui să știți că un escroc nu este niciodată un asasin. Am spus tot ce aveam de spus. Dovada trebuie s-o faceți dumneavoastră, domnule Belin !"

Și inspectorul Belin, trebuia, într-adevăr, să facă această dovadă. Dar cum ? Își aduce aminte de chitanța descoperită în apartamentul lui Landru. Ia o mașină și se repede în piața Clichy, la magazia menționată. Deschizînd ușa, în fața ochilor i se înfățișează un adevărat bazar : mobile, lenjerie de pat, rochii, peruci și proteze dentare — totul într-o ordine desăvîrșită. Într-un birouaș, găsește șase dosare, care cuprindeau actele de identitate și alte hîrtii aparținînd femeilor ale căror nume figurau pe lista de pe prima pagină a unuia dintre carnetele pe care Landru le purta asupra sa.

Trebuia să mai facă o ultimă verificare : își extrage din acte adresele celor 11 femei, mai puțin pe acelea ale doamnelor Collomb și Buisson. Trece pe la fiecare pe acasă. De fiecare dată, o rudă sau un vecin îi va spune același lucru : într-una din zile, doamna a fost văzută plecînd însoțită de un bărbat mic de statură, cu barbă, și de atunci nu s-a mai întors.

Interogatoriul este reluat, dar Landru refuză să vorbească, pretinzînd, cu cinism, că nimeni nu-l poate sili să divulge secretele vieții sale particulare. Belin adoptă altă tactică : interogatoriul este luat acum de cinci anchetatori, care se schimbă în permanență. Dar rezistența arestatului este surprinzătoare și, cu toate strădaniile depuse, aceștia nu au reușit să-i smulgă nici o mărturisire.

În locuința lui Landru sosește o scrisoare. Era de la o femeie care semna Nini și care îl anunța că, a doua zi, ora 11, îl așteaptă în gara Saint-Lazare, pentru a merge

împreună la Gambais. Dacă Landru nu ar fi fost între timp arestat, în mod cert că ar fi fost cea de-a douăsprezecea victimă. Și, fapt curios, cel puțin așa relatează Belin, nu s-a descoperit niciodată cine era această femeie.

Timpul permis de lege pentru luarea interogatoriului se scursese și atunci inspectorul Belin s-a hotărît să-l transporte pe arestat la Mantes, oraș de a cărui circumscripție judiciară aparținea și comuna Gambais, în vederea îndeplinirii formalităților de încarcerare provizorie în închisoarea „*Santé*" din Paris.

Inspectorul Belin era plin de ciudă : „Nimic nu-mi îngăduia să presupun că voi putea să o dovedesc și nici că voi reuși să aflu cum a săvîrșit aceste crime și ce a făcut cu cadavrele".

Belin era sigur că Landru era un asasin, dar ca să dovedească aceasta trebuia să găsească cadavrele celor 11 victime. Or, toate declarațiile arătau că ultima oară, cel puțin unele dintre femei, fuseseră văzute venind la Gambais. Și inspectorul Belin, în drum spre Mantes, s-a decis să se oprească la Gambais, pentru a cerceta misterioasa vilă, grădina, fîntîna din grădină, pivnița și chiar zidurile casei. Trebuia să afle cum a reușit Landru să facă să dispară cele 11 cadavre.

„Intru în vilă. Îmi fac meseria de polițist. Cercetez zidurile, podelele, grădina. Descopăr în pivniță o placă de ciment, pe care se vedeau pete de sînge. Dar putea să fie vorba și de sîngele unui animal. Grădina părea să nu fi fost lucrată de foarte multe luni. Fundul fîntînii, în care a coborît un țăran, nu indica nimic anormal. Am mișcat toate mobilele, am examinat toate vechiturile, am cercetat scrisorile vechi. Nimic ! Ba da ! Ceva descoperisem totuși : într-o magazie, sub o grămadă de paie, un cantonier dă peste cadavrele a trei cîini. Funia cu care fuseseră sugrumați rămăsese pe loc, legată de gîtul animalelor. Arăt lui Landru cadavrele și-l văd pălind".

Dar omul își revine repede și nu recunoaște decît că a omorît cîinii, la cererea stăpînei lor, Marie-Thérèse Marchandier, fără să adauge vreun amănunt asupra relațiilor avute cu această femeie.

Inspectorul își continuă percheziția. În bucătărie se afla o mașină de gătit cu cuptor, model obișnuit. Dimensiunile modeste ale acesteia nu i-au trezit inspectorului nici o suspiciune.

În timpul percheziției, Landru, cu mîinile legate, a rămas tot timpul calm, privind cu indiferență și chiar cu ironie la eforturile polițiștilor.

Landru este dus la Mantes și încarcerat. După cum avea să se dovedească, cercetările vor fi îndelungi și laborioase. Din momentul închiderii și pînă cînd va fi adus în fața Curții cu jurați de la Versailles se vor scurge exact doi ani, timp în care inspectorul Belin, secondat de brigadierul Riboulet, va da dovadă de ceea ce înseamnă tehnica polițienească.

Belin, referindu-se mai tîrziu la acele zile, avea să mărturisească că Landru i-a produs o impresie deosebită. A avut senzația că avea în fața sa un om care ducea o dublă existență, cu două trăiri complet separate și distincte. Dovadă că, pentru a putea ști ce a făcut în fiecare, Landru a ajuns în situația de a-și nota, cu meticulozitate, fiecare amănunt, indiferent despre ce era vorba.

*

După cum avea să reconstituie Belin, fapt deosebit de caracteristic, Landru a avut o copilărie și o adolescență obișnuite, fiind apreciat ca un copil liniștit și timid, remarcat pentru modestia lu. Viața sa a decurs normal, neexistînd nimic care să prevestească pe criminalul de mai tîrziu.

Își satisface stagiul militar și, la eliberare, se căsătorește cu fata pe care o iubea încă de la vîrsta de 16 ani. Se nasc, pe rînd, trei copii. Serios și muncitor. Anii se scurg la început fără nici un incident. Dar lucrurile încep să ia o turnură neașteptată. Astfel, în 1900, cînd Landru împlinise vîrsta de 30 de ani — și deci era un om matur — fură o bicicletă. Acesta a fost începutul, pentru că șirul furturilor și escrocheriilor continuă și, pînă în 1912, ajunge

să strîngă la dosarul său opt condamnări — ultima, pronunțată în lipsă, la deportare. Familia suferă mult de pe urma comportării sale, iar tatăl său, un muncitor cinstit și respectat, se sinucide.

Dar Landru imaginează de-acum lucruri mult mai grave și, de la furtișaguri și escrocherii mărunte, alunecă tot mai jos, la crimă, ajungînd în 1915 asasin. Urmărit de poliție, profită de conjunctura primului război mondial și își confecționează mai multe stări civile. S-a decis să ucidă pentru a jefui, iar victimele și le alegea dintre femeile singure și fără apărare. Metoda sa am mai întîlnit-o și la alți criminali, dar întrucîtva el a „perfecționat-o". Începea prin a insera în ziar un anunț modest, redactat aproape de fiecare dată în termeni asemănători. Iată, de exemplu, unul ales la întîmplare : „47 de ani, inginer, cu serviciul militar satisfăcut, bine situat, salariu 4 000 și economii, urmînd a se stabili în colonii, dorește cunoștință în vederea căsătoriei, femeie în vîrstă, singură, situație chiar modestă, care să accepte să-l urmeze".

Și Landru își procura o adevărată delectare din rezolvarea corespondenței cu candidatele la căsătorie. Birocrat, meticulos și pedant, își dedica o bună parte din zi clasării corespondenței, trierii scrisorilor și pregătirii răspunsurilor. Acestea erau așezate în dosare, pe categorii, purtînd următoarele mențiuni : *R* (*répondre* = de răspuns) ; *SS.* (*sans suite* = fără urmare) ; *SF* (*sans familie* = fără familie) ; *F* (*fortune* = avere) ; *RAF* (*rien a faire* = nimic de făcut) ; *sans F* (*sans fortune* = fără avere).

Desfăcea plicurile cu grijă, servindu-se de un cuțitaș cu mînerul de os încrustat. Scrisorile de răspuns le scria cu atenție, recitind cuprinsul, pentru a evita greșelile de ortografie. Folosea modele pregătite dinainte, la care făcea mici modificări, adaptate specificului situației. Iată, de pildă, o astfel de scrisoare :

„Doamnă,

Am primit cu satisfacție scrisoarea prin care îmi cereți unele informații. Cred că este preferabil să ne întîlnim.

Ceea ce îmi spuneți este pe deplin adevărat. Banul își are însemnătatea lui, dar dacă ai o soție sau un soț care duce o viață dezordonată, existența este tristă pentru ambii. Nu cred că mi s-ar putea reproșa așa ceva, întrucît, în ceea ce mă privește, singura afecțiune a vieții mele a fost cultul pentru mama mea. Dacă mă însor, o fac pentru a-mi iubi soția, așa cum aș vrea să fiu iubit și eu ! Voi aparține trup și suflet femeii care va ști să unească eleganța sentimentelor cu o fire iubitoare și delicată".

Cît privește semnătura, aceasta varia în funcție de identitatea pe care și-o însușea pentru o perioadă de timp.

Prima sa victimă a fost Jeanne-Mathilde Cuchet. Ea a răspuns anunțului publicat în ziar, iar Landru i-a trimis o scrisoare semnată cu numele Emile Diard.

Este interesant pentru cititorii noștri, ca și pentru criminologi modul în care proceda Landru pentru a-și determina și convinge viitoarea victimă să aibă încredere în el și să-l urmeze. De fapt, avea calitățile unui fin psiholog, dovedind talent în alegerea tocmai a acelor femei care manifestau o naivitate puțin obișnuită. Ca hipnotizate, acestea își părăseau casa, familia, îi încredințau întreaga avere și așteptau clipa plecării pe drumul de pe care nu aveau să se mai întoarcă.

Arsenalul lui Landru este cel al unui îndrăgostit romantic ; iată doar cîteva din metodele pe care le folosea : plimbări prin parcuri sau cu automobilul prin împrejurimile Parisului, la Versailles, Fontainbleau sau Blois, buchete discrete de flori oferite stîngaci, abordarea tristeței unui bărbat singur, a cărui unică dorință este să-și găsească o tovarășă de viață, sau durerea omului care a trebuit să-și părăsească casa prăintească aflată în regiunea ocupată de germani etc. Dădea dovadă de imaginație, dar trebuie să remarcăm totuși că metoda rămînea mereu aceeași, doar cu unele variante, adecvate situației. Ca să fim sinceri, de fapt nu vom ști niciodată cum a procedat în realitate, în legătură cu aceasta făcîndu-se tot felul de presupuneri. De asemenea, este cert că Landru nu a ucis doar pentru a jefui. A comis crime și atunci cînd știa bine, dinainte, că nu va avea nimic de cîștigat. Aceasta pledează din plin, că avem de-a face cu un criminal înrăit

Primei sale victime, Jean-Mathilde Cuchet, i-a dat întîlnire în grădina Luxemburg. Văzîndu-i cineva, i-ar fi putut confunda cu una dintre nenumăratele perechi de îndrăgostiți. Atent și prevenitor, i-a sărutat ceremonios mîna, strecurîndu-i un superb buchețel de primule... Landru nu se grăbește și cucerirea femeii o va face mai bine ca oricare altul. Cu răbdare și calm, se comportă ca un adevărat cavaler, încercînd să pară un om deosebit, cu caracter și suflet sensibil. Și jocul său reușește, astfel încît văduva Cuchet se atașează de el și îi încredințează, fără nici cea mai mică ezitare, toate economiile ei : 5 000 franci și cîteva titluri de valoare. Landru închiriase o vilă la Vernouillet ; îi propune femeii să-l urmeze acolo, pînă se va perfecta căsătoria și vor pleca în colonii. Doamna Cuchet acceptă și îi încredințează spre vînzare întregul mobilier de care dispunea. Dar ea avea un fiu. Landru nu a văzut nici un inconvenient în aceasta și toți trei au plecat la Vernouillet. Întîmplarea i-a oferit văduvei o ultimă șansă să scape de tragica soartă care o aștepta atît pe ea, cît și pe fiul ei : la puțină vreme după ce au ajuns în noua locuință, găsește printre lucrurile prietenului ei unele hîrtii, din care rezulta că în realitate numele său ar fi Landru. Cere explicații și bărbatul i le dă cu o seninătate dezarmantă : da, este adevărat, dar fiind în curs de divorț a trebuit să procedeze așa. Și, cu un aer confidențial, îi șoptește că, făcînd parte din serviciul secret al armatei, nu poate avea altă soluție. Firește, se va căsători cu ea imediat ce va obține divorțul, și aceasta cît mai curînd. Biata femeie îl crede și, în naivitatea ei, este gata să-i ceară iertare pentru lipsa de încredere.

Jeanne Cuchet și fiul ei sînt instalați la Vernouillet și Landru notează — cu meticulozitatea unui contabil — în carnetul său, prețul a trei bilete de tren. Pe vecinii victimelor i-a înștiințat că cei doi au plecat în Anglia, astfel încît să nu se impacienteze careva de dispariția lor pe neașteptate.

Peste cîteva zile revine singur la Paris, pentru ca să se ocupe de vînzarea lucrurilor încredințate de doamna Cuchet. Urmează din nou o notare în carnețel : 925 franci

obținuți pe mobila vîndută. Și, mai jos, prețul unui bilet de tren dus-întors, deoarece nici Jeanne Cuchet și nici fiul ei nu s-au mai întors vreodată de la Vernouillet.

Odată lichidată prima victimă, Landru își continuă opera. Un nou anunț la ziar și, după selecționarea răspunsurilor, sorții căzură pe văduva Laborde-Line, în vîrstă de 47 de ani. Scenariul este identic și reconstituirea s-a putut face grație însemnărilor aflate într-unul din faimoasele carnete. După ce a vîndut mobilierul, a urmat drumul la Vernouillet, iar Landru a notat prețul unui bilet dus-întors, pentru el, și al unui bilet numai dus, pentru însoțitoarea sa. Va fi ultimul drum al acesteia ! Între ziua în care l-a cunoscut pe asasin și data cînd va fi ucisă au trecut doar șase săptămîni !

Victima următoare este Marie-Angelique-Désirée Pelletier, în vîrstă de 52 de ani. A citit în ziar anunțul apărut în ziua de 1 mai 1915. Ea avea să-i încredințeze lui Landru 4 000 franci aur, rente și bijuterii de valoare. În august, „contabilul morții" va nota în carnet prețul unui bilet dus-întors și al altuia numai dus.

Inspectorul Belin l-a întrebat pe Landru de ce lua pentru femeia care îl însoțea un singur bilet. Răspunsul acestuia a fost neașteptat : „Sînt un bărbat galant. Dacă aș fi cumpărat pentru doamna care mă însoțea și un bilet de întoarcere, aceasta ar fi însemnat că îi cer să rămînă cu mine numai un timp limitat".

Berthe Héon era o femeie trecută de 50 de ani și locuia într-un apartament frumos mobilat. Îl cunoaște pe Landru și se lasă copleșită de declarațiile de dragoste ale acestuia. Încrezătoare, îi oferă spre păstrare mobila și bijuteriile.

Landru, care își schimbase sediul de la Vernouillet la Gambais și numele din Emile Diard în Guillet, își notează conștiincios costul biletelor și al celor 300 kg cărbuni care au fost necesari... ca să-și ardă victima.

Landru meditează îndelung asupra ofertelor primite la anunțul matrimonial. Hotărîrea este luată însă, și ea se îndreaptă asupra unei dactilografe singure, Anne Collomb, în vîrstă de 45 de ani, văduvă, care făcuse imprudența să scrie că dispune de suma de 8 000 franci. Pentru a o determina să-și părăsească familia și să-l urmeze, i-au trebuit 18 luni. Instalată la el, îi încredințează bijuteriile și mobila spre vînzare. La 6 ianuarie 1917, după trei zile de la sosirea la Gambais, este ucisă. În carnet, Landru notează suma găsită asupra victimei : 5 087 franci !

Așa cum arătam mai sus, Landru a ucis și fără a jefui. Nu pentru că s-a înșelat asupra bunăstării victimelor sale, știind de la început la ce se așteptă. Este cazul tinerei Andrée Babelay, în vîrstă de numai 17 ani. La o lună de la prima întîlnire, apare în carnet și data morții : 10 aprilie 1917.

Pe lista morții, în dreptul numărului opt, figurează văduva Buisson. Era o cunoștință veche, încă din 1915. În aprilie 1917, doamna Buisson ia trenul împreună cu Landru, cu destinația Gambais. La 20 august 1917 este asasinată. Din cei 10 000 franci pe care îi avea victima, Landru menționează : „1 035 franci recuperare Buisson". Este tocmai suma pe care sora sa o văzuse cînd număra banii înainte de a se despărți și a pleca pentru totdeauna. Domnișoara Lacoste, sora victimei, este cea care avea să joace, după cum știm, rolul capital în prinderea criminalului.

Landru cunoaște o altă femeie, Fernande Segret. Fapt curios, pretinde că o iubește și se instalează împreună în rue de Rochechouart. Dar în acest timp nu-și abandonează nici soția, nici copiii, pe care îi iubea. O existență dublă, cum am mai spus, deoarece în același timp își desfășura nestingherit activitatea de atragere, selectare, jefuire și suprimare a victimelor.

La 25 noiembrie 1917, Landru suprimă, la Gambais, pe Jeaumé, de profesie croitoreasă. În anul următor, la 5 aprilie, urmează uciderea doamnei Pascal. Ultima femeie asasinată este Thérèse Marchadier, pe care Landru o aduce la Gambais în seara zilei de 13 ianuarie 1919 și o omoară în aceeași noapte. În afară de mobilă, Thérèse va figura în carnet cu suma de 10 000 franci.

De pe urma crimelor sale, în intervalul 1914—1919, Landru a realizat aproximativ 40 000 franci. Inspectorul Belin notează următoarele despre Landru : „...nu și-a mărturisit niciodată crimele, astfel încît modul în care pro-

ceda n-a putut fi stabilit decît prin prezumții bazate pe anumite indicii materiale și îndeosebi pe faptul că atît la Gambais, cît și la Vernouillet s-au găsit un colac de frînghie și un mare număr de ferăstraie de mînă".

Belin a ajuns la concluzia că Landru își sugruma victimele în somn, le tăia apoi în bucăți în pivniță, pentru a le arde în cele din urmă în mica sobă din bucătărie. Ceea ce a condus la această concluzie au fost marile cantități de cărbuni pe care Landru le comanda, notîndu-și meticulos prețul în carnețel, ori de cîte ori dispărea una dintre victimele sale. De altfel, cu prilejul cercetărilor, în magazia de la Gambais s-a găsit un morman de cenușă cu fragmente de oase omenești.

Dar se prea poate ca Landru să nu fi ars în sobă decît mîinile și capul victimelor sale, dîndu-și seama că acestea vor fi identificate mult mai ușor decît restul corpului, pe care, probabil, îl transporta, cu ajutorul camionetei ce o avea la vila de la Gambais, pînă la marginea vreunui lac sau rîu, în care apoi îl arunca.

„Pe acest criminal, scrie Belin, l-a pierdut numai mania sa de a însemna totul și de a păstra, pentru a le revinde, toate obiectele pe care le găsea asupra victimelor sale (rochii vechi, proteze, peruci), dacă aveau vreo valoare cît de mică. Nu uita, de asemenea, să rețină și actele de căsătorie și pe cele de naștere ale tuturor logodnicelor sale".

Procesul lui Landru s-a judecat la Curtea cu juri din Versailles și a început la 6 noiembrie 1921. Dosarul cuprindea mai multe mii de file și, pe parcursul procesului care a avut 26 de ședințe, au fost audiați 150 de martori.

Atitudinea acuzatului, apărat de un maestru al baroului din Paris — și anume de De Moro-Giafferi — avea să fie de o insolență cu totul ieșită din comun. Cinic și agresiv, nu a oferit Curții pe timpul procesului nici cea mai mică lămurire. În permanență pretindea acuzării să dovedească crimele pentru care se cerea pedepsirea lui. Confruntată cu o asemenea atitudine, acuzarea arată că numai moartea poate explica tăcerea celor 11 victime dispărute și că imposibilitatea în care se află acuzatul de a

da cea mai mică explicație cu privire la această dispariție constituie un indiciu al vinovăției sale.

Cu un cinism ce a umplut de indignare pe cei prezenți în sală, Landru răspunde : „Nu sînt tutorele lor ! Nu toți oamenii care dispar sînt asasinați. Le-am cumpărat mobilele, este adevărat. Dacă aș fi asasinat pe toți cei cu care am făcut vreodată afaceri, aș fi avut mult prea mult de lucru".

În rechizitoriul său, procurorul a spus :

„Landru a pretins probe. Iată-le ! Agenda sa înregistra automat crimele săvîrșite, vînzările, diferitele sale domicilii, sosirile și plecările de la Vernouillet și Gambais". Și, întorcîndu-se, către jurați, procurorul va adăuga : „Vă revine dumneavoastră, acum, să decideți dacă acuzarea a făcut sau nu dovada vinovăției inculpatului. V-am explicat că Landru avea interes să facă să dispară aceste femei. V-am înfățișat eforturile sale de a împiedica efectuarea cercetărilor angajate pe această linie. Am convingerea profundă, de nezdruncinat, că Landru este atît asasinul celor 10 femei, cît și al nefericitului André Cuchet. Aceste crime îngrozitoare, determinate de cele mai josnice motive, fac parte dintre acelea pe care conștiința omenească le condamnă cu asprime. Landru a omorît de 11 ori, fără șovăire. Cu o cruzime fără egal... Numai moartea poate fi pedeapsa justă pentru aceste crime oribile".

La 29 noiembrie se dă sentința : Landru este condamnat la tăierea capului, în piața Versailles. Execuția a avut loc la 24 februarie 1922.

CRIMINALUL DIN NOAPTEA DE REVELION

Dosarul pe care-l vom prezenta în continuare are scris pe copertă un titlu : „Ucigașul din noaptea de revelion". Dar trebuie să facem o rectificare : asasinatul a avut loc în noaptea de 23 decembrie 1957. Titlul dosarului denotă probabil o stare de spirit sărbătorească, ce domina preocupările tuturor în ajunul nopții de hotar.

Crima a avut drept decor o stradă din Queens Village, o suburbie a New York-ului, situată doar la cîteva blocuri de extremitatea de est a orașului. Rînduri-rînduri, casele micii burghezii stau aliniate, unele izolate, altele lipite două cîte două, parcă gemene. În 1957, marile blocuri nu invadaseră încă această parte a orașului. De-a lungul străzilor liniștite veghează arbori bătrîni de o jumătate de secol. Ramurile lor, chiar așa, văduvite de frunze, sînt suficient de dese ca să împiedice lumina vechilor felinare.

Era luni seara și se făcuse ora opt. Mai toți locatarii acestui cartier liniștit se aflau pe la casele lor, ocupați cu pregătirile sărbătorilor ce se apropiau, cu scrierea felicitărilor și împachetatul darurilor pentru mici și mari, copii și bătrîni.

Fairbury Avenue nu este mai lungă de 200 metri și constituie una din numeroasele străzi laterale ale cartierului Queens. Cum spuneam, se făcuse întuneric și pe stradă nu mai erau decît două persoane : doamna Mary Nerich și umbra care o urmărea.

Doamna Mary Nerich — o văduvă trecută de 40 de ani — lucrează ca secretară la un medic. În seara aceasta a fost într-o scurtă vizită la niște prieteni, așa cum se obișnuiește în ajunul sărbătorilor de iarnă. La întoarcere, a luat autobuzul și restul drumului — de fapt o mică porțiune — s-a gîndit să-l facă pe jos. Locuiește într-o căsuță modestă cu un etaj, împreună cu sora și cumnatul ei. Doamna Nerich este o femeie liniștită și cumsecade, plăcută la vedere, cu o față mereu surîzătoare și o voce agreabilă. Felul său de a fi nu reprezintă o ispită pentru bărbați, ba după părerea unora este chiar anost. Duce o existență liniștită, am spune banală, ca a multor femei de pretutindeni, împărțindu-și viața între serviciu și micile îndeletniciri casnice. Este mulțumită și, în felul ei, după cum a mărturisit-o nu o dată prietenelor, chiar fericită. Are multe cunoștințe de vîrsta ei și este o fire credincioasă, frecventînd cu asiduitate biserica din cartier. Iubește oamenii și se străduiește să facă numai bine. Cît despre dușmani, nimeni nu cunoștea vreunul. Și totuși, are un dușman ! Este cel care o urmărește în aceste momente. Mai mult ca sigur că i-a auzit sunetul sacadat al pașilor care se precipitau în urma ei. În ultimul moment se întrebă chiar dacă nu cumva cineva voia s-o acosteze. I se mai întîmplase — e drept nu prea des... Deodată, simți că cineva o apucă de umeri. Mai înainte de a putea schița vreun gest de apărare, agresorul o strînse de gît, după care, cu un cuțit mic, o izbi cu turbare în piept și abdomen. Loviturile nu mai conteneau și petele de sînge, la început mici, se lățeau, înroșind haina bietei femei. Se prăbuși pe trotuarul înghețat, fără să mai aibă timp să strige după ajutor.

Atacatorul se opri, îi ridică poșeta de piele și se îndreptă spre cel mai apropiat felinar. La lumina galbenă, îi examină cu grijă conținutul. Un permis de conducere îi dezvălui numele victimei ; alături, 45 dolari în bancnote, pe care, împreună cu permisul, se grăbi să-i vîre în buzunar. Mai scoase la iveală un tub de ruj într-un frumos etui de aur încrustat cu pietre semiprețioase.

Cu rujul de buze în mîna dreaptă scrise ceva obscen pe geantă : „F... Mary". Traversă strada și repetă aceleași cuvinte pe zidul unei case. Puse rujul înapoi în geantă și, luîndu-și avînt, o aruncă cît putu mai departe, după care dispăru în noapte. Totul durase exact patru minute.

A doua zi de dimineață, ziarele relatară pe scurt tragica întîmplare.

Trecuse aproape o săptămînă. Căpitanul McCarthy îl sună la telefon pe doctorul Brussel, tocmai cînd acesta se pregătea să ia avionul pentru a pleca în Jamaica. Iată cum relatează doctorul această convorbire :

— „Doctorul Brussel ? Psihiatrul ?

— Da !

— Numele meu este McCarthy, căpitanul McCarthy de la Departamentul de Poliție. Avem un caz care ne dă o mare bătaie de cap și cineva mi-a dat ideea să mă adresez dumneavoastră. Așa că vă cerem sprijinul...

— De acord, dar trebuie să plec într-o călătorie și, din păcate, nu am prea mult timp la dispoziție.

— Nici nu am vrea să vă deranjăm prea mult. Aveți totuși cîteva minute disponibile ?

— Da.

— Foarte bine. Este vorba de un asasinat care s-a produs acum o săptămînă. Un caz surprinzător, mai ales că victima — o doamnă de vîrstă mijlocie — nu pare să fi avut vreun dușman. La drept vorbind, nu știm pe ce pistă să apucăm.

Urmă o pauză, după care vocea continuă cu un ton ceva mai scăzut :

— Mai înainte ca acest caz să ne fi căzut pe cap, procentul de rezolvări era de sută la sută. Sîntem mîndri de acest succes și am dori să-l menținem. Oamenii au început să fie nervoși, nerăbdători și cer să se acționeze cu mai multă hotărîre — știți cum se întîmplă de obicei —, iar comisarul îmi telefonează zilnic de mai multe ori pentru a mă întreba dacă am făcut ceva. În sfîrșit, inspectorul Finney mi-a dat ideea să mă adresez dumneavoastră.

— Ei bine, mă simt flatat, i-am răspuns, dar, ca de obicei, nu pot să vă promit nimic. Ar fi contra firii mele.

— Vă înțeleg foarte bine, doctore. Dar v-aș fi extrem de recunoscător să încercați.

Și căpitanul McCarthy îmi povesti sfîrșitul tragic al doamnei Mary Nerich, ciuruită de lovituri de cuțit pe un trotuar din Queens Village...

. . . . . .

— A primit peste o duzină de lovituri, mi-a spus el, date cu ceea ce pare a fi, după afirmațiile medicului legist, un cuțit de mici dimensiuni. Un cuțit mic de un anume tip, poate un briceag.

— Interesant ! am spus eu.

— Pentru ce găsiți asta interesant ?

— Un briceag este o jucărie de copil și nu e normal ca acesta să servească la uciderea unui adult. Am asociat briceagul cu jucăriile copiilor.

— Credeți că un copil ar putea face așa ceva ?

— Este posibil. Tot atît de bine poate fi vorba însă de un adult care nu a atins maturitatea pe plan psihic. În cazul în care s-a folosit de un briceag...

— Ei bine, în mod cert este vorba de un cuțit mic ! Lama este îngustă și nu prea lungă. Doamna Nerich a avut nenorocul să fie atinsă în cîteva puncte vitale. Dacă

agresorul avea intenția să ucidă, cred că și-ar fi ales un cuțit mai mare.

— Îngustă și nu prea lungă..., murmurai eu ca pentru mine. Ei bine, vom vedea ! Continuați, vă rog.

— Doamna Nerich nu pare să fi fost violentată în vreun fel.

— Sînteți absolut sigur ?

— Sigur, atît cît poți fi în asemenea cazuri. Nu există nici un indiciu care să te facă să crezi că s-a tentat o dezbrăcare. Victima a fost izbită prin veșminte și, în măsura în care pot merge mai departe cu afirmațiile mele, ucigașul s-a mulțumit doar s-o vadă prăbușindu-se, după care a plecat.

— Înclin tot mai mult să cred că este vorba de un tînăr. Vă rog să continuați.

— Ei bine, mai trebuie să vă spun ceva și despre poșetă. Cînd am găsit-o, nu mai avea nici un ban în ea. Din spusele surorii sale, victima avea în permanență asupra-i cîțiva dolari, în general 50—60. Bănuim că ucigașul i-a luat banii, ca de altfel și permisul de conducere. Îl purta totdeauna la ea, dar noi nu l-am mai găsit în poșetă. La drept vorbind, doctore, la ce ar putea servi furtul unui permis de conducere ?

— Ambivalență ! i-am răspuns eu.

— Nu am înțeles !

— Ambivalență ! O trăsătură caracteristică a schizofreniei : atracție și repulsie în același timp, coexistența în spirit a urii și iubirii. Persoana care a atacat pe doamna Nerich o ura suficient pentru a o omorî, însă putea tot atît de bine să-i ia ceva și să plece, cum ar fi de exemplu permisul de conducere. Se poate să fi furat permisul de conducere pentru a încerca să profite de o identitate falsă — într-o tentativă de escrocherie cu o carte de credit, de pildă, sau pentru a încasa bani cu un cec fals.

— Ne-am gîndit la toate astea. Dar pe permisul de conducere scrie doar «Mary» și el nu poate fi folosit decît pentru a conferi identitate unei femei alături de alt document. Ucigașul nu este o femeie — cel puțin așa gîndim noi. Se întîmplă adeseori ca și femeile să ucidă într-o manieră la fel de sălbatică și sîngeroasă. Este adevărat, te-ai

putea gîndi că ucigașul are o prietenă și că a furat permisul de conducere pentru ca această prietenă să se folosească de el ca document de identitate. Dar...

— Dar ce ?

— Sînt alte circumstanțe care ne derutează. Nu e nevoie de atîtea lovituri de cuțit pentru a lua un permis de conducere. O lovitură bine aplicată la cap ar fi fost suficientă. Și apoi, există acele cuvinte obscene scrise pe geantă și pe zid. Aparent, ele au fost trasate cu propriul său ruj de buze, o mică bijuterie a cărei suprafață este prea rugoasă pentru a păstra amprentele ucigașului. Toată afacerea pare să aibă un substrat sexual, căci nu este vorba de un furt banal.

— Este și părerea mea. Vă rog să continuați.

— Nu mai sînt multe de spus. Poate umbra unei urme...

— Ah !

— Două femei care locuiesc pe aceeași stradă își amintesc că, pe la ora crimei sau cu puțin înainte de comiterea acesteia, cu totul întîmplător, își aruncaseră o privire pe fereastră. Fiecare dintre ele a declarat că a zărit un bărbat mergînd încoace și încolo pe trotuar, ceva mai în josul străzii, pe partea cealaltă, cam acolo unde a fost găsită doamna Nerich. Femeile au impresia că „plimbărețul" nu avea un țel precis, că după toate aparențele dădea tîrcoale în așteptarea cuiva.

— Tînăr ? Bătrîn ? Înalt ? Scund ?

— Martorele n-au mai putut să adauge nimic. Luminatul e slab pe această stradă. Tot ceea ce am reușit să aflăm este că era un bărbat îmbrăcat într-un palton de culoare închisă. Dar mai sîntem în posesia unui detaliu, destul de curios...

— Spuneți ! Despre ce e vorba ?

— De fiecare dată cînd individul trecea pe sub felinar, își scotea mîinile din buzunarele paltonului, examinîndu-și-le cu atenție.

. . . . . .

Oamenii se întreabă adesea — spune mai departe doctorul Brussel — ce pondere are știința în deducțiile mele

psihiatrice și cît de însemnat este rolul imaginației. Este foarte dificil de răspuns la această întrebare. În realitate, nici eu nu pot da un răspuns precis. Pot să afirm doar că într-o astfel de deducție pornesc de la o bază științifică solidă, dar că în timpul procesului de elaborare, intuiția și imaginația încep să ia parte tot mai activă. Cînd ai reflectat și te-ai gîndit mult timp la un criminal necunoscut, cînd ai adunat toate informațiile referitoare la persoana lui, cînd le-ai întors pe toate fețele în gînd, acest om începe să prindă contur — pur și simplu îl vezi în fața ochilor din ce în ce mai clar. I se conturează fața, îi auzi vocea. Se poate întîmpla ca să-i distingi chiar hainele pe care le poartă. Adeseori este vorba de imaginație, de intuiție. Desigur, nimic abscons, nimic supranatural în această posibilitate a spiritului uman. Capacitatea omenească de a crea noi reprezentări sau idei pe baza percepțiilor, reprezentărilor sau ideilor acumulate în timp este binecunoscuta *imaginație*. Creierul omenesc înmagazinează un mare număr de informații. Cu timpul, o parte din ele trec în „memoria de depozit" — o adevărată energie în stare latentă. La momentul oportun, această energie își cere «dreptul la viață», cere să fie băgată în seamă. Ce să faci ? Cum să te servești de ea ? Alegerea, în funcție de o serie de situații, îți revine ție. Este greu de făcut. Aici intervine *intuiția*. În mod spontan, ca o scînteie, conștiința are o revelație : descoperă, desigur pe cale rațională, esența, sensul unei probleme, al unui obiect, un adevăr, o soluție etc.

Încercările mele de a contura un portret psiho-fizic al «ucigașului din noaptea de revelion» au pornit deci, ca de obicei, de la cunoașterea obiectivă, au parcurs drumul imaginației, așteptînd să se declanșeze revelația proprie intuiției. Ceea ce mă intriga și mă dezorienta cel mai mult era ambivalența evidentă a asasinului. Mi-l puteam imagina purtînd acel permis de conducere în buzunar, atingîndu-l, scoțîndu-l din cînd în cînd și privindu-l. Puteam să-l aud murmurînd : «Acum, Mary, ești a mea, îmi aparții !» Sentimente de dragoste și de ură atît de contradictorii nu puteau coabita decît la un schizofrenic. Un pa-

ranoic exigent, cu firea extrem de meticuloasă, nu le-ar fi putut avea.

Dar pentru ce a ales-o pe doamna Nerich ? Pentru ce o femeie de vîrstă mijlocie, cu alură de matroană ? Dacă problema sa era de ordin sexual, pentru ce nu a fost atras de o femeie mai tînără, cu forme excitante, atrăgătoare ?

Am revenit la prima mea părere, conform căreia ucigașul putea fi un tip foarte tînăr. Utilizarea ipotetică a unui briceag îmi călăuzise presupunerile în această direcție. Dar atunci intervenea faptul că victima nu fusese brutalizată sexual. Acest amănunt părea să-mi demonstreze că ucigașul nu avea cu claritate conștiința sexului, așa cum o au adulții. Posibil să fi existat o atracție neconștientizată către doamna Nerich : el nu știa exact pentru ce o iubea, dar nici pentru ce o ura. Avusese în mîinile sale o femeie lipsită de apărare și totuși nu știuse ce anume să facă.

Vîrsta doamnei Nerich furniza un indiciu nou asupra fizicului : un tip de femeie matern. Putea fi ea proiecția fizică a propriei sale mame ? Mi se părea logic. Puteam să-mi închipui că mama ucigașului, cîndva, își rănise sufletește fiul într-un fel oarecare. Puteam să-mi imaginez pe această mamă alintîndu-și cu exagerare copilul, pentru că intuiția ei maternă îi spunea că există ceva anormal în firea lui — poate era prea liniștit, prea docil, prea temător de mediul în care trăia. Îl copleșea cu atenții, și aceasta cu atît mai mult, cu cît simțea din partea copilului, timid, introvertit și puțin sociabil, o cît de neînsemnată înclinație către tatăl său. Mi-l puteam imagina pe acesta ca pe un bărbat viguros, plin de încredere în el, ironizîndu-și fiul din cauza firii sale molatice și a lipsei de agresivitate. Desigur, tatăl îl persecuta cu atît mai mult, cu cît mama îl corcolea. Cel din urmă refugiu al odraslei erau întotdeauna brațele mamei. Băiatul nu numai că își ura tatăl, dar — și ceea ce este mai important — se și temea de el. Nu i-ar fi trecut niciodată prin gînd să se descotorosească de acest om, deși poate de mii de ori, în secret, ar fi dorit ca tatăl său să piară. Și atunci, într-o zi, mama protectoare a încetat să mai fie prezentă numai pentru el.

Tatăl, probabil, murise sau își abandonase familia. Băiatul s-a gîndit că acum mama va rămîne singură cu el și între ei nu va mai exista nici o barieră. Dar acest vis s-a spulberat : ea s-a recăsătorit, sau..., oricum, în viața sa pătrunsese acum un alt bărbat, sau, tot atît de bine, se putea ca fiului să i se pară din ce în ce mai insuportabil să locuiască sub același acoperiș cu tatăl său. Poate că i-a împărtășit mamei acest gînd. Ea l-a consolat cu dulci promisiuni că va remedia situația. Și totuși nu o făcuse ! «Ea», cea de care el era atît de legat, nu și-a ținut promisiunea ! Începuse să i se pară că în realitate ea nu-l iubea. Suferința trebuia plătită, la rîndul ei, prin suferință ! S-a gîndit cum s-o pedepsească. Nimic nu i se părea pe măsura faptei sale. Pentru suferința pe care i-o provocase trebuia să moară !

Problema sa primordială era conflictul dintre dorința sa instinctivă de a-și omorî mama și teama de urmări : își dădea seama că uciderea propriei sale mame constituie o faptă monstruoasă, aspru incriminată de societate. Era în căutarea unui compromis. În sfîrșit, îl găsise : doamna Nerich era o replică simbolică a mamei sale. O ucisese și îi luase obiectele care «înlocuiseră» bunul său cel mai prețios și de care ea îl văduvise : dragostea sa.

Dacă doamna Nerich, în vîrstă de 40 de ani, îi reamintea acestui tînăr de mama sa, el nu putea să aibă mai mult de 20 de ani — foarte probabil avea între 13 și 19 ani. Imaginea acestui tînăr devenea din ce în ce mai clară în mintea mea. Dacă țin seama de Kretschmer și dacă asasinul era schizofrenic, acesta trebuia să aibă o constituție fizică mai curînd astenică — înălțimea mică, ușor scheletic. Și mi-l imaginam ca pe un puști timid și puternic atașat de mama sa.

Un puști ? M-am oprit. Nu dispuneam de nici o bază științifică pentru a raționa astfel. Putea fi foarte bine înalt și subțire — adolescentul de un metru și optzeci. Dar imaginea unui puștan nu voia să mă părăsească. Opera, intuiția. Un băiat mic de statură, închis în el, speriat de lume, batjocorit de colegi, ironizat de tatăl său. Un băiat solitar, îndreptat spre sine. Alergînd la mama sa de fiecare dată cînd o circumstanță amenințătoare se pro-

fila la orizont. Pitindu-se într-un colț întunecos, unde oamenii nu puteau să-l vadă, unde putea să se ascundă de ei.

Mi-a venit în minte altă frază : «De fiecare dată cînd individul trecea pe sub felinar, își scotea mîinile din buzunarele paltonului, examinîndu-și-le cu atenție». De ce oare ? Desigur, aveau o tentă vineție și erau acoperite de bube. În acest context, și fața trebuie să-i fi fost devastată de acnee. Se potrivea. Schizofrenicul tipic, slab, colțuros, are o circulație leneșă. Poate, foarte bine, să aibă o tensiune foarte coborîtă, un puls slab, pielea de pe mîini albăstrie, rece, umedă. Cînd toate acestea se asociază cu o tendință la seboree (piele grasă), apar tot felul de bubulițe, furuncule și, în general, tenul este palid. Persoanele scunde au adeseori probleme de acest gen.

Foarte bine : un puștan mic de statură, cu fața buburoasă ! Se hazarda el să se îndepărteze prea mult de mama sa ? Mă îndoiam. În consecință, raționam eu mai departe, probabil că locuia în apropiere de strada unde își găsise moartea doamna Nerich.

Unde ar putea fi întîlnit în timpul zilei ? La școală ? Poate în altă parte, unde presta o muncă oarecare, de simplu executant. Nu mi-l puteam imagina pe acest mic solitar, moale, închis, nesociabil, introvertit, exercitînd o meserie care ar fi necesitat inițiativă sau capacitatea de a se înțelege cu alții. Băiat de birou ? Da ! Lungi perioade de lucru, promovare, sporiri de salariu, carieră bine conturată ? Nu !

. . . . . .

— Alo ! Alo ! auzii deodată în aparat vocea impacientată a căpitanului McCarthy. Doctore, mai sînteți la telefon ?

Abia atunci mi-am dat seama că trecuse un timp de cînd pornisem pe firul plin de argumentări pro și contra al supozițiilor.

— Da, sînt la aparat ! i-am răspuns. Eram pe punctul de a-mi contura în minte imaginea criminalului. Ea ar putea fi greșită, dar este singura imagine de care «dispunem» deocamdată.

— Sînt gata să vă ascult cu toată atenția !

— Bine ! Din punct de vedere fizic este un băiețandru slăbuț, mic de statură. Nu are mai mult de 20 de ani. Aproximativ un metru cincizeci și cinci înălțime și greutatea cincizeci de kilograme. Un mic schizofrenic plăpînd, deloc frumos, supărăcios, mincinos. Mai mult ca sigur că are acnee. Nu locuiește departe de strada unde a fost găsită doamna Nerich. Nu are prieteni și-și petrece timpul pe lîngă fusta mamei — dacă aceasta mai există —, privește la TV, citește cărți cu benzi desenate. Probabil că fecventează o școală secundară, unde a pătruns cu mare greutate și este pe punctul de a rămîne repetent. Dacă a lucrat vreodată, nu a făcut-o decît sporadic. Meseriile pe care le-a avut nu l-au solicitat niciodată prea mult, doar atît cît se pretinde de la un băiat de birou și mă îndoiesc că a rămas într-un serviciu mai mult de o lună sau două. După un timp oarecare fie că își părăsește locul de muncă, fie că este dat afară.

Căpitanul Mc Carthy tăcea. Îmi puteam imagina foarte bine mina sa sceptică. Am făcut tot ce am putut pentru a-i explica modul cum am raționat, așa încît continuai schițarea portretului. Viața de familie : este probabil ca mama să se fi recăsătorit de curînd cu un alt bărbat, dar tot atît de bine s-ar putea ca acest bărbat să fie tatăl băiatului. Aceasta nu este o piesă indispensabilă mozaicului, dar se potrivește foarte bine. Ar explica de ce s-a precipitat criza. În orice caz bărbatul din casă este «rivalul» băiatului și într-un fel sau altul, relațiile dintre ei au atins un punct critic. Băiatul își iubește mama, dar urăște pe acest bărbat, care poate fi tatăl său, tată vitreg sau pur și simplu amantul mamei sale. Este probabil ca acest bărbat, oricare ar fi el, să fi reușit în meserie sau profesiune, să aparțină tipului viguros, agresiv, poate chiar dictatorial. Băiatul este amarnic de gelos pe acest bărbat care — așa i se pare lui — a monopolizat iubirea mamei sale. Spre deosebire de cea mai mare parte a băieților, acesta este lipsit de acel ceva care să-l mîne afară din casă și să-și găsească o prietenă. Psihosexual, nu a ajuns la maturitate. Se află încă la prima iubire a oricărui copil — mama sa. O iubește și o urăște cu aceeași intensitate, pentru că îl lasă să cadă, îl neglijează. În persoana doamnei

Nerich el o vedea pe mama sa și din acest motiv a ucis-o. S-ar putea spune că în seara aceea doamna Nerich a fost un substitut al mamei sale.

— Este posibil, spuse căpitanul McCarthy, dar vocea sa exprima îndoiala.

— Joc după legea probabilității, i-am spus eu, și nu pretind ca individul să fie așa cum spun. Am zis doar că *mi se pare*, cu multă probabilitate, că este așa.

— Bineînțeles. Continuați !

— Ei bine, pînă la această criză băiatul a fost foarte legat de mama sa și atît de refractar față de societate, încît nu mi-l imaginez în fruntea clasei sau într-o funcție mai acătării. Mă îndoiesc că pînă atunci a săvîrșit vreo abatere, fie ea cît de mică, de la o bună conduită. Nu este rău. De altfel nu-l veți găsi pe nici o listă de delincvenți minori sau printre școlarii care ridică probleme.

— Înțeleg. Căpitanul McCarthy făcu o pauză. Dar cum vă explicați atunci că acest mic tip asexuat a putut scrie acea expresie obscenă pe poșeta doamnei Nerich ?

— Este o modalitate primitivă de a spune : «Nu-mi pasă de voi !» Nu înseamnă că a simțit o nevoie conștientă, imperioasă, de a avea relații sexuale cu mama sa. Bineînțeles, există un fel de înclinație incestuoasă față de mamă, dar băiatul nu o conștientizează. Emoțional, în maniera pe care o consider, este încă un copil. Nu a ajuns nici la pubertate. în ciuda vîrstei sale reale. Scrierea acelor cuvinte scabroase pe geantă a constituit pentru el modul cel mai viguros de exprimare, singurul pe care l-a găsit la îndemînă ca să spună : «Mamă, du-te la dracu !» De fapt, nu este decît o expresie grosolană pe care a auzit-o, întîmplător, la școală.

La celălalt capăt al firului, o scurtă pauză. După un moment, McCarthy spuse :

— Asta e tot ?

— Tot — sau cel puțin așa gîndesc pentru moment !

— Unde să căutăm băiatul ? Ce propuneți ?

— Ei bine, puteți să dați o raită pe la toți dermatologii din cartier. Dacă are multe coșuri, mama sa l-a arătat unui specialist, care desigur că i-a recomandat un tratament. Mai puteți merge la școala secundară locală — «Van Buren

High» nu-i așa ? — pentru a întocmi o listă cu băieții care seamănă cu tipul descris de mine. Nu cu cei răi, ci — atenție ! — cu cei slabi la învățătură. Și mai este încă o posibilitate...

M-am oprit, rămînînd pe gînduri. Căpitanul se arătă curios :

— Da ?

— Ei bine, cred că băiatul a urmărit publicitatea... A vrut să se știe ce-a fost el în stare să facă. Acesta este, probabil, primul act important pe care îl face în calitate de propriul său stăpîn. În final, el și-a «cucerit» mama. El este pe punctul de a-și spune : «Băiatul meu, dacă tatăl crede că este puternic, privește-mă, vezi bine că eu am făcut-o !» Amintiți-vă că nu este copt. Încearcă probabil o nevoie infantilă de a se pune în valoare, fără să înțeleagă că maniera reflectată prin care se valorifică poate avea consecințe grave pentru el.

— Să se pună în valoare ? ! Cum asta ? !

— Nu știu. Poate să se laude în fața prietenilor[1] — dacă are. Poate să reînceapă să scrie pe ziduri. Cereți subalternilor dumneavoastră să supravegheze împrejurimile, pentru a observa dacă nu cumva mai apar mîzgăluri de genul celor cunoscute.

După un scurt schimb de cuvinte anodine, căpitanul McCarthy și cu mine ne-am luat rămas bun. M-am întors la pregătirea călătoriei în Jamaica. Iar el, și-a reluat vînătoarea asasinului doamnei Nerich.

*

* *

Iată ce povestește, mai departe, doctorul Brussel :

La 4 ianuarie, mă găseam în sufrageria unui hotel din Jamaica, sorbind cea de-a doua ceașcă de cafea și citind ziarul «New York Times». Într-un colț al uneia dintre ultimele pagini, un fapt divers îmi sări în ochi : asasinul doamnei Nerich fusese arestat !

---

[1] Este interesant de remarcat acest lucru printre delincvenții tineri, în general hoți.

Se dădeau puține detalii. Se menționa doar că ucigașul mărturisise și fusese trimis spre examinarea psihiatrilor la «Kings County Hospital». Mai era un lucru care mă interesa : se arăta vîrsta asasinului — 16 ani.

La reîntoarcerea mea la New York, o săptămînă mai tîrziu, am găsit pe biroul meu mai multe mesaje prin care mi se cerea să dau un telefon căpitanului McCarthy. Am telefonat de îndată.

— Felicitări ! i-am spus. Ați reușit să faceți lumină foarte repede în «afacerea din noaptea de revelion».

— Grație ajutorului dumneavoastră, doctore.

— Cum ați reușit ?

— Am să vă spun totul, dar mai întîi lăsați-mă să vă povestesc ceva. În aceeași zi în care am vorbit cu dumneavoastră, m-a chemat și comisarul. Cazul îl făcuse nervos. Vroia să știe dacă reușisem să dăm de vreo urmă, oricît de mică. Atunci, i-am spus : «Da, domnule ! Suspectul nostru este un adolescent care a depășit cu puțin 20 de ani. Nu este mai înalt de 1,55 m și cîntărește în jur de 54 kg, are acnee sau o altă boală de piele pe mîini. Este schizofrenic. Este solitar, nu are prieteni, nu a avut viață sexuală. Locuiește în apropiere de locul crimei. Nu are antecedente rele. Dacă este la școală, este un elev sub medie, dar nu un răufăcător. Dacă a lucrat, nu a avut niciodată o funcție superioară celei de băiat de birou». După ce am terminat, șeful a izbucnit mînios : «Ce vă credeți voi ? Sherlock Holmes ?» și a trîntit telefonul, lăsîndu-mă în pace două zile. Între timp, l-am arestat pe asasin.

Am rîs.

— În regulă ! Acum povestiți-mi cum s-a întîmplat !

— Cu plăcere. După ce am stat de vorbă, am început să căutăm în împrejurimi un băiat în genul celui pe care l-ați descris. Am dat un tur pe la toți dermatologii și medicii din cartier. Unul dintre agenții noștri s-a dus la școala «Van Buren High» și a cercetat arhivele. Am avertizat pe agenții ce efectuau ronduri în sector să fie atenți la mîzgăliturile obscene de pe ziduri. Și, după două zile, am dat o lovitură ieșită din comun ! Dar să nu ne pripim. O noapte mai tîrziu după această avertizare, continuă căpitanul McCarthy, detectivii Harold Cohen și John Sweeney își

opriseră automobilul în apropierea unei cabine telefonice, pentru a da un telefon de control. Cohen a intrat în cabină, a rămas preț de cîteva clipe, dar a ieșit apoi vizibil agitat : «Vino să vezi asta !», i-a strigat el lui Sweeney. Ieșind în evidență pe suprafața lustruită a aparatului, se puteau citi niște cuvinte scrise cu litere mari, cu ceea ce părea să fie un creion roșu sau ruj de buze. Aceste cuvinte erau : «S-a zis cu tine Carl !» (În realitate numele era altul, dar pentru a nu provoca familiei neplăceri în plus nu a fost dat numele adevărat.)

În această inscripție, Cohen și Sweeney au recunoscut ceva care le era familiar. Aceste litere roșii pe fond negru le-au amintit de cele scrise pe poșeta doamnei Nerich.

Cei doi detectivi mi-au raportat de îndată descoperirea lor. Mi-am adus aminte că mă intrigase părerea dumneavoastră cum că ucigașul s-ar putea să aibă dorința să se facă remarcat cu orice preț. La New York, ca și în celelalte orașe, inscripțiile obscene pe ziduri sau în cabinele telefonice sînt tot atît de obișnuite ca și zgomotul circulației — este un specific al orașului. Normal, mîzgălelile pornografice nu trezesc curiozitatea poliției. De data asta, fiind avizați, cei doi detectivi n-au rămas nepăsători în fața literelor roșii. Nu numai că textul prezenta o similitudine cu cel de pe poșeta doamnei Nerich, dar ghereta telefonului era situată numai la cîteva blocuri de locul unde fusese găsit corpul victimei. Mi-am amintit pe dată că după spusele dumneavoastră ucigașul nu locuia departe de locul crimei. Mi-am desfășurat toate forțele în căutarea unui băiat sau a unui bărbat tînăr, care să corespundă descrierii pe care mi-ați făcut-o și al cărui prenume să fie Carl.

În dosarele școlii secundare locale am descoperit trei Carl, a căror vîrstă era la limita celei pe care ați presupus-o. Unul dintre ei era membru al echipei de base-ball a școlii, apreciat de fete și figura printre elevii silitori. Toate acestea pledau pentru scoaterea lui din cauză, cel puțin pentru moment. Un alt băiat părea să se apropie cel mai mult de descrierea dumneavoastră : notele sale mer-

geau de la „bine“ la „satisfăcător“ și, deși părea înconjurat de un mic grup de prieteni, nu era prea sociabil. Mai existau două elemente care-l făceau să nu ne pară suspect : locuia departe de locul crimei și era gras.

Dar a apărut și un al treilea Carl. Corespundea întru totul descrierii dumneavoastră. Cînd am cerut informații în privința sa, directorul școlii nu a fost în stare la început nici măcar să stabilească relația dintre nume și figură. Era, se pare, unul dintre acei băiețandri pe care nimeni nu-i remarcă : firi liniștite, triste, elevi care trec dintr-o clasă în alta fără să lase urme, astfel încît, la un moment dat, nici nu-ți vine să crezi că astfel de ființe au existat cu adevărat. Destul de greu și-a amintit în cele din urmă de acest Carl : «Un băiat timid, închis în el — a apreciat acesta. Nu se distinge prin nimic. Nu ia parte la nici o activitate în afara cursurilor. Vorbește rar, afară de cazurile cînd este întrebat direct, și nu participă niciodată la discuțiile purtate în clasă. Nu are antecedente neplăcute — în fapt, nici un fel de antecedente. Vine la școală, ia loc în bancă și se reîntoarce acasă». În scripte a fost găsită și adresa sa : locuia la o distanță de șase blocuri de locul unde fusese descoperit cadavrul doamnei Nerich. Cabina telefonică în care detectivii Cohen și Sweeney găsiseră inscripția obscenă era amplasată la o distanță aproximativ egală față de locuința sa și locul crimei.

Trei detectivi s-au deplasat la casa lui Carl — o casă bine întreținută, situată pe o stradă rezidențială, agreabilă. Ușa a fost deschisă de un băiat slăbuț, de statura unui copil, al cărui ten palid era împroșcat de coșuri. Detectivii i-au verificat numele : Carl ! S-au prezentat și au cerut voie să intre.

Carl a privit peste umăr înapoi, nervos :

— «Tatăl meu este la lucru. Mama, nici ea nu este acasă. Eu...»

Dar mama apăru în spatele său, ștergîndu-și mîinile cu o cîrpă de vase. Era o femeie frumoasă, grăsuță, cam la 40 de ani — o femeie care, privită din spate, pe stradă, în obscuritatea nopții, prezenta asemănări cu doamna Nerich.

Detectivii s-au prezentat din nou. Femeia i-a rugat să intre. Părea dezorientată și îngrijorată, privind mai întîi la fețele polițiștilor și apoi la fiul său.

Unul dintre detectivi a început să explice motivul vizitei lor. Cînd acesta a pronunțat prima oară numele nefericitei Mary Nerich, Carl s-a prăbușit plîngînd.

— «N-am vrut s-o omor ! a spus el printre sughițuri. Această dorință m-a copleșit ! Nu aveam intenția de a... Nu m-am gîndit...»

În camera sa, detectivii au găsit un briceag. Carl a recunoscut că s-a folosit de el pentru a o lovi pe Mary Nerich. Au mai găsit și un cec neîncasat pe numele doamnei Nerich. Și chiar permisul de conducere.

Cum ați intuit totul ? Într-adevăr, el avea și o mică ocupație : ridicător de popice într-un bowling.

— Și situația sa familială ? am întrebat eu. Mama era divorțată sau recăsătorită ?

— Nu, tatăl era acolo. Nu exista un alt bărbat.

— Aici deci m-am înșelat. Am căutat ceva care să-mi explice precipitarea crizei.

— Băiatul și tatăl său aveau discuții interminabile cu privire la rezultatele școlare, certuri foarte aprinse, bănuiesc. Acestea probabil l-au exasperat.

— Tot ce se poate — am zis la rîndul meu, gînditor.

— Tatăl era exact tipul de bărbat descris de dumneavoastră : un inginer realizat, încrezător în puterile lui. N-a putut pricepe în ruptul capului cum băiatul lui ajunsese să comită o crimă.

Căpitanul McCarthy făcu o pauză — apoi spuse :

— Sincer, doctore, sînt uimit !

— Ei bine, eu...

— Ați rezolvat un caz prin telefon. Nici măcar n-ați fost la fața locului. Simplu, așezat la biroul dumneavoastră, mi-ați furnizat portretul ucigașului — și nu numai al lui, ci al întregii familii. Nu înțeleg cum ați reușit să...

Am rîs din toată inima.

— Spuneți-i intuiție și încă ceva...“

ASASINAT ȘI... MICROSCOPIE

Familia Pristly, formată din soț, soție și fetița lor, Helen, în vîrstă de 8 ani, locuia în cel mai sordid cartier din Aberdeen, un oraș din Scoția.

Capul familiei era zugrav. Muncea pentru un salariu modest, ca și ceilalți capi ai familiilor ce ocupau apartamentele vecine. Și, fiindcă veni vorba de apartamente, trebuie să adăugăm că acest titlu pompos era atribuit de fapt unei singure camere, la care se adăuga o bucătărie strîmtă, în care nu aveai loc să te miști — o adevărată carceră pentru gospodina casei. Cît privește camerele de toaletă, cîteva pe palier, acestea erau comune, veșnic cu defecțiuni și groaznic de murdare.

Era o zi de primăvară, mai precis 20 aprilie 1934, aproape de ora unu și jumătate. Doamna Pristly lua masa împreună cu fiica sa : un prînz frugal, compus dintr-o bucățică de carne, cîțiva cartofi fierți și o ceașcă de ceai. Cînd au terminat, fata a strîns totul, a făcut ordine și, punîndu-și șorțul de școală, se pregătea de plecare. Mama a intervenit în ultimul moment, aducîndu-și aminte că s-a terminat pîinea : „Mai ai timp să dai o fugă pînă la brutăria din colț. Grăbește-te, ca să ajungi la timp la școală !“

Helen luă banii dați de mama sa și alergă pe scară, coborînd cîte două-trei trepte deodată. Brutăria se afla la capătul străzii. Treabă de maximum opt-zece minute. Doamna Pristly s-a apucat de gospodărie și nici nu a sesizat cînd s-a scurs timpul : trecuse aproape o jumătate de oră și fetița nu se întorsese. Avu un presentiment straniu și se simți cuprinsă de frică : „Dacă i s-a întîmplat ceva copilului ?“ Lăsă totul baltă și, așa cum era îmbrăcată, alergă la brutărie.

— Nu mi-ați văzut fiica ?

— Cum să nu, a venit acum vreo douăzeci de minute, a cumpărat pîine și a plecat acasă ! Era grăbită.

„Dar oare unde s-a putut duce ?“ se întrebă nedumerită doamna Pristly. „Nu cumva a plecat direct la școală ?“ Dar nici aici nu era. Începu să oprească trecătorii. „Cine a văzut-o pe fata mea ?“ Nimeni nu a fost în măsură să o

ajute. Din ce în ce mai alarmată, s-a decis să apeleze la poliție. Era copleșită de senzația că i se întîmplase ceva copilului.

Inspectorul Taylor o ascultă cu atenție și bunăvoință. Încercă s-o calmeze, asigurînd-o că a trecut prea puțin timp de la dispariția fetiței ca să se poată trage concluzia că i s-a întîmplat într-adevăr ceva, mai ales că în cartier nu se semnalase nici un incident. Plecară împreună la școală. Repetară întrebările, dar, foarte ciudat, fetița nu venise în acea după-amiază la școală. Ancheta se continuă pe stradă. Un băiețel, prieten de joacă, fu în măsură să furnizeze o indicație : „Am văzut-o pe Helen însoțită de un bărbat. Era prost îmbrăcat și cu o înfățișare vicleană“.

Cele spuse îl făcură pe polițist să devină circumspect În jurul școlilor de pretutindeni, la orele de începere și terminare a cursurilor, dau tîrcoale tot felul de indivizi vicioși. Informația merita să fie luată în seamă. Polițistul îl trase pe copil într-o sală de clasă goală și încercă, întrebuințînd multe menajamente, avînd grijă să nu-l deruteze, să obțină un semnalment cît mai detaliat al individului. Dar băiatul, cu numele de Richard, se dovedi a avea multă imaginație : „Domnul era îmbrăcat în negru cu o barbă mare, avea un baston și o pălărie cu boruri mari. Era plin de pistrui, cu urechi mari, avea un nas roșu și un aer viclean“.

Înainte de a trece pe hîrtie acest portret robot, inspectorul stătu de vorbă cu învățătorul micului Richard. Dar, așa cum bănuise, de la primele cuvinte schimbate se convinse că descrierea era în întregime rodul fanteziei copilului.

Se făcuse ora cinci după-amiază și nici un progres. Inspectorul abandonă cercetările în jurul școlii și abordă o altă tactică. Organiză grupe de polițiști secondați de cetățeni și cartierul fu supus unei cercetări sistematice. Fiecare colțișor, curte și loc unde s-ar fi putut ascunde cineva fură cercetate cu grijă. Toți locuitorii cartierului au fost chestionați. Se lăsase noaptea, și nici o urmă a copilului. Nimeni nu văzuse fetița din momentul cînd părăsise brutăria, cu pîinea sub braț.

În blocul în care locuia familia Pristly era zarvă mare. Toți vecinii săriseră să dea o mînă de ajutor, să participe la cercetări sau s-o încurajeze pe disperata mamă. Cineva lansase ideea că Helen voise probabil să facă o glumă și, desigur, se afla acum ascunsă undeva. Și atunci oamenii se porniră să scotocească peste tot.

Helen a fost găsită în cămăruța de sub scară, de la parter, în care se țineau lucrurile pentru curățatul palierelor. Pe la ora patru dimineața, unul dintre locatari inspectase cămăruța și putuse să se convingă că era goală. O jumătate de oră mai tîrziu, cînd intrarea și holul nu încetaseră o clipă să fie frecventate, un alt locatar zărise un sac sub scară. Un sac mare de iută. Dădu de știre și, cînd inspectorul Taylor desfăcu sacul, ieși la iveală trupul neînsuflețit al copilei. Era limpede că cineva îl tîrîse pînă acolo în intervalul de la patru la patru și jumătate, profitînd de cîteva momente de neatenție a celor ce mișunau prin hol. Și încă o ipoteză : sacul era perfect uscat ; or, în după-amiaza aceea plouase mult, fără oprire — deci autorul era unul dintre locatari.

Inspectorul Taylor nu forță lucrurile, căci orice grabă și gest necugetat ar fi putut strica totul. Se rezumă pentru început la fotografierea locului, nu lăsă pe nimeni să se apropie și trimise după medicul legist.

În zece minute mașina poliției aduse pe doctorul Richards, medicul legist al orașului. Au fost îndepărtați curioșii, iar doamna Pristly a fost transportată la spital pentru a primi îngrijiri. Căzuse pradă unei puternice depresiuni nervoase.

Prima constatare a medicului legist nu a surprins pe inspector : fetița fusese violată. Deci, autorul era un bărbat, care, ținînd seama de celelalte constatări, locuia în bloc sau în împrejurimi. Criminalul nu putuse să facă decît un drum scurt, dată fiind forfota ce animase locul. Mai era un element : toți bărbații participaseră la căutări. În concluzie, ucigașul avea o fire cu totul ieșită din comun, fiind în stare să-și stăpînetască reacțiile — într-un cuvînt, făcea cu prisosință dovada acelui așa-zis, „sînge rece".

Inspectorul Taylor întocmi o listă a bărbaților din bloc : erau în număr de cinci, excepțînd desigur pe nefericitul tată al fetiței, care în momentul crimei se afla pe șantier.

Medicul legist, bazîndu-se pe analiza conținutului stomacului victimei, apreciase ora decesului ca fiind două după-amiază.

La parter locuiau doi bărbați : Topp și Donald. Topp avea aproximativ 40 de ani, era solid, cu o fire deschisă, de profesie funcționar într-o întreprindere din apropiere. La ora crimei lua masa împreună cu soția și copiii săi. Mărturiile acestora au făcut pe inspectorul Taylor să-l șteargă de pe lista suspecților. A urmat Donald care ocupa apartamentul dinspre stradă. Omul participase la cercetări, ca toți ceilalți de altfel, dar pe la ora opt seara renunțase dintr-un motiv oarecare să mai continue și se retrăsese în camera sa, mulțumindu-se din cînd în cînd să crape ușa și să întrebe, pe cine se nimerea să treacă prin dreptul ei, în ce stadiu se află ancheta. Era căsătorit și avea o fetiță de vîrsta Helenei. Donald, lucrător la un coafor, era slab, cu o fire închisă, puțin sociabil. Cînd inspectorul Taylor a bătut la ușa sa, explicîndu-i că dorește să stea de vorbă cu el, a început să se vaite că-și pierde ziua de lucru pentru a răspunde la niște întrebări care, de fapt, nu-l privesc.

Primul schimb de fraze a avut loc în pragul ușii. În spatele bărbatului a apărut femeia sa, manifestînd o atitudine autoritară. Dîndu-și la o parte soțul, i se adresă polițistului aproape țipînd :

— Soțul meu nu are nimic de-a face cu cele ce s-au întîmplat ! Ați face mai bine să căutați în altă parte !

Dar inspectorul Taylor nu se lăsă intimidat de planturoasa soață a lui Donald. Calm, se întoarse și chemă polițaiul care păzea intrarea în imobil. Cînd acesta se apropie, se adresă doamnei Donald :

— Stimată doamnă, aveți din două de ales : ori părăsiți apartamentul, ori îl iau pe soțul dumneavoastră la comisariat pentru interogatoriu ! Doresc să rămîn singur cu dînsul ! Cu dumneavoastră probabil voi sta de vorbă ceva mai tîrziu !

Femeia ieși bodogănind mînioasă. Își ținea de mînă fiica și, în momentul cînd trecu prin dreptul bărbatului său, i se adresă poruncitor :

— Nu ai nimic de declarat ! Această poveste nu te privește cîtuși de puțin !

Inspectorul Taylor putea efectua interogatoriile suspecților la comisariat, dar optase să le facă în mediul obișnuit al fiecăruia. El gîndea că în felul acesta va evita o punere în gardă a criminalului, totodată putîndu-i surprinde eventualele greșeli.

Discuția cu Donald începu firesc, cu o serie de întrebări banale. La început, bărbatul fu încordat, controlîndu-se tot timpul, dar sfîrși prin a se dezinhiba, răspunzînd din ce în ce mai degajat. Era căsătorit de 15 ani și făcuse cunoștință cu soția sa într-un restaurant, în care era bucătăreasă. Era o femeie voluntară — fapt de care de altfel se convinsese și inspectorul —, iar traiul împreună — spuse acesta într-un acces de sinceritate — nu era tocmai ușor. În schimb, femeia își iubea nespus fetița — și-o dorise —, o răsfăța și vroia s-o facă dansatoare. Cînd avea timp, îi confecționa fuste pentru dans și-i cîrlionța părul. Zilnic o însoțea la lecțiile de balet, făcînd sacrificii ca să le plătească.

Inspectorul Taylor intui că are în fața sa un suspect pe care va trebui să-l trateze cu multă atenție. Reprezenta tipul individului frustrat, cu reacții imprevizibile, cu o ură care se acumulase în timp împotriva soției sale. Polițistul se gîndi să atace în acest punct, care părea să fie veriga slabă a lanțului.

— Nu-i așa, domnule Donald, că vă iubiți mult fetița și că, așa stînd lucrurile, vă puneți cu ușurință în situația vecinilor dumneavoastră, împărtășindu-le, ca un părinte, durerea ?

— Da, desigur..., dar un asemenea lucru nu i s-ar fi putut întîmpla fetei mele !

— Credeți ? Și, mă rog, de ce ? . .

— Soția mea o supraveghează și este tot timpul cu ea. Nici la soare nu o lasă să stea, ca să nu-și înnegrească

fața. Pretinde că marile balerine au tenul alb. Se ocupă mult de ea..., poate chiar prea mult ! În orice caz, eu nu mă pot amesteca în educația ei !

— Să lăsăm asta. Ați auzit ceva deosebit în timpul zilei ?

— Un du-te-vino, atîta tot !

— Erați afară cînd s-a descoperit corpul micuței ?

— Eram în pat. M-am sculat să merg s-o văd la rugămintea soției mele.

— Soția dumneavoastră n-a ieșit ?

— Nu, dar m-a îndemnat pe mine s-o fac : „Mergi și vezi ce este, mi se pare că o aud pe doamna Pristly țipînd !“ Am ieșit, dar era prea multă lume și nu-mi plac asemenea spectacole. Am auzit doar că micuța a fost găsită moartă într-un sac.

— Nimic altceva ?

— Nimic !

În mintea inspectorului Taylor gîndurile se învălmășeau cu repeziciune. Acționă din instinct :

— Cum a reacționat soția dumneavoastră aflînd că s-a descoperit corpul Helenei ?

— Cum adică ?

— Adică ce-a spus ea ?

— Ah, nimic deosebit ! Am impresia, dacă nu mă înșel, că m-a întrebat dacă doamna Pristly era atît de disperată pentru că fetița, înainte de a fi ucisă, fusese și violată.

— V-a întrebat într-adevăr așa ceva ?

— Da... sau cam așa ceva...

— A pronunțat cuvîntul „violată“ ?

— Da, sigur !

Era în mod cert suspect, căci nimeni, cu excepția medicului legist și a inspectorului, nu știa despre acest lucru. Versiunea pentru public fusese că mica Helen murise strangulată, fără nici o altă precizare. Inspectorul Taylor avea de ales una din următoarele supoziții : doamna Donald se exprimase întîmplător astfel despre fetița asasinată, sau ea pronunțase cuvîntul „violată“ în cunoștință de cauză, pentru că îl bănuia pe soțul ei ca fiind autorul, sau — ceea ce ar fi fost de-a dreptul surprinzător —

doamna Donald era ea însăși criminala. Această ultimă ipoteză era oribilă și cea mai puțin probabilă. În mod obișnuit, bărbații comit asemenea crime sadice. Dacă doamna Donald era autoarea, înseamnă că adevăratul mobil era necunoscut și îl camuflase, dîndu-i o aparență sadică.

Inspectorul Taylor se hotărî să-și îndrepte cercetările în direcția soției lui Donald. Începu prin a perechiziționa apartamentul. După aceea a întreprins o anchetă asupra trecutului acestei femei. Jeanie Donald avea reputația unei femei violente, cu un caracter rău, care la un moment dat fusese dată în judecată pentru comportarea sa. Angajată bucătăreasă la un han, se certase cu proprietarul și, ca să se răzbune, le sucise gîtul la toate păsările din curte — erau aproape 30. Întrebînd-o asupra modului în care și-a petrecut timpul în ziua crimei, inspectorul Taylor s-a putut convinge că femeia era nesinceră. De pildă, a afirmat că a fost la cumpărături la un anume magazin. Dar acel magazin fusese închis în ziua respectivă. A mai afirmat că și-a însoțit fata la lecția de dans și că a așteptat-o pînă a terminat. Dar femeia a plecat imediat ce și-a condus fata la lecție. Mai mulți vecini au declarat că au văzut lumina aprinsă în apartamentul familiei Donald între orele 4 și 5 dimineața, exact atunci cînd s-a descoperit corpul nefericitei copile.

La cele de mai sus s-au adăugat constatările medicului legist. Acestea erau categorice : violarea fetiței nu era înfăptuită de un bărbat, ci de o persoană care vroia să lase această impresie.

Luni de zile au urmat cercetări laborioase. Doctorul Smith, șeful catedrei de medicină legală din Edinburgh, a depus eforturi susținute. Cercetările au fost preluate de laborator. Numai așa s-a putut ajunge la condamnarea acestei monstruoase femei, mamă și ea, autoarea unei crime unice în analele violenței.

Jeanie Donald a negat în permanență faptul că ea ar fi ucis copila. S-a recurs la o muncă titanică : examinarea la microscop a prafului din apartamentul acuzatei, a celui conținut în sacul în care a fost găsită victima și numai astfel s-a putut stabili, cu certitudine, că acesta îi

aparținea. S-au efectuat la microscop nu mai puțin de 800 de analize pentru a se stabili acest lucru.

Întreg apartamentul soților Donald a fost examinat la microscop de către doctorul Smith : dușumeaua, linoleumul, măturile, cîrpele de șters praful, cutia de gunoi, lenjeria — într-un cuvînt totul. Grație acestei munci de Sisif s-a putut dovedi, în fața tribunalului, că Jeanie Donald a strangulat pe palier pe micuța Helen și și-a terminat opera în magazia pentru depozitarea cărbunilor, după care a vîrît-o într-un sac ce servise la transportul grîului. Cînd forfota iscată de dispariția copilei s-a mai domolit, a tîrît sacul în debaraua de sub scară. Diferitele secvențe ale actului criminal au fost reconstituite și demonstrate de compoziția felurită a prafului existent în locurile amintite. Menționăm că, pentru o comparație convingătoare, a fost examinat și praful din celelalte apartamente ale imobilului, dar rezultatul a fost negativ. Cît privește mobilul acestei crime, el este tot atît de bizar : micuța Helen, de cîte ori se întîlnea cu fata lui Donald, îi striga glume răutăcioase și porecle. Orgoliul lui Jeanie Donald nu a putut îngădui una ca asta și a ucis-o. Aparența de sadism a avut un scop bine definit : Jeanie își ura soțul și a dorit să se creadă că el este autorul.

Jeanie Donald a fost condamnată la închisoare pe viață.

MOARTEA NEVĂZUTĂ

Cazul pe care îl prezentăm în continuare s-a petrecut în 1939 și a avut drept cadru una dintre arterele rezidențiale ale Berlinului.

Era puțin trecut de miezul nopții și orașul părea pustiu. Făcea excepție animația caracteristică din jurul Gării Centrale și stațiilor de metrou. Un trecător întîrziat călca cu grijă, făcînd pași mari, cu gîndul la culcușul cald ce-l aștepta. La un moment dat, zări o formă

omenească ce se profila neclar în umbra unui gard. Își zise că poate era vorba de vreun beţivan ce nu-şi mai găsise energia necesară să se retragă undeva şi să-şi facă somnul. Se opri nehotărît, neştiind dacă este sau nu cazul să se amestece într-o problemă din care putea ieşi prost. Totuşi, instinctiv, se aplecă să vadă cum ar putea să-i fie de ajutor beţivului. Dar rămase încremenit : la picioarele sale zăcea o femeie, cu ochii larg deschişi, cu o căutătură sticloasă — adevărată pecete a morţii. Fără să mai piardă timp, bărbatul îşi schimbă drumul şi alergă într-un suflet spre cea mai apropiată secţie de poliţie.

Comisarul Schmidt, care era de serviciu, îşi notă numele şi adresa celui care descoperise victima şi se deplasă la faţa locului, însoţit de doi subalterni.

Schmidt era un comisar din vechea şcoală. Unul dintre adjuncţii săi, remarcînd dezordinea veşmintelor victimei, îi spuse : „Mai mult ca sigur că este vorba de opera unui maniac sexual...".

Dar comisarul nu părea convins. Meseria îl învăţase să nu se grăbească să tragă concluzii pripite şi, mai ales, să nu aibă idei preconcepute. Observă că femeia căzuse înainte, lungită cu faţa în jos, cu braţele întepenite şi întinse de-a lungul corpului. Şi dacă veşmintele îi erau descheiate, probabil că fusese căutată prin buzunare. Dealtfel, în preajma cadavrului s-au descoperit o pudrieră, un tub de ruj şi o batistă. Poşeta, desfăcută şi golită de conţinut, zăcea aruncată în rigolă. Deci, motivul era jaful.

Comisarul a dispus ridicarea cu mare băgare de seamă a peşetei. Pe ea au fost identificate mai multe amprente digitale, care au fost prelevate cu grijă. Cîteva ore mai tîrziu, raportul medicului legist avea să confirme ipoteza furtului : „Nici o agresiune sexuală nu a fost comisă, nici chiar sub forma unei tentative. Nu sînt urme de violenţă pe corp — vînătăi sau lovituri — şi nici un semn de luptă care ar putea să indice că femeia şi-ar fi apărat viaţa".

— Dar atunci, întrebă comisarul Schmidt, care este cauza morţii sale ?

— Vom continua examinarea cadavrului, dar pentru moment sîntem în imposibilitate de a furniza mai multe date. Ne pare rău...

S-au mai scurs cîteva ore. Era după-amiază, cînd a poposit pe biroul comisarului un nou raport din partea medicului legist : „Pentru moment nu s-a găsit nimic suspect care ar fi putut determina moartea femeii, cu excepţia unei infime urme de arsenic în plămîni".

Comisarul chemă imediat la telefon pe medicul legist.

— Arsenic în plămîni ? Cum vine asta ?

— Da, este ceva anormal. Dintre organele supuse separat analizei, doar plămînii au oferit o slabă precipitare a arsenicului cînd s-a recurs la aparatul Marsh (oglinda de arsenic").

— Mă scuzaţi, dar cred, doctore, că este vorba de o greşeală. Arsenicul trebuie să se afle în alte organe. Aţi verificat îndeajuns ?

— Am verificat, firesc, şi sîntem pe punctul de a repeta analizele pentru a patra oară. Vă vom ţine la curent.

A doua zi, medicul legist a confirmat că singura urmă de arsenic susceptibil de a fi cauzat moartea femeii se găsea în plămîni. Toxicologii consultaţi au emis ipoteza că acesta ar fi putut fi administrat sub formă de arseniat.

Cazul, prin insolitul său, nu putea fi trecut cu vederea şi poliţistul s-a decis să-l raporteze superiorilor săi. Răspunsul veni laconic : „S-a găsit arseniat în plămîni ? Dacă este aşa, atunci trebuie stabilit cum a ajuns acolo !"

Comisarul Schmidt schimbă tactica şi îşi îndreptă cercetările în direcţia victimei. Aparţinea unei familii aristocratice, bogată şi cu multe relaţii. O anchetă discretă nu a condus la ceva concludent. Victima nu avea duşmani. Locul unde i se găsise cadavrul se afla situat în apropierea unei pensiuni în care locuia. Diverşi martori au declarat că ea obişnuia să aibă asupra ei sume importante de bani. Dar aceasta nu explica prezenţa arsenicului în plămînii victimei. Nu fusese niciodată bolnavă şi nu avusese nevoie să apeleze la o medicaţie cu pre-

parate arsenicale. Inima îi era perfectă. Moartea nu putea fi naturală. Sinuciderea nu putea fi luată în considerație, victima neavînd dificultăți financiare sau de ordin sentimental care s-o determine să-și ia viața. Oricum, ea nu și-ar fi golit buzunarele și poșeta...

Deci era vorba de o crimă. Și, ca o concluzie logică, trebuia să existe și un criminal. Și nu unul obișnuit, ci un individ odios, care dispunea de o metodă nouă de asasinat, care consta, probabil, în introducerea în plămînii victimei a unei cantități de arsenic. Dar cum ?

Concluziile anchetei — e drept, destul de „subțiri" — au ajuns la urechile autorităților naziste. Alertate, acestea s-au arătat curioase și interesate. Comisarul a primit întăriri și i s-a garantat libertatea de mișcare în privința măsurilor pe care va crede de cuviință să le ia în vederea elucidării cît mai grabnice a cazului. Patrule ale poliției au fost postate la principalele încrucișări de drumuri. Li s-a recomandat expres tuturor agenților de poliție, inclusiv celor de circulație, să-și sporească vigilența. Orice suspect, cît de neînsemnat, era supus unor îndelungate interogatorii. Anchete discrete au fost întreprinse printre medicii de toate specialitățile și naționalitățile — toate mișcările le erau supravegheate.

Și toată această tevatură n-a dat nici un rezultat. Mai mult, perplexitatea a început să facă loc panicii în următoarele zece zile, cînd, în loc să se clarifice lucrurile, încă doi bărbați au fost găsiți morți, în aceleași circumstanțe. De fiecare dată, bătrînul comisar Schmidt făcea aceleași stranii constatări : corpurile erau culcate cu fața în jos, cu genunchii îndoiți dedesubt și cu mîinile întinse pe lîngă trup. Și, în plus, apărea clar că victimele erau deja moarte sau inconștiente în momentul căderii, căci altfel ar fi încercat, instinctiv, să amortizeze șocul. Deci, de fiecare dată moartea fusese fulgerătoare ! Și mereu aceleași urme de arsenic fuseseră descoperite în plămînii lor, și numai acolo. În sfîrșit, de fiecare dată banii și bijuteriile care le aparțineau dispăruseră. Ucigașul lăsa doar obiecte lipsite de valoare.

Cazurile, în ciuda altor probleme ce frămîntau autoritățile naziste, erau suficient de serioase pentru a nu fi

trecute cu vederea. Desigur, era vorba de niște crime de drept comun — jaful constituind mobilul —, dar criminalul dovedea o ingeniozitate ce intriga pe „specialiști".

Și, pentru că celelalte viscere nu conțineau arsenic, a trebuit să se conchidă că moartea era provocată prin insuflarea în plămîni a otrăvii extrem de puternice, cu acțiune fulgerătoare. Or, o asemenea otravă nu era cunoscută, nici un compus arsenical nu avea efecte atît de rapide.

S-a trecut prin ciur toată lumea interlopă a Capitalei. Un mare număr de suspecți au fost interogați, li s-a verificat cu grijă activitatea. Această vastă acțiune a avut drept rezultat descoperirea unui mare număr de crime, despre care nu se avea nici cea mai mică bănuială. Dar, despre cazul în speță nu s-a putut obține nici o indicație, cît de vagă.

Au mai trecut cîteva zile și comisarul Schmidt a fost chemat de urgență. Tocmai fusese descoperit un bărbat tînăr, care zăcea pe trotuar la intrarea unui magazin. Ca și în cazurile precedente, era lungit cu fața în jos, cu brațele de-a lungul corpului. Fusese buzunărit și alături se afla o valiză goală. Nu prezenta pe corp nici o urmă de violență. Dar, da data asta exista totuși o diferență : omul nu era mort. Aflat în stare de inconștiență, avea pulsul abia perceptibil. Comisarul dispuse transportarea de urgență a victimei la cel mai apropiat spital și se urcă în mașina „Salvării", alături de șofer.

Ajuns la spital, pătrunse în Camera de gardă și, fără să mai piardă timp cu introducerea, se legitimă și-i spuse scurt medicului de serviciu :

— Vă rog să salvați viața acestui om ! Este otrăvit cu arsenic !

Medicul procedă la o examinare rapidă și încercă să protesteze :

— Domnule comisar, omul pe care l-ați adus nu prezintă nici un simptom al unei intoxicații arsenicale !

— Doctore, am suficiente motive să bănuiesc că nu greșesc. Viața acestui om este extrem de prețioasă : el ne poate spune cum arată un ucigaș deosebit de periculos.

Medicul se orientă și, fără să mai piardă timp cu comentariile, institui tratamentul indicat în intoxicațiile cu arsenic. Rezultatele nu întîrziară : după două zile, individul se afla în afara oricărui pericol și chiar putu să vorbească.

— Mă întorceam de la o petrecere. Era aproximativ miezul nopții. Deodată, o siluetă întunecată a țîșnit din întrîndul ce-l făcea poarta magazinului.

— Magazinul în dreptul căruia ați fost găsit ?

— Bănuiesc că da...

— Vă aflați exact în dreptul lui ?

— Presupun că agresorul nu se afla la o distanță mai mare de trei metri, cînd mi-am dat seama că se îndreaptă spre mine. Brusc s-a oprit și a făcut un gest... Nu îmi mai amintesc ce a urmat. Știu că m-am trezit la spital.

— Puteți să-l descrieți pe agresor ?

— Nu, era prea întuneric și totul s-a petrecut atît de repede, încît nu am avut posibilitatea să-i disting fața.

— Ați mai simțit și altceva ?

— Cred că nimic... Îmi amintesc doar gestul său...

— Ce gest ?

— Mi se pare că a întins mîna înainte..., către pieptul meu. Pe dată am simțit o stare rea. Asta e tot ! Nu pot, cu tot regretul, să vă spun altceva.

Cele de mai sus prezentau totuși o oarecare importanță : veneau să confirme teoria experților că ucigașul dispunea de un gaz mortal. Dacă modalitatea de insuflare a gazului constituia încă un mister, în schimb era evident că acest gaz ucidea instantaneu. Specialiștii și tehnicienii naziști, care se socoteau avizați în materie, n-au fost în stare să lămurească lucrurile.

Au mai trecut cîteva zile. Ucigașul a făcut încă două victime : un bărbat și o femeie. Dacă circumstanțele au fost riguros aceleași, de data asta pe corpul femeii a fost găsit un mic fragment de sticlă. Laboratorul poliției l-a examinat și a conchis că este vorba de un ciob provenind dintr-o fiolă extrem de fragilă, care conținuse un gaz pe bază de arsenic.

Nici un alt indiciu în plus. Mijlocul pe care îl utiliza criminalul pentru a le face pe victime să inspire gazul rămînea, în continuare, o enigmă. Dacă gazul respectiv ar fi fost proiectat de la o oarecare distanță, el s-ar fi amestecat imediat cu aerul și acțiunea sa toxică ar fi fost anihilată aproape total. N-ar mai fi avut un efect fulgerător. Pe de altă parte, dacă criminalul s-ar fi apropiat prea mult de victimă pentru a o face să inspire conținutul, ar fi riscat să moară și el. Numai în cazul în care ar fi purtat o mască de gaze...

Primul război mondial a demonstrat imposibilitatea dirijării precise a gazelor toxice către un obiectiv dat. Pentru orientarea valului de gaz trebuia profitat de direcția vîntului spre liniile inamicului, astfel existînd riscul autoasfixiei. Experiența a demonstrat că gazele toxice eliberate în atmosferă sînt foarte repede împrăștiate. Cum se face atunci că în cazul acestor crime misterioase gazul fusese proiectat cu o asemenea precizie fără să primejduiască viața agresorului.

Și a urmat cea de-a șaptea victimă : nici o urmă, nici un indiciu în plus. Ziarele și-au făcut cu conștiinciozitate datoria, reluînd opiniei publice cazul. A doua zi, la secția de poliție a comisarului Schmidt s-a prezentat o femeie în vîrstă, solicitînd să fie primită. Iată un rezumat al celor relatate de ea :

„Citesc cu regularitate ziarele și am luat cunoștință de morțile misterioase. Eu închiriez camere mobilate, ca să-mi pot duce zilele. Printre alții, am și un tînăr chiriaș — Adam Ziel. Este student la universitate, la chimie. Nu știu de unde este, dar pare de altă naționalitate. De cînd s-a mutat la mine, am fost izbită de comportamentul său. Este un tînăr extrem de straniu... Atunci cînd nu se duce la cursuri, se închide în camera sa și face experiențe de chimie. Prima dată cînd a venit la mine mi-a mărturisit că a perfecționat o descoperire care îi va aduce mulți bani, dacă va mai fi un război. Nu-mi dă niciodată voie să intru în camera sa, nici măcar pentru a face curat. Rareori am intrat să dau la repezeală cu mătura, și numai în prezența sa. Masa din mijlocul încăperii este plină de

eprubete, borcane și tot felul de aparate din sticlă. Cînd pleacă de-acasă, încuie cu grijă camera. Nu mă deranjează, m-am gîndit că poate nu vrea ca cineva să se atingă de aparatele sale. Este un tînăr calm și foarte agreabil, dar se întîmplă ca nu întotdeauna să-și plătească la timp chiria. Nu am făcut caz de asta și am continuat să-i ofer chiar și masa. Pînă la urmă mi-a plătit pînă la ultimul bănuț. Dar, citind în ziare povestea cu gazul asfixiant, am ajuns să mă întreb dacă nu cumva el este ucigașul mult căutat. Poate să nu fie așa, poate e o simplă părere temătoare. Nu știu, n-aș dori să-i creez neplăceri, dar nici nu pot să tac, să ascund... Aș vrea să fiu bine înțeleasă, domnule comisar !"

— Vă rog să nu vă faceți probleme, doamnă, îi răspunse comisarul. Ați făcut foarte bine că ați venit la mine. S-ar putea să fie o coincidență. Ar fi prea de tot ca un criminal atît de viclean să se comporte ca un ageamiu... În afară de plecările sale la cursuri, mai iese din casă ?

— Destul de frecvent și în general noaptea. Am considerat asta normal, pentru că învață toată ziua și atunci iese și el să ia puțin aer.

— Oricare ar fi situația, doamnă, noi vom întreprinde o anchetă discretă. Vă rog să vă întoarceți acasă liniștită și să nu spuneți nimic despre întrevederea noastră tînărului chiriaș. Vă mulțumim pentru colaborare ! Și comisarul își conduse vizitatoare pînă la ușă.

Imediat după plecarea acesteia, comisarul Schmidt își chemă colaboratorii și-i puse în temă cu cele aflate. Fu întocmit un adevărat plan de bătaie, nelăsîndu-se nimic la voia întîmplării. Un polițist fu însărcinat să adune informații despre Adam Ziel. Un altul urma să se prezinte la proprietăreasa imobilului, pentru a închiria o cameră și a intra în relații cu suspectul, cu scopul de a-i vizita la un moment dat camera. Un al treilea ofițer avea sarcina să organizeze o filare discretă și continuă.

Și fiecare a plecat să-și îndeplinească misiunea încredințată. Dar, stupoare generală : polițistul însărcinat cu filarea a fost găsit mort pe o alee a Grădinii Zoologice ! La căderea serii, în timp ce părăsea parcul care-și închidea porțile, un copil a descoperit cadavrul nefericitului

polițist. Încă mai era cald. Ca și celelalte victime, era lungit cu fața la pămînt, cu mîinile întinse de-a lungul corpului, fără nici o urmă de violență. O remarcă : buzunarele erau intacte și toate lucrurile se aflau la locul lor. De astă dată, pentru comisar, crima purta o semnătură.

Simțindu-se urmărit, Ziel l-a atras pe polițist în Grădina Zoologică și l-a omorît. Deci simțise că este bănuit și urma să fugă. A contat însă pe faptul că, oricum, cadavrul polițistului nu va fi găsit mai înainte de ivirea zorilor. Comisarul avea toate șansele să-l mai găsească acasă. Trebuia acționat cît mai repede.

În drum spre domiciliul lui Ziel, comisarul gîndea că de data asta n-avea de-a face cu un ucigaș ordinar, că lucrurile erau mai complicate decît crezuse. Era un criminal încolțit, teribil de abil și care se afla în posesia unui redutabil mijloc de a ucide. Prin urmare, nu se va lăsa capturat cu una cu două, fără să se apere.

Paradoxal, comisarul a renunțat la ideea folosirii unui efectiv numeros, tocmai pentru a nu atrage atenția criminalului. Însoțit doar de trei ajutoare, a pătruns în casă prin intrarea de serviciu. Convenise cu proprietăreasa să-i facă un semn de la fereastră dacă Ziel se afla în camera sa.

Totul a decurs așa cum se înțeleseseră. O fereastră s-a deschis și i s-a făcut semnul convenit. Comisarul a traversat strada și, cînd să pătrundă în casă, ceilalți trei polițiști s-au năpustit la intrarea principală, urcînd scara în fugă. Proprietăreasa le-a strigat : „Ziel mi-a comunicat că va pleca".

De teamă ca ucigașul să nu distrugă probele vinovăției sale, agenții s-au decis să acționeze imediat, fără a-l mai aștepta pe comisar, care tocmai intra prin altă parte. Au deschis ușa camerei. Ziel se afla așezat la masa laboratorului său improvizat. În dreapta sa, într-un coș, se zăreau trei fiole rotunde din sticlă, asemănătoare unor becuri electrice.

Mai înainte ca polițiștii să-l fi putut ajunge, Ziel apucă una dintre fiolele aflate în coș și o aruncă asupra unuia dintre ei. Cînd îi atinse pieptul, fiola se sparse și bietul

om se prăbuși cu fața înainte. Grăbit, luă și cea de-a doua fiolă și o aruncă cu o extraordinară dexteritate spre cel de-al doilea polițist, care muri pe loc în aceeași poziție. Al treilea, văzînd soarta colegilor săi, făcu stînga-mprejur și ieși în fugă din cameră, izbindu-se de comisar, care tocmai urca scările. A fost spre norocul său, cea de-a treia fiolă — ultima dealtfel — fiindu-i desigur destinată. Auzindu-le vocile pe scară, Ziel își dădu seama că nu-i va putea ucide pe amîndoi, în același timp, cu aceeași fiolă.

Comisarul coborî și ceru întăriri. Cînd, la numai opt minute, un detașament special al poliției berlineze își făcu apariția — agenții purtînd de data asta măști de gaze —, fu reluat asaltul. Urcară în liniște scara. Din camera lui Ziel nu răzbătea nici un zgomot. Un ofițer se desprinse din grup, deschise ușa și se dădu înapoi pentru a evita contactul cu fiola cu gaz. Dar nici o mișcare. Înaintînd cu prudență, polițiștii descoperiră mai întîi corpurile neînsuflețite ale colegilor lor. Îndărătul mesei, înconjurat de eprubete, borcane și aparate din sticlă, se afla Ziel, lungit cu fața la pămînt și strîngînd în mînă cioburile rămase de la cea de-a treia fiolă cu gaz.

Adam Ziel era un tînăr chimist care descoperise formula unui gaz extrem de toxic. Continuîndu-și cercetările, el urmărea să-și perfecționeze descoperirea, astfel încît o armată expusă acțiunii gazului să fie nimicită în interval de cîteva secunde. Lipsit de mijloace materiale pentru a duce mai departe opera sa diabolică, a ajuns să săvîrșească crimele pe care le-am enumerat, socotind că astfel putea să dea o dublă lovitură : pe de o parte, să experimenteze efectele gazului pe oameni, iar pe de altă parte să-și procure banii necesari experiențelor.

„Invenția“ lui Adam Ziel a fost recuperată de regimul nazist, dar în nici un document nu s-a mai amintit de ea.

CADAVRUL DIN CARIERA DE PIATRĂ

Chestura din Torino. Agentul de serviciu primise un apel telefonic : „În cătunul Calusetto din Bussoleno, ieri 27 martie 1950, în jurul orei 8 dimineața, doi salahori s-au dus la o carieră puțin exploatată pentru a aduce niște piatră. În timp ce scoteau materialul și îl încărcau într-un căruț, au observat la un moment dat că unele pietre erau pătate de sînge. La început, au crezut că este vorba de vreun animal sălbatic care, rănit, a venit să moară în peșteră și au continuat, netulburați, să scoată piatră. Dar tocmai cînd se liniștiseră, au făcut o descoperire sinistră. De sub grămada de pietriș a ieșit la iveală un picior de om, încălțat cu un bocanc de munte, după care a apărut și o gambă de femeie“.

De îndată a fost trimisă o echipă operativă.

Ajunși la fața locului, polițiștii au îndepărtat cu dibăcie pietrele. În fața ochilor le-a apărut cadavrul unei femei bătrîne, îmbrăcată strident. Capul îi era complet zdrobit cu un obiect contondent, iar fața — redusă la o masă însîngerată —, de nerecunoscut. Nimic care să poată servi la identificarea victimei. Nici un indiciu.

După ce au fost efectuate fotografiile, cadavrul a fost transportat la Institutul de Medicină Legală „Valentino“ din Torino.

Atunci cînd chestorul Antonio Fiumano, căruia i se încredințase cazul spre rezolvare, s-a deplasat la „Valentino“ a putut să constate că lucrurile nu fuseseră cîtuși de puțin exagerate. Pe masa de autopsie zăcea cadavrul unei femei în vîrstă, pe care asasinul o lovise cu o forță sălbatică, făcînd imposibilă orice identificare.

Să urmărim împreună pe chestorul Fiumano depănîndu-și amintirile :

„Situația era dificilă. Nu ne rămînea altceva decît să relevăm puținele date corporale pe care le aveam la dispoziție, amprentele digitale și să sperăm că femeia ar fi avut de-a face cîndva cu poliția, căci numai așa, poate,

am fi reușit să-i descoperim numele și — cine știe ? — poate și pe autorul omorului.

Împreună cu echipa operativă, ne-am deplasat la cariera de piatră aflată la circa șapte kilometri de Bussoleno. După primele investigații, ne-am dat seama că victima nu putea fi din Bussoleno, dar aceasta nu excludea faptul că autorul ar putea fi totuși cineva din împrejurimi.

În cursul cercetărilor atente pe care le-am făcut ore în șir, fără să ne pierdem speranța, am încercat să stabilim dacă după găsirea cadavrului a plecat cineva din sat sau din împrejurimi și astfel am reușit să dăm de o urmă care, o zi întreagă, ne-a umplut sufletul de speranță : un calabrez — spuneau oamenii — a plecat pe neașteptate din Bussoleno, părăsind ferma la care lucra. Treaba era prea suspectă pentru ca s-o trecem cu vederea și un număr apreciabil de agenți s-au apucat să urmărească această pistă. Dar totul s-a spulberat ca un balon de săpun : individul suspectat a fost găsit, dar avea un alibi perfect și am fost nevoiți să-l lăsăm în pace. Ne aflam din nou în punctul de pornire a anchetei : un cadavru necunoscut și lipsa oricărui indiciu care să ne pună pe urmele vinovatului.

S-au scurs trei zile de la găsirea cadavrului și nu apăruse nici un fir, cît de puțin însemnat, care să ne conducă la luarea vreunei măsuri. S-a apelat și la concursul Arhivei Centrale de Identitate din Roma, în ideea că femeia și-ar fi lăsat acolo amprentele. S-a răscolit și în Arhiva Chesturii Centrale a Persoanelor Dispărute, folosindu-se unele date aparente ale victimei, și ele destul de aproximative : etatea, înălțimea și culoarea părului. O suprafață imensă ce se întindea pe zeci de kilometri de cîmpie, din Valea Avigliana și pînă la poalele Alpilor, a fost inspectată de agenți, dar nu s-a găsit nici cel mai mic indiciu.

În după-amiaza celei de-a patra zile, a sosit un telex de la Arhiva Centrală de Identitate din Roma. Iată cuprinsul : «Amprentele corespund numitei Libera Danese, fostă Marco, născută la 3 decembrie 1890 la Montecchio

di Crosara, Verona. Amprentele i-au fost luate la Torino, fiind implicată într-o afacere de moravuri ușoare în 1911».

Am cerut dosarul. Din paginile acestuia au început să defileze istorioare moarte și îngropate de mult, populate de hoațe, prostituate, hoți de buzunare și codoși. Libera Danese fusese reținută de poliție și figura la acea vreme cu locuința pe strada Po la nr. 36.

Trecuseră ani și nu ne-am făcut iluzii că adresa ar mai servi la ceva. M-am dus totuși personal — mărturisește chestorul Fiumano — la locuința respectivă, însoțit de doi polițiști. Blocul suferise grave avarii de pe urma războiului și chiriașii se mutaseră, iar numele Danese era complet necunoscut.

Am reluat cercetările la fișierul central, căutînd în dosarele femeilor reținute pentru imoralitate în perioada 1909—1912. Din fișa întocmită de poliție numitei Iolanda L., am aflat că aceasta și Libera Danese fuseseră reținute, împreună, în raza Porta Palazzo. Aveam la îndemînă o nouă adresă — cea a prietenei decedatei : strada Madona Cristina nr. 12. Toți polițiștii știu că interogarea unor femei de asemenea condiție ridică probleme, dat fiind mutenia în care se cufundă atunci cînd sînt întrebate de mediul în care trăiesc, și aceasta în cel mai bun caz, pentru că de obicei încep să mintă și te pun pe piste greșite. M-am hotărît să folosesc o stratagemă : am ales dintre oamenii mei un băiat din regiunea Veneției, i-am spus să se îmbrace modest, recomandîndu-i să-și ia un aer nevinovat și inofensiv, iar după ce i-am dat un pachet cu fructe, brînzeturi și prăjituri de casă, l-am trimis la Iolanda.

În ceea ce mă privește, m-am instalat într-un mic restaurant aflat la colțul străzii, așteptînd să se întoarcă.

— Totu-i în ordine ! mă anunță omul meu cînd sosi o oră mai tîrziu, roșu la față și foarte satisfăcut. Aproape că nu i-am dat răgaz să vorbească. I-am spus că Liberta Danese era mătușa mea, că n-o văzusem dinaintea războiului și că la vechea adresă, în strada Po, nu reușisem s-o găsesc... Însă, din fericire, mi-am amintit că mătușa îmi dăduse cîndva adresa unei prietene in-

time, Iolanda, și așa mi-am permis s-o deranjez. Pe scurt, mi-a spus că a întîlnit-o pe Danese acum cîteva luni în fața primăriei, în piața Palazzo di Citta. Nu se mai vizitau de cîtva timp, dar erau prietene bune, și cînd Iolanda a întrebat-o unde locuiește, Danese a făcut un gest vag, ca și cînd ar fi vrut să indice că prin vecinătate : «O duc destul de bine — se pare că ar fi răspuns ea —, am un prieten zidar și locuiesc cu el aici, în apropiere».

— Altceva, nimic ?

— Nimic..., în afară de faptul că, înainte de a pleca, i-am dăruit Iolandei pachetul.

— Bravo ! Bine ai făcut !

Nu ne rămînea altceva de făcut decît să împărțim în sectoare zona pieței Palazzo di Citta și să scotocim clădirile una cîte una. O muncă deloc ușoară, dacă aveam în vedere că trebuia să controlăm toate străzile vechiului Torino cuprinse între Piața Castello, Piața Republicii, strada Garibaldi, strada Po și altele. De comun acord cu șeful poliției de cartier, am selecționat cîțiva oameni care vorbeau dialectul local, pentru a nu trezi neîncrederea, și i-am răspîndit de jur împrejur să culeagă informații despre Libera Danese. Verificările pe o rază întinsă au început la nouă dimineața, iar rezultatele ne-au depășit orice speranță : la zece și jumătate, doi agenți mi-au comunicat că portăreasa imobilului din strada Basilica nr. 4 declarase că Libera Danese ocupa o cameră la ultimul etaj al blocului.

— În sfîrșit ! am exclamat. Am dat victimei un nume și o adresă. Acum va trebui să descoperim și pe individul cu care trăia.

Am interogat portăreasa, intrînd direct în subiect.

— A plecat acum cîteva zile, ne spuse femeia, referindu-se la Danese. Nu, nu mi-a destăinuit scopul călătoriei, nici destinația. M-a rugat numai să am grijă de pisică și să-i deschid prietenului ei.

— Prea bine, dar cum se numește prietenul ?

— Îmi pare rău, dar nu-i cunosc numele.

— Bine, noi urcăm în cameră să aruncăm o privire.

Vă rugăm să nu vorbiți cu nimeni despre discuția noastră.

— În regulă, nu voi scoate o vorbă !

Era o clădire veche, specifică unei epoci, cu balcoane către curte, iar locuința Liberei Danese, compusă dintr-o singură cameră, se afla la ultimul etaj. În cameră plutea un miros puternic de închis și murdărie, ceea ce se explica în parte prin lipsa îndelungată a locatarei. Am efectuat o percheziție sistematică. În șifonier erau agățate cîteva haine de femeie și o haină bărbătească, în buzunarul căreia am găsit suma de 60 000 lire și două bilete de tren pentru Bussoleno, emise cu două zile înainte de descoperirea cadavrului. Într-un sertar al mesei am mai găsit un plic chenzinal, cu antetul unei renumite întreprinderi de construcții din Torino, adresat muncitorului Vicenzo... Lipsea numele de familie, deoarece plicul fusese în parte rupt.

Firma avea două șantiere și trebuia să aflăm cît mai repede pe care din ele lucra omul nostru. Ne-am împărțit în două echipe și ne-am prezentat drept inspectori ai Camerei de Muncă, însărcinați cu controlul registrelor. Am împrumutat niște legitimații pe care le-am folosit ca atare, deși fotografiile titularilor difereau de ale noastre. Am mizat pe faptul că nimeni nu va da atenție acestui amănunt și am avut dreptate.

Înainte de amiază, la șantierul principal, am descoperit printre cererile de angajare prenumele pe care îl căutam : Vincenzo. Era singurul salariat cu acest prenume. Numele de familie era Nebulon. Cînd a bătut ora 12, muncitorii au început să coboare de pe schele, ca să-și găsească un loc retras pentru a mînca liniștiți, în timp ce eu am rugat pe supraveghetor să mi-l indice pe Nebulon. Înfățișarea zidarului corespundea întru totul descrierii pe care mi-o făcuse portăreasa.

Împreună cu ajutorul meu ne-am apropiat de el, l-am încadrat între noi fără să bată la ochi și l-am invitat, cu voce joasă, să ne urmeze imediat, pentru a nu da naștere unui scandal. Ne-a privit cu ochi holbați, a îngălbenit, apoi a ridicat din umeri și s-a supus. Ne-am urcat în mașină și, în drum către secție, l-am întrebat

unde locuiește. A declarat, spre surprinderea noastră, că domiciliază în Bussoleno, strada Traforo nr. 35.

Interogatoriile au început la sediul chesturii, imediat după ce am sosit, și au continuat ore întregi, fără vreun rezultat. Declară că se numește Vincenzo Nebulon, născut la San Damiano d'Asti în 1906, domiciliat în Bussoleno, strada Traforo nr. 35. O cunoștea pe Libera Danese, pe care o frecventase, dar nu a ucis-o el. «Poate că a venit să mă caute în sat, spuse el. Nu m-a găsit și o fi făcut cunoștință cu vreunul..., un al bărbat, care apoi a ucis-o».

Omul mințea. Eram convins de aceasta. Mai avusese de-a face cu poliția, fiind suspectat de furt. Fusese căsătorit de două ori — prima soție murise, iar de a doua se despărțise.

Era 4 aprilie. Cercul începea să se strîngă în jurul lui Vincenzo Nebulon. Cîțiva agenți care continuaseră să cerceteze acest caz mă informară că, în urmă cu cîteva luni, Libera Danese vînduse cu 400 000 lire o garsonieră, proprietate personală, sperînd să-și poată deschide cu suma încasată o prăvălie de vinuri. Se vede că banii stîrniseră lăcomia lui Nebulon. Percheziția din casa acuzatului a furnizat dovada capitală : o valiză conținînd lucruri de damă — ale Liberei Danese — și o pereche de pantaloni pătați de sînge. Am trimis pantalonii la laboratorul de criminalistică. S-a stabilit grupa sanguină : «A» — aceeași cu a victimei și diferită de a lui Nebulon, care avea «0».

Am reluat interogatoriul, cu mai mult curaj de data aceasta, pe care l-am continuat și o bună parte din noapte. Presupun că Nebulon intuise ceva după expresia feței mele, fiindcă se arăta acum mai reticent, negînd cu încăpățînare ; de-acum încolo, însă, soarta îi era pecetluită, iar eu îi așteptam dintr-un moment într-altul căderea. I-am depănat pe îndelete probele pe care le culesesem împotriva lui, cu scopul de a-l doborî complet, însă individul rezista cu disperare. I-am vorbit omenește, apelînd la sufletul lui și întrebîndu-l pentru ce luase viața unei biete femei. Dar acuzatul continua să nege, foindu-se pe scaun ca o fiară în cușcă. Cînd se iviră zorile, amîndoi eram la capătul puterilor.

Am aruncat pe masă pantalonii pătați de sînge, fără să-i cer măcar vreo explicație. În cele din urmă am spus :

— Iată buletinul de analiză : sîngele de pe ei este sîngele femeii !

M-a privit lung, năuc, plimbîndu-și privirea de la peticul de hîrtie la pantaloni și apoi la mine. În mintea sa de om simplu, nu știa cum să-și explice mărturia ce sta scrisă acolo negru pe alb. Era ca un fel de vrăjitorie atotputernică.

— De ce ai omorît-o ? am întrebat liniștit, ca și cînd aș fi vorbit de un fapt clarificat.

A lăsat să treacă un timp pînă să-mi răspundă, iar eu așteptam cu sufletul la gură.

— N-am vrut... murmură în sfîrșit. Ne-am certat pentru niște nimicuri și mi-am pierdut capul...

Trecuseră șapte zile de cercetări. M-am lăsat pe spătarul scaunului și am aprins o țigară. A cîta ?

— Am plecat să ne plimbăm pe la carieră, povesti zidarul. Ea venise să mă caute la Bussoleno... Am început să ne certăm și eu am pus mîna pe o piatră și am lovit-o... Nu voiam s-o omor, jur !

— Tu ai luat cele patru sute de mii de lire ?

— Nu, în casă la ea am găsit numai 60 000 lire și le-am băgat în buzunarul hainei mele, în dulap... nu știu nici eu pentru ce... Da, după ce am ascuns cadavrul, m-am întors la Torino și am reluat lucrul.

Prin spusele sale, Nebulon încerca, sub o formă stîngace, să excludă premeditarea. Dacă nu premeditase crima, pentru ce o atrăsese pe femeie în afara satului Bussoleno, într-o carieră veche și părăsită ? De ce făcuse să dispară orice element de identificare a victimei, desfigurîndu-i fața și luîndu-i poșeta și actele ?

Adevărul nu a întîrziat să iasă la iveală : Vincenzo Nebulon, căsătorit pentru a doua oară, face cunoștință cu Libera Danese. Aceasta, în pragul bătrîneții, căuta un bărbat cu care să se căpătuiască, ca și o investiție sigură a celor 400 000 lire de care dispunea.

Nebulon, la curent cu intențiile femeii, a invitat-o la Bussoleno ca să-i arate o cîrciumă care era de vîn-

zare și a sfătuit-o să aducă și banii cu ea, fiindcă ocazia nu trebuia pierdută, iar afacerea s-ar fi putut încheia imediat. Libera Danese, ignorantă și naivă, a acceptat. Procedînd astfel, și-a semnat propria-i condamnare la moarte. Nebulon a condus-o în afara localității, într-un loc singuratic, a omorît-o și a ascuns cadavrul sub pietrele din carieră ; apoi a făcut să dispară orice urmă a crimei și, pentru a nu trezi bănuielile portăresei din strada Basilica, a continuat să se ducă din cînd în cînd în acel imobil. Ticluise un plan și-l executase în mod exemplar, aproape perfect, dar săvîrșise o greșeală datorită zgîrceniei și ignoranței : nu se descotorosise de pantalonii pătați cu sîngele victimei, sînge care la analiză a permis elucidarea cazului : aparținea grupei sanguine «A-I», grupa victimei.

Vincenzo Nebulon nu știa că nu există crimă perfectă, un «amănunt» pe care l-a plătit cu condamnarea la moarte".

Acesta a fost cazul Libera Danese, descris de chestorul Antonio Fiumano.

CASA CRIMEI

Atunci cînd Mr. Brown s-a mutat în apartamentul pe care i-l oferise, contra unui comision substanțial, un bătrîn misit a crezut că a făcut o afacere bună, chiar excelentă. Mr. Brown era funcționar la o fabrică de dulciuri, nu avea copii și locuia împreună cu soția și mama acesteia, o femeie în vîrstă și pe jumătate paralizată. Făbricuța, dacă se poate numi astfel, unde trudea zilnic cele opt ore aplecat deasupra hîrtiilor, se afla în cartierul de vest al Londrei. Or, fosta locuință se găsea la o distanță respectabilă de serviciu și, în cel mai fericit caz, dacă totul mergea strună, făcea mai bine de o oră pînă acolo ; la reîntoarcere la fel, astfel încît peste două ceasuri bune le pierdea pe drum.

Acum putea merge pe jos : exact opt minute de mers agale, atît cronometrase că făcea de la noua locuință situată în Rillington Place, la nr. 10.

Mr. Brown, fără a fi zgîrcit, era un gospodar chibzuit, astfel încît și-a procurat pe îndelete și din timp cele necesare mutării și mobilării noului apartament, pentru a-i da o înfățișare cît mai plăcută. Se gîndea chiar că avusese un noroc formidabil, fără să știe că lucrurile nu vor sta chiar așa. Dar să nu anticipăm.

25 martie 1953. Iată-l deci pe Mr. Brown, înarmat cu cele trebuincioase, trebăluind în noua sa locuință. Încins cu un șorț de pînză cauciucată și înarmat cu o găleată cu apă săpunită în mîna stîngă, a început să spele și să răzuiască pereții. Vechile tapete decolorate se desfăceau în fîșii și în casă se răspîndise un miros de clei și sodă, caracteristic locuințelor care își schimbă înfățișarea.

Sub unul dintre tapete simți că se mișcă ceva : era o scîndură care nu era prinsă prea bine. Fără să ezite, o apucă de un capăt și trase cu putere. Se aștepta la orice, mai puțin la un ...cadavru înfășurat într-un pled. Înmărmurit, o luă la fugă așa cum se găsea, spre postul de poliție.

Cînd în cele din urmă a reușit, cu greutate, să se facă înțeles, inspectorul Griffin de la *Scotland Yard* l-a urmat la fața locului, fără îndoială mai puțin impresionat, dar în orice caz mai curios decît Mr. Brown.

Cercetările făcute în spatele scîndurii au dus la descoperirea altor două cadavre, și acestea înfășurate tot în pleduri.

Dar polițiștii nu s-au oprit la jumătatea drumului : părîndu-li-se neobișnuită configurația parchetului, l-au desfăcut.

Sub lamele care se mișcau se afla ascuns un al patrulea cadavru !

În acele momente nu bănuiau că erau pe punctul de a deschide dosarul uneia dintre cele mai extraordinare afaceri criminale pe care le cunoscuse *Scotland Yard*-ul.

Bilanțul macabrei descoperiri era neobișnuit : cadavrele a patru femei, îmbrăcate toate doar în lenjerie de corp ; toate patru fuseseră sugrumate : prima cu o frînghie subțire, iar celelalte cu cîte un ciorap. S-a apreciat că decesul primelor a avut loc în urmă cu trei săptămîni, iar al celei de-a patra, de sub parchet, cu mai multe luni în urmă. Dată fiind starea de descompunere avansată a cadavrelor, identificarea nu a fost posibilă, decît comparînd amprentele digitale cu cele consemnate în fișele femeilor dispărute în cursul anului.

După cum era și normal, cercetările au început cu ultimul locatar al apartamentului, un oarecare John Christie. El părăsise apartamentul în urmă cu o săptămînă, ducînd cu sine o valiză și cîinele. Vecinilor, în momentul cînd își luase rămas bun, le spusese că mergea la soția sa, instalată încă de la Crăciun la Birmingham, la sora ei. Mai adăugase că intenționa să-și găsească de lucru în acest oraș.

Christie nu era total necunoscut de poliție, căci făcuse obiectul mai multor condamnări pentru : furturi, falsuri și chiar loviri și răniri — lovise o femeie cu un baston de cricket —, fapte care însă n-au constituit un impediment în calea angajării sale în poliție. Asta se petrecea în timpul războiului.

În ultima vreme era funcționar la o întreprindere de transporturi rutiere, dar se mai ocupa, pentru a-și rotunji veniturile, cu fotografia. Putea fi văzut la banchete și reuniuni familiale cu aparatul său fotografic, încercînd să surprindă cîte o scenă demnă de a nu fi uitată.

Dar aceasta nu era tot ce se știa despre el. Locuința sa era de-acuma cunoscută, bucurîndu-se de o tristă notorietate ; bineînțeles, actualul chiriaș, Mr. Brown, nu știa nimic. Dacă ar fi știut, era limpede că acesta nu ar fi acceptat să se mute. În cartier, casa de la nr. 10 din Rillington Place era denumită „casa crimei". De fapt, în urmă cu mai bine de patru ani, Timothy Evans, un alt chiriaș al acesteia, fusese acuzat că-și ucisese soția și copilul în vîrstă de numai 14 luni. Cînd s-a judecat procesul, la vremea respectivă, principalul martor

al acuzării nu a fost altul decît... John Christie. Pe baza declarațiilor sale, Timothy Evans a fost condamnat și spînzurat, în ianuarie 1950.

Afacerea se arăta de la început neobișnuită. Inspectorul Griffin a luat două măsuri : a emis un mandat de urmărire a lui John Christie și a continuat explorarea tuturor cotloanelor casei, pentru a fi sigur că nu mai ascund și alte cadavre.

Drept urmare, *Scotland Yard*-ul a difuzat semnalmentele lui Christie : înalt (măsura aproape doi metri), slab, îmbrăcat elegant, păr negru, cu început de chelie. Purta ochelari cu ramă de baga și era îmbrăcat cu un costum bleumarin de *tweed*, pălărie de fetru maro-închis, pantofi galbeni și impermeabil cenușiu.

În ciuda cercetărilor asidue și a difuzării fotografiei sale, la 27 martie 1953, acest bărbat de cincizeci de ani, manierat și elegant, nu a putut fi găsit. Vecinii, care îl descriseseră ca pe un om liniștit, și-au adus aminte că adeseori rămăsese fără serviciu, dar din modul său de viață nu s-a putut constata că a dus vreodată lipsă de bani, ba dimpotrivă. Ancheta avea să descopere destul de repede sursa principală de venituri a lui Christie : acesta, împreună cu soția sa, practica clandestin întreruperi de sarcină. În acest caz, cadavrele din Rillington Place puteau fi, eventual, ale clientelor care sucombaseră în timpul chiuretajului. Or, s-a descoperit că cel găsit sub pardoseală era al soției sale — Ethel Christie. Motivul uciderii ei, în acel stadiu al anchetei era inexplicabil.

La 28 martie, pe baza amprentelor digitale, s-a reușit să se identifice și celelalte cadavre. Era vorba de corpurile a trei femei venite să pozeze pentru fotografii de nuduri — era singura ipoteză plauzibilă.

Cu toate acestea, polițiștii, experți în percheziții, continuau să sondeze zidurile. Trecură apoi la grădină, înarmați cu vergele subțiri și cazmale. Strădaniile fură încununate de găsirea unui schelet și a unui craniu, calcinate, aflate într-un container de deșeuri menajere — totul îngropat sub gazonul grădinii din spatele locuinței.

Scheletul și craniul aparțineau unei femei de aproximativ 30 de ani, al cărei deces era apreciat că se produsese în urmă cu aproximativ patru ani. Sondajul cu ajutorul vergelelor de oțel avea să ducă la noi descoperiri. La trei metri adîncime s-a dat peste alte oseminte, printre care un femur și o tibie, înconjurate de resturi de veșminte femeiești. Se părea deci că era vorba de două serii de crime, ultima presărîndu-și victimele la date din ce în ce mai apropiate. Aceasta a sugerat ipoteza că autorul trebuie să fie un bolnav, un sadic, și că dorința sa de a ucide a devenit, odată cu scurgerea timpului, tot mai imperioasă, crizele survenind la intervale tot mai scurte și fiind tot mai incontrolabile. *Scotland Yard*-ul a luat hotărîrea să fie evacuați toți locatarii imobilului, iar casa să fie demolată cărămidă cu cărămidă.

Christie era de negăsit și oroarea descoperirii celor șase cadavre a provocat o veritabilă psihoză în rîndul opiniei publice.

Ieșind din rezerva obișnuită, *Scotland Yard*-ul a cerut presei să publice anunțurile de urmărire a lui Christie, care, după toate probabilitățile, era capabil să comită și alte crime.

La nr. 10 din Rillington Place se continuau cercetările, clădirea fiind examinată pe măsură ce era desfăcută bucată cu bucată.

La 1 aprilie 1953, la ora șase dimineața, un jurnalist, care îl cunoștea pe Christie din vedere, a venit într-o fugă la comisariatul de poliție din Notting Hill și a declarat că l-a văzut pe cel căutat șezînd pe platforma unei camionete. Identificată mașina, nici urmă de Christie.

Două ore mai tîrziu, un bărbat nebărbierit și speriat se sprijinea de parapetul cheiului Tamisei, în apropierea podului Putney. În această dimineață de primăvară, el privea cu melancolie docherii care descărcau un șlep. Gardianul Thomas Ledger, în vîrstă de 43 de ani, cu o înălțime de 2,06 m, își făcea rondul obișnuit. Zări omul. Era ora opt și zece minute. Ledger se apropie de necunoscut :

— „Dv. sînteți John Christie ?“

Omul bolborosi mai multe cuvinte neinteligibile.

Legile britanice interzic să fie arestat un om fără să existe un mandat. Polițistul i se adresă din nou, politicos :

— „Sînteți de acord să mă urmați pînă la comisariat ?“

— „Da“.

Alți doi polițiști s-au alăturat curînd lui Thomas Ledger și grupul s-a urcat într-o mașină de serviciu a *Scotland Yard*-ului. Unul dintre polițiști i-a cerut necunoscutului să-și scoată pălăria. Toți trei au constatat începutul de chelie, așa cum se menționa în semnalmentele notei de urmărire a lui Christie.

Ajunși la comisariatul din Putney, John Christie a cerut un pahar cu apă. Era evident că se afla la capătul puterilor ; nu mîncase de mai multe zile. Omenoși, polițiștii l-au servit cu ceai și cu o bucată respectabilă de jambon. După scurt timp, John Christie, întremat, și-a recăpătat forțele și a început să privească în jur.

Atunci cînd, anunțat, inspectorul Griffin a venit să-l ancheteze, peste trei sute de persoane, în majoritate femei, se masaseră în fața comisariatului.

Cîteva ore mai tîrziu, John Christie era inculpat de uciderea soției sale, căci în Marea Britanie nu puteai fi acuzat și judecat în același proces decît pentru o singură crimă. Cînd, la 1 aprilie 1953, opinia publică a luat cunoștință de arestarea lui Christie, s-a produs o mare ușurare. Inspectorul Griffin, la rîndul său, scăpase de răspunderea ce-l apăsa. Cu toate acestea, îndărătul acestui suspin de ușurare colectiv, exista încă o problemă, care mult timp va rămîne neclarificată.

La 2 aprilie 1953 a avut loc prima audiere în fața Tribunalului de primă instanță din districtul de vest al Londrei. Ea nu a durat nici cinci minute. John Christie părea cufundat într-o stare de prostrație totală și a trebuit să fie condus la infirmeria închisorii din Brighton. Nu a negat, dar nici nu a recunoscut ceva. În acest timp specialiștii criminaliști au reconstituit scheletele din grădină, ansamblîndu-le cu fire de sîrmă, apoi le-au acoperit cu un burete și o masă plastică ce simula pielea, astfel încît să dobîndească aspectul corpului omenesc.

Măsurătorile scheletelor au fost comunicate poliției, pentru identificare. La acest punct al anchetei, cum Christie se abținea să nege sau să afirme orice participare la uciderea acestor șase femei, trebuiau lămurite trei chestiuni :

1. Christie a ucis din sadism pentru a ascunde proba tentativelor de avort provocat și cu sfîrșit letal ?

2. Ethel Christie, soția sa, care practica cu el operațiile clandestine, a fost complicea sa la primele două asasinate și în acest caz de ce ar fi omorît-o ?

3. Timothy Evans, spînzurat pentru că-și ucisese soția și copilul, a fost victima unei erori judiciare ?

La 4 aprilie 1953, problema vinovăției lui John Christie era de notorietate publică. De mai multe zile se evita să se facă aluzie la cele două cazuri judiciare, însă corelarea afacerii Christie cu afacerea Evans era așa de evidentă, încît nu se mai putea recurge la un subterfugiu.

Iată faptele care au constituit afacerea Evans. La 1 decembrie 1949, Evans s-a prezentat la postul de poliție al cartierului :

— „Mi-am ucis soția, a declarat el ; era certăreață și nu-mi dădea nici o clipă răgaz. Am aruncat-o în haznaua casei. O veți găsi la locuința mea : Rillington Place nr. 10, în grădina din spatele casei".

Cercetările aveau să ducă la descoperirea nu numai a corpului doamnei Evans, ci și al copilei sale — ambele împachetate în hîrtie. În cinci rînduri consecutiv, ulterior, Evans va confirma că el este ucigașul soției sale. Dar, atunci cînd a compărut în fața Curții criminale din Old Bailey, acest om, care nu știa nici să scrie și nici să citească și care părea de o inteligență limitată, a povestit o serie de lucruri care difereau de cele declarate anterior :

— „Beryl, soția mea, spuse el, aștepta un copil. Nu doream acest copil, care ne îngreuia bugetul. Am vorbit cu vecinul meu, John Christie. «Pot să opresc sarcina fără nici o primejdie pentru ea», mi-a declarat Christie.

La 8 decembrie, întorcîndu-mă de la serviciu, am găsit pe vecinul meu pe scară.

— «Soția ta a murit în timpul chiuretajului", mi-a spus el.

Întîmplarea pare stranie, iar urmarea a fost la timpul respectiv nu mai puțin tenebroasă. Evans a ajutat pe Christie să transporte cadavrul în apartamentul aflat la etajul de deasupra sa, momentan liber. Din spusele sale, nu a mai revăzut după transportare corpul soției. Vecinul său i-a propus să-i dea copilul, pentru a-l încredința unor prieteni care să-i poarte de grijă. El nu a aflat de moartea acestuia, decît în momentul în care poliția i-a găsit cadavrul, alături de cel al mamei sale. Evans a spus că nu a denunțat această crimă, pentru a-i veni în ajutor lui Christie.

La vremea aceea, relatarea făcută de Evans a părut neverosimilă. Nu se putea crede că acesta nu a fost niciodată neliniștit în privința soartei cadavrului soției sale și nici că nu a fost curios să afle locul unde fusese dat spre îngrijire copilul său.

Interogat de avocatul apărării, Christie, martorul principal în procesul Evans, a respins toate acuzațiile îndreptate împotriva sa de către Evans și cele constatate de medicii consultați i-au venit în ajutor : tentativa de avort era absentă, doamna Evans murind strangulată cu o frînghie subțire.

În zilele procesului intentat lui Christie, rememorînd faptele, poliția și magistrații care au condamnat pe Evans au observat că ceea ce părea neverosimil în momentul procesului a devenit plauzibil : Christie a putut foarte bine să ucidă pe soția lui Evans și să camufleze crima sa printr-un avort nereușit.

Două aspecte în afacerea Christie se dovedeau acum de o importanță capitală. În primul rînd, trebuia oare considerat Christie drept un bolnav mintal sau ca fiind responsabil de actele sale, caz în care acesta ar fi trebuit să fie spînzurat ? În al doilea rînd — și acest aspect dădea de gîndit tuturor cetățenilor —, executîndu-l pe Evans, nu s-a comis oare o eroare judiciară ?

Christie trebuia deci să răspundă pentru uciderea soției sale, act care era foarte dificil de explicat prin traversarea unui moment de nebunie sadică. Oricînd putea găsi motive pentru a-și suprima soția. În consecință, avocatul apărării va încerca să probeze că Christie a ucis mai multe femei înainte și după Ethel Christie și să pledeze pentru nebunia clientului său, adică pentru iresponsabilitatea acestuia. Astfel, după ce timp de mai multe săptămîni Christie negase faptele săvîrșite, acum le recunoștea. Printre altele, în pledoaria sa, avocatul apărării a precizat că, în timpul războiului din 1914, clientul său a fost gazat : timp de șase luni fusese lipsit de vedere și sănătatea sa rămăsese precară.

Atunci cînd Christie se îndrepta încetișor către boxa de unde trebuia să fie audiat, el a privit pe furiș către jurați și și-a scos batista — pentru a-și șterge lacrimile, spuneau unii, pentru a-și sufla nasul, spuneau alții. Nu încape îndoială că era emoționat atunci cînd a început îngrozitoarea sa relatare și avocatul s-a străduit, cu deosebită abilitate, să scoată în evidență starea mintală a clientului său.

— „Christie, de fapt cîte femei ai ucis ?“

— „Nu știu, nu-mi amintesc“.

— „Cum ? Nu mai ești în măsură să-ți amintești acum ? ! exclamă surprins judecătorul.

— „Sînt momente cînd simt că ceva mă determină să nu mai fiu în măsură să mă apăr“...

Apoi, cu o voce scăzută și timidă, clipind des în dosul ochelarilor de miop, Christie, omul liniștit, obscurul funcționar al unei întreprinderi de transport, a dezvăluit că a ucis pentru prima oară în urmă cu zece ani.

Prima din șirul celor șapte victime a fost micuța austriacă Margaret Friesel, al cărei schelet a fost găsit în grădina macabră.

— „Am întîlnit pe Margaret Friesel, spuse Christie, atunci cînd eram polițist, în 1943. Ea a venit de două ori la mine“.

— „Ce i-ai făcut în cursul celei de-a doua vizite ?“

— „Am strangulat-o cu un ciorap, cred“.

Cea de-a doua victimă a fost domnișoara Muriel Eraidy, care l-a întîlnit în 1944. A asfixiat-o mai înainte de a o sugruma. Atunci cînd avocatul l-a întrebat dacă își aduce aminte că a mai omorît și alte femei, el a răspuns că nu-și mai amintește.

Și completul de judecată a revenit acum la cea de-a treia victimă : Christie recunoaște că a strangulat pe doamna Evans. În schimb, el neagă cu hotărîre că ar fi omorît și pe fetița acesteia.

— „La 7 noiembrie, spuse acuzatul, am simțit un miros de gaz în cameră. Am urcat la doamna Evans și am descoperit-o întinsă pe jos. Robinetul de gaz era deschis. Am deschis fereastra și am ajutat-o să se scoale, după care i-am adus un pahar cu apă. Doamna Evans m-a rugat să nu spun nimănui despre cele întîmplate. A doua zi, doamna Evans m-a căutat. Ea mi-a povestit că nu a avut curajul să se sinucidă. Mi-a cerut s-o omor. Acesta a fost motivul pentru care am strangulat-o cu un ciorap“.

În ceea ce privește uciderea soției sale, el a pretins că ar fi găsit-o într-o seară pradă unor suferințe atroce :

— „Avea convulsii și nu puteam să suport văzînd-o cum se chinuie. Am luat un ciorap și i-am strîns gîtul, pentru a-i scurta suferințele“.

În cele din urmă, el a dezvăluit mobilul real al crimelor sale : avea relații sexuale cu victimele sale, înainte și după ce le strangula.

Există în toate procesele, chiar în cele mai macabre, momente neobișnuite. De exemplu, cînd Christie relata că lucrîndu-și grădina, dezgropa adesea un craniu sau o tibie... Sau cînd pretindea că, ascunzînd corpul soției sale sub dușumea, a făcut-o pentru a nu fi separat de aceasta...

Modul de a proceda în privința strangulării victimelor — mereu același —, ca și alte amănunte denotă, în mod evident, că Christie nu era în posesia facultăților sale mintale.

Legile britanice nu admit iresponsabilitatea decît în cazul în care acuzatul nu este capabil să-și dea seama că a călcat legea în momentul cînd a săvîrșit crima. Cum psihiatrii nu au fost de acord, reprezentanții Ministeru-

lui de Justiție au făcut observația că, întrucît asasinul ascundea cadavrele victimelor sale, odată crimele săvîrșite, era normal că el era conștient de violarea legilor. Deci era vinovat ! În baza acestei logici, s-a reușit pronunțarea condamnării la moarte a lui John Christie.

La 15 iulie, Christie a fost spînzurat.

În ceea ce privește celelalte omoruri săvîrșite, dosarele acestora au fost clasate cu mențiunea : „Criminal prezumtiv : John Christie".

SĂGEATA OTRĂVITĂ

La 19 septembrie 1957, un domn cu un aer burghez mergea cu un pas egal de-a lungul cheiului Rives din Geneva.

Corpolent — să tot fi avut peste 120 kg —, cu o țigară de foi în colțul gurii, un surîs șters, avînd ochii ascunși de o pereche de ochelari cu lentile groase și rame de baga, oferea prin întreaga sa alură prototipul unui elvețian prosper. Îl bănuiai a fi negustor, amator de trai bun, ahtiat după mese copioase stropite din belșug cu vinuri fine, apreciind femeile frumoase, operele de artă și banii, fără de care această povestire demnă de imaginația unui autor de romane polițiste n-ar fi prins contur.

Ca în fiecare zi, la aceeași oră, conform unei stereotipii, John Wallace — așa se numește omul nostru — a intrat în imobilul în care ocupa un apartament format din patru camere, cu aspect modest. Adresa : cheiul Rives, nr. 16. Subliniem că întotdeauna respecta cu strictețe același itinerar, mergea pe aceleași trotuare, traversa strada prin același loc și privea mereu, examinîndu-se, în aceleași vitrine.

Străbătu holul și pătrunse în ascensorul de patru persoane. Cînd să închidă ușile batante ale liftului, a apărut un alt bărbat, cam la 40 de ani, bine legat și ducînd în mîna stîngă o servietă din piele maro. Avea aspectul unui

funcționar, mai precis al unui încasator ce vizitează apartamentele.

Fără îndoială, cei doi bărbați s-au salutat în mod automat, așa cum fac de obicei oamenii care, deși nu se cunosc, aflați într-un spațiu strîmt, simt instinctiv nevoia să se salute și să schimbe cîteva cuvinte.

Era ora douăsprezece și zece minute. Ascensorul începu să urce, la început încetișor, apoi tot mai repede. Cîteva momente mai tîrziu, Lola, soția lui John Wallace, o femeie de o frumusețe ieșită din comun, auzi soneria de la intrare. Deschise ușa : soțul său se afla în fața ei, alb ca varul, sprijinindu-se de perete, gîfîind, cu o mînă apăsîndu-și inima, ca și cum ar fi urcat în goană scările.

— M-au otrăvit ! spuse el. Apoi, imediat se clătină și, pierzîndu-și echilibrul, se prăbuși în brațele soției, care, înspăimîntată, nu reuși să-l susțină.

John Wallace era mort !

Fiind anunțată, poliția, după o examinare minuțioasă a locurilor, a reușit să culeagă trei indicii : primul, propriile cuvinte ale victimei („M-au otrăvit !") ; al doilea, descrierea foarte precisă a asasinului, făcută de un bărbat tînăr care intrase în imobil cu puțin timp înaintea atentatului ; al treilea, un instrument extrem de bizar : o pompă de bicicletă !

Această pompă de bicicletă fusese abandonată pe scară de presupusul asasin pe cînd cobora în goană, fiind văzut de martorul susamintit. Examinînd instrumentul, polițiștii au observat că este prevăzut cu un trăgaci, ceea ce i-a surprins enorm. Și dumneavoastră ați fi tot atît de surprinși, dacă ați constata că mașina de tăiat legume este prevăzută cu un încărcător de gloanțe „dum-dum" sau piulița, cu un detonator !

Polițiștii au luat cu grijă misteriosul obiect, încredințîndu-l apoi superiorilor, care și-au dat seama că John Wallace a fost ucis cu o săgeată, care dealtfel a fost găsită apoi înfiptă în palierul scării de la etajul al doilea și căreia îi lipsea vîrful. Nevinovata pompă de bicicletă era deci o... sarbacană !

Imediat s-a căutat să se afle la ce fel de otravă recursese asasinul pentru a provoca o moarte atît de rapidă.

Medicul legist a examinat corpul victimei. Acesta căpătase deja o tentă albăstruie-negricioasă, semn de cianoză fulgerătoare. După toate probabilitățile, la prima vedere era vorba de o otrăvire cu curara — otravă vegetală utilizată de indienii din jungla Americii de Sud pentru a-și ucide vînatul.

Fără să se piardă timp, s-a întreprins o anchetă minuțioasă pentru a se afla mai multe amănunte despre viața celui asasinat într-un mod atît de neobișnuit.

John Wallace era de profesie bijutier și se stabilise în Republica Sud-Africană prin anii 1930, făcînd în scurt timp o avere demnă de invidiat. A pus bazele Băncii „Wallace", Companiei „Wallace", Fabricii de gheață „Wallace", antrepozitelor „Wallace", minelor „Wallace" și chiar ale unui club de tenis „Wallace", cu numeroase terenuri de joc în suburbiile orașului Pretoria și la Johannesburg.

Se spunea despre el că ar fi avut un mare număr de proprietăți, dar ceea ce se știa cu certitudine era faptul că își conducea tot acest imperiu invizibil de la ultimul etaj al unui zgîrie-nori — o clădire cu 33 de etaje —, unde își avea statul major. Imensitatea averii sale a făcut să i se atribuie porecla de „Regele Diamantelor".

Orice legendă își are partea sa de exagerare, dar, oricum, John Wallace își freca mîinile văzînd cum îi sporește averea. Dar, fiecare urcuș își are coborîșul său. Implicat într-un proces de trafic cu droguri, declanșat de decesul unei tinere toxicomane aparținînd înaltei societăți — fiica unui demnitar —, John Wallace este închis. Însemnata sa avere, oricît ar părea de necrezut, nu-i ajută la nimic în această împrejurare, astfel încît se vede nevoit să-și petreacă doi ani îndărătul gratiilor și să suporte confiscarea averii. S-a mai vorbit și de o afacere cu caracter politic — o implicare într-un complot antiguvernamental, dar nimic nu era sigur...

Pus în libertate la 21 martie 1954, pleacă imediat în Europa. Își alege o nouă patrie : Elveția. Duce cu sine un cîine, patru valize burdușite cu lucruri de preț și pe soția sa, frumoasa Lola. A lăsat în urma sa o avere ce depășea zece milioane dolari. Orașul Geneva îl primește cu indiferență și-i oferă adăpost.

Un om cu un trecut ca al său nu se lasă descurajat de ostilitatea semenilor. Încearcă mai întîi să se aventureze în construcții : propune ridicarea unui colos de 34 de etaje în plin centrul Genevei și crearea unei rețele de cluburi de tenis, combinate cu baruri „speciale" pentru bărbați... Consiliul Genevei refuză categoric aceste proiecte. John este nevoit să facă alte afaceri și începe să călătorească foarte mult. Soția sa nu are nici cea mai mică idee despre ocupațiile lui. La întrebările insistente ale polițiștilor care o asaltează — „Bănuiți pe cineva ?" „Soțul dumneavoastră se știa amenințat ?" —, recunoaște că Jahn Wallace a primit recent o scrisoare de amenințare semnată cu o mică săgeată (?).

Cum femeia se arătase neliniștită în repetate rînduri, soțul s-a simțit dator să-i risipească temerile, spunîndu-i „Trăiesc doar într-o țară civilizată, unde oamenii nu sînt omorîți ca-n junglă !". De cîteva zile însă, soția băgă de seamă că un bărbat tot dădea tîrcoale casei. Cînd, speriată, i-a spus soțului că i se pare suspect acest om „de pază", el a izbucnit în rîs : „Se uita la mine..., probabil a remarcat că am un abdomen... ceva mai mare !".

Doamna Wallace a declarat polițiștilor că bănuielile ei se îndreaptă spre unele grupări teroriste.

A doua zi după săvîrșirea crimei, laboratorul tehnic al poliției oferă o descriere a sarbacanei și a modului său de funcționare. Era o armă diabolică și sofisticată, aproape complet silențioasă și concepută pentru a fi ascunsă în interiorul unei mîneci de haină sau într-o servietă. Trăgaciul acționa asupra unui percutor care făcea să detoneze o încărcătură de pulbere ce se afla în interiorul țevii. Această încărcătură declanșa un al doilea percutor, care aprindea o a doua încărcătură de pulbere ce propulsa săgeata. La capătul săgeții se afla un vîrf de oțel ascuțit. Un mic resort, plasat între săgeată și vîrf, sporea forța de penetrație. Dispozitivul nu se asemăna cu nici o altă armă cunoscută și — după cît se știa — nu a făcut obiectul nici unei cereri de brevet. Descrierea sa nu a fost autorizată decît după o serie de ezitări ale judecătorului de instrucție : acestuia

îi era teamă că ea ar putea să inspire pe unii, așa cum se întîmplă de obicei în lumea delincvenților.

Concomitent, autopsia a stabilit că, chiar dacă otrava n-ar fi avut nici un efect, John Wallace tot ar fi murit, căci proiectilul, cu un diametru de 9 mm în partea sa centrală (avea un profil fusiform), a traversat brațul stîng, a pătruns în torace și plămînul stîng, secționînd aorta și provocînd o hemoragie puternică.

Au fost interogate peste cincizeci de persoane din R.F.G., Elveția și Italia, fără rezultat. Dar nu era imposibil ca totul să fi fost pregătit în Republica Sud-Africană. În acest caz, desigur, lucrurile se complicau. La drept vorbind, poliția din Geneva nutrea alte bănuieli. Descoperise de puțin timp că John Wallace, în încercarea de a-și reface averea, nu a ezitat să recurgă la tot soiul de expediente.

La începutul anului, s-a urcat într-un avion ce decola de la Cointrain — aeroport din Geneva — în direcția Africa Neagră. Un vameș, ceva mai meticulos, a căutat în valizele sale și a descoperit un fel de bucăți de salam, făcute dintr-o pastă gelatinoasă, de culoare gri-închis.

— Ce sînt astea ? l-a întrebat el pe John Wallace.

— Un produs cosmetic, a răspuns, imperturbabil, pasagerul.

— N-aș zice, este plastic ! a replicat vameșul, care făcuse războiul și cunoștea foarte bine explozibilul în cauză — o combinație de nitroceluloză cu nitroglicerină.

Dar lucrurile nu s-au oprit aici : același plastic a mai fost găsit încă la trei pasageri — doi nord-africani și un european.

— Ce faceți cu astea ?

— Le vindem pentru carierele de minereuri din Africa !

John Wallace — ca și ceilalți trei suspecți — au fost arestați de poliția elvețiană. După cîteva săptămîni, Wallace a fost eliberat în schimbul unei cauțiuni substanțiale.

Bineînțeles, cu prilejul anchetei a ieșit la iveală că Wallace făcea comerț cu arme. Dar nu numai persoane ca John Wallace recurg la această practică, ci chiar unele state — prin urmare, nu era vorba de ceva ilicit. În unele țări occidentale, după cel de al doilea război mondial, au răsărit ca ciupercile firme de import-export, avînd ca principala ocupație tranzacțiile cu arme. De obicei, este vorba de arme declasate provenind din stocurile expirate ale unor țări și care ajung să fie vîndute la prețuri exorbitante amatorilor de lovituri de stat sau teroriștilor.

Afacerile lui John Wallace nu mergeau prea strălucit, mai ales datorită faptului că în comerțul „negru", în ciuda aparențelor, se cere din partea partenerilor o mare probitate. Este un paradox, dacă vreți, de care John Wallace nu a vrut să țină seama. Iată un caz : un client s-a oferit să-i cumpere 50 kg plastic, plătindu-i bani pești 50 000 franci elvețieni. Wallace a luat banii și a predat marfa : doi saci plini cu o materie al cărei aspect era indefinit. Cumpărătorul a trecut de îndată la confecționarea unor bombe artizanale. Nu mică i-a fost mirarea cînd a constatat că plasticul, în loc să explodeze, sfîrîia și scotea un miros îngrozitor de pene arse. Era de fapt vorba de cazeină. John Wallace îl trăsese pe sfoară !

În lumea acestor oameni aflați în afara societății, primejdioși și cruzi, a săvîrși o asemenea greșeală este de neconceput. Mai mult, prețul solicitat de Wallace era exorbitant, depășind orice limită. Negustorul realiza un beneficiu de 5 000 la 100.

Au fost emise diverse ipoteze în privința partenerilor săi dubioși. Refăcîndu-se cronologic modul în care își petrecuse timpul în ultimele zile, s-a aflat că în ajunul morții John Wallace luase masa la „Dragonul de aur" — un restaurant chinezesc — în compania unui alt traficant cu arme, un vest-german numit Georges Puchert. Pe moment nu s-a putut afla dacă acesta din urmă era un asociat sau un concurent. În acest mediu interlop, toate combinațiile sînt posibile.

Unul dintre șefii Siguranței din Geneva a încercat să dea de un capăt al firului, deplasîndu-se de mai multe ori în Berlinul de Vest. Grație unor informatori s-a aflat,

în sfîrșit, că autorul moral al asasinatului este Georges Puchert, care aflîndu-se în serviciul unei mișcări subversive dintr-o țară africană, a hotărît uciderea lui John Wallace. Negustorul se făcuse vinovat de cupiditate, nerespectarea legilor organizației și, mai ales, de indiscreție. Acolo, în Berlinul de Vest, fusese confecționată enigmatica sarbacană. Se bănuia că asasinul ar fi un oarecare Rudolf Arndt, care ocupa o modestă garsonieră în plin centrul orașului. Cum formalitățile întreprinse de autoritățile celor două țări au necesitat un oarecare timp și cum, de fapt, mai existau și urechi indiscrete — nu numai polițiștii au informatorii lor, ci și răufăcătorii au informatori în cercurile polițiștilor —, Georges Puchert a prins de veste că este urmărit și a încercat s-o șteargă la bordul automobilului său, un *Mercedes* alb, ultimul tip. Dar, în mașină fusese montată o bombă, care a explodat în momentul introducerii cheii de contact. Din Georges Puchert nu au mai rămas decît cîteva bucăți de carne carbonizată. Și astfel a dispărut un martor prețios, rupîndu-se veriga principală, atît de greu dibuită, care ar fi condus la elucidarea cazului. Și, poate, nu numai la aceasta...

Atentatul asupra lui Puchert a fost revendicat de o organizație cu nume sinistru — „Mîna neagră" —, care îi suprima pe toți aceia care, sub o formă sau alta, sprijineau mișcările clandestine din nordul Africii.

Dacă Puchert a dus secretul cu el în mormînt, în schimb a fost găsit Rudolf Arndt. Fără să se opună cîtuși de puțin, el a trecut la mărturisiri. Se ocupa cu traficul de arme și materiale explozive, facilitînd numeroase tranzacții. Cine sînt clienții ? Diverși reprezentanți cu nume de împrumut, căci niciodată nu poți ști care este întortocheatul drum al armelor — întocmai ca în cazul filierei drogurilor. Rudolf Arndt a negat că el l-ar fi ucis pe Wallace și a cerut să fie predat autorităților germane căci risca în atare situația să fie și el suprimat de „Mîna neagră". Procurorul vest-german s-a arătat extrem de surprins de această temere :

— Nu înțeleg de ce „Mîna neagră" vă amenință numai în Elveția, nu și în R.F.G. ? !

— Foarte simplu : cu ajutorul automobilelor-capcană sînt uciși toți aceia care nu execută întocmai ordinele primite. Cît privește săgețile cu curara, ele sînt destinate celor care furnizează arme unor grupări clandestine. Nu știu cine se află în spatele acestora... Și chiar dacă aș putea s-o aflu, nu aș face-o. Vă imaginați de ce !

Revenind la o serie de coincidențe ciudate, trebuie să amintim că în ultima vreme își pierduseră viața mai multe persoane sărind în aer cu mașinile lor. Toți primiseră în prealabil un telefon de la o oarecare doamnă Rosalia, care avea să le transmită un mesaj din partea „Mîinii negre". Le amintea că nu au fost uitați și că în curînd li se va „lua pielea". Aflînd din ziare despre ultimele evenimente, doamna Rosalia a ieșit din anonimat și, fără să-și dezvăluie identitatea, a dat un telefon la poliție, comunicîndu-le agenților că „Mîna neagră" a însărcinat-o să facă aceasta și că, după Puchert, îi va veni rîndul lui Rudolf Arndt.

Aflînd de sumbrul mesaj al doamnei Rosalia, Arndt a intrat în panică și, părăsind totul, a călcat consemnul dat de poliție, fugind în Olanda pentru a scăpa de răzbunarea teroriștilor. Aici a fost arestat de poliția olandeză, alertată prin intermediul *Interpolului.*

Cînd lucrurile ajunseseră în această fază, la poliția vest-germană s-a prezentat un martor care a declarat că Rudolf Arndt este nevinovat, fiind imposibil să fi participat, sub o formă sau alta, la asasinarea lui Wallace : „In ziua crimei — a prestat sub jurămînt martorul — Arndt se mai afla încă la Berlin, iar a doua zi în zori a plecat cu avionul în Suedia. Pentru a vă convinge, vă rog să-i verificați pașaportul pe care sînt aplicate ștampilele și vizele de la vămile din Berlin și Göteborg".

Verificările făcute au stabilit că într-adevăr Rudolf Arndt nu putea fi în același timp și la Geneva și la Berlin. Deci, altcineva săvîrșise crima. Dosarul John Wallace a fost dat spre rezolvare, succesiv, mai multor inspectori de poliție, dar fără nici un rezultat. Toate pistele posibile și imaginabile au fost abordate succesiv și apoi abandonate, timp de mai mulți ani.

Afacerea John Wallace părea uitată. Exact după 17 ani, într-un număr al unei reviste din luna septembrie a anului 1974, o scurtă notiță, în care autorul, după ce, din motive lesne de înțeles, își exprima dorința de a i se păstra anonimatul, pretindea că oferă soluția enigmei. Iată, pe scurt, ce scria în acea notiță : John Wallace devenise furnizorul de arme al unei mișcări clandestine dintr-o țară nord-africană. Activitatea sa însă nu era văzută cu ochi buni de un serviciu de contraspionaj vest-european. După cîteva avertismente de care John Wallace n-a vrut să țină seama, s-a hotărît suprimarea lui cu orice preț. Au fost trecute în revistă toate mijloacele posibile, așa-zisele mijloace clasice — pumnale, otravă, exploziv, armă de foc —, fără să mai punem la socoteală variante mai moderne, cum ar fi : accidentele de mașină stimulate, sinuciderea, căderea de la înălțime etc. Arsenalul era bogat, mai rămînea doar să se aleagă mijlocul cel mai potrivit. În cele din urmă, un agent mai inventiv a pus pe masă o pompă de bicicletă, transformată în sarbacană. Toți au fost de acord, plini de curiozitate, să i se încerce efectul. Și experiența a fost făcută pe un... porc de circa 100 kg — aproximativ greutatea victimei. Sărmanul animal, cuprins de convulsii, după două minute și-a dat sfîrșitul. Soluția fusese găsită !

Cîteva zile mai tîrziu, o echipă de execuție a sosit la Geneva : căpitanul T. și adjutantul M. În jargonul serviciilor de spionaj, oamenii însărcinați cu lichidarea adversarilor poartă numele de «*torpedos*» — de la peștele cu același nume, care, pentru a-și surprinde prada, pe care o ucide apoi printr-o descărcare electrică fulgerătoare, stă ascuns în mîl.

După o scurtă supraveghere a casei și, mai ales, după studierea obiceiurilor zilnice ale lui John Wallace, unul dintre «killeri» — sub braț cu o servietă în care se afla sarbacana — a pătruns odată cu victima în bloc, însoțind-o în ascensor. Datorită lipsei de precizie a tirului, trebuia ca mașina să fie acționată de la o distanță foarte mică — unul sau doi metri, cel mult —, trăgîndu-se asupra unei părți oarecare a corpului ; de fapt, otrava era aceea care

avea să determine sfîrșitul. Era 19 septembrie 1957. Cînd cei doi au ieșit din lift — criminalul și victima —, primul a apăsat pe trăgaci și săgeata a pornit, înfigînlu-se în corpul lui Wallace. Agresorul a luat-o la fugă pe scări, pierzîndu-și unealta macabră pe palier. În scurtul interval cît i-a mai rămas de trăit, John a mai avut puterea să apese pe butonul soneriei, pentru ca apoi să se prăbușească sub ochii dilatați de spaimă ai soției sale... Știm ce a urmat.

Comentînd această versiune, pretins reală, dar care nu a fost verificată, Pierre Bellemare își încheie relatările făcute într-un ziar francez prin cîteva reflecții. De pildă, printre altele, se întreabă : de ce s-a recurs la un mijloc atît de insolit, cînd foarte bine putea să se folosească un pistol cu surdină ? „Ceva nu merge ! Probabil că adevărul în privința morții lui John Wallace nu a ieșit încă la iveală. Desigur, este vorba de o «reglare de conturi»“...

PLICUL DEMASCATOR

În dimineața aceea de martie a anului 1961 — multe povestiri încep dimineața —, pe prima pagină a ziarelor olandeze trona fotografia unui bărbat. Era o figură colțuroasă, cu fruntea mică, puțin teșită, cu pleoape orientale ce lăsau să filtreze o lumină rece, crudă, din ochii ascunși pe jumătate. Chiar după ce împătureai ziarul, încă mult timp te obseda figura acelui om.

Se numea Johannes Opdam și rîndurile scrise cu litere de-o șchioapă trezeau curiozitatea : „Acest om este nevinovat sau este un criminal odios ?“ se întrebau mulți.

Așa a început una dintre cele mai insolite afaceri criminale. Este un caz tipic de coroborare a probelor, pentru a cărui elucidare a fost necesară nu numai expertiza grafologică, ci și stabilirea grupelor sanguine. Dar nu ne interesează faptele în sine ale acestui sinistru personaj, ci modul în care a fost dovedită vinovăția lui.

După cum se știe, în preajma celui de-al doilea război mondial, Olanda dispunea în Asia de sud-est de imense colonii și nu precupețea nici un efort pentru a le păstra. În Insula Bali, în garnizoana armatei regale olandeze, un soldat care își făcea stagiul militar s-a căsătorit în timpul unei permisii cu o indigenă. Și astfel, din solidul olandez blond, cu numele de Opdam, prin unirea cu o fragilă băștinașă, frumoasă și plină de grație, s-a născut un băiat. L-au botezat cu un nume european : Johannes.

Copilul a crescut mare într-un mediu în care nu a cunoscut prea multe griji. Dar fizicul său era diametral opus față de cel al părinților, semănînd mai degrabă cu o maimuță, aidoma celor ce zburdau în libertate în jungla de nepătruns din centrul insulei.

Firea sălbatică și independentă a copilului s-a manifestat de timpuriu. Era fascinat de tot ce se putea transforma într-o aventură. Avea doar 15 ani cînd, cuprinzîndu-l pofta de hoinăreală, și-a părăsit familia, strecurîndu-se clandestin în cala unui vechi cargou ce avea ca destinație Europa. După două zile, foamea l-a făcut să iasă la lumină, să se arate pe punte. Cei mari nu și-au pus mintea cu el, socotindu-l încă un copil. Pentru a-și cîștiga existența și drumul, a fost pus însă să facă diverse treburi de mus : spăla puntea, cobora în sala mașinilor ca să le ungă, ajuta la bucătărie și cîte altele se ivesc pe un vas. Într-o noapte de decembrie, cînd anul 1934 era pe sfîrșite, cargoul a ancorat în Rotterdam. Arzînd de nerăbdare, tînărul Opdam a țișnit pe puntea îngustă, topindu-se în ceața ce învăluia orașul. A început să colinde străzile cu o curiozitate febrilă. Nu știa la ce să privească mai întîi : vitrinele multicolore cu tot felul de lucruri de care te minunai sau în care tronau „venere“ de toate vîrstele, cu prețuri accesibile tuturor buzunarelor. A înțeles repede că anumite lucruri sînt cam aceleași pretutindeni. Foamea și-o astîmpăra cu te miri ce, nu era pretențios, iar de dormit, înnopta în cîte o magazie din Rijnhaven, portul lemnelor, sau în Maashavec, portul cerealelor.

Într-o seară, în timp ce se mai încălzea sorbind rachiul de ienupăr într-o tavernă ponosită, a intrat în vorbă cu un vagabond zdrențuros. Acesta era un medic decăzut, ajuns

la marginea societății, împins de viciu și de degradare. Avea însă momente de luciditate, cînd putea discerne lucrurile, dar nu avea puterea necesară să se smulgă din mocirla care îl trăgea tot mai spre fundul hăului. Într-un asemenea moment l-a cunoscut Opdam. Impresionat de aspectul tînărului și frapat de resursele sale intelectuale — frecventase școala din colonia olandeză, remarcîndu-se prin ușurința la învățătură —, doctorul vagabond l-a luat sub protecția sa. „Tu ești inteligent, băiatul meu — i-a spus acesta. Trebuie neapărat să înveți ! Am să te ajut să te înscrii la medicină. Neapărat ! Ai să ajungi medic. Am zis !“

Johannes Opdam îl ascultă cu religiozitate pe acest îndrumător pe care providența i-l scosese în cale sub o înfățișare atît de insolită. Se înscrise la școală și după cinci ani termină cursurile. Nu obținuse chiar titlul de doctor, ci o diplomă de oficiant sanitar.

Cu diploma obținută își deschise un cabinet la Berkel, în apropiere de Rotterdam. Aici se va desfășura *primul act al neobișnuitei afaceri „Johannes Opdam“*.

În 1954, Berkel era un sat ceva mai mare, prosper și înecat în verdeață, Johannes avea 38 de ani. Locuia într-o căsuță încăpătoare de cărămidă aparentă, cu obloane verzi și multe ghivece cu mușcate la ferestre. Reușise să-și cîștige simpatia și stima concetățenilor săi, lucru care nu era tocmai ușor de realizat. Era privit ca un practician îndemînatic și la consultațiile sale veneau pacienți și din satele vecine.

Se căsători se cu Arnolda — femeie mai tînără cu zece ani decît el, care îi adusese pe lume trei copii. Părea că cei doi se iubesc și că alcătuiesc un cuplu fericit, dar în curînd totul avea să fie umbrit de apariția unor probleme.

Johannes, născut dintr-un olandez și o balineză, era un metis și deci nu se putea bucura de stima unui european, a unui alb — într-un cuvînt, nu era un „domn“. Mai mult, soția sa trăgea și ea ponoasele acestei prejudecăți. Nu era considerată o „doamnă“. Oamenii și mai ales vecinii nu i se adresau cu acest apelativ, ba chiar soțul ei o învinuia de faptul că nu face nimic pentru a-și cuceri un alt statut social. Cu alte cuvinte, nu-i mai corespundea...

De supărare, nemaiputînd suporta situația, în 1955 Arnolda se sinucide cu cianură de potasiu. Nefericita lasă o scrisoare prin care își motivează gestul disperat și imploră grija pentru copilașii săi. Permisul de înhumare este acordat fără nici o dificultate și este înmormîntată. Părinții moartei au însă unele bănuieli și vor cu orice preț ca adevărul să iasă la suprafață. În urma reclamației depuse de aceștia, se ordonă exhumarea și efectuarea unei expertize.

Autopsia și analizele au relevat că doamna Opdam fusese intoxicată lent, pe parcursul cîtorva săptămîni, cu mici doze de cianură de potasiu. În concluzie, nu era vorba de o sinucidere ! Și oamenii au început să clevetească. Peste tot se vorbea că „doctorul" Opdam își omorîse soția, devenită piedică în calea fericirii sale : avea relații cu camerista, pe care vroia s-o ia de nevastă. Ancheta poliției a dovedit că, într-adevăr, Opdam trăia de multă vreme cu aceasta. Dar, bineînțeles, cei doi amanți negau cu tărie legătura lor, afirmînd că nu se considerau cîtuși de puțin vinovați de moartea doamnei Opdam. Pînă aici nu s-a obținut nici o probă contra lui Johannes Opdam. Poliția, schimbînd tactica, a dispus cercetarea scrisorii lăsate de decedată. Hîrtia a fost încredințată unui grafolog. Rezultatul a fost surprinzător : scrisoarea era un fals, nefiind scrisă de nefericita femeie.

„Doctorul" Johannes Opdam a fost arestat.

Procesul a avut loc în vara anului 1955 și s-a desfășurat la Haga. Jurații l-au găsit vinovat pe Opdam și, pentru fapta sa — mult agravată de circumstanța că victima era mama a trei copii — a primit maximum de pedeapsă : muncă silnică pe viață ! De reținut că în Olanda nu exista pedeapsa capitală.

La auzul verdictului, Opdam a făcut o criză de nervi : „Sînt nevinovat ! strigă el în timp ce polițiștii încercau să-l liniștească. Nu mi-am otrăvit soția ! Nu am fost niciodată amantul cameristei ! Soția mea este aceea care a avut un amant : se numește Piet Berger și din cauza lui a murit !".

Dar nimeni nu l-a ascultat și porțile penitenciarului din Leeuwarden s-au închis în urma lui Opdam. Cazul său a mai continuat să suscite interes un timp datorită

unei campanii de presă duse de unele personalități, care l-au exploatat în scopuri politice. Treptat, s-a așternut tăcerea.

Ne mutăm acum acțiunea în închisoarea din Leeuwarden, un mic orășel în Frisa. Sîntem în 15 septembrie 1955. Este o închisoare construită după cel de-al doilea război mondial. Beton armat și grilaje de oțel, totul strălucind noaptea în lumina reflectoarelor. În celula cu numărul 24, un paralelipiped de 2,40 pe 3,30 m, se află închis un bărbat tînăr, care abia a împlinit 30 de ani. Se numește Adrianus Lodder și s-a născut la Haga. La vîrsta de 17 ani a intrat ca muncitor la Compania de Alimentare cu Apă. În 1950 s-a căsătoria și a devenit tatăl a trei copii. Dar îl paște nenorocul : peste doi ani soția îi moare doborîtă de o „gripă intestinală". Graba cu care s-a consolat, găsindu-și o nouă tovarășă de viață, a surprins pe soacra sa. După cum era și normal, bătrîna, îndurerată, și-a pus întrebarea : oare nu cumva ginerele său contribuise la moartea fiicei sale ? A cerut o expertiză. Analiza a stabilit că doamna Lodder murise datorită unei intoxicații arsenicale ! Și Adrianus Lodder a fost judecat în septembrie 1953 de același tribunal din Haga, ca și Opdam, fiind condamnat la închisoare pe viață. Un an mai tîrziu, „doctorul" Opdam va deveni ocupantul celulei numărul 25. Iată deci cum întîmplarea a făcut ca doi oameni, condamnați la aceeași pedeapsă pentru că și-au otrăvit soțiile, să se afle separați doar de un simplu zid ! Stranie coincidență ! — nu se vor putea abține să remarce, la rîndul lor, toți ziariștii și reporterii care au relatat apoi cazul.

Îți poți imagina doi vecini care, în cursul plimbărilor, vorbesc despre cianură și arsenic. Specialiștii știu că dacă o intoxicație lentă, de exemplu cu un compus arsenical, se poate combate cu un antidot, aceeași otrăvire lentă cu cianură distruge totul. În ceea ce privește simptomele, ele sînt aproape identice : senzații de arsuri, căldură care se propagă din gură spre gît, sete intensă, limbă tumefiată, greutate la respirație și înghițire. Diferența rezidă în aceea că arsenicul provoacă vomismente dureroase, de culoare

verzuie, neagră sau albastră, și colici stomacale, în timp ce cianura face să apară cruste gălbui și negricioase pe buze ; cît privește materiile vomate, în acest ultim caz sînt fermentate.

Probabil că în legătură cu aceste amănunte cei doi ocnași își împărtășeau reciproc cunoștințele, fiecare pledînd pentru „calitățile" otrăvii folosite de el. În orice caz, „doctorul" Opdam îi oferea lui Lodder sfaturi în privința modului în care ar trebui să-și îngrijească sănătatea. Își împrumutau cărți și în timpul plimbărilor zilnice în curtea închisorii erau totdeauna văzuți împreună. Într-o zi, Lodder i-a împărtășit prietenului său teama că își va afla sfîrșitul între zidurile închisorii. „Doctorul" Opdam a rămas preț de o clipă pe gînduri și, sentențios, i-a replicat că niciodată nu trebuie să disperi. De pildă el, Opdam, a citit mult și lectura i-a oferit numeroase exemple de întorsături la care nici nu gîndești — adevărate miracole. *Aici,* cu întîlnirea între doi condamnați pe viață, pentru aceeași faptă, *se termină actul doi* al celebrului dosar „Johannes Opdam".

În ziua de 17 februarie 1958 gardianul de serviciu își începea rondul obișnuit. Totul doarme sau cel puțin așa pare. Deodată, pașii gardianului care răsunau sub bolta coridorului se opresc brusc în fața celulei cu numărul 24. I se pare ceva anormal. Îl strigă pe nume pe ocupant. Nici un răspuns. Deschide ușa celulei. Într-adevăr, gîndul sumbru se materializă într-o certitudine macabră. Imediat alergă să-i anunțe pe gardianul-șef și pe medicul închisorii : deținutul celulei cu numărul 24 se găsea într-o poziție nefirească și părea lipsit de viață. Cînd, după nouă minute, medicul închisorii Leeuwarden a examinat pe Adrianus Lodder, a putut să constate că era mort de-a binelea. Lîngă el, un flacon minuscul. Medicul l-a dus cu grijă la nas : mirosea a migdale amare — cianură de potasiu ! Alături de flacon, o scrisoare de mai multe pagini — rînduri scrise de Adrianus Lodder.

Dimineața, un gardian veni să-l caute pe Johannes Opdam în celula sa. Foarte calm, acesta îl urmă în cabinetul directorului închisorii, unde se mai găseau un anchetator, un medic și gardianul-șef.

Toți l-au privit țintă pe Johannes, al cărui chip era impenetrabil : un surîs și privirea ochilor puțin oblici ; imposibil de ghicit ce ascundea sub fruntea teșită.

— Sînt nevinovat ! spuse calm Opdam. Nu am făcut nici un rău ! Nu am acces la dulapul cu medicamente otrăvitoare.

— Nu este vorba de aceasta, îi replică directorul închisorii. Vreau să vă citesc scrisoarea care a fost găsită în imediata apropiere a corpului lui Adrianus Lodder, scrisoare care de altfel vă este destinată.

Și directorul citi cu voce tare scrisoarea, oprindu-se după fiecare paragraf, pentru a-l fixa din cînd în cînd, scrutător, pe Opdam :

„Dragă doctore Opdam,

Vreau să-ți scriu ca să știi pentru ce m-am sinucis. Prefer să-ți spun totul de îndată. Este adevărat că m-am prezentat la tine în 1952 sub falsul nume de Piet Berger, dîndu-mi o adresă falsă — la Delft. Era după un accident de velomotor ce avusese loc la Berkel. Pot să dovedesc că tu ești nevinovat și că ți-ai petrecut tot acest timp în închisoare, deși n-aveai vreo vină. Cu prilejul acestei vizite am văzut-o pe soția ta, Arnolda, pentru prima oară. M-am îndrăgostit de ea și mi-am imaginat un mod de a o seduce. Pentru aceasta mi-am dat un nume și o adresă false. Am revenit pentru a te consulta, invocînd niște dureri abdominale — în realitate, pentru a o întîlni din nou pe soția ta. Am înțeles repede că menajul vostru nu era fericit și că nu-mi va fi greu să-ți seduc soția. În afara vizitelor la cabinetul tău, m-am întîlnit adeseori cu ea la Rotterdam, apoi și la Haga. Tu dădeai consultații pacienților între orele 13 și 14, răstimp în care eu mă întîlneam în casa voastră cu soția ta.

Legătura noastră nu o știa nimeni în afară de noi doi — Arnolda și eu. Cu toate acestea, de la un timp ai început să bănuiești ceva. Totul a mers bine pînă la începutul lunii august a anului 1952. Apoi, Nol — așa îi spuneam eu Arnoldei — mi-a spus că rămăsese gravidă. Mi-am dat seama de urmările ce puteau surveni. De fapt, Arnolda îmi povestise că tu nu mai aveai relații cu ea. Am așteptat. În luna următoare mi-a confirmat bănuielile sale. Era

înnebunită la gîndul că ai să-i descoperi trădarea. Am făcut totul ca să n-o mai văd. Mi-a cerut să-i spun dacă știu pe cineva care poate s-o ajute. Pentru a nu-ți trezi bănuieli, pe ziua de 23 septembrie 1952 am venit din nou la tine la consultații. Soția ta mi-a spus că ai primit cianură. Ea s-a gîndit că dacă ar lua-o în cantități mici, aceasta ar putea eventual suprima fructul dragostei noastre. A mai adăugat că dacă nu va reuși să rezolve situația, preferă să se omoare. Mai înainte mă amenințase de mai multe ori că se va sinucide. Mai mult, mi-a spus că a încercat odată cu morfină, dar că tu ai salvat-o la timp. A scos un flacon mic în care amestecase puțină cianură — pe care o furase din dulapul tău — cu un medicament pe care i-l dăduseși tu.

Atunci am avut o idee, o idee care m-ar fi putut scăpa de ea. Revăd totul ca și cum s-a petrecut astăzi. «Nu ai să ajungi la un rezultat luînd doze mici. Trebuie să iei mai multă cianură !» Ea m-a crezut. A mai sustras o cantitate de cianură și am stabilit că în ziua următoare să simuleze că ia medicamentul pe care i l-ai prescris, dar în realitate, înainte de culcare, să-și administreze cianura. Mi-a promis, în final, că nu va divulga nimănui secretul nostru. Arnolda s-a decis să-ți ceară mirecuri seara un antalgic sub pretextul că are o migrenă. Urma să-l ia cu ceai. Mai înainte de a pleca, am asigurat-o încă o dată că sînt convins că procedînd astfel îi va reuși avortul. Mi-a răspuns : «Nu te neliniști, și eu vreau ca să moară ! Dar dacă se întîmplă să mor, John își va primi răsplata ce i se cuvine !»

M-a cuprins o teamă groaznică. Joi dimineața v-am sunat la telefon, simulînd vocea unei femei. Ai răspuns tu la aparat. Am cerut să vorbesc cu Arnolda și tu mi-ai răspuns : «Arnolda este moartă !» Deci totul se sfîrșise. Am sperat să nu te mai reîntîlnesc.

Destinul a vrut totuși ca lucrurile să decurgă altfel. La rîndul meu, am fost arestat pentru uciderea soției mele. Cînd te-am văzut în închisoare, în celula de alături, mi-a fost teamă că vei descoperi secretul. Am încercat să te otrăvesc, dar nu am reușit".

Directorul își întrerupsese cititul scrisorii și anchetatorul i se adresă lui Opdam :

— Este adevărat că Lodder a încercat să te otrăvească ?

— Nu știu ce să spun. Se poate... Îmi amintesc că odată i-am spus că mă doare stomacul groaznic, iar el mi-a dat un praf calmant.

— De ce nu ai spus nimic pînă acum ?

— Pentru că nu eram sigur. Și de altfel am reușit să evit la timp efectul otrăvirii. Dacă l-aș fi denunțat, nu aveam totuși o probă certă. Și, în plus, mi-aș fi făcut un dușman.

— Ei bine, interveni de astă dată directorul, consider că nu ai procedat cîtuși de puțin corect.

Apoi continuă citirea scrisorii :

„Nu mi-a mai rămas decît să mă sinucid. Nu vreau să mai aștept. Decît o moarte lentă, în chinuri — de care mi-e frică —, mai bine otrava ! Vreau să scutesc pe fiica mea de rușinea unui nou proces. Sper că am fost suficient de clar. Te rog să mă crezi că am trecut prin clipe groaznice !

Tot ceea ce am scris mai sus este adevărat. Închei, semnînd pentru ultima oară : Piet Berger".

În picioare, Johannes Opdam asculta fără nici o tresărire citirea scrisorii. Nici un gest, nici o clipire care să exprime ceva anume. Sfîrșind lectura, directorul puse scrisoarea pe biroul său, aruncînd pe deasupra ochelarilor o privire către Opdam.

— Ce crezi despre conținutul acestei scrisori ?

— Este de neconceput, răspunse Opdam.

— Într-adevăr !

— Dar ea explică totul !

— Da, reluă directorul, ar explica oarecum totul. Și crezi cu adevărat că Lodder este omul care să se fi otrăvit doar pentru că avea remușcări ?

— Nu l-aș fi crezut în stare de așa ceva. Dar se pare că adevărul este totuși acesta...

În ochii celor de față se citeau cele mai controversate expresii : de stupefacție, îndoială, perplexitate. Era greu de admis această stranie coincidență care a făcut să se întîl-

nească, și încă în două celule alăturate, un soț încornorat și rivalul său sau, privind din punct de vedere juridic, un bărbat pe nedrept condamnat și adevăratul criminal... Așa stînd lucrurile, acum fără îndoială trebuia redeschis dosarul lui Opdam !

Fiind consultat imediat un grafolog, acesta și-a dat verdictul : scrisoarea fusese scrisă în mod cert de mîna defunctului. *Așa s-a terminat și cel de-al treilea act al acestui straniu caz.*

Martie 1961. *Actul patru.* În sala tribunalului din Leeuwarden, un juriu obosit discută de peste 11 luni. Președintele tribunalului, Van Maanen, gîndește : „Oare nu s-a neglijat ceva, ceva care ar putea prejudicia adevărul ?".

Procesul pasionează publicul amator de faptul divers, captînd întreaga opinie a Olandei. El decurge anevoios, împrumutînd parcă din lentoarea firii acestor oameni sobri și austeri. Nimic nu-i poate grăbi și au oroare de tertralitatea caracteristică unor astfel de procese. Sînt frămîntați de multe întrebări. Ce se petrece cu acest om cu fața de mătase ? Cine este acest Johannes Opdam ? Nici alb, nici galben, european și oriental în același timp, cu o fire bizară, a creat în jurul lui o atmosferă stranie, de nepătruns pentru liniștiții olandezi !

Dar, de fapt, pentru ce este judecat ? Pentru că ar fi putut să-și ucidă vecinul de celulă ? Firește, dat fiind meseria lui, nu i-ar fi fost greu să-și procure într-un mod oarecare cianură. Bineînțeles că nu a putut ajunge la dulapul în care erau păstrate otrăvurile în farmacia închisorii. Dar, la drept vorbind, oare nu și-o putea procura pe altă cale ? Nu mai este un secret pentru nimeni marele trafic existent în închisorile de pretutindeni, iar ingeniozitatea deținuților sfidează orice imaginație. Deci, luînd-o astfel, la o adică lui Opdam nu i-ar fi fost imposibil să-și procure cianură.

Dar pentru ce să-și fi ucis vecinul ? Pentru a demonstra că există crimă perfectă, imaginînd cea mai extraordinară stratagemă criminală din istoria criminalisticii.

— Să admitem prin absurd că eu aș fi autorul, li se adresează judecătorilor, calm, din boxa acuzaților. Opdam. Dar în acest caz, cum vă explicați existența scrisorii ?

La întrebare experții au rămas muți, căci nu exista nici o îndoială : scrisoarea — examinată de sute de ori de diferiți experți — era scrisă de mîna lui Lodder, mîna mortului.

Opdam nu și-a pierdut nici o clipă stăpînirea de sine și, surîzător, se consultă cu apărătorii și experții veniți in sprijinul său. Miza aflată în joc este importantă : dacă pierde, riscă o condamnare la închisoare pe viață, idee cu care deja se obișnuise. Dar dacă va cîștiga ? Ei bine, achitarea i-ar permite revizuirea primului proces în care, automat, ar obține cîștig de cauză, datorită confesiunii lui Lodder.

Judecătorii nu mai știau ce să creadă. Convingerea lor era că Opdam își ucisese soția. Cît privește mărturia lui Lodder, aceasta ridica multe semne de întrebare. În ajutorul judecătorilor au venit experții. Scrisoarea-confesiune a lui Lodder a fost din nou examinată în laborator. Și cum expertiza grafologică nu a dus la elucidarea misterului, cineva a avut ideea să examineze plicul, pînă atunci nebăgat în seamă. Saliva cu care fusese umectată guma în vederea lipirii sale avea grupa de sînge „A_2" ; or, aceasta nu era a mortului, care avea „0". Atunci cum a putut mortul să închidă plicul ? S-a cercetat și grupa de sînge a lui Opdam. Într-adevăr corespundea : „A_2" !

Raportul expertizei a fost prezentat judecătorilor : Adrianus Lodder își lipise plicul cu... saliva lui Johannes Opdam ! Nu se cunosc mijloacele întrebuințate de metis pentru a-l determina pe Lodder să facă gestul funest, dar s-a stabilit în mod cert că, indirect, Opdam este autorul „sinuciderii".

Și Johannes Opdam a fost declarat vinovat și condamnat pentru a doua oară la închisoare pe viață. Condus la penitenciarul din Leeuwarden, el meditează și astăzi, în celula cu numărul 25 în care și-a reluat locul, la un amănunt care îi scăpase. Dacă ar fi ținut seama de el, ar fi putut spune că a realizat într-adevăr o crimă perfectă. Știința a demonstrat însă că aceasta nu există.

O DUBLĂ CRIMĂ ÎN MANHATTAN

Cititorilor le sînt cunoscute o serie întreagă de crime săvîrșite sub imperiul stupefiantelor sau, mai grav, al asocierii acestora cu practicarea unor ritualuri mistice ce țin de magie. Pentru criminalist, acest nou scenariu a complicat întrucîtva lucrurile, ascunzînd adeseori adevăratele mobiluri ale unei crime. O ilustrare a celor de mai sus o constituie cazul pe care îl prezentăm în continuare. L-am ales pentru că este mai puțin cunoscut (spre deosebire de măcelul petrecut la vila actriței Sharon Tate), dar mai ales pentru faptul că prezintă o serie de trăsături caracteristice și marchează începutul unei noi pagini în istoria neagră a crimei.

Pe la sfîrșitul lunii septembrie a anului 1963, o dublă crimă a avut loc la New York, într-un apartament din Manhattan, ocupat de trei tinere fete : Patricia Tolles, Emily Hoffert și Janice Wylie.

Emily și Janice fuseseră asasinate. Corpurile lor zăceau pe pardoseala unuia dintre dormitoarele apartamentului. Janice era complet goală, în timp ce Emily era îmbrăcată. Ambele fuseseră izbite, sălbatic, cu un cuțit de bucătărie. Abdomenul lui Janice fusese spintecat și viscerele smulse. Cele două tinere erau legate una de cealaltă într-un mod grotesc, cu cearșafuri răsucite sub formă de frînghii : Janice era întinsă pe spate, iar Emily, alături, cu fața la ea. Peste tot sînge, ca la abator. Era un spectacol pe care însăși poliția marelui oraș, obișnuită să vadă multe, l-a suportat cu greu.

Patricia, Emily și Janice erau trei tinere femei, prin nimic deosebite de altele, și care se lăsaseră atrase de luminile Manhattanului și de promisiunile unei vieți independente. Nu cu mult timp în urmă, mai erau încă studente. Acum, tinere femei independente, luau parte activă la viață, închiriaseră un apartament și trăiau din banii pe care îi cîștigau prin muncă cinstită.

Pat Tolles : douăzeci și unu de ani, era fată frumoasă, cu un păr închis la culoare. Tatăl ei era rectorul Colegiului universitar „Hamilton" din Clinton, New York. Tinerei îi plăcea jurnalistica și lucra, deocamdată, ca documentaristă la secția bibliografică a revistei „*Time-Magazine*".

Janice Wylie : douăzeci și unu de ani, făcea parte din familia scriitorului Max Wylie și era nepoata celebrului autor Philip Gordon Wylie. Era o blondă extrem de seducătoare, care nutrea ambiția să devină actriță. Așteptînd un moment prielnic pentru a-și pune în aplicare planurile, ea se angajase în serviciul de tăieturi din presă al periodicului „*Newsweek*".

Emily Hoffert : douăzeci și trei de ani, cea mai în vîrstă dintre ele, era fiica unui cunoscut medic din Minneapolis și se hotărîse să se dedice carierei didactice. O aștepta un post în Long Island. Trebuia să-și ocupe serviciul în luna septembrie și își folosea ultimele săptămîni ale verii pentru mobilarea unui apartament propriu în Park Avenue, situat în apropierea gării Long Island. Părul îi era brun, purta ochelari și avea o față agreabilă. Venită de curînd de la Cambridge, Massachusetts, fusese puternic impresionată de asasinarea unei bune prietene a ei, Beverly Samans, de către un sadic cunoscut sub numele de „Sugrumătorul din Boston". De atunci, speriată din cale-afară, nu mai ieșea decît arareori seara pe străzi neînsoțită.

Apartamentul celor trei tinere fete avea două dormitoare și se găsea la nr. 88 pe Est-Street, între Madison Avenue și Park Avenue, la cîteva blocuri de limita sudică a Haarlemului. Era un cartier considerat „la modă". Imobilul avea nouă etaje și era bine întreținut. Un portar se găsea la postul său începînd cu ora 7 dimineața, unde rămînea pînă la miezul nopții. Cît privește locatarii, majoritatea erau liber-profesioniști sau femei singure, salariate în diverse locuri.

Fratele lui Pat Tolles, Ted, locuise mai înainte în același apartament, împreună cu cîțiva prieteni. Proprietarul și vecinii nu aveau decît cuvinte de laudă despre băieți

și se spunea că aceștia se comportaseră civilizat și respectuos cu ceilalți locatari. Același lucru se spunea și despre cele trei fete. Cît privește vizitatorii, este adevărat că ele primeau mulți prieteni, care veneau în permanență, dar nu deranjau pe nimeni.

Viața a decurs normal pînă în ziua de miercuri 28 august 1963. Era o zi însorită și frumoasă, dar destul de răcoroasă. Cu cîteva zile mai înainte Janice plănuise să meargă la Washington, pentru a participa la o manifestație în favoarea drepturilor civile și se învoise de la serviciu în acea zi. Dar, în ultimul moment, și-a dat seama că nu dispune de suma necesară și a renunțat să mai plece. Pentru a-și umple timpul, s-a gîndit să-și facă cîteva mici cumpărături și ordine în apartament. Și-a permis totuși luxul să se scoale ceva mai tîrziu.

Cît privește pe Emily, ea era preocupată de pregătirile pe care le necesita postul de învățătoare ce urma să-l ia în primire două luni mai tîrziu. În ziua aceea intenționa să-și ducă cîteva lucruri în noul apartament din centrul orașului. Se sculase devreme și își pregătise cîteva valize. La ora 9,25 a plecat de acasă, pentru a vizita un prieten care locuia la o distanță de treizeci de minute. Emily poseda o mașină mică, un Fiat, care nu era suficient de încăpătoare ca să se poată servi de ea pentru transportul lucrurilor. Acest prieten urma să-i împrumute o mașină mai mare pentru cîteva zile.

La 9,30, Pat plecase la birou, la „*Time-Magazine*". Janice era încă în pat. Pentru Pat, cea mai mare parte a zilei s-a scurs ca oricare alta. S-a întors acasă în jurul orei cinci și jumătate. Ca de obicei, ușa apartamentului era închisă cu cheia. Fata a descuiat-o, a pătruns în micul hol de la intrare și, trecînd în camera de zi, s-a oprit brusc, împietrită.

Camera de zi dădea impresia că a fost traversată de niște animale cuprinse de panică. Lampadarele și fotoliile erau răsturnate ; hîrtii și cioburi erau răspîndite pretutindeni. Pat mai făcu un pas înainte și deodată fu cuprinsă de o groază imensă. Se întoarse repede și o luă la fugă. Nu se opri pînă la apartamentul lui Max Wylie, situat cu două blocuri mai departe. Wylie le cunoștea și le simpatiza pe prietenele fiicei sale și adeseori le invita pe toate trei la

masă. El o ascultă pe Pat, care, cu sufletul la gură, înfricoșată, îi povesti ce văzuse, și apoi o însoți acasă.

Max făcu înconjurul camerei de zi, dădu o raită prin bucătărie și printr-unul din dormitoare. Aruncă o privire și în cel de-al doilea dormitor, unde în fața ochilor i se oferi un decor de sînge și oroare.

După cîteva clipe, în momentul în care își mai reveni puțin, telefonă repede la poliție. Primii care sosiră la locul dramei au fost comisarul adjunct Walter Arm și detectivul șef Lawrence McKearney.

Cazul era derutant. Probele nu conduceau la nici o ipoteză evidentă și clară. În apartament, după cum avea să se constate, se găseau peste tot amprente digitale, aparținînd fie celor trei tinere, fie celor care, băieți și fete, fuseseră invitați în decursul timpului la ele. Nu existau amprente însîngerate. Era cert că criminalul își luase măsuri de precauție. După petele de sînge de pe chiuveta din baie și șervete, s-a dedus că acesta mai înainte de a pleca se spălase pe mîini. Cîteva pete de sînge s-au mai găsit și pe mobilele din dormitor.

Ora morții tinerelor fete, așa cum a putut fi determinată, fusese cu puțin după douăsprezece. Emily, și acesata avea să se confirme mai tîrziu, părăsise casa prietenului ei, în mașina împrumutată, pe la ora 11. După conținutul stomacului său, medicii au apreciat că fata se oprise pe drum pentru a lua masa. Apreciind că a făcut o oră pe drum, datorită traficului imens de la acea oră, ca și timpului necesar pentru a-și parca mașina, și că apoi i-a trebuit încă o jumătate de oră pentru masă, poliția gîndea că Emily a ajuns acasă pe la 12,30 sau cu puțin mai tîrziu, însă în mod sigur nu înainte de 12. Janice nu luase masa, ceea ce denota că, probabil, moartea nu se produsese după ora 13.

Deși crima părea să fie opera unui detracat sexual, cum apreciau în stilul lor diferite ziare, nu exista o probă sigură că ucigașul, într-un fel sau altul, se servise de fete pentru a-și satisface apetitul sexual — doar dacă se considera simbolic cuțitul ca fiind corespondentul potenței masculine. Emily avea himenul intact. Nu existau urme și semne privind relații recente și nici manipulări ma-

nuale sau istrumentale asupra vreuneia din fete. Nici o urmă de spermă nu a fost descoperită pe corpul victimelor și nici în apartament. Bineînțeles că aceste constatări nu permiteau îndepărtarea totală a mobilului sexual al crimei, ci, din contră, ridicau o serie de întrebări, al căror răspuns nu se întrevedea pentru moment. Criminalul se prea poate să se fi aflat în situația de a nu-și putea satisface instinctul. Poate că a fost întrerupt de o bătaie în ușă.

Pat avea să declare că a găsit ușa de la intrare închisă cu cheia cînd s-a întors de la serviciu. Criminalul putea s-o fi deschis cu o mică lamă de celuloid — așa cum avea să demonstreze mai tîrziu unul dintre polițiști — sau, foarte bine, una dintre fete să-l fi lăsat să intre în apartament. Dar ușa care dădea din apartament pe scara de serviciu era întredeschisă. Așa a fost găsită în momentul cînd Max Wylie a sosit la locuința fetelor. Foarte probabil, asasinul fugise pe aici. De obicei, tinerele o încuiau cu cheia pe dinăuntru.

S-au descoperit trei cuțite : două pline de sînge, în dormitorul în care se aflau victimele, și un al treilea, tot însîngerat, în baie. Toate cele trei cuțite proveneau din bucătăria fetelor. Pe jos, în dormitor, în apropierea corpurilor lor, se găseau cioburi dintr-o sticlă de Coca-Cola. După toate aparențele, Janice fusese izbită în cap cu această sticlă. Cioburi de sticlă erau înfipte adînc în palmele lui Emily, demonstrînd că ea se opusese cu disperare. Pe pardoseală, printre resturile de sticlă și petele de sînge, se găsea un obiect a cărui prezență se explica cu greu : un borcan cu cremă de toaletă.

Prima impresie a celor care au intrat în apartament a fost că această crimă abominabilă începuse printr-o spargere și se terminase brusc într-un asasinat sadic, atunci cînd Janice, sau Emily, sau chiar amîndouă surprinseseră pe intrus. Dezordinea din camera de zi putea constitui o probă a tentativei de cambriolaj. Se puteau adăuga ca o probă suplimentară faptul că crima s-a produs într-o zi de lucru a săptămînii. Un hoț, gîndeau polițiștii, ar fi ales, logic o asemenea zi pentru a opera într-un apartament ocupat de niște fete care erau plecate pînă după-amiază. Un

sadic ar fi așteptat pînă seara, adică pînă în momentul cînd ar fi fost sigur că ar fi găsit fetele acasă. Dar Pat Tolles nu a constatat dispariția vreunui obiect de valoare. O verificare a celorlalte apartamente din imobil s-a soldat cu constatarea că nu s-a pătruns și nici nu s-a încercat să se pătrundă în vreunul. Și alți locatari se aflau acasă la acea oră, dar nimeni nu a remarcat prezența vreunei persoane străine pe coridoare și nici nu a auzit zgomote neobișnuite. Un spărgător care operează în plină zi își ia precauția să bată sau să sune la ușă, pînă se asigură că nu răspunde nimeni. Atunci cînd ușa se deschide, el oferă o explicație plauzibilă și se retrage. Nici un personaj de acest gen nu fusese semnalat în ziua aceea.

Era normal să se ivească supoziția că criminalul mersese drept la apartamentul celor trei fete. Pentru ce îl alesese tocmai pe acesta ? Dacă el studiase imobilul și aflase cîte ceva despre locatarii de acolo, atunci putea prefera alte apartamente, care conveneau mai bine intenției de jaf, tinerele fete posedînd puține obiecte de valoare.

Privită mai de aproape, camera de zi contrazicea ipoteza unei spargeri : nu era răvășită în urma căutării, ci a luptei. Prezenta dovada unei lupte sălbatice, și nu a trecerii unui om care intrase cu intenția să fure. Se năștea întrebarea : pentru ce atunci acest necunoscut intrase în apartament ? Pentru a-și satisface cu una dintre fete instinctul sexual pervertit ? Așa se părea, și o altă probă venea să întărească această ipoteză : în cursul ultimelor săptămîni, la biroul său de la *„Newsweek"*, Janice primise mai multe telefoane cu conținut obscen și vag amenințător. Tinerele fete primeau adeseori asemenea telefoane. Cei care le dădeau erau de obicei bărbați care, din timiditate, nu îndrăzneau să le abordeze altfel. Obscenitatea era un fel de defulare a dorinței la adăpostul anonimatului, în penumbra sigură a unei cabine telefonice. Astfel de indivizi aleg numărul de telefon la întîmplare, din lista abonaților. Alteori, cel ce se pretează la o asemenea ispravă este un coleg de întreprindere care se interesează și află numele și numărul de telefon al persoanei dorite. Cel care îi telefonase lui Janice, probabil,

se încadra în această din urmă categorie. Nu numai că îi cunoștea numele, dar părea că deține și diverse amănunte privind persoana sa.

Janice se plînsese colegelor sale de telefoanele primite. Odată, cînd nu a găsit-o la telefon, a lăsat vorbă unuia dintre colegii săi : „Spune-i lui Janice să mă caute sau, mai bine, tatălui ei, căci poate cel mult săptămîna viitoare fiica sa nu va mai fi în viață !". Și a lăsat un număr de telefon unde Janice ar fi putut să-l găsească. Janice a povestit tatălui ei acest incident, dar Max Wylie a sfătuit-o să-l uite. Totuși, îngrijorată, fata a telefonat la numărul pe care i l-a lăsat necunoscutul : nu a răspuns nimeni. Mai tîrziu, poliția avea să constate că era numărul unei cabine telefonice situate nu departe de clădirea periodicului *„Newsweek"*.

Cu două săptămîni înaintea asasinatului, necunoscutul de la telefon i-a vorbit din nou, pentru ultima oară din cîte se pare. Abia începuse să debiteze obișnuitele cuvinte, cînd fata l-a întrerupt, spunîndu-i : „Nu am intenția să te mai ascult ! Nu mă mai chema !". Necunoscutul i-a răspuns : „Foarte bine. Ai să suporți consecințele !" — și a închis.

Examinarea (pentru a cîta oară ?) a scenei pe care s-a derulat drama a dus la unele ipoteze. De exemplu, ustensilele de care s-a servit ucigașul, cele trei cuțite de bucătărie și sticla de Coca-Cola, denotă că în momentul venirii nu avea intenția să ucidă și nici nu a prevăzut că va face aceasta. Aparent, nu putea fi vorba nici de un spărgător. Apoi, corpurile victimelor. Să începem cu Janice : doar coapsele erau oarecum curate, restul corpului, lenjeria, pardoseala, pereții — totul era stropit cu sînge. Doar o dîră sinuoasă marca, de la genunchi pînă la mijloc, fiecare coapsă. Privindu-le, gîndul te ducea la un pictor care s-a servit de un deget sau de latul palmei pentru a trasa cu sînge un desen sinuos. Se putea trage foarte bine concluzia că fapta aparține cuiva care a efectuat un ritual ; multiplele lovituri de cuțit, extirparea viscerelor, ștergerea sîngelui de pe coapse și trasarea dungilor alcătuiau un fel de gesturi rituale făcute pe îndelete.

Corpul lui Emily Hoffert era în întregime îmbrăcat. O parte din veșmintele sale fuseseră rupte cu prilejul luptei, însă nu era nici o dovadă că asasinul ar fi încercat s-o dezbrace. Aceasta denotă că mai înainte fusese ucisă Janice și apoi Emily, care venise mai tîrziu. Probabil, suprimarea ei a fost necesară pentru a o reduce la tăcere. Dar de ce nu a mai procedat la fel cu corpul acesteia era dificil de răspuns. Este foarte posibil să-și fi satisfăcut dorințele cu Janice și nu a mai dispus de timpul necesar executării unui ritual atît de îndelungat și cu Emily. După toate aparențele, ucigașul trebuie să fie un schizofren paranoic. Schizofrenia se caracterizează printr-o retragere din lumea reală. Se știe că viața instinctuală a schizofrenului regresează către vîrste anterioare, pînă în copilărie, acolo unde fiecare dintre noi găsește mai multă siguranță și adăpost. Depășit de problemele lumii adulte, se retrage într-o lume populată cu imagini create de el, de fantezia sa. Era limpede că ucigașul celor două tinere trăia într-o asemenea lume imaginară. Aparent, acesta era incapabil de a accepta femeile așa cum sînt ele și viața așa cum este ea. Dar în ceea ce privește viața sexuală, regresul său nu a fost împins prea departe. Maniera lui de a aborda femeile era, desigur, bizară, însă nu este mai puțin adevărat că se simțea atras de aceleași femei care puteau interesa pe oricare bărbat adult normal.

Modul în care curățase urmele și se spălase pe mîini denota că este un bărbat îngrijit. El trebuie să le fi cunoscut pe fete ; știa că Emily mai era liberă încă două săptămîni și putea fi găsită în zilele de lucru acasă. Poate că a căutat-o pe ea și a nimerit peste Janice. Nu este exclus s-o fi cunoscut pe Janice, și telefoanele pe care aceasta le-a primit întăresc această supoziție. Probabil că a auzit de intenția ei de a renunța la călătoria la Washington și că o poate găsi miercuri acasă ; sau poate că i-a dat un telefon la birou și a aflat de la colegi că este acasă. În orice caz, foarte probabil că o cunoștea pe Janice și că evolua în anturajul acesteia. Era desigur bine îmbrăcat, educat și de o vîrstă ce nu depășea 30—

35 de ani. Efortul fizic necesar efectuării crimei implica un om în putere, în orice caz sub 50 de ani. Mai mult ca sigur, era vorba de un bărbat tînăr.

Un detaliu curios se detașa din toate datele cunoscute : Janice era goală. Ea avea obiceiul să doarmă noaptea așa. De ce nu și-a luat o rochie pe ea cînd cineva a bătut la ușă ? Toți cunoscuții săi au fost anchetați și alibiurile lor nu au trezit nici cea mai mică bănuială. Mulți au declarat că nu o vedeau pe Janice primind, la ora prînzului, goală, pe un amant în apartamentul ei, din moment ce știa că prietena ei trebuia să vină dintr-un moment într-altul. Janice nu avea reputația de a fi o ușuratică.

Criminalul transformase dormitorul fetei într-o adevărată baie de sînge. Este aproape de neconceput cum a putut părăsi apartamentul și apoi imobilul fără a fi zărit de cineva, pe o stradă atît de frecventată, în plină zi.

La sfîrșitul anului 1964, o pereche excentrică, Nathan și Marjorie Delaney, s-a prezentat la postul de poliție de pe Est-Street pentru a face o depoziție. Ambii se drogau și Nathan era în așteptarea unei condamnări pentru trafic de droguri. Bărbatul a început prin a preciza că nu vrea să-și agraveze situația prin tăinuirea numelui unui eventual criminal și prin a-și exprima speranța că cooperarea sa cu poliția îi va atrage acordarea unor circumstanțe atenuante, ceea ce s-a și întîmplat dealtfel. Cuplul avea un prieten, Richard Robles, în vîrstă de 22 de ani, care se droga cu heroină. Îi trebuiau cel puțin 15 dolari pe zi pentru a-și putea cumpăra drogul și poliția îl cunoștea ca fiind un spărgător de locuințe. Cei doi îl bănuiau că a efectuat o spargere în ziua dublului asasinat. La început au crezut că nu este vorba decît de o simplă spargere și nimic altceva. Cu prilejul unei partide de drog la locuința lor, el a vorbit de fete, de cuțite și de sînge. Cei doi Delaney erau convnișI că Robles era ucigașul celor două tinere. Poliția a organizat o capcană. În apartamentul soților Delaney a montat niște microfoane ascunse și a cerut celor doi să-l provoace la o discuție pe Robles. Conversația a fost înregistrată și a fost considerată ca revelatoare. Marți, 26 ianuarie 1965, puțin înainte de miezul nopții, Richard Robles a fost arestat. Iată ce a declarat poliției : nu le-a cunoscut mai înainte nici pe Janice Wylie, nici pe Emily Hoffert. El a pătruns în apartamentul lor pentru a fura. Nu a putut da explicații în legătură cu faptul că a trecut neobservat pe sub nasul portarului. Broasca Yalle era la fel cu a altor apartamente. Toate se deschideau cu ușurință cu ajutorul unei balene de celuloid sau cu o bucată de sîrmă. A ales acest apartament la întîmplare, fără să poată furniza un motiv plauzibil. La început, tînăra s-a arătat surprinsă să-l vadă, însă s-a calmat repede și a devenit chiar prietenoasă (? !). În cele din urmă, sub forța unui impuls necontrolabil și sadic, Robles a atacat-o pe Janice cu cuțitul și a omorît-o. După aceea a sosit în apartament Emily. A omorît-o și pe ea, pentru a o reduce la tăcere.

Richard Robles a fost judecat în octombrie 1965. Neconcordanțele dintre spusele sale și realitate au fost puse pe seama influenței drogului. La 2 decembrie a fost declarat vinovat și condamnat la închisoare pe viață.

UCIGAȘUL DE PROSTITUATE

Paris, 12 octombrie 1965. În două hoteluri situate în același cartier al metropolei, la interval de cîteva ore, luni seara, două femei au fost găsite moarte prin strangulare în camerele pe care le ocupau. În ambele cazuri, din cele menționate, bărbatul care le însoțea dispăruse și de fiecare dată proprietarul hotelului era acela care descoperise crima.

Paris, 19 octombrie 1965. Quai des Orfèvres — sediul Poliției Judiciare. Ieri, în zori, după zece ore de interogatoriu nocturn, întrerupt doar de două scurte pauze — una înainte de miezul nopții, alta la ora trei dimineața, Dieter Goetze a recunoscut că într-un interval de șase zile a ucis trei prostituate. Și, cu puțin timp în urmă, în-

tr-o cameră de hotel, a mai fost găsită o femeie sugrumată.

Descoperirea ultimei crime a semănat panică printre „frumoasele nopții". Pentru a-l identifica pe criminalul necunoscut, prietenii celor trei victime s-au străduit să nu omită nici un amănunt, furnizînd poliției numeroase informații. De exemplu, cineva și-a adus aminte că bărbatul care a intrat cu Aline Gaines în hotelul din Faubourg Saint-Denis avea aceeași siluetă ca și individul zărit în compania lui Germaine Lambry în hotelul din strada André-Antoine. Faptul că secvențele ultimelor două crime s-au derulat identic a ușurat în mod considerabil munca anchetatorilor, care au fost în măsură să le coreleze cu prima.

În urma interogatoriului, ucigașul a declarat că s-a născut în 1937, la Bonn, oraș în care locuiește și în prezent. După primele informații culese, a reieșit că și-a satisfăcut în urmă cu cîțiva ani serviciul militar în cadrul forțelor interaliate de la Statul Major din Fontainebleau. Sosit la Paris la 11 octombrie, a plecat noaptea în R.F. Germania, pentru a reveni joi seara din nou la Paris. Dar interogatoriul realizat cu ajutorul unui interpret a scos la iveală o a treia crimă : asasinul a recunoscut că, de fapt, prima victimă a fost o oarecare Aline Gaines. Înainte de a-l acuza, nu le-a mai rămas polițiștilor decît să verifice unele dintre declarațiile sale și să precizeze mobilul celor trei acte criminale succesive. Asasinul a săvîrșit omorul urmat de jaf în două cazuri, în mod sigur. În cursul interogatoriilor, individul nu a manifestat nici emoție, nici remușcări, iar pronunțarea pedepsei cu moartea se pare că nu l-a afectat cîtuși de puțin : „Am citit multe cărți în legătură cu pedeapsa cu moartea. Vroiam să demonstrez că în Franța, țară în care ea nu este abolită, crime ca cele comise de mine rămîn nepedepsite". Această incredibilă declarație făcută în cursul interogatoriului, la capătul căruia a sfîrșit prin a recunoaște uciderea celor trei prostituate pariziene, ar face să se presupună că Dieter Goetze este un monstru ? O hîrtie mîzgălită, găsită la tînărul vest-german și care semăna cu începutul unei confesiuni ar putea dezvălui cheia acestor

drame ? Sau, poate, nu se va ști niciodată mobilul strangulatorului ?

Vor reuși experții psihiatri să determine care este gradul de responsabilitate ce-i poate fi imputat ? Dacă motivele lui Goetze rămîn pentru moment de neînțeles, polițiștii cunosc în schimb cu precizie felul în care și-a petrecut acesta timpul în ultimele șapte zile. Individul, de meserie mecanic de încălzire centrală, fără ocupație la data cînd a săvîrșit cele trei crime, fusese în Franța în urmă cu un an. Duminică, 11 octombrie 1965, s-a decis să vină pentru a doua oară : „Am venit — avea să declare acesta — cu ideea fixă de a comite o crimă !"

Criminalul a ajuns la Paris ziua, pe la ora 12, și a hoinărit un timp pe străzile cartierului din jurul Gării de Nord. Într-o cafenea a întîlnit-o pe Aline Gaines și a însoțit-o pînă la hotelul din Faubourg Saint-Denis. Era ora 18 : a fost prima victimă. Cînd polițiștii au ajuns la fața locului, au aflat că însoțitorul femeii a spus unei îngrijitoare ceva în limba germană. În cameră au găsit un maiou de corp pătat de sînge, de fabricație vest-germană. În plus, au fost prelevate numeroase amprente de pe mobile.

Criminalul a ieșit din hotel, s-a plimbat circa o oră prin împrejurimi și a observat pe strada Laffitte trei prostituate în fața altui stabiliment. Le-a întrebat dacă vorbesc englezește. Henriette Lefèvre i-a adresat cîteva cuvinte în această limbă, pe care de altfel o cunoștea destul de puțin. În cele din urmă au căzut la învoială și cuplul a pătruns în hotel. Era ora 21. A fost a doua victimă.

Două ore mai tîrziu, asasinul s-a dus la Gara de Nord. Grație banilor pe care îi luase de la fiecare victimă și-a cumpărat un bilet pentru Köln : „Vreau să dovedesc că un criminal poate să treacă nepedepsit frontiera — a spus el anchetatorilor. La Köln, acest gînd m-a obsedat timp de mai multe zile și am vrut să mai trec încă o dată granița, ceea ce am și făcut joi seara". În strada Deux-Gares, a închiriat o cameră la „Hôtel d'Alsace" și s-a închis acolo toată ziua de vineri. A doua zi a hoinărit prin Paris.

Duminică s-a dus de trei ori la cinema, apoi a jucat biliard electric într-un bar din Pigalle. În același timp, prin vitrina localului, a fixat un grup de prostituate ce-și făceau „plimbarea" prin fața hotelului situat *vis-à-vis* de acel bar. După un timp oarecare, a ieșit, a acostat femeile și a intrat în hotel împreună cu una dintre ele — Germaine Lambry. Era 16,30 și a treia crimă, identică în desfășurarea ei cu precedentele, a fost comisă. De fiecare dată, Goetze a așteptat ca victima să se întoarcă pentru a o ataca din spate. În cameră, polițiștii au găsit o urmă care s-a dovedit deosebit de prețioasă : o verigă metalică dintr-o brățară de ceas. După crimă, Goetze a rătăcit mai departe pe străzi. Pe bulevardul Strasbourg a acostat două tinere fete și le-a întrebat unde se poate dansa într-o duminică după-amiaza la Paris. Trecătoarele i-au sugerat să se ducă la Champs Elysées. Trio-ul a luat un taxi. Brusc, germanul s-a răzgîndit și le-a părăsit, reîntorcîndu-se în strada Deux-Gares. Se cunoaște urmarea : patronul hotelului, care a luat cunoștință de semnalmentele criminalului din presă, a telefonat la comisariatul cartierului Saint Vincent-de-Paul, unde a și fost condus de îndată clientul său.

Comisarul Poiblanc i-a pus imediat întrebarea : „Ai în buzunar un ceas a cărui brățară este desfăcută ?" Verificarea făcută de îndată a fost pozitivă. Goetze a fost transferat la Quai des Orfèvres. În plus, s-au găsit asupra sa tăieturi din ziarele franceze care relatau pe larg cele două crime descoperite la 12 octombrie. O oră mai tîrziu, polițiștii însoțeau pe criminal în camera sa de hotel, unde au făcut o percheziție în urma căreia s-au găsit articole de lenjerie masculină care purtau aceeași marcă cu cea de pe maioul de corp găsit la hotelul din Faubourg Saint-Denis.

Astfel, omul care pretindea că este capabil să sfideze poliția și să facă „dovada" unei crime perfecte, care să rămînă nepedepsită, a fost trădat de niște amănunte banale.

Orfan de tată de la vîrsta de 2 ani, răsfățat de o mamă recăsătorită, elev mediocru, adolescent instabil, cu cazier deja încărcat, spitalizat în urma unui accident de muncă

datorat unei „absențe" (manifestare clinică a accesului epileptic), fără o ocupație permanentă — iată elementele care jalonează viața lui Dieter Goetze, arestat de poliția pariziană și învinuit de uciderea a trei prostituate.

În 1954, la vîrsta de 17 ani, după o copilărie calmă, Goetze a fost condamnat la 5 luni închisoare pentru furtul unui automobil. Familia îl ajută, plătește avocații, inclusiv amenda. Ieșit din închisoare, pleacă la Marsilia, de unde, în 1955, este expulzat. Revine în Germania și lucrează în stații de *service*. În urmă cu două luni, după un inexplicabil accident de muncă, Goetze a consultat un medic din Bonn, specialist în boli nervoase. Medicul a presupus că pacientul său s-a accidentat în timpul unei „absențe" epileptice și l-a sfătuit să meargă să se consulte la Clinica de neurologie a Universității din Bonn. Dar Dieter Goetze nu s-a dus.

La cîtva timp, și-a rănit un rival cu o lovitură de cuțit. S-a mai aflat că Parchetul din Bonn urma să-i deschidă, în ianuarie 1957, o anchetă pentru acuzația de tentativă de proxenetism.

Cu prilejul interogatoriilor ulterioare, criminalul se contrazicea de la unul la altul, tot ceea ce spunea anulînd declarațiile anterioare. Astfel, la un moment dat, el a declarat că nu a venit în Franța cu un scop anume, și cu atît mai puțin pentru a săvîrși crime. Venise pur și simplu să se plimbe. Și-a repetat această declarație în fața judecătorului de instrucție care i-a luat primul interogatoriu, fapt care a derutat organele de anchetă. El însuși părea derutat : „Eu nu înțeleg motivele care m-au împins să comit aceste trei crime ! Poate pentru că prima femeie, Aline Gaines, m-a decepționat — nu știam că era prostituată. Nu mi-am dat seama de asta decît atunci cînd mi-a cerut 50 de franci. De furie, am sugrumat-o și i-am luat banii înapoi, fără să-i mai fac altceva".

Apoi Goetze a descris cu lux de amănunte modul în care a procedat, mereu același : strangula și apoi aplica o lovitură cu muchia mîinii. „Nu se poate rezista la această lovitură !" — a declarat el foarte calm și mulțumit de „cunoștințele" sale.

Prin intermediul Interpolului, poliția federală germană a cerut poliției pariziene detalii asupra circumstanțelor în care au fost asasinate cele trei femei de către Dieter Goetze. Poliția a avut nevoie de aceste detalii pentru a deschide o nouă anchetă în orașele sau în locurile unde au fost asasinate recent alte femei. Ținînd seama de unele asemănări, s-a insistat mai ales asupra cazului de la Brunswick : la 14 septembrie, o femeie în vîrstă de 50 de ani, Gertrude Breuer, a fost ucisă cu lovituri de cuțit de către un necunoscut care a însoțit-o cu puțin timp înainte în apartamentul său.

Alte amănunte sînt inutile...

Epilog : Dieter Goetze a fost condamnat la moarte de către justiția franceză.

STRANGULATORUL DIN BOSTON

„Statul Massachusetts a mai ars pe rug o vrăjitoare !“ — aceasta a fost curioasa declarație pe care a făcut-o presei cunoscutul avocat american Francis Lee Bailey, în ianuarie 1967, atunci cînd clientul său, Albert Henry DeSalvo, a fost condamnat la închisoare pe viață. La drept vorbind, Bailey a vrut să spună că judecătorii și jurații acestui stat american trimiseseră la închisoare un om al cărui loc era de fapt într-un azil de alienați.

Afacerea pe care o relatăm în continuare — și care își propune să ilustreze un anumit aspect din istoria neagră a crimei — are ceva ieșit din comun. Desigur, nici unul dintre cazurile prezentate nu poartă pecetea normalului — sîntem de acord cu acest lucru —, dar cel al lui DeSalvo face o marcantă notă discordantă...

Logic, discordanța ar fi trebuit sesizată de medicii însărcinați cu expertiza psihiatrică, însă aceștia au procedat formal. Un alt aspect demn de relevat este acela că tactica avocatului apărării a fost neobișnuită. Dacă, de exemplu, mai întotdeauna în caz de omucidere avocatul

acuzatului se străduiește să pledeze pentru iresponsabilitatea mintală a clientului său, pentru a evita pedeapsa cu moartea, nu tot așa a procedat Bailey, care — atitudine nemaiîntîlnită în sălile de judecată — s-a străduit să-i impute o serie de crime, dintre cele mai oribile, clientului său (!). Curioasa „tactică“ a lui F.L. Bailey l-a determinat pe judecător să se transforme, în cele din urmă, în apărătorul inculpatului, pentru a atrage atenția juraților că nu pentru aceste crime se află DeSalvo în fața lor. Bailey era de părere că cele 13 asasinate pe care le imputa clientului său erau atît de monstruoase, încît jurații nu puteau decît să conchidă că erau opera unui dement !

Afacerea cunoscută sub numele „Strangulatorul din Boston“ a debutat la 14 iunie 1962, prin asasinarea unei femei în etate de 55 de ani, cu numele de Anna Slesers. A fost găsită moartă în apartamentul său, situat la etajul II al unui imobil dintr-un cartier mizer (Back Bay) al Bostonului. Fusese izbită în cap cu un corp contondent și apoi strangulată cu cordonul halatului de casă. Cadavrul era întins pe spate în camera de zi a apartamentului, care dădea spre o minusculă sală de baie. Cada era pe jumătate plină cu apă și, după toate aparențele, victima tocmai se pregătea să facă o baie. Capotul cu care fusese îmbrăcată s-a găsit ceva mai departe de ea — probabil smuls de agresor în timpul atacului. Picioarele aveau o poziție obscenă și pe corp prezenta vînătăi și alte semne ce dovedeau că fusese violată cu un obiect dur. Curios era faptul că expresia feței sale era senină, vădind o liniște desăvîrșită. Micul apartament fusese răscolit cu febrilitate : peste tot sertare deschise, o parte din conținutul lor fiind scos și azvîrlit pe jos în mici grămezi. Intrusul, în mod evident, căutase ceva anume, însă nimeni nu-și putea imagina ce. Autorul faptei nu se atinsese de puținele bijuterii ale doamnei Slesers. Dealtfel, nu părea să fie vorba despre un spărgător de duzină, care să fi urmărit jaful. Mai tîrziu, cercetînd apartamentul, aparținătorii victimei nu au remarcat lipsa vreunui obiect.

Divorțată, doamna Slesers ducea o viață retrasă, liniștită. Femeia lucra la o spălătorie. Datorită modestei

sale stări materiale, serile și duminicile și le petrecea fie la biserică, fie făcînd mici plimbări prin cartier. Nimic din modul său de viață nu explica asasinatul. Nu avea prieteni printre bărbați, nimeni nu știa că ar fi avut dușmani și, pe deasupra, dispunea de foarte puțini bani. Avea o față plăcută și o siluetă subțire, dar datorită celor 55 de ani și felului său de a fi nu se putea presupune că trezise pasiunea cuiva.

Poliția plutea în necunoscut. Două săptămîni mai tîrziu, doamna Nina Nickols, o văduvă de 68 de ani care lucrase într-un serviciu de fizioterapie, a fost găsită moartă în apartamentul său din Commonwealth Avenue. Fusese strangulată chiar cu ciorapii săi și violată. Apartamentul îi fusese răscolit mai mult decît în cazul precedent, cu mai puțină grijă. Și, din nou, agresorul nu a sustras nimic.

Două zile după aceea, corpul doamnei Helen Blacke (65 de ani), fostă infirmieră, acum pensionară, a fost descoperit în apartamentul său din Lynse, un oraș-satelit în partea de nord a Bostonului. Totul părea să indice că fusese ucisă în aceeași zi cu Nina Nickols. După ce o strangulase cu un ciorap, agresorul îi înnodase în jurul gîtului un sutien, întocmai ca un papion. Victima se afla întinsă pe pat, în aceeași poziție obscenă. Pe față, nici urmă de crispare. Din apartament, deși fusese întors pe dos, nu lipsea nimic.

De astă dată poliția era convinsă că un același individ comisese toate trei crimele — probabil un pervers atras de femeile în vîrstă care trăiau singure. Pe de altă parte, ajunsese la concluzia că autorul abominabilelor crime urmărea totuși să ia un anumit obiect din apartamentul victimelor — dar ce anume ?

Foarte curînd, două noi nume de femei au venit să se înscrie pe lista nefericitelor victime. Una era doamna Ida Irga (75 de ani), strangulată cu o față de pernă răsucită și înnodată în jurul gîtului. Cea de-a cincea victimă era Jane Sullivan, o infirmieră de 60 de ani, strangulată cu proprii săi ciorapi. Aceste două femei, ca și primele trei, fuseseră găsite în poziții obscene. În ciuda faptului că și

apartamentele lor fuseseră răscolite, nu s-a reclamat lipsa vreunui obiect.

Aceste cinci femei își găsiseră moartea într-un interval de două luni, între jumătatea lui iunie și jumătatea lui august 1962. Apoi, șirul asasinatelor se opri brusc. Secțiile de poliție din Boston, cît și cele din orașele vecine sperau că, în sfîrșit, ucigașul își încetase activitatea, dar nu îndrăzneau cîtuși de puțin să-și slăbească vigilența. Astfel, o acerbă vînătoare de suspecți fusese declanșată, fiind reținuți și interogați sute de indivizi. „Draga" poliției răzuise străfundurile societății și adusese la suprafață tot felul de „pești" stranii : unii erau criminali — spărgători, susținători de prostituate, mici răufăcători și perverși sexuali de toate felurile, fapt care a făcut pe un ofițer de poliție să exclame : „În cursul acestei anchete am aflat mai multe decît se poate afla într-o viață de om în legătură cu unele perversități ciudate, despre a căror existență nici că auzisem vreodată !"

Desigur, era normal ca un astfel de filtru să rețină mulți indivizi vinovați de diverse delicte, mai mici sau mai mari, dar nici unul dintre ei nu s-a dovedit a fi autorul strangulărilor, astfel încît cea mai mare parte dintre suspecți au fost puși imediat în libertate din lipsă de probe.

Fiecare secție de poliție își avea propria supoziție în legătură cu criminalul. Spre exemplu, unii considerau că „Strangulatorul" lucrează într-un spital sau că, prin meseria sa, are vreo legătură cu o astfel de instituție — putea fi medic, infirmier sau chiar șofer de ambulanță. Această supoziție se sprijinea pe faptul că patru dintre femeile asasinate lucraseră în mediul spitalicesc : Nina Nickols într-un serviciu de fizioterapie, Helen Blacke și Jane Sullivan fuseseră infirmiere, iar în ce o privește pe Ida Irga, s-a aflat că aceasta mergea cu regularitate la spital, urmînd un tratament.

O altă supoziție avea o bază... muzicală. Cea mai mare parte a femeilor asasinate fuseseră interesate de muzică : fie că erau nelipsite de la concerte, fie că aveau acasă combine muzicale stereo și colecții de discuri. Poate că asasinul le remarcase mai întîi undeva unde se întîlneau

amatori de muzică : concerte, magazine de discuri etc. Nu era exclus ca el însuși să fie unul dintre acești melomani. Ziarele au publicat zilnic aceste ipoteze, și multe altele încă, argumentîndu-le pe fiecare. „*Boston Advertiser*", amintindu-și de „*American Journal*" din New York, care cu cinci ani în urmă lansase apelul destinat „Nebunului cu bomba" se hotărî acum să procedeze la fel, adresîndu-i-se necunoscutului pe prima pagină : „Veniți la noi ca să vă putem ajuta ! (...) Nu veți mai simți nevoia să ucideți din nou (...) !"

Dar în ipoteza că „Strangulatorul din Boston" (cum fusese botezat de opinia publică) ar fi citit acest apel, mai mult ca sigur că nu ar fi răspuns. El nu era un George Metesky, paranoic, frustrat pentru că... lumea refuza să-i recunoască puteri divine. Era desigur vorba de cu totul altceva.

Deodată, pe la începutul lui decembrie, la aproximativ patru luni după uciderea infirmierei Jane Sullivan — un nou asasinat. De astă dată, victima nu era o femeie în vîrstă, ci o fată de culoare în etate de 20 de ani, Sophie Clark, studentă la Institutul de Tehnologie Medicală „Carnegie". Tînăra a fost găsită strangulată cu proprii ciorapi într-un apartament din cartierul Back Bay, apartament pe care-l împărțea cu alte două fete. Nu avea pe ea nimic decît un capot și zăcea întinsă pe spate, în aceeași poziție obscenă. Asasinul o violase, dar era imposibil de precizat momentul, și anume dacă aceasta se întîmplase pe cînd mai era vie sau după ce murise. Și de data asta apartamentul fusese răscolit.

În funcție de ipotezele lor cu privire la moartea Sophiei Clark, polițiștii se împărțiră acum în două tabere, fiecare susținîndu-și punctul de vedere. O parte considerau că Sophie este cea de-a șasea victimă a „Strangulatorului din Boston", pe cînd ceilalți atribuiau acest ultim asasinat unui alt individ — cu alte cuvinte semnalau apariția unui alt criminal care acționa în același stil. Unii atrăgeau atenția asupra asemănării dintre circumstanțele acestei ultime crime și ale celorlalte cinci : Sophie, ca și celelalte victime — în afară de una —, fusese strangulată cu un articol din propria-i lenjerie (cu ciorapii săi),

fusese violată și abandonată într-o poziție obscenă, dar și fața ei păstra aceeași expresie senină ; și ea frecventa un institut medical și era posesoarea unei vaste colecții de discuri cu muzică clasică și de jaz.

Celălalt grup insista asupra discordanțelor dintre cazuri. Adevăratul „Strangulator din Boston", afirmau cei ce se situaseră pe această poziție (printre care și numeroși psihiatri), nu se preocupa decît de femei mai vîrstnice. Admițînd că un bărbat era animat de o obsesie sexuală care îl impulsiona să atace sau să ucidă femei în vîrstă, nu părea verosimil ca el să treacă brusc la o fată de 20 de ani. În plus, „Strangulatorul din Boston" nu avusese niciodată relații sexuale propriu-zise cu celelalte victime. Sophie Clark putea foarte bine să fie omorîtă de altcineva, care regizase totul în așa fel, încît abominabila-i faptă să fie atribuită faimosului „Strangulator". Poate spera că adevăratului „Strangulator", după ce va fi prins și pus sub acuzare, i se va atribui și această a șasea crimă, date fiind circumstanțele în care s-a comis, astfel încît el va putea scăpa basma curată. Sau, așa cum se întîmplă uneori atunci cînd se înregistrează crime făptuite bizar și în serie, al căror autor nu este încă descoperit, se poate ca un alt ucigaș să treacă la acțiune, copiind stilul celui rămas pentru moment anonim ; și asta prin simplul fapt că a fost „sugestionat" de detaliile relatate în presă.

La acea vreme, nici una dintre ipotezele menționate nu putea fi confirmată sau infirmată. Între timp, numărul victimelor a continuat să crească. La 13 decembrie 1962, o altă fată, Patricia Bisette, a fost găsită strangulată cu ciorapii săi în apartamentul din Back Bay. O bluză era înfășurată cu eleganță în jurul gîtului, iar fața îi era destinsă, parcă o cuprinsese un somn liniștit.

A urmat apoi Beverly Samans (23 de ani), găsită moartă în apartamentul său din Cambridge, în apropiere de Boston. Ciorapi, batiste brodate cu dantelă și un fular viu colorat îi înfășurau gîtul. Cînd medicul legist le-a desfăcut, dîndu-le la o parte, a descoperit mai multe leziuni profunde pe gît, precum și o duzină de răni mai puțin adînci. Corpul se găsea în aceeași poziție obscenă. Beverly

era diplomată a Universității din Boston, unde studiase... muzica.

O altă victimă a fost blonda și atrăgătoarea doamnă Evelyne Corbin — femeie divorțată ce se apropia de 55 de ani, dar care nu părea să aibă mai mult de 40. Crima fusese săvîrșită în același stil. Nu existau urme de luptă, un ciorap era înnodat în jurul gîtului, doar că de data asta asasinul îi introdusese în gură o cîrpă, probabil după ce murise. Ciudat, și fața acesteia era destinsă, senină — parcă dormea.

La 22 noiembrie 1963 președintele John F. Kennedy a fost asasinat în Texas — veste tragică ce a monopolizat atenția opiniei publice. Dar exista un individ în Boston care, desigur, avea alte preocupări. Așa se face că în ziua următoare, cînd atenția oamenilor era îndreptată spre evenimentul din Texas, „Strangulatorul" a comis o altă crimă. Victima era o tînără care se numea Joann Graff. A fost găsită în apartamentul său, strangulată cu proprii ciorapi, sufocată cu lenjuri și avînd corpul plin de răni.

La 4 ianuarie 1964, altă victimă : Mary Sullivan (19 ani). Sosise la Boston în urmă cu o lună pentru a căuta de lucru și a-și continua studiile la seral. Cele două tovarășe de apartament au găsit-o trîntită pe pat. Fusese strangulată cu un ciorap și, ca de obicei, peste acesta erau înnodate mai multe fulare de mătase viu colorate.

S-a trecut la alcătuirea unui portret al criminalului pe baza analizei faptelor săvîrșite de el. Cercetările s-au îndreptat spre eventualele aspecte comune din viața victimelor, menite să conducă la conturarea unor trăsături caracteristice ale autorului, precum și la stabilirea locurilor unde ar putea fi căutate potențialele victime. Exista pista mediului spitalicesc, datorită faptului că majoritatea celor ucise lucraseră sau avuseseră tangență cu acesta. Mai era și pista muzicală, ca și alte piste posibile, dar care din nefericire nu conduceau nicăieri. Spre exemplu, se putea spune că victimele, în vîrstă sau tinere, trăiau în apartamente cu chirie modestă, în cartiere puțin luxoase și mai curînd rău famate, populate de *hippies*, homosexuali și drogați. Altă notă comună : cea mai mare parte locuiau în

imobile lipsite de ascensor, singure sau împreună cu alte femei. Și încă ceva : nici una dintre ele nu era înstărită, astfel încît nu putea trezi interesul unui spărgător, dar, ciudat, majoritatea apartamentelor fuseseră răscolite. Deși victime ale unei morți violente, fețele acelor femei aveau o expresie senină, calmă. Nu s-a relevat nici o dovadă că s-a pătruns în vreunul din apartamente prin efracție, constatare care a condus la concluzia că autorul putea să fie cunoscut de victime, astfel încît le trecuse pragul fără nici o dificultate.

Dar existau și deosebiri ce trebuiau de asemenea relevate. De pildă, marea diferență între vîrstele celor asasinate era foarte frapantă ; de asemenea, victimele aveau personalități diferite, marcate de educație, de experiența sexuală, de mediu social etc.

Dar, sintetizînd toate indiciile de mai sus, a rezultat o primă concluzie : *toate victimele au fost femei.* În al doilea rînd, era vorba de *un singur autor, un bărbat.* Diferențele care apăreau în felul său de a acționa au fost și ele explicate de psihanaliști, care le-au atribuit evoluției sale sexuale de la o vîrstă prematură din punct de vedere psihic, pînă la cea matură. Potrivit părerii acestora, modul de comportare a criminalului cu primele victime corespunde stadiului infantil. Curios să-și cunoască trupul și găsind un trup de femeie, s-a jucat pur și simplu cu el, cum s-ar fi jucat, torturînd-o totodată, cu o mică vietate. Vîrsta primelor victime conduce la gîndul că exista acel atașament infantil față de mama sa, dublat de frustrare, care dă naștere unor accese de furie distructivă. Incapabil să se realizeze pe plan sexual, se rezumase la un act infantil. Cît privește răscolirea apartamentului, nu căuta ceva anume, ci mai bine zis spera să găsească un lucru care să-i reamintească de copilărie sau să-i împlinească o dorință vagă...

Pe plan psihic, „Strangulatorul" trecuse într-un timp foarte scurt de la copilărie la pubertate și apoi la adolescența virilă, la maturitate. Atașamentul infantil față de mama sa îl transferase, în cazul ultimelor victime, asupra unor femei tinere, mai apropiate oricum de vîrsta sa. Conform acestor simptome, probabil că era un schizofrenic

paranoid. Iubea și în același timp ura femeile, le dorea și cu toate acestea le dăruia moartea ! Această ambivalență este caracteristică schizofreniei.

Cum se putea explica expresia senină întipărită pe fața victimelor ? Rezulta că „Strangulatorul" nu-și speria victimele atunci cînd intra, sub un motiv sau altul, în apartamentul lor. Poate că era prieten cu ele dinainte (cunoscut într-un magazin de discuri, într-un spital etc.) și fusese invitat să le facă o vizită sau, pur și simplu, suna la ușă sub un pretext plauzibil : făcea un sondaj de opinie publică sau controla țevile de la instalații. Oricare ar fi fost motivația, criminalul pătrundea în apartamente fără să-și sperie victimele ; sau, după toate probabilitățile, nici nu știa cine-i va fi victima. Poate că nu avea nici un plan în minte cînd suna la ușă. S-ar putea imagina următoarea scenă : femeia îl invita să intre și închidea ușa în urma lui. Apoi se întorcea cu spatele, pentru a-i arăta drumul către camera de zi sau baie. Era probabil momentul cînd se deștepta episodul înscris în subconștientul său. O mînie bruscă punea stăpînire pe el și, în decurs de cîteva secunde, o ucidea strangulînd-o. Nici nu avea timp să-și dea seama ce se petrece cu ea.

S-a presupus că monstruosul criminal suferă de schizofrenie paranoidă și că trebuie să aibă un *atletic habitus*, adică trebuie să fie dotat cu multă forță musculară. El își strangula victimele cu atîta putere, încît moartea survenea pe loc. Trebuie să fie un om bine proporționat, musculos. Întrucît paranoia nu se acutizează înainte de 25 de ani, probabil că vîrsta criminalului se situează între 27 și 30 de ani. E greu de crezut că ar putea fi mai în etate. După cum se știe, la un om mai în vîrstă atît forța, cît și instinctul sexual sînt mult mai reduse.

La întrebarea firească pe care și-au pus-o toți cum de intra și ieșea din imobile fără să fie remarcat de nimeni, s-a răspuns că, desigur, are o înfățișare comună — probabil nici gras, nici slab, de talie mijlocie. De asemenea, trebuie să fie foarte curat : nu a lăsat niciodată urme sau amprente digitale. Ras proaspăt, cu unghiile tăiate și curate, mai mult ca sigur se îmbracă fără extravaganță — veșmintele sale nu atrag atenția. Obsedat

de relațiile sale cu sexul opus, trebuie să aibă o ținută foarte îngrijită, care place femeilor. S-ar putea să aibă sînge de italian sau de spaniol — de aici predilecția pentru sugrumare. (Se știe că în Europa garoul s-a folosit în unele țări pentru executarea condamnaților.) Trebuie să aibă o inteligență medie — în nici un caz nu poate fi vorba de un întîrziat mintal. Mai mult ca sigur nu este căsătorit și trebuie să fie o fire solitară. Constatările medicului legist în cazul ultimelor victime demonstrează că s-a maturizat pe plan sexual și că pe viitor va avea raporturi normale. „Mai mult ca sigur că nu va mai ucide !" — au decretat autorii acestei ipoteze.

În lunile care au urmat, din vara și pînă în toamna anului 1964, atît populația, cît și poliția din Boston așteptau cu anxietate o altă strangulare. Dar nu s-a mai ivit. Treptat, au început să se emită diferite ipoteze : unii susțineau că „Strangulatorul" ar fi părăsit orașul, ba alții considerau chiar că s-ar fi sinucis. Mai exista și o altă părere, și anume că necunoscutul ar putea să-și facă apariția mai tîrziu cu o nouă serie de crime.

Între timp, poliția se ocupa de problemele cotidiene. Un caz ieșit din comun și care a provocat mare tevatură a fost acela al unui individ cunoscut de toți sub numele de „Omul Verde". În răstimp de numai cîteva luni, peste o sută de femei s-au plîns poliției. Individul se prezenta la ușa unui apartament și, în diferite calități pe care și le atribuia pe moment, reușea să pătrundă înăuntru. Aspectul îngrijit și curat, surîsul plăcut, seducător chiar, confereau încredere. Odată intrat în casă, dacă vedea că femeia este singură, scotea un cuțit și o supunea unui ritual ciudat : cu cuțitul lîngă gîtul femeii, o dezbrăca și o viola, pentru ca apoi, la urmă, să-și ceară scuze și să plece.

În noiembrie, una dintre acestei femei, păstrîndu-și cumpătul, a reușit să-și întipărească în minte trăsăturile agresorului, ba, mai mult, le-a descris atît de bine poliției, încît a fost posibilă constituirea unui portret-robot. Prezentat tuturor femeilor violate, acestea l-au recunoscut pe... „Omul Verde". De aici și pînă la arestarea

celui în cauză a fost o joacă de copil. „Omul Verde" era Albert DeSalvo, un bărbat cu puțin trecut de 30 de ani.

În 1961 fusese arestat pentru o problemă relativ minoră. În perioada 1960—1961 s-a dat drept reprezentantul unei agenții care angaja manechine. Extrem de politicos, arborînd o figură serioasă, se adresa studentelor și tinerelor femei, cerîndu-le voie să le măsoare bustul etc. După ce pleca, nu mai dădea nici un semn de viață, astfel încît acestea înțelegeau, în sfîrșit, că de fapt fuseseră înșelate. „Omul-cu-Măsurătorile", cum mai fusese poreclit, odată descoperit, petrecuse un an în închisoare. Psihiatrii care l-au consultat cu această ocazie au stabilit că era de fapt un psihopat, un inadaptat, cu o inteligență medie. Nu l-au considerat a fi primejdios, DeSalvo mulțumindu-se doar cu pipăitul femeilor. A fost eliberat în primăvara anului 1962. Iată-l reapărînd în 1964, nefiind altul decît „Omul Verde".

După evidențele poliției din Boston, reieșea că DeSalvo era căsătorit și locuia împreună cu soția sa într-unul din cartierele orașului. Un sergent îi telefonă lui DeSalvo, cerîndu-i să se prezinte a doua zi la postul de poliție pentru a răspunde la cîteva întrebări.

— Referitor la ce ?

— Veniți pînă aici !

— Nu, vreau să știu mai întîi despre ce este vorba !

— În legătură cu atacul asupra unor femei, îi răspunse sergentul.

Reacția lui DeSalvo a fost neașteptată, iar replica lui de-a dreptul stranie.

— Slavă Domnului ! Am fost oprit !

Albert DeSalvo, alias „Omul-cu-Măsurătorile", alias „Omul Verde", a fost mai întîi internat la Spitalul de Stat din Bridgewater, o instituție în care erau închiși bolnavii mintali făcuți vinovați de crimă de pe teritoriul statului Massachusetts.

La început a fost considerat ca fiind un pensionar puțin important. Dar, cu timpul, a început să se laude

cu aventurile sale, părînd foarte mîndru de „cariera" sa de... „Om Verde" : „Am să devin celebru într-o bună zi — spunea el —, așteptați numai pînă cînd o să se afle ce am făcut !.... Care este în acest stat pedeapsa pentru asasinat ?"

Treptat, personalul de la Bridgewater, poliția și procurorul general au început să se intereseze de DeSalvo.

Căsătorit, avea un fizic atletic, musculos — practicase într-un timp boxul. Avea 30 de ani și era de origine italiană. Deși avea un nas proeminent și coroiat, totuși trăsăturile sale nu erau urîte, dar nici dintre acelea care ți se fixează în minte prin ceva anume — cu un cuvînt avea una dintre acele figuri banale pe care, după ce ai întîlnit-o, o uiți imediat. Era foarte curat, se bărbierea cel puțin odată pe zi și avea unghiile foarte îngrijite. Părul, de culoare închisă, era periat cu meticulozitate. Nu bea, nu fuma și părea să aibă o inteligență medie (dealtfel, la calcularea *QI*-ului totalizase 97 de puncte, media fiind 100). Era vioi, dar totodată serios, politicos, extrem de cooperant cu autoritățile și plin de amabilitate față de oricine, mai ales dacă acest oricine era o femeie. Deși se exprima neglijent din punct de vedere gramatical (nu urmase decît o clasă de liceu), iar șirul gîndurilor sale era uneori dificil de urmărit, datorită unei oarecare incoerențe, avea totuși o forță de convingere demnă de un... vînzător de prima mînă. Avea chiar un anume farmec personal, ceva inocent în privire, motiv pentru care atîtea femei, deși singure, se dovediseră încrezătoare, lăsîndu-l să intre în apartamentul lor.

Dar, în ciuda acestei decențe, se lăuda întruna cu potența lui, de parcă nu de mult ar fi dobîndit statutul de bărbat și ar fi dorit ca toată lumea s-o afle.

Din spusele sale, copilăria i-a fost un infern. Nici pînă astăzi psihiatrii n-au reușit să stabilească cît poate să-l marcheze pe om, de-a lungul întregii sale vieți, o copilărie nefericită, deși toți sînt de acord că o astfel de influență există. Desigur, o copilărie sumbră nu atrage după sine, implacabil, o situație de delincvent. Numeroși tineri au o asemenea copilărie și totuși devin adulți care se dovedesc responsabili pe plan social și profesional,

oarecare carență manifestîndu-se doar pe plan emoțional. În mod cert, Albert DeSalvo era una dintre acele firi slabe, aflate la cheremul unui mediu patologic.

Albert se născuse într-o periferie a Bostonului. În constelația familiei formate din numeroși dezaxați, tatăl fusese o stea de primă mărime. Era deosebit de crud cu soția și copiii săi (trei băieți și două fete). Fire violentă, îi sărea țandăra din te miri ce. Astfel, într-o zi, după o ceartă aprigă cu soția sa, a luat hotărîrea să arunce casa în aer ; cu un burghiu a făcut găuri în fiecare scaun, în masă, pat și alte mobile. Altă dată, tatăl i-a rupt toate degetele mamei, unul cîte unul. Pentru o năzdrăvănie oarecare, luînd cordonul de la mașina de spălat, și-a bătut un copil atît de violent, încît vînătăile i-au rămas pe corp luni de zile. Lipsit de pudoare, tatăl își aducea în casă tot soiul de femei, cu care se deda la acte deșănțate chiar în fața copiilor. După toate astea, îi reproșa soției sale că nu este tandră, afectuoasă, că nu face nimic ca viața lor să fie mai frumoasă. În ce-o privește pe mama lor, copiii nu găseau nici o mîngîiere la ea, nici o vorbă bună ; de fapt, mai în fiecare seară îi abandona, plecînd după distracții. Cînd se reîntorcea tatăl de la slujbă, copiii fugeau din calea lui. Aveau un cîine foarte rău în curte, dar, oricum, preferau să se culce în cușca acestuia.

De mic copil Albert avea o musculatură extrem de dezvoltată. Își cunoștea puterea și era mîndru ori de cîte ori ieșea învingător dintr-o încăierare. Astfel, o banală ceartă cu un coleg era cît pe-aci să se termine tragic dacă un altul nu-i despărțea la timp — Albert sărise să-și *sugrume* adversarul.

Cariera de delincvent și-a început-o de timpuriu : era încă un copil cînd a fost arestat pentru furtul bijuteriilor din casa unor prieteni ; nu mult după aceea a fost arestat din nou, de data asta pentru furtul unei mașini.

La 17 ani, în 1948, DeSalvo s-a întîlnit cu singura mare șansă a vieții sale : înrolarea în armata Statelor Unite. Ascunzîndu-și adevărata vîrstă, căci fizicul îi permitea, s-a angajat în serviciul militar — dealtfel armata

părea să-i satisfacă înclinațiile. În acest mediu cu disciplină strictă, cu recompense imediate, în afara unor mici incidente, DeSalvo s-a comportat foarte bine, reușind să ajungă la gradul de sergent. Îi plăcea să fie respectat, admirat și, pentru a polariza atenția tuturor asupra sa, lua parte la diverse concursuri sportive, devenind chiar campion de box la categoria mijlocie. Cum s-ar spune, Albert DeSalvo se găsea aici în elementul său. Armata era exact ceea ce îi trebuia, oferindu-i un mod de viață la care s-a adaptat cu ușurință. Poate dacă ar fi rămas în armată ar fi evoluat altfel și „Strangulatorul din Boston“ nu și-ar mai fi făcut apariția. Din nefericire, sămînța distrugerii încolțise. Invizibil, dar inexorabil, planta blestemată creștea, găsind în personalitatea morbidă a lui DeSalvo un teren propice.

Încă din prima copilărie, atmosfera din „casa părintească“ îl marcase puternic, astfel încît se simțea chinuit de două obsesii : sexul și iubirea maternă. Soldat-model în timpul orelor de serviciu, cînd era liber își petrecea serile într-o sarabandă a desfrîului, veșnic în căutarea plăcerilor trupești. În R.F.G., sergentul DeSalvo era pur și simplu asaltat de femeile singure. Nu-i scăpase neobservat faptul că ofițerii, în loc să meargă seara acasă, își petreceau timpul prin baruri, neglijîndu-și soțiile. Multe dintre ele, copleșite de singurătate și dorind compania unui bărbat, au devenit o pradă sigură pentru DeSalvo. Astfel și-a început „cariera“ care avea să-l ducă la prăbușire. Cu toate acestea, vieții sale îi lipsea ceva. Deși avea femei cîte vroia, își dorea totuși una care să-l iubească simplu, cu adevărat, care să fie afectuoasă, ocrotitoare, așa cum și-ar fi dorit să se poarte cu el... propria-i mamă. Și, curios, dacă ținem seama de firea lui, Albert a găsit o astfel de femeie. Se numea Irmgard și era de origine germană. De cum s-au întîlnit, s-au îndrăgostit rapid unul de altul. Această perioadă a fost cea mai fericită din viața lui Albert. În fata aceea înaltă, cu părul negru, descoperise în sfîrșit o ființă care se îngrijea de el cu o tandrețe maternă, dar care, în același timp, se dovedea o parteneră atrăgătoare. Albert și Irmgard s-au căsătorit în 1954. Cît a durat perioada

logodnei și după căsătorie, Albert n-a mai frecventat alte femei. De fapt, nu-l mai interesa nimeni în afară de Irmgard, întreaga sa existență gravita în jurul acesteia.

Dar Irmgard nu se complăcea în situația de soție de militar. Deși își dădea seama că face o greșeală, Albert s-a hotărît, de dragul ei, să abandoneze cariera militară. A făcut în așa fel, încît la 17 septembrie 1956, la Fort Dix, New Jersey, să fie concediat, după ce petrecuse opt ani în rîndurile armatei. Din acest moment a început declinul vieții sale.

Trebuia să-și cîștige cumva existența — avea de întreținut o familie — și așa se face că-l găsim lucrînd în această perioadă pe șantiere de construcții sau navale. Între timp, soția adusese pe lume doi copii : Judy, născută în 1955, și Michael, născut în 1959. Judy s-a născut cu o malformație — luxație congenitală de șold — și la vîrsta de doi ani era obligată să stea într-o poziție denumită „a broaștei". Ortopedul a recomandat părinților să maseze coapsele copilei de patru ori pe zi într-un anumit fel. Cînd era acasă, Albert se oferea să facă el această operație — o făcea cu o plăcere aproape ludică. Mai tîrziu, după cum am văzut, obișnuia să-și abandoneze victimele în această poziție, care devenise un fel de carte de vizită lăsată la locul crimei de faimosul „Strangulator din Boston".

Dar, să ne înțelegem, suferința bietului copil îl copleșise pe Albert, care era un tată bun și afectuos. Infirmitatea fetiței devenise pentru el o adevărată obsesie, care, pe la sfîrșitul anilor'50, și-a mai pierdut din intensitate prin apariția altei probleme : soția sa, Irmgard, nu-l mai iubea ; pretindea că din vina lui se născuse copilul cu acea malformație și, sub diverse pretexte, evita orice apropiere fizică. Albert avea nevoie de dragostea soției sale, dar, ca un făcut, cu cît insistențele lui erau mai exprimate, cu atît aceasta se îndepărta de el. De la un timp, ea a început chiar să-l urască și, ajungînd în acest impas, simți cum se redeșteaptă în el afemeiatul de odinioară. Numai că acum nu mai existau locurile și condițiile de altădată. De fapt, o dorea pe Irmgard, și nu pe altă femeie, dar aceasta îl respingea. Întocmai ca în co-

pilărie, iubirea de care avea nevoie îi era refuzată. Așa se face că, în 1960, s-a lansat în seria de isprăvi care i-au adus porecla de „Omul Verde". Albert a devenit un solitar, un celibatar, zbătîndu-se să-și rezolve anumite probleme fiziologice printr-un comportament sexual straniu, infantil.

Au urmat crimele monstruoase care au făcut atîta vîlvă, al căror cap de serie o fost cea săvîrșită la 14 iulie 1962. Iată relatarea acesteia făcută de însuși DeSalvo : „Niciodată nu am urmărit în prealabil femeile și nu am știut nimic despre ele. Pătrundeam în apartament sunînd la ușă și motivînd vizita mea într-un anume fel.

Să încep cu Anna Slesers. Era cald în după-amiaza aceea de vară. Soarele nu părea real și mă gîndisem să mă duc la pescuit. Conduceam un Chevrolet verde, model 1952. Lucram atunci la șantierul naval din Monroe. Era pe la ora 4 după-amiază. Nu aveam nimic special de făcut la serviciu și am plecat. Cum am ajuns la apartamentul său din Back Bay nu mi-am dat seama și nu-mi pot explica nici astăzi. Simplu, am hoinărit fără rost. Deodată m-am oprit din drum și am sunat la ușa ei. Cînd mi-a deschis, purta o rochie de casă albastră, de o nuanță foarte plăcută. Am văzut lumina aprinsă în baie și cada umplută pe jumătate cu apă — circa 40 cm. Nu a vrut să mă lase să intru, dar i-am spus că trebuie să fac o lucrare în apartamentul său. M-a crezut, dat fiind că afară tocmai se lucra la fațada casei. A închis ușa la baie în timp ce intram. Am trecut prin dormitor și am luat loc în camera de zi. Era mobilată cu o mobilă de stejar foarte frumoasă. Pe o măsuță se afla un *pick-up* cu discuri *hippy*. Ne-am așezat pe sofa și am început să vorbim. Cînd s-a ridicat și s-a întors cu spatele pentru a merge în bucătărie, am avut senzația că ceva face explozie în creierul meu. A făcut cîțiva pași. Aveam în buzunar o bucată de metal cu care desfăceam scoicile pentru cîrligul undiței. Tot ce pot să-mi amintesc este că am lovit-o în cap, că s-a prăbușit peste mine și că m-am umplut de sînge. Am luat cordonul rochiei de casă, i l-am trecut de trei ori în jurul gîtului și am strangulat-o. Am mers în bucătărie și mi-am aruncat cămașa și vesta ce se pătaseră de sînge în cutia de gu-

noi. M-am spălat și am căutat ceva să mă îmbrac. Am găsit 20 dolari, pe care i-am luat — a fost singura dată cînd am furat ceva de la aceste femei. Am mai găsit un impermeabil, dar, îmbrăcîndu-l, mi-am dat seama că avea mînecile prea scurte. Cînd am traversat strada, m-am încrucișat cu doi polițiști care treceau cu mașina. M-am urcat în mașina mea. Dacă nimeni nu m-a remarcat, probabil aceasta se datorește faptului că era prea multă lume pe stradă. Am condus pînă la Tremont Street. Acolo am oprit un bărbat de culoare și l-am invitat să urce în mașina mea, rugîndu-l să mă ajute într-un necaz. I-am povestit că aveam o prietenă și tocmai fusesem la ea acasă, dar i-a venit soțul pe neașteptate și a trebuit să fug fără să mai am timp să-mi îmbrac cămașa. L-am rugat să mă însoțească, pentru cazul în care nu aș fi crezut, în magazinul de unde vroiam să-mi cumpăr alta nouă. A acceptat, după care l-am condus cu mașina ceva mai încolo. Am rupt în bucăți impermeabilul și l-am aruncat în ocean, în dreptul locului unde se construia noua autostradă. L-au luat valurile, dar nici de data asta nimeni nu mi-a acordat vreo atenție. M-am întors apoi acasă. Soția mea mă ura. Poate că în toate victimele mele o vedeam pe ea, poate că pe ea vroiam s-o strangulez — de fapt, odată chiar am încercat s-o fac, și ea știe asta. Altă dată, după una din isprăvile mele, am făcut dragoste toată noaptea, dar ea a rămas ca o bucată de lemn. I-am reproșat comportarea sa..., că nu-și respectă datoriile conjugale. A izbucnit furioasă : «M-am servit de sexul meu pentru a-ți face rău..., pentru a-ți aminti de tot ceea ce tu mi-ai făcut în toți acești ani !» M-a făcut vinovat de malformația lui Judy..., că am vrut s-o ucid...

. . . . . .

După ce ucideam, nu simțeam nimic deosebit. Iată, de pildă, în cazul Ninei Nichols. Aceasta s-a petrecut pe la ora 5—5 și jumătate. M-am întors acasă la ora 6, am urcat, am făcut un duș și am coborît pentru a mă juca împreună cu copiii mei. Nu mă simțeam culpabil, parcă nu era vorba de mine. Nimeni nu mă crede. Odată, în timp ce strangulam o tînără fată, m-am zărit întîmplător într-o oglindă. M-am oprit pentru o clipă și, cînd mi-am dat seama ce fac, nu am mai putut continua.

După Mary Sullivan n-am mai omorît pe nimeni. Nu știu ce s-a petrecut cu mine... Dacă au existat niște motive, acestea sînt confuze... Printre altele, ea mi-a amintit de fetița mea... Era o fată frumoasă...".

Albert DeSalvo a ucis sub impulsul obsesiei de revanșă, făcînd totodată dovada unui comportament sexual infantil. Această regresie comportamentală a fost precipitată de atitudinea dușmănoasă a soției sale. Impulsul de a ucide se declanșa în momentul în care femeile se întorceau cu spatele. Odată cu uciderea lui Mary Sullivan a simțit că, în sfîrșit și-a luat revanșa, că în sfîrșit este în stare să-și rezolve problema sexuală ca un adult.

Albert le-a vorbit adeseori medicilor care l-au vizitat la Bridgewater despre senzația ce-l încerca din cînd în cînd că ar fi în stare să prevadă viitorul. Era o senzație stranie, pe care nu și-o putea explica. I s-a pus diagnosticul de „schizofrenie paranoidă". Da, diagnosticul era evident, ținînd seama de faptul că DeSalvo evada adesea din realitate. De 13 ori a pătruns, involuntar și fără premeditare, într-o lume halucinantă, stranie, în care procesele raționale erau parcă suspendate și orice control de sine pierdut. Treisprezece femei au murit de mîna lui. După fiecare asasinat, avea impresia că nu el, ci altul acționase, comițînd acele crime oribile. Dar nici acum, după ce trecuse un timp, nu se simțea în stare să-și explice propriile motivări. O parte din psihicul său era ascunsă și se afla parcă sub controlul altcuiva — clasica „disociere psihică" a schizofrenicului, acea senzație de depersonalizare, acel automatism mintal : „Era totdeauna același lucru, mereu același, aceeași senzație. După ieșirea mea din apartament mă simțeam ca și cum niciodată nu-mi venise să fac așa ceva. Aș putea spune că nu eu eram cel care comitea acele acte. Nu pot să explic. Nu exista nici o rațiune în fapte, nici un motiv de a le ucide pe acele femei, nu le-am jefuit niciodată. Cît privește actul sexual, nu știu pentru ce-l făptuiam... simțeam doar o ură puternică față de ele. De ce ? Nu știu. Nu știu nici ce căutam după aceea prin-

tre lucrurile din apartament. Nu vroiam să fur. Știu că aceste crime ale „Omului Verde" le-am făcut eu, dar am senzația că nu eu am fost acela. Nu le neg, dar mi se pare că nu eu am fost cel care le-a comis. Sperам că într-o zi se vor lămuri toate. Știu că am o problemă mintală..., am o viață dublă..., vreau ca celălalt să-mi fie scos din mine"[1].

Aspectul paranoid al acestei schizofrenii era și el evident : exista acea interpretare eronată și puternic susținută afectiv a unei situații conflictuale reale — lipsa de afecțiune a soției sale, care i se părea o injurie adusă virilității sale și-i trezea dorința dominatoare de revanșă. Acest om nu era un psihopat. Psihopatul se află în contact strîns cu realitatea ; boala sa constă în faptul că acționează disproporționat într-o situație conflictuală. El consideră că lumea trebuie să se conformeze voinței sale. Psihopatul are responsabilitate juridică pentru că acționează conștient și știe care sînt urmările faptelor sale. Dacă comite o crimă, o face deliberat — chiar dacă acționează sub un impuls de moment — și totdeauna urmărește un scop oarecare. Dacă este prins, își neagă vinovăția, învinuind de obicei pe alții, caută alibiuri și în cele din urmă apelează la milă.

Am prezentat această succintă paralelă psihiatrică pentru a creiona personalitatea lui Albert DeSalvo, care nu a manifestat nici o trăsătură caracteristică psihopatului. Dealtfel, testele la care a fost supus, printre care și testul Rorschach, au condus la diagnosticul de „schizofrenie paranoidă". Dacă ar fi fost depistat la timp de un psihiatru, nu ar fi ajuns niciodată să săvîrșească acele crime oribile.

Aflat în închisoare pentru faptele săvîrșite sub numele de „Omul Verde", DeSalvo le-a mărturisit atît medicilor, cît și anchetatorilor că, de fapt, el este autorul unui număr mult mai mare de crime decît îi fuseseră atribuite. Relatările făcute de el au fost înregistrate pe o bandă de magnetofon, care nu putea fi admisă ca probă în justiție. Cît privește poliția, aceasta se îndoia că DeSalvo ar fi autorul real al faptelor pe care și le revendica. În timp ce poliția deschisese ancheta asupra „ofenselor" pentru care era închis și urma să fie judecat, s-a descoperit că, în decursul mai multor ani, peste 300 de femei fuseseră în realitate victimele sale la Boston și în împrejurimi. O mare parte dintre acestea nu se plînseseră poliției la vremea respectivă, motivînd că le-a fost teamă de publicitate.

[1] Extras din declarația lui Albert DeSalvo dată în fața procurorului John Bottomly.

Agenții se îndoiau că DeSalvo ar putea fi una și aceeași persoană cu „Strangulatorul din Boston", dar amănuntele pe care le-a furnizat și pe care nu avea de unde să le știe, pentru că nu fuseseră date publicității, i-au convins pe unii dintre ei. Detectivii din Boston au verificat îndelung declarațiile lui DeSalvo. Dar, deși asasinatele încetaseră după arestarea sa, nu s-a putut stabili, cu probe concrete, că DeSalvo era „Strangulatorul."

Procesul a început la 9 ianuarie 1967 la Curtea de Apel din Middlessex, Cambridge, Massachusetts. Tribunalul era construit după modelul britanic din secolul al XIX-lea. O parte din sală era ocupată de loja judecătorului, imensă, și de boxa martorilor. Tribuna juriului ocupa jumătate din cealaltă parte. În centru, înconjurat de bare, se afla locul rezervat avocaților, acuzatului, gardienilor și personalului aparținînd tribunalului. În sala decorată cu lambriuri din lemn de stejar, închise ca nuanță, domnea o atmosferă vetustă, închisă și apăsătoare. Intrînd în sala de judecată aveai impresia că te afli la Londra, cu un secol în urmă, într-o epocă în care bolnavii mintali erau închiși în cuști.

Membrii juriului, cu aerul lor puritan — buze strînse, privire dură — se integrau perfect în această atmosferă. Știau că acuzatul era vinovat.

În boxa martorilor luaseră loc patru femei — victime ale „Omului Verde". Cu vădită stînjeneală, ele au relatat tribunalului, cu detalii, cum le tratase acuzatul.

Albert DeSalvo a fost declarat vinovat și condamnat la închisoare pe viață.

Timp de patru ani, autoritățile și poliția s-au străduit să stabilească dacă „Strangulatorul" nu cumva era

altcineva decît DeSalvo. Mai mult de 6 000 de persoane au fost interogate și declarațiile lor au fost verificate cu atenție. Toți delincvenții și invertiții sexual care figurau în evidențele poliției au fost supuși unei anchete minuțioase. Închisorile din Massachusetts eliberau anual peste 500 de deținuți. Mulți alții erau puși în libertate pe întreg teritoriul S.U.A. Ultimele statistici ale F.B.I. arată că în S.U.A. se produce un atentat sexual la fiecare 28 de minute.

Specialiștii din laboratoarele criminalistice au cercetat, luni de zile, apartenența amprentelor prelevate de la locul diverselor crime, dar fără nici un rezultat. Se părea că „Strangulatorul" purtase mănuși. O amprentă palmară găsită pe tocul ușii apartamentului Idei Irga a fost comparată cu peste un milion de alte urme, fără rezultat, însă.

Biroul de Identificare din Massachusetts a împrumutat calculatoare electronice de la NASA. Le-au alimentat timp de mai multe săptămîni cu zeci de mii de date obținute în toți acești ani prin anchete, dar creierele electronice au rămas neputincioase, nefiind în măsură să rezolve misterul unui... nenorocit creier uman.

Procurorul General din Massachusetts, Edward W. Brooke, a constituit un comitet de coordonare a anchetelor, din care nu lipseau eminenți medici legiști, psihiatri, sociologi, antropologi, experți criminaliști etc. Această armată de oameni urma să examineze pe suspecți și să cerceteze dosarele afacerii, care alcătuiau un maldăr ce depășea... trei metri înălțime. Cînd au sfîrșit cercetările, acești distinși specialiști nu știau (cu excepția doctorului James A. Brussel, de a cărui lucrare ne-am folosit și noi) dacă trebuiau căutați unul, doi sau mai mulți autori ai crimelor... Totul a fost încercat, inclusiv hipnotismul, detectorul de minciuni (poligraful) și „serul adevărului" (amitalul de sodiu cu mescalină), dar nimic nu a dat rezultate.

În disperare de cauză, fapt comic, anchetatorii au acceptat serviciile a doi „clarvăzători" — Peter Hurkos și Paul Gordon —, care afirmau că sînt dotați cu „percepție extrasenzorială" sau, cu alte cuvinte, cu așa-numita „dublă vedere." S-a observat însă, că acești doi

erau niște șarlatani ce cunoșteau ei înșiși destule detalii pe care nimeni nu le aflase și, pînă la urmă, au fost incluși pe... lista suspecților ! Un alt suspect era Arnold Wallace — un bolnav mintal care fugise de 5 sau 6 ori din Spitalul de Stat din Boston, iar fiecare evadare a sa coincidea cu o nouă crimă a „Strangulatorului" !

Mai era și David Parker, un *beatnik* cu părul lung, mare amator de droguri și anormal, care obișnuia să bea aceeași marcă rară de bere, afirmînd în dreapta și-n stînga că asta-i berea favorită a... „Strangulatorului".

Suspect s-a dovedit și Thomas O'Brien, un detracat și fanatic religios, la care s-a găsit un manual de Yoga în care 11 desene erau înnegrite cu cerneală — reprezentau 11 femei în diferite poziții Yoga, cu picioarele încrucișate, depărtate... Și numărul crimelor „Strangulatorului" ajunsese în acel moment la... 11 !

În sfîrșit, mai putem aminti pe George Nassar, tovarășul de celulă al lui DeSalvo, al cărui portret psihic corespundea trăsătură cu trăsătură celui al „Strangulatorului", așa cum fusese compus de psihiatri.

Spre deosebire de DeSalvo, George Nassar era un tînăr foarte inteligent și procurorul a emis ipoteza că nu era exclus ca cei doi încarcerați să fi imaginat împreună relatarea lui DeSalvo pentru a încerca să obțină un profit de pe urma „Strangulatorului". Primul avantaj sperat era, pentru DeSalvo, de a scăpa de închisoare ; al doilea era un avantaj financiar pentru ambii. Se știe că fuseseră oferite sume enorme aceluia care ar fi furnizat informații care să conducă la descoperirea asasinului. Nassar spera, fără îndoială, să le obțină și apoi să le împartă cu soția lui DeSalvo. În sfîrșit, acesta din urmă, dacă era recunoscut ca fiind „Strangulatorul", putea desigur să se aștepte la sume fabuloase oferite pentru „memoriile" sale și pentru articolele publicate în marile magazine și jurnale din lumea întreagă.

Înainte de arestarea lui DeSalvo și a altor suspecți, femeile din Boston trăiau o continuă teroare, căci cea mai mare parte din cele 13 asasinate fuseseră comise în plină zi. Ușile se baricadau, reparatorii de instalații,

comisionarii, cititorii de contoare, montatorii de telefoane, vînzătorii ambulanți, candidații politici etc. nu puteau pătrunde nicăieri. Chiar polițiștii care anchetau cazul, deși aveau legitimații și insigne, găseau toate ușile închise și investigația progresa greu.

Într-o zi, o menajeră care aștepta vizita unei prietene a auzit niște ciocănituri în ușă și, imprudentă, a deschis. Un bărbat pe care nu-l cunoștea se afla în fața ei. A căzut moartă, pradă unei crize cardiace. Necunoscutul era... un vînzător de enciclopedii. O altă femeie, de circa 30 de ani, Marjorie L. Spearing, a cerut în mai multe rînduri poliției să înceapă o anchetă împotriva unuia dintre vecini, care, spunea ea, o privea cu ochi strălucitori de nebun. Detectivii l-au anchetat pe bietul vecin, care s-a dovedit a fi un cetățean respectabil și cît se poate de inofensiv. O lună mai tîrziu, Marjorie L. Spearing s-a sinucis, pradă unei depresiuni nervoase.

Cum se întîmplă în toate cazurile de acest gen, autoritățile au primit sute și sute de denunțuri ale vecinilor sau părinților — și nu mai puțin de 19 femei din Boston și-au denunțat soții lor ca fiind... „Strangulatorul"! Astfel, o oarecare domnișoară Margaret Callahan a pisat luni în șir poliția cu zeci de telefoane, susținînd că „Strangulatorul" este un anume doctor Lawrence Shaw, care, mai mult, se face vinovat de toate crimele și de toate viciile, inclusiv de... canibalism! Pînă la urmă s-a dovedit că fusese... amanta doctorului Shaw, care o părăsise în vara anului 1962.

O scrisoare anonimă, printre multe altele care au umplut coșuri de gunoi, a atras atenția Procurorului General din Massachusetts. Ea venea de la un om al legii, pensionar, care afirma că se bucura de tot respectul în mediul juridic. Scrisoarea dădea numele unui om, fiind plină de argumente logice și plauzibile, enunțate într-un limbaj precis, de specialitate. Comitetul de coordonare a anchetei tocmai studia cu atenție conținutul scrisorii, cînd respectabilul pensionar a trimis o a doua scrisoare, în care scria textual: „În scrisoarea mea precedentă

am omis să menționez că recent am fost atacat de o companie de pompieri din Boston și am fost grav rănit la ceafă, în partea dreaptă. Cu regret vă informez că a trebuit să ucid pe toți pompierii, pînă la ultimul, cu pistolul meu Beretta. Am cerut despăgubiri, dar nu am primit încă cele 180 milioane de dolari pe care tribunalul mi le-a alocat. Cu respect, al dumneavoastră..."

Dar năvodul aruncat de poliție a adus la lumină și alte personaje, care nu aveau nimic de-a face cu „Strangulatorul": alcoolici, obsedați, homosexuali, hoți, fetișiști, colecționari de pantofi și lenjuri de damă, exhibiționiști și maniaci de tot felul.

Un bărbat, pretinzînd a fi medic al Serviciului de Imigrare al S.U.A., telefona tinerelor irlandeze recent sosite în Boston. În momentul în care vreuna dintre ele răspundea, „doctorul" îi spunea că are sarcina s-o examineze prin... telefon. Îi ordona să se dezbrace, punînd-o să-i descrie fiecare fază a acestui *„strip tease"*. Apoi îi comanda să se supună unor probe — chipurile pentru a-i examina reflexele, spunea el. Mai multe tinere imigrante s-au lăsat astfel „violate" prin... telefon (?).

Un alt personaj, care pînă la urmă s-a dovedit că de fapt nu este individul căutat, a dat multă bătaie de cap anchetatorilor. El pretindea, de asemenea, că este medic — doctorul Jonathan Logan. În realitate, era un comis-voiajor de conserve în oțet și saramură, în vîrstă de aproximativ 30 de ani, căsătorit și tată a trei copii. Ca și dezaxatul de mai sus, „doctorul" Logan telefona victimelor sale. Dar el era mai practic: le spunea că le-a mai întîlnit undeva și le solicita o nouă întîlnire, de data asta acasă. Multe dintre cele care-i acceptau vizita sfîrșeau prin a-i ceda.

— Am observat că dacă surîd, ele vorbesc... și dacă vorbesc — declara cu modestie acest „donjuan al conservelor în oțet" — sînt gata și de altceva...

La drept vorbind, nu putea fi acuzat de un delict propriu-zis, însă un calcul rapid a condus la un rezultat neașteptat: în șase luni sedusese 50 de femei!

Dar relatarea de mai sus pare de-a dreptul ciudată : cum se face că atîtea femei tinere, frumoase, inteligente și instruite și-au pus casa și patul la dispoziția unui necunoscut, tocmai într-un moment în care toată populația feminină din Boston era pradă teroarei exercitate de „Strangulator" ? Fenomenul trebuie să atragă atenția — ca dealtfel multe altele semnalate în cartea noastră — pentru că există și teoria potrivit căreia *unele delicte și crime sînt favorizate, ba în unele cazuri chiar provocate, de atitudinea victimelor.*

Ușurința cu care „Strangulatorul" pătrundea în apartamentul victimelor sale a provocat vii și aprinse dispute în rîndul celor care cercetau afacerea. S-au făcut diverse supoziții : astfel, după unii, „Strangulatorul" se deghizase în polițist sau preot, pentru a nu trezi vreo bănuială ; după alții, în femeie — și unii chiar susțineau că de fapt ar fi vorba de o... „Strangulatoare". Nici una dintre aceste supoziții nu s-a putut confirma, astfel încît, pînă la urmă, s-a ajuns să se țină seama doar de declarațiile lui Albert DeSalvo.

Exista și o altă nedumerire : expresia calmă, senină, întipărită pe fața victimelor, de parcă nici una nu ți-pase, nu se luptase cu agresorul înainte de a muri. Era greu de imaginat că 13 femei au putut fi surprinse și asasinate cu atîta dibăcie, fără nici o fisură. Ipotezele emise s-au dovedit neverosimile, iar explicația oferită de DeSalvo am văzut că era satisfăcătoare într-o mare măsură. În ce ne privește sîntem înclinați să credem că dispunea de o tehnică de inducere instantanee a unei stări de inhibiție, de care profita imediat. Nu este exclus să fi acționat automat, dacă ne gîndim la disocierea psihică proprie schizofrenicului — de unde și acea senzație stranie ce-l încerca pe DeSalvo că nu el ar fi acela care a comis oribilele crime. Dealtfel, înșeși victimele sale au dat dovadă de un comportament ciudat, purtîndu-se ca niște păpuși mecanice, acționate de un resort misterios, inconștiente parcă de ceea ce se petrece cu ele. Dar, așa cum am văzut, afacerea DeSalvo nu este singura enigmă din istoria crimei.

În încheiere, mai avem însă ceva de spus despre strania personalitate a lui DeSalvo. Unii medici care l-au examinat au avut darul de a-i cîștiga încrederea, astfel încît el le-a mărturisit, deschis, că nu poate înțelege în ruptul capului ce anume l-a împins spre crimă. I-a implorat să-l ajute, să găsească ei, ca specialiști, o explicație a oribilelor sale fapte și să-l interneze într-o casă de sănătate, în care să fie supus unui examen minuțios. Acest om, care îndoliase atîtea familii, spera poate ca în felul acesta să i se ierte o parte din ororile săvîrșite. Sau, poate, nădăjduia că, oferindu-se voluntar ca subiect de studii, știința va progresa și, grație lui, omenirea ar putea afla ceva despre mecanismul care a condus la apariția unui Jak Spintecătorul, a lui Vacher sau a Vampirului din Düsseldorf, căutînd să-l anihileze în viitor. Dar, cererea nu i-a fost acceptată. Această atitudine conferă cazului DeSalvo un loc unic în istoria crimei, motiv pentru care ne-am permis să-l expunem mai detaliat. Și Albert DeSalvo, monstrul cu chip de om, a mai încercat încă o dată să atragă atenția asupra sa.

Într-o noapte de februarie a anului 1967, DeSalvo în înțelegere cu alți doi internați au evadat de la Bridgewater. La aflarea acestei vești, orașul Boston a fost cuprins de groază : un om teroriza din nou, prin simpla lui prezență, milioane de locuitori ! De îndată poliția a organizat un filtru de mare amploare. Ziarele, pe prima pagină, anunțau : „Încă o dată, acest primejdios criminal și maniac sexual a scăpat de sub control ! Este din nou liber să violeze și să ucidă !"

Dar dacă toți citeau ziarele, frapați de literele de-o șchioapă, în schimb nimeni nu se ostenise să dea atenție unui simplu bilet, scris cu oarecare nervozitate și găsit pe patul lui Albert. Își cerea scuze pentru faptul că plecase neautorizat într-un mic concediu". Explica mai departe că procedase așa pentru a căuta ajutor în altă parte, deoarece băgase de seamă că la Bridgewater nu se face nimic pentru el — nici în privința stabilirii unui diagnostic, nici pe plan terapeutic. Poate că la vremea respectivă a existat o logică atunci cînd s-a hotărît

trecerea sub tăcere a acestui bilet. Albert a fost considerat un psihopat și, dacă era așa, biletul constituia o minciună în plus. Dar este greu de conceput ca un psihopat să scrie un astfel de bilet, și în acest caz trebuia ca cineva să țină seama de el. Dar DeSalvo nu era un psihopat. Și, ca dovadă, la 36 de ore după evadare, s-a predat fără să facă vreun rău cuiva, așa cum promisese în bilet.

Se întîlnise cu frații săi, primise de la aceștia haine și puțini bani. Rătăcise o zi întreagă din autobuz în autobuz, ascultînd la tranzistor rezultatele „vînătoarei" al cărei subiect era. Noaptea dormise în podul unui hambar la Lynn și a doua zi, obosit, intrase într-un magazin de îmbrăcăminte, cerînd voie să dea un telefon. De aici și-a chemat avocatul :

— S-a terminat ! Veniți să mă luați !

Întrebat pentru ce a evadat, a răspuns că a vrut să atragă atenția opiniei publice asupra sa. N-a urmărit să facă rău nimănui și singurul delict pe care l-a comis a fost pătrunderea, noaptea, pe furiș, în podul hambarului... Cînd cei doi deținuți cu care evadase i-au propus să jefuiască împreună o casă, s-a opus. Dorea un singur lucru : să fie mutat din Bridgewater într-un spital adevărat. Și a fost mutat în... închisoarea Walpole, la nord de Massachusetts, stabiliment din care orice tentativă de evadare era imposibilă.

În timpul detenției sale, fostul militar și campion de box s-a dedicat... poeziei. Unul dintre poemele sale a fost transpus pe note și înregistrat sub titlul ingenios de *„Strangler in the night"* („Strangulator în noapte"), ca o replică la celebra melodie a lui Frank Sinatra *„Stranger in the night"* („Necunoscut în noapte").

În noaptea de 25 spre 26 noiembrie 1973, DeSalvo a fost asasinat cu lovituri de cuțit de către doi deținuți cu care împărțea celula.

Poate că într-o zi se va ajunge la concluzia că, în loc să fie aruncați în închisori, criminali de felul lui DeSalvo ar trebui internați în spitale de psihiatrie, unde specialiști din diverse domenii — criminologi, biochimiști, geneticieni, psihiatri, neurologi, psihologi — să-i examineze cu atenție, pentru a descoperi ce anume i-a împins pe drumul delincvenței. Ar fi în interesul întregii umanități. Este o simplă părere pe marginea cazului DeSalvo.

DISPARIȚII MISTERIOASE

Anul 1974 a început sub auspicii nefaste pentru locuitorii orașului Seattle, așezare situată în nord-vestul Statelor Unite. Un val de teamă s-a răspîndit cu iuțeala fulgerului în momentul în care oamenii au aflat de o serie de dispariții misterioase. În luna ianuarie a dispărut, în condiții stranii, o tînără femeie. Pur și simplu a înghițit-o pămîntul, fără nici o urmă. Curînd teama s-a transformat în groază, viața devenind un adevărat coșmar, ca în filmele lui Hitchcock : lună de lună, cu o precizie de metronom, s-au adăugat și alte dispariții.

Victimele, căci aproape nimeni nu mai credea că mai pot fi găsite în viață, erau numai femei și toate tinere : între 18 și 22 de ani. La început, numărul lor se ridica la cinci. S-au făcut tot felul de presupuneri, însă lipsite de orice valoare practică pentru investigațiile poliției. Ce le unea pe toate ? În aparență nimic.

Patru erau studente și toate se remarcaseră printr-o frumusețe ieșită din comun. Dar frumusețea nu era un indiciu pentru poliție.

Locuitorii urmăreau cu înfrigurare buletinele radiofonice ale poliției locale. La un moment dat părea chiar că situația se mai calmase, cînd, la 15 iulie, alte două dispariții au fost anunțate de vocea gravă a crainicului de la postul de radio. Imediat, ziarele din Washington au preluat știrea cu lux de amănunte.

Pe scurt, cu o zi înainte, două tinere se „volatilizaseră" dintr-un parc de distracții, aflat la circa 15 km de oraș.

Poliția din Seattle era în alertă, dar toate cercetările se dovediseră infructuoase. Nici o urmă, nici cel mai slab indiciu. Autoritățile și ziarele cereau în permanență amănunte asupra mersului anchetei, fapt care îngreuia și mai mult cercetările. La rîndul său, șeful poliției, căpitanul Joseph Mackie, dădea semne de nervozitate, iar subalternii căutau să nu-i stea în cale.

Anchetarea misterioaselor dispariții a fost încredințată detectivilor Robert Keppel și Roger Dunn, de la Brigada Criminală. Erau polițiști cu experiență, care se remarcaseră cu prilejul anchetării multor cazuri încîlcite, pe care le rezolvaseră în decursul anilor cu succes.

Căpitanul Mackie a convocat întreaga echipă în biroul său. Analiza rezultatelor obținute nu era cîtuși de puțin îmbucurătoare. „N-avem nici cel mai mic indiciu", trase concluzia căpitanul. Ultimul caz, o dublă dispariție, era de altfel concludentă : două tinere, care nu se cunoșteau și nici măcar nu se întîlniseră vreodată, dispăruseră în aceeași zi, din același loc în care, într-o după-amiază de vară, se aflau mai bine de 40 000 de turiști. Cel puțin la prima vedere părea să nu fie vorba de „ucigașul nebun", cum îl denumiseră ziarele pe cel ce acționase în cazurile rămase nesoluționate. Cei doi detectivi — Keppel și Dunn — au început investigațiile, neținînd seama de dificultăți. Știau cît de importante sînt contactele cu oamenii și primele informații cu privire la prima victimă, Janice Ott, le-au fost furnizate de colegele ei de cameră. Fuseseră împreună în parc, unde li se alăturaseră alți doi colegi. Janice îi părăsise pentru cîteva minute, dar nu se mai întorsese niciodată. Mai mult, mașina dispărutei rămăsese în parking.

Se impunea un plan bine chibzuit, pe care polițiștii s-au și pornit să-l întocmească. Printre altele, echipe de cercetare, totalizînd peste o sută de oameni însoțiți de cîini de urmărire, au început să scotocească împrejurimile. Două zile de căutări, din zori pînă la apusul soarelui, nu au dus la nici un rezultat. Cineva a fost cu ideea să se apeleze la ajutorul cetățenilor, care, în multe cazuri s-a dovedit prețios. Postul local de televiziune a transmis un comunicat prin care a lansat apelul, invitînd

persoanele care dețineau cel mai mic indiciu să-l comunice de urgență poliției. În plus, a fost transmis și un „portret vorbit" al fiecărei victime.

Aproape imediat, telefonul indicat de poliție a început să sune. Din avalanșa de mesaje, detectivii au reușit să selecteze cîteva elemente prețioase. Janice Ott fusese văzută, în timp ce părăsea parcul de distracții, în compania unui bărbat slab, potrivit de statură, care avea una din mîini imobilizată într-o eșarfă de culoare bej. Mai mulți martori, care auziseră din întîmplare discuția celor doi, au relatat că bărbatul o rugase să-l ajute să așeze barca pe dispozitivul remorcat la autoturism. Unii reținuseră chiar și numele celor doi : fata se prezentase cu numele de alint Jan, iar tînărul, cu cel de Ted.

Keppel și Dunn au trecut la o intensă activitate de identificare a altor martori. Astfel, au identificat o altă tînără femeie, care le-a povestit că și ea stătuse de vorbă cîndva tot cu un bărbat cu mîna imobilizată într-o eșarfă bej. Necunoscutul îi spusese că se rănise la braț pe cînd juca tenis și a rugat-o să îl ajute să așeze barca pe remorca autoturismului. Tînăra a fost de acord și au pornit împreună către locul de parcare, unde se găsea un „Volkswagen" de culoare bej, dar nici urmă de barcă ! Cînd fata s-a arătat surprinsă, tînărul i-a explicat foarte politicos că barca se află la casa părinților săi și a arătat în direcția unui deal ce se înalța în față. Tînăra femeie, sesizînd scopul invitației, l-a refuzat și bărbatul n-a mai insistat. Și-a cerut scuze că a deranjat-o și s-a retras politicos. După aproximativ cincisprezece minute, l-a zărit din nou în compania unei tinere blonde, care după descriere părea să fie Janice Ott. Ceasul arăta aproximativ ora 12,30.

În sfîrșit, cercetările au prins a lua un curs favorabil, noi indicii venind să se adauge. A doua zi după apelul televizat, Keppel a descoperit o altă tînără care întîlnise la un moment dat un bărbat ale cărui semnalmente corespundeau cu cele ale lui Ted. Bărbatul cu eșarfă o acostase și pe ea tot în parc, cam la trei ore de la dispariția lui Janice Ott, solicitîndu-i ajutorul în privința unei bărci sau cam așa ceva. Motivul nu i-a părut

prea clar și, temîndu-se să nu i se întîmple ceva, nu a dat curs cererii necunoscutului. În ceea ce privește descrierea individului, aceasta nu diferea de cele precedente decît în privința îmbrăcămintei și a modului de comportare. Avea părul în dezordine, iar felul cum privea trăda o puternică agitație interioară. Refuzat, de astă dată nu s-a mai retras politicos, ci a devenit agresiv. A apucat-o pe tînără de braț, dar ea s-a smucit speriată și a grăbit pasul. La cîtva timp, aceeași tînără l-a zărit în locul unde fusese văzută ultima oară, înainte de a dispărea, cea de-a doua tînără, Denise Naslund.

Acum necunoscutul, care după toate aparențele era implicat în dispariția tinerelor femei, avea un nume : Ted. Apelurile repetate ale poliției transmise prin radio, televiziune și inserări în presă au avut drept efect o avalanșă de informații venite pe adresa autorităților și, dacă ar fi să dăm un exemplu, numai telefoanele sunau de peste 500 de ori zilnic. Un alt martor îl zărise pe necunoscut în Portland. Un individ avînd un braț legat cu o eșarfă fusese reperat la pescuit în Idaho și apoi într-un autobuz, în apropiere de Seattle. Fiecare informație era examinată cu grijă de membrii Brigăzii Criminale, fiind verificată și coroborată cu alte elemente. Încercarea de a asambla aceste date heterogene s-a soldat însă cu un eșec.

Atunci, Dunn s-a gîndit să organizeze o întîlnire a tuturor martorilor care îl zăriseră pe Ted în parc. Întîlnirea a avut loc într-o sală de spectacole. S-a alcătuit un portret-robot, asupra căruia martorii au căzut de acord cu toții. Dar, desenul a constituit o surpriză pentru polițiști. Portretul înfățișa un bărbat tînăr, cu trăsături fine, frumoase, cu o față deschisă, ca de băiat cuminte. Ochii mari, albaștri, trădau un suflet bun, o fire deschisă.

Coroborarea datelor a permis o serie de concluzii. De exemplu, din compararea fotografiilor victimelor, în afara frumuseții lor, polițiștii au fost frapați de asemănarea izbitoare a tinerelor femei : toate aveau părul lung, pieptănat cu cărare la mijloc. Dunn a sfîrșit acum prin a înțelege ușurința cu care femeile se lăsau amăgite de

un bărbat cu trăsături frumoase. Lucrurile se explicau acum într-un anume fel.

Se scurseseră zece zile de la dispariția celor două tinere și Keppel a primit un telefon, care a avut darul să reorienteze întregul curs al investigațiilor. Un tînăr îl informa despre o altă dispariție. Era vorba de o studentă de la Universitatea din Ellensburg, statul Washington, localitate aflată la 150 km de Seattle. Se numea Susan Rancourt și era în vîrstă de 18 ani. Ea dispăruse de aproape trei luni. Aflînd despre cele petrecute în Seattle, tînărul se hotărî să publice în ziarul facultății portretul-robot al suspectului, portret care apăruse și în alte publicații. Keppel a fost de acord și rezultatul s-a dovedit aproape șocant. Văzînd portretul-robot, una dintre colegele dispărutei a informat poliția că și ea zărise un bărbat cu o înfățișare asemănătoare suspectului dînd tîrcoale prin apropierea căminelor în noaptea dispariției lui Susan. Iată ce a declarat ea : „Era în spatele meu. Am auzit că a scăpat ceva din mînă. Cînd m-am întors, am zărit pe jos cîteva cărți și mai multe pachete. M-a întrebat dacă n-aș putea să-l ajut să le adune și să le ducă la mașină. Avea o mînă prinsă într-o eșarfă".

Keppel a continuat să interogheze și alți martori, iar pentru a nu se crea confuzii a trecut la audierea fiecărui student al acelei facultăți. Totodată, s-a mai luat măsura adunării tuturor datelor privitoare la tinerele care dispăruseră și din alte state decît din statul Washington. Astfel, pe lista celor opt dispărute din acest stat s-au mai adăugat o studentă în vîrstă de 19 ani de la Colegiul din Olimpia și o altă studentă, de 22 ani, de la Universitatea din Oregon.

Dunn era obsedat de o întrebare : necunoscutul își începuse oare activitatea la Seattle sau „trecuse" și prin altă parte ? În ultima ipoteză era posibil să fi lăsat „urme" mult mai evidente. Și atunci, polițistul s-a adresat poliției montane canadiene din Vancouver, oraș aflat la o distanță de numai trei ore de mers cu automobilul din Seattle. Răspunsul i-a confirmat temerea : de prin luna octombrie a anului 1969, în întreaga regiune se

înregistraseră numeroase crime și dispariții, al căror mobil, după toate aparențele, părea să fie violul. Nu mai puțin de 13 cadavre de femei au fost descoperite în acest interval, iar o tînără dintr-o localitate apropiată dispăruse brusc și se credea că împărtășise aceeași soartă.

Pe biroul polițiștilor americani, alături de raportul colegilor canadieni, a poposit și un set de 14 fotografii ale victimelor : majoritatea aveau părul lung, cu cărare la mijloc și trăsăturile chipurilor lor semănau între ele. Mai mult, păreau identice cu ale victimelor din Seattle. Deci, misteriosul asasin avea o anumită predilecție în privința fizicului victimelor sale.

Bilanțul pe care l-au făcut polițiștii americani i-a umplut de stupoare : nu mai puțin de 68 de tinere femei erau date dispărute în zona nord-vestică a continentului american. Cazurile colegilor lor canadieni erau identice cu ale lor.

Pe la începutul lunii august, Keppel și Dunn au fost înștiințați că un schelet de om a fost găsit de un vînător pe unul din dealurile situate în apropierea parcului de distracții. Deplasîndu-se la fața locului, cei doi polițiști au avut o surpriză. Era vorba de o zonă împădurită, mărginită de un drum forestier ce șerpuia printre coline. Scheletul părea că fusese adus de curînd. Îi lipsea părul, iar oasele păreau lustruite anume. Regiunea a început să fie cercetată cu grijă. Imediat s-au descoperit cîteva șuvițe de păr lung, negru. Keppel a examinat craniul, maxilarele și coloana vertebrală, iar în afara faptului că aparținea unei femei, nu a mai fost în măsură să stabilească altceva, cum ar fi de exemplu cauza morții. Se lăsase seara și întunericul a împiedicat continuarea cercetărilor. A doua zi în zori au fost convocați toți polițiștii din regiune și împreună cu voluntari din rîndurile populației, totalizînd aproape 100 de oameni, au pornit să „pieptene" pădurea, centimetru cu centimetru. Se lucra umăr la umăr, înaintîndu-se pe coate și genunchi. Fiecare frunză a fost întoarsă, fiecare piatră mutată, iar smocurile de iarbă au fost bine cercetate. Așa s-a reușit să se mai găsească un fragment de

os ce părea să fie dintr-un picior, alte șase oase mici și o meșă de păr blond, lîngă o adîncitură făcută de greutatea unui corp omenesc. Spre sfîrșitul zilei, mai bine de 20 de fragmente au fost recuperate. Părțile de schelet au fost supuse examinării medico-legale. Odontograma a concluzionat, fără putință de tăgadă, că părțile de schelet descoperite aparțineau Denisei Naslund, dispărută cu 55 de zile mai înainte.

În scobitura în care fusese găsit scheletul Denisei, urmele arătau clar că acolo zăcuseră încă două cadavre, dar resturile fuseseră împrăștiate de animalele sălbatice. Deci, asasinul își abandonase în pădure trei victime ! Cine erau celelalte două ? Ce nume trebuiau bifate de pe lista tragică ?

Au mai trecut cîteva zile și ceva mai departe a fost găsită o altă mandibulă. Presărate pe o mare întindere, s-au depistat alte oase de om. Odontograma mandibulei, studiată de un stomatolog care o tratase, a arătat că era vorba de Janice Ott. Cît privește oasele recuperate, au fost examinate de antropologii de la Universitatea din Washington. Erau oase de femeie.

Situația era dificilă, pentru că toate încercările de a mai găsi și identifica alte urme, din păcate, băteau pasul pe loc. Nu s-au găsit nici podoabe, cum ar fi fost de așteptat, dat fiind că victimele erau femei tinere, nici vreo armă sau măcar vreun glonț de care să se fi servit ucigașul, astfel încît, în mod formal, nu se putea proba comiterea unui omor. În ceea ce privește fragmentele de schelet, numai două dintre victime fuseseră identificate.

Alte zile de cercetări s-au scurs, pline de tensiune. În dimineața zilei de 15 octombrie, un vînător de cerbi ce găsise urma vînatului într-o zonă împădurită a descoperit un alt cadavru, aflat într-o stare avansată de descompunere. Pe scurt, era vorba de identificarea unei alte victime de pe lista dispărutelor : Carol Valenzuela, dispărută după declarațiile familiei din ziua de 4 august. Ca și în cazurile precedente, absența totală a urmelor, distruse de ploi, insecte și animale sălbatice, nu a permis obținerea unor detalii. Cercetările efectuate în imediata apropiere au făcut ca, la 50 metri, polițiștii să

descopere fragmente ale unui alt schelet. Osemintele au fost înaintate Institutului de Antropologie și supuse examinării de către un expert în medicină legală. Acesta a sesizat că dinții aveau o ușoară nuanță de roz. Expertul cunoștea că acesta este unul din semnele ce apar atunci cînd moartea survine ca urmare a strangulării. Presiunea foarte puternică exercitată asupra gîtului crește volumul sîngelui, în cap, astfel încît chiar și cele mai mici vase sanguine, cum sînt cele din gingie și din pulpa dintelui, se sparg. Acest fapt a determinat colorația în roz a dintelui. Era tot ceea ce putea preciza medicul legist.

Asemănarea frapantă dintre cazuri a făcut să se emită ipoteza că toate ar fi victimele aceluiași asasin — bărbatul cu fața nevinovată. Numărul crimelor a condus la presupunerea că autorul ar putea fi un bolnav psihic. Această ipoteză a imprimat un alt caracter și sens cercetărilor : au fost examinați toți acei care se aflau în evidența medicilor, policlinicilor și spitalelor de boli psihice. S-au scurs cîteva luni de intense eforturi și iată o nouă descoperire : două studente au găsit în luna martie a anului următor, într-o zonă foarte împădurită, un craniu de om. Avînd deja o experiență, cei doi detectivi, ajutați de mai mulți voluntari, au scotocit zona și au mai dat peste resturi din scheletele altor trei femei dispărute și care, pe baza odontogramelor, au fost identificate.

Între timp, opinia publică luase cunoștință de amploarea activității duse de criminal și, după cum era și firesc, numărul ridicat al victimelor — inclusiv al celor din Canada — a condus la o tensiune extremă. Tot mai multe voci acuzau poliția de incapacitate. Presiunea creștea și din partea politicienilor. Fotografiile victimelor erau reproduse în ziare și reviste. Tinerețea și frumusețea lor erau o forță acuzatoare mai eficientă decît oricare alt mijloc.

În ziua de 17 martie, căpitanul Mackie a convocat o întrunire la care au participat reprezentanți din întreaga zonă în care își presărase criminalul victimele. S-a arătat că se cunoșteau o serie de date care puteau contura portretul lui Ted, dar acesta scăpase de toate capcanele ce-i fuseseră întinse. „Cineva trebuie să-l cunoască pe acest

afurisit !“ a exclamat la un moment dat, furios, Mackie. Toți aveau sentimentul că individul era o figură obișnuită, că se învîrtea printre ei și le rîdea în nas. S-a întocmit o listă cu suspecți — numărul acestora se ridica la 2 552. Se știa, din spusele mai multor martori, că asasinul ar fi avut un automobil „Volkswagen“. Din înmatriculările poliției a rezultat că peste o mie de asemenea mașini circulau în regiune. Pentru rezolvarea acestui volum imens de informații — peste 40 000 — s-a hotărît să se recurgă la un calculator. Operația de fișare a durat timp de cîteva săptămîni. Dar, la sfîrșit, s-a constatat că se irosise timpul de pomană : în ciuda a peste 100 000 de ore-om investigații, rezultatele nu aveau nici o valoare operativă.

Înțelegem atunci starea de spirit a celor doi detectivi, Keppel și Dunn, însărcinați cu rezolvarea cazului. Blestemîndu-l pe necunoscut, cei doi au trecut la reverificarea listei suspecților. Cu ajutorul unei femei polițist, a cărei înfățișare semăna cu cea a victimelor, au redus, în urma verificărilor, numărul suspecților la o sută. După încă o lună au mai renunțat la încă șase, cînd au primit o comunicare telefonică de la postul de poliție din orașul Salt-Lake : detectivul Thomson întreba dacă nu cumva ei fuseseră cei care vroiau să afle date despre un anume Theodore Robert Bundy. Acesta era cel de-al 94-lea suspect de pe lista lor și erau tocmai pe punctul de a-l scoate din cauză, deoarece, de un an, se mutase într-un alt stat. „L-am arestat chiar acum. A încercat să se sustragă controlului efectuat de poliția rutieră. Are un «Volkswagen» ! La percheziția efectuată, s-au găsit în mașină unelte de spărgător“, le-a transmis Thomson.

Cei doi detectivi, în ciuda comunicării primite, își dădeau seama că erau pe punctul de a face o gafă teribilă : Bundy se afla în permanență în raza cercetărilor lor — întocmai cum bănuise și declarase căpitanul Mackie.

Însărcinat cu efectuarea cercetărilor în nord-vestul continentului era detectivul Thomson. Fusese avertizat de către colegii săi de cele întîmplate în Seattle și își dădea perfect seama că, începînd din octombrie 1974, criminalul își mutase cîmpul de acțiune în zona sa.

O nouă descoperire căzu ca trăsnetul : doi vînători găsiră cadavrul unei tinere de aproximativ 17 ani, ascuns într-un tufiș, la vreo 25 km de oraș. Fusese complet dezbrăcată și purta urme de molestare. Moartea survenise ca urmare a strangulării cu un ciorap. O lună mai tîrziu, o altă tînără de 17 ani a fost descoperită pe malul rîului Pork. Avea craniul spart și un ciorap de mătase strîns în jurul gîtului. Fetei i se pierduse urma cu o lună mai înainte și nimeni nu o mai văzuse.

Pe ziua de 8 noiembrie, o altă tînără de 17 ani venise la școală cu mașina ca să-l ia pe fratele ei mai mic. Mașina fusese găsită în parking-ul școlii, iar tînăra dispăruse fără urme. În apropiere au fost descoperite niște chei de cătușe, care au pus poliția în alertă. Cheile găsite se potriveau perfect la perechea de cătușe folosită de un individ într-o încercare de răpire a unei alte fete cu numele de Carol. Într-un centru comercial, aflat la 16 km de oraș, s-a apropiat de fată un bărbat care a afirmat, pe un ton categoric, că este polițist și a rugat-o să-l urmeze la sediul poliției. Tînăra, nebănuind despre ce este vorba, a plecat cu el, urcîndu-se în autovehiculul pretinsului polițist. Pe șosea, departe de orice localitate, individul, după ce a oprit, a încercat să-i pună cătușele. S-a opus și, ieșind din mașină, a putut scăpa datorită intervenției providențiale a unui motociclist care tocmai trecea pe-acolo. Între timp, agresorul s-a făcut nevăzut. Tînăra a făcut o descriere amănunțită a individului, pe care de altfel îl remarcase dînd tîrcoale de mai multe ori liceului unde ea era elevă. Necunoscutul conducea un „Volkswagen" de culoare deschisă, avînd desenată o lacrimă pe geamul din spate.

Thomson avea în fața ochilor raportul privitor la un tînăr student cu numele T. R. Bundy. În ciuda gravității celor conținute, numai întîmplarea făcuse să-i cadă în mînă. Pe scurt, raportul se referea la T. R. Bundy, în vîrstă de 28 de ani, student la Universitatea de Drept din Utah, care era autorul unui incident minor de circulație și fusese oprit de o patrulă de circulație cu o sîmbătă în urmă. Individul stătea în mașina parcată regulamentar, dar, cînd a văzut patrula de poliție apropiindu-se, a demarat fără motiv aparent. Agenților li s-a părut ciudată atitudinea șoferului și l-au interceptat. După legitimarea lui, i s-a făcut o percheziție a autovehiculului. Surpriza a fost mare : s-a găsit o sacoșă ce conținea mănuși, un paspartu, un cîrlig de gheață, mai multe măști și cîteva peruci. În cutia de scule au găsit o pereche de cătușe.

Polițistul, în ciuda unor explicații trunchiate care făceau referiri la o piesă de teatru jucată de amatori, a socotit că totuși nu este normal ca un student în drept să posede asupra sa unelte de spărgător. Cît privește pe detectivul Thomson, el îi dădea dreptate polițistului, mai ales că avea impresia că mai auzise de acest nume. Al șaselea simț, pe care îl au „copoii" din lumea întreagă (dar nu numai ei...),îl puse brusc în alertă. Și-a consultat mai întîi agenda și a găsit o însemnare pe care o făcuse atunci cînd poliția din Seattle solicitase urgent informații despre un oarecare Ted R. Bundy. Or, din octombrie 1974 dispariția tinerelor femei încetase acolo și întîmplări asemănătoare începuseră să aibă loc la Salt-Lake. Destul de probabil ca individul, pe punctul de a fi descoperit de poliție, să se fi mutat în zona sa.

Thomson își frecă mîinile mulțumit. „Da, se pare că sîntem pe drumul cel bun" își zise el. Dădu ordin telefonic ca individul să fie reținut, să nu i se permită nici un contact cu exteriorul și, mai ales, să nu scape nici o clipă de sub supraveghere. A anunțat apoi pe Keppel.

Trebuia făcut următorul pas : strîngerea dovezilor. Thomson a chemat cîțiva detectivi și le-a dat ordin să efectueze o percheziție la locuința lui Bundy. Le-a atras atenția că ei trebuie să încerce să găsească orice indicii privitoare nu numai la crimele ce avuseseră loc în orașul lor, ci și la celelalte dispariții. „Și, mai ales, fiți atenți la obiecte de damă !" le-a spus el în încheiere.

Echipa poliției, împreună cu Bundy, s-a deplasat la căminul studențesc. Arestatul dispunea de o cameră în care locuia singur. Era surprinzător de curată, totul se afla în ordine, lucrurile fiind aranjate fiecare la locul lor. Aspectul general demonstra de la prima vedere pedanteria și meticulozitatea ocupantului. Înciudați, polițiștii nu descoperiră nimic. Sau, aproape nimic.

— Ai mai fost vreodată în statul Colorado ? l-a întrebat, la un moment dat, mai tîrziu, Thomson pe arestat.

— Nu, în mod categoric nu am călcat pe-acolo !

— În acest caz, cum și în ce scop ți-ai procurat harta turistică a statului Colorado ?

— A, foarte simplu, nu-mi aparține, este a unui prieten care a uitat-o la mine.

Thomson analiză datele și stadiul anchetei pe toate fețele. Mai ales comportarea lui Bundy. Acesta adoptase o atitudine pasivă. Nu s-a mirat și nici nu a întrebat de ce i se percheziționează camera și nici pentru ce este arestat. Deci nu vroia să deschidă discuția asupra subiectului, se simțea vinovat. Detectivul se gîndea acum la modul cum să-l determine pe arestat să facă o mișcare greșită, să se demaște. Nu a trebuit să aștepte mult. A doua zi, avocatul angajat între timp de Bundy a cerut să-i vorbească. „Domnule căpitan, a început acesta, care sînt motivele pentru care-l suspectați pe clientul meu de uciderea tinerelor dispărute ?“ Thomson nu și-a putut reține surprinderea. Nimeni nu-i pomenise lui Bundy de o asemenea acuzație. Ce-l făcuse s-o bănuiască ? De ce se gîndise că este acuzat de crimă ? ! Bundy făcuse prima mișcare greșită ! Ghemul încîlcit dăduse la iveală capătul firului mult căutat.

Imediat Thomson a luat legătura și cu poliția din orașul Aspen. Cu cîteva luni mai devreme, șeful de-acolo, căpitanul Fischer, venise să cerceteze similitudinea dintre crimele produse în statul Utah și cele pe care le avea el de cercetat. Thomson intuia că descoperirea acelei hărți turistice a statului Colorado în apartamentul lui Bundy putea conduce la stabilirea unor ipoteze de lucru, mai ales că la o examinare mai atentă a hîrtiei au fost observate ușoare urme de bifare în lista de hoteluri. „La primul dintre ele a dispărut ultima victimă“, concluzionă căpitanul Fischer.

Thomson i-a comunicat apoi numărul recipisei eliberate de o stație de benzină de pe teritoriul statului Colorado, găsită de asemenea asupra lui Bundy, și i-a mai cerut să obțină o listă completă a formularelor folosite de

stațiile de benzină, element de natură să dovedească că Bundy fusese în statul Colorado.

Dar aceste probe nu erau suficiente. Era nevoie de o acuzație formală, făcută de cel puțin un martor, care să ducă la recunoașterea lui Bundy.

Carol, tînăra care reușise să scape de bărbatul ce încercase s-o răpească punîndu-i cătușele, a fost chemată la poliție. Ea a declarat, arătîndu-i-se mașina lui Bundy, că într-adevăr aceasta aparține celui care a atacat-o, motivîndu-și afirmația că pe parbriz se află o lacrimă, figură făcută cu un abțibild. Pentru a se evita orice posibilitate de eroare, i s-a mai pus în față un set de fotografii, printre care se afla și cea a lui Ted. Carol le-a privit cu atenție și a indicat-o pe a agresorului, fără să șovăie cîtuși de puțin : Ted Bundy.

O femeie care se afla în școala de unde dispăruse tînăra ce venise să-și ia frățiorul a identificat și ea fotografia lui Ted.

Căpitanul Fischer a reușit să strîngă și alte probe care dovedeau, indubitabil, că în ziua de 12 ianuarie, atunci cînd dispăruse o altă tînără cu numele de Carin, Ted făcuse de două ori plinul în statul Colorado. Recipisele găsite asupra lui Bundy arătau că el făcuse de două ori plinul în încă trei localități și, ca să acopere ruta, el ar fi trebuit să treacă printr-un oraș de unde dispăruse o altă tînără de 23 de ani. După o lună, el refăcuse traseul și trecuse exact în ziua de 6 februarie printr-o localitate de unde se raportase dispariția unei alte fete. Era prea mult ca să se accepte o simplă coincidență. Dar dacă recipisele îl aduceau pe Ted în apropierea scenei omorului, ele nu puteau fi în nici un caz elemente pe baza cărora să fie arestat sub acuzația de crimă. Ca să poată fi arestat, Carol ar fi trebuit să-l recunoască dintr-un grup.

Thomson, împreună cu doi polițiști, s-a deplasat la Seattle pentru a culege și compara datele referitoare la Ted. A luat legătura cu Keppel, care i-a furnizat tot ceea ce reușise să adune privitor la dispariițiile ivite pe raza orașului. Aici se afla și o fostă prietenă a lui Bundy. Discuția cu aceasta a dus la lămurirea multor aspecte. De

exemplu, cînd primele dispariții deveniseră publice, tînăra și-a dat seama că Ted se comportă ciudat. Spre exemplu, în după-amiaza zilei în care Janice și Denise dispăruseră din parcul de distracții, Ted se scuzase într-un mod foarte puțin convingător pentru lipsa lui din localitate. Se întorsese într-o stare de agitație vizibilă, cu hainele în dezordine. A transferat un suport de schiuri de pe mașina lui pe cea care îi aparținea ei. Nu i-a dat nici un fel de explicații în legătură cu aceasta, dar, la scurt timp, citind o informație în ziare, în care se arăta că suspectul avea un „Volkswagen" prevăzut cu un suport de schiuri, a înțeles. De asemenea, a sesizat și alte indicii supărătoare. La sfîrșitul anului 1973, la cîteva luni înainte ca dispariițiile să devină cunoscute, ea a găsit în apartamentul lui o pungă care conținea lenjerie de damă purtată. A mai remarcat că ținea în casă materiale cu care se puteau face bandaje gipsate. Din nou, atunci cînd ea i-a cerut socoteală, Ted nu i-a putut oferi nici o explicație plauzibilă. Femeia mai descoperise că făcuse un mîner la un levier ce putea fi folosit astfel ca o armă și că în compartimentul de la bord păstra o pereche de mănuși chirurgicale și un cuțit. La toate astea se adăugau și schimbările vizibile și din ce în ce mai frecvente în comportamentul său. Cuprinzînd-o o teamă nelămurită, se hotărîse să o rupă cu Ted.

Între timp, detectivii Keppel și Dunn au început să cerceteze trecutul lui Ted. Surprizele se țineau lanț. Ted era licențiat în psihologie și lucrase în diferite locuri, printre care și ca expert în Comisia Criminală din Seattle, iar în ultima vreme, la un spital de boli mintale. Reconstituindu-se anumite perioade din viața sa, din cercetarea condicilor de prezență la instituțiile unde lucrase a reieșit că Ted lipsise de la serviciu în fiecare din zilele cînd o tînără femeie dispăruse.

Acum Ted era student la Facultatea de Drept, ceea ce explica oarecum anumite cunoștințe ce-i permiseseră să scape de urmărirea poliției.

Thomson s-a gîndit, înainte de a cere mandatul de arestare, să procedeze la o identificare de grup, probă hotărîtoare în acuzarea lui Bundy. Într-o încăpere amenajată special la sediul poliției, Carol Darounch și alte două mar-

tore de la liceul de fete priveau printr-o oglindă montată într-unul dintre pereți la cei care intrau în camera alăturată. Oglinda, de o construcție specială — un strat extrem de subțire de argint, care nu era acoperit cu pelicula protectoare de lac — permitea să se vadă din spatele ei, fără ca acest lucru să poată fi posibil și din față. Prin cameră s-au perindat o serie de polițiști și funcționari publici cam de aceeași vîrstă cu Bundy. Cînd a apărut acesta, deși Thomson îl cunoștea foarte bine, a rămas surprins de felul cum arăta. Știind în ce consta procedura, se străduise să-și schimbe fizionomia pentru a deruta eventualii martori : își scurtase și pieptănase altfel părul, iar atitudinea și expresia feței erau total schimbate — într-adevăr rivaliza cu un actor profesionist. Dar Bundy nu numai acum își schimbase înfățișarea, ci și înainte, la intervale diferite căutînd să arate altfel, astfel încît fotografiile efectuate de-a lungul cercetărilor păreau că oferă de fiecare dată imaginea altei persoane, deși intervalul scurs nu totaliza mai mult de cîțiva ani.

Carol și celelalte două femei l-au recunoscut fără ezitare pe Bundy, în ciuda eforturilor făcute de acesta de a induce în eroare. Thomson a obținut mandatul de arestare, Theodor R. Bundy fiind acuzat de încercare de răpire și de omucidere. A fost depus la închisoare și cauțiunea i-a fost fixată la 100 000 dolari.

Mașina lui Bundy a fost imediat sechestrată de poliție. Se spera ca în urma unei cercetări criminalistice amănunțite a interiorului acesteia să se găsească elemente care să ducă la identificarea vreunei victime. Dar Thomson nu era prea optimist, dat fiind că trecuse destul de mult timp, iar Bundy se dovedise extrem de precaut și pedant. Criminaliștii au folosit un aspirator de praf. Conținutul pungii acestuia, în care se strînsese o mare cantitate de praf, a fost trimis la un laborator al F.B.I.-ului. S-a trecut de îndată la examinarea prafului. Au fost găsite numeroase fire de păr. Multe proveneau de la un cîine, dar altele erau, fără îndoială, fire de păr de om. Au fost studiate în amănunțime și, după aproape o lună de muncă asiduă, expertul criminalist a reușit să stabilească 40 de tipuri de păr. Cercetătorii de la laborator au solicitat apoi să li se trimită

eșantioane de păr de la victimele din statele Utah și Colorado și au trecut la compararea firelor selectate cu cele din eșantioanele trimise. Certe au fost numai expertizele făcute în cazul a trei victime.

Ajuns în acest stadiu ce marca un vizibil progres, Thomson, împreună cu Fischer și alți ofițeri de poliție au trecut la reexaminarea probelor aflate în dosarul lui Bundy. Prima întrebare : ce dovezi palpabile erau împotriva lui Bundy ? Similitudinea firelor de păr nu constituia o probă suficientă pentru a-l condamna pe arestat. Mai trebuiau și altele. Le-a furnizat Fischer : recipisele primite de asasin de la stațiile de benzină, precum și declarația unui martor — o femeie care-l zărise pe Bundy și-l identificase ca fiind bărbatul ce se afla lîngă tînăra femeie ce dispăruse din stațiunea de iarnă Snow.

Judecătorul care instruia cazul a considerat însă că probele contra lui Ted Bundy nu sînt suficiente trimiterii în judecată pentru omor. A cerut noi probe. Între timp, a început judecata lui Bundy pentru încercarea de răpire a lui Carol Darounch, obiectul procesului fiind distinct de acuzația gravă de omucidere, pentru care se mai căutau probe.

În ciuda gravității acuzațiilor aduse lui Ted Bundy, opinia publică a manifestat o atitudine favorabilă acuzatului, uitînd uimitor de repede de momentele de panică pe care le trăise. Și procesul a decurs surprinzător. Avocatul apărării a obiectat în privința recunoașterii de către martoră, pentru că trecuse mai bine de un an de la acel eveniment în care fusese implicată, iar fotografia acuzatului apăruse între timp în ziare de nenumărate ori. Fără s-o dovedească, avocatul a mai afirmat că în ziua atacului clientul său se afla în imposibilitatea de a-și utiliza mașina, fiind defectă. Pe scurt, Bundy a fost condamnat doar la 15 ani închisoare !

Închis în penitenciarul din Aspern, Colorado, în ciuda gravelor acuzații ce planau asupra sa, a reușit să joace rolul credibil de victimă inocentă a justiției. La șase luni după ce a fost închis, a primit aprobarea să studieze la biblioteca... tribunalului. Și, în plină zi, a evadat, profi-

tînd de un moment prielnic cînd clădirea era aproape pustie.

Keppel, Dunn și Thomson și-au reluat urmărirea lui Bundy, instalînd posturi de pîndă în locurile în care s-ar fi putut ascunde. După numai șapte zile de căutări, ucigașul a fost din nou arestat.

S-au luat măsuri sporite de supraveghere : a fost instalat într-o celulă izolată, iar pe timpul zilei era postat la ușa acestuia un paznic. Dar Bundy a evadat din nou, realizînd un tur de forță ca-n filme : în ultima zi a anului 1977, seara tîrziu, a desfăcut luminatorul și s-a strecurat ca un șarpe în puținul spațiu rămas între acoperiș și tavanul celulei, pînă deasupra apartamentului paznicului. Cînd acesta a ieșit să-și facă rondul, a pătruns înăuntru și, prin coridorul de serviciu, a ajuns în stradă. De fiecare dată cînd își făcea rondul, paznicul privea prin vizetă și-l zărea pe Bundy dormind. Era liniștit. Dar de la un timp a început să se neliniștească : prizonierul său nici nu se clintise din loc în 24 de ore ! Cînd a pătruns înăuntru și a dat pătura la o parte, a constatat că nu mai era nimeni sub ea. Era ora 10 dimineața, în ziua de 1 ianuarie a anului 1978. Zăpada căzută din abundență a făcut imposibilă orice urmărire și Bundy nu mai era de găsit. Prezența și-a anunțat-o însă în mod tragic. Conducerea Universității „Omega" din statul Florida a reclamat poliției un fapt petrecut în cvartalul de locuințe folosite de studenți. Cinci tinere fete, studente, fuseseră bătute în mod sălbatic, iar una violată. La cîteva ore, două dintre victime încetaseră din viață în urma loviturilor primite.

Aproape în același timp, într-o casă dintr-o localitate apropiată, fusese descoperit cadavrul unei tinere studente pe care se distingeau mai multe urme de mușcătură. Dar nu erau singurele fapte de această natură. Din împrejurimi dispăruse o fetiță de 12 ani, iar cu o zi mai înainte, un bărbat, declarînd că este pompier, încercase să răpească o fată dintr-un alt oraș. Cînd fratele acesteia apăru, bărbatul plecă grăbit cu mașina pe care o conducea.

Patru zile mai tîrziu, mașina a fost găsită. Pe 15 februarie, polițistul Dave Lee, aflîndu-se în patrulare, a obser-

vat un „Volkswagen". S-a îndreptat către el. Sesizînd mașina poliției, șoferul a demarat, încercînd să scape. A fost ajuns și somat să oprească. Cu pistolul în mînă, polițistul l-a invitat pe cel de la volan să coboare, dar în timp ce îi fixa cătușele șoferul l-a lovit și a fugit. Polițistul, după ce l-a somat regulamentar, a tras. Individul a căzut. Cînd polițistul s-a apropiat și s-a aplecat să constate cît de gravă este rana, necunoscutul s-a ridicat, fulgerător și a încercat să-l lovească din nou. Dar a fost imobilizat și condus la poliție. Mai întîi a prezentat un act de identitate din care reieșea că se numește Country, dar s-a stabilit că actul nu-i aparținea, fiind furat. În cele din urmă, a recunoscut că este Bundy, refuzînd să facă orice altă declarație.

În cursul anchetei care a urmat, Bundy a declarat că nu are nici un amestec în dispariția fetiței de 12 ani. Experții de la laboratorul de criminalistică al poliției au examinat cu minuțiozitate interiorul mașinii, căutînd pe sub covoare și tapițerie. Pe covorul din mașină au fost descoperite și numeroase picături de sînge, a căror grupă sanguină corespundea cu a victimei. Folosindu-se un aspirator puternic, s-au recoltat mai multe ace de pin și particule de pămînt. Analiza de laborator a prafului a arătat că provine dintr-o anumită zonă din nordul Floridei. Imediat o echipă a fost trimisă acolo. Cercetarea terenului nu a dus la descoperirea cadavrului, ci doar a mai multor mucuri de țigară și a unei bancnote de cinci dolari. Era pierdută ? Dar în ce situație poate renunța cineva la cinci dolari ? Dacă este foarte grăbit. Și de ce poate fi cineva grăbit într-o pădure, cînd de fapt a venit să se plimbe ?

Polițiștii au strîns mucurile, le-au pus în plicuri de plastic și le-au adus la laborator. După cîteva zile s-a putut stabili, cu precizie, identitatea dintre aceste mucuri și cele găsite în mașina în care era Bundy în momentul arestării sale. Reluarea căutărilor s-a încheiat prin găsirea cadavrului fetiței într-o colibă părăsită, situată cam la doi kilometri de locul unde fuseseră descoperite mucurile de țigară.

Poliția deținea acum suficiente probe. Astfel, lui Ted Bundy i s-au luat și mulaje dentare, care, comparate cu urmele lăsate pe corpul studentei, s-au dovedit a fi identice. Îmbrăcămintea fetiței de 12 ani a fost cercetată cu lupa, milimetru cu milimetru. S-au găsit mai multe fibre textile din material sintetic. Analizate de specialiști, ele corespundeau din punctul de vedere al structurii, coloratiei și compoziției cu cele ale covorului din mașina furată de Bundy. Aceeași operație a fost efectuată și cu hainele asasinului, pe care au fost descoperite fibre ce proveneau din același covor aflat în mașină.

Instanța a acceptat probele materiale prezentate de acuzare. Ted Bundy, autor al mai multor crime premeditate, săvîrșite cu cruzime asupra unor ființe lipsite de apărare, a fost condamnat la 99 de ani închisoare, pedeapsa cu moartea fiind suspendată în Statele Unite și Canada.

SPINTECĂTORUL DIN YORKSHIRE

Toamna anului 1975. Capitala britanică trăiește sub teroare — mai bine spus, tinerele femei din anumite cartiere. Un nou „Jack Spintecătorul", în versiune modernă, își semăna victimile una după alta, sfidînd celebra poliție — arhicunoscutul Scotland Yard !

Închideți ochii și imaginați-vă locul și decorul tragicelor întîmplări : vînt și ceață, un crochiu cu panorama cartierului industrial londonez. Această scenă, decupată parcă din scrierile lui Dickens, o întrezărim în lumini tulburi de angoasă, palpitînd pe ecranul imaginației pe care se proiectează un film de groază. Amorul tarifat nu este totdeauna nebunește de vesel, mai ales cînd se consumă în atmosfera de funingine și cărămidă afumată din Bradford, Leeds sau Wakefield.

30 octombrie 1975. Sîntem la Leeds. Urmăm cursul bulevardului Chapel Town Street. Din loc în loc, petice de iarbă — roasă parcă de lepră —, împroșcate cu tufișuri de mărăcini, formează ceea ce cu multă bunăvoință s-ar putea numi... spații verzi.

Dar suflarea lui Eros trece și pe deasupra acestui cartier cu aspect sordid, pe lîngă care Pigalle pare un... paradis mahomedan. Aproape peste tot, acostatoare de profesie invită pe trecătorii rezistenți la gripă să facă amor chiar pe iarba umedă sau sub arcada vreunei porți, la adăpost de rafalele de vînt ce vin dinspre fluviu.

În zori, polițiștii, impasibilii *policemani* londonezi ce circulă conform tradiției neînarmați, au descoperit într-unul din faimoasele „spații verzi" din Chapel Town Street corpul Wilmei McCann, o prostituată.

În Anglia, ca și în alte țări, poliția și justiția sînt aspre cu asasinii prostituatelor, experiența dovedind că aceștia sînt criminali odioși, capabili de fapte abominabile. Și aceasta din două motive : în primul rînd, dovedesc o lașitate fără asemănare, iar în al doilea rînd, aproape de regulă, aparțin celei mai josnice categorii de depravați.

Dar poliția din sordidul cartier Leeds are un motiv în plus să declanșeze mecanismul „marii vînători". Crima a fost comisă cu un ritual infam. Wilma a fost mai întîi doborîtă cu o lovitură de ciocan. Apoi ? Ei bine, se ezită... Este o ciopîrțire completă, care a fost efectuată cu o... șurubelniță ! După această „disecție", asasinul a făcut un colier din măruntaiele victimei, pe care apoi i l-a petrecut în jurul gîtului.

La 20 noiembrie 1975 și-a repetat fapta, victima fiind de data asta Joan Harrison, găsită într-un garaj părăsit din Preston, în Lancashire.

Din acest moment, odată declanșată, imensa mașinărie a poliției nu mai cunoaște odihnă. Se angajează într-o bătălie cu tenebrele, în care se acționează după clișeul cunoscut : poliția luptă contra unui om pe care nu-l cunoaște, dar despre care în scurt timp va ști totul, mai puțin numele său. Și criminalul, la rîndul său, sfidează o armată de detectivi care lasă impresia că-l cunosc, că sînt pe urmele lui, dar care în realitate nu știu nimic ; însă nici el nu poate să-și imagineze natura și numărul „armelor" care vor fi angajate pentru a-l doborî.

Scotland Yard-ul a lansat un apel dramatic către prostituatele Londrei, îndemnîndu-le să ajute autoritățile

în acțiunea de prindere a criminalului, mai înainte ca acesta să facă o nouă victimă. Lungul comunicat, care era dat publicității din partea celui de-al doilea șef al Scotland Yard-ului, oferea protecție și garanta secretul cel mai desăvîrșit asupra informațiilor furnizate poliției, amintind condițiile în care au fost găsite corpurile victimelor. Ancheta în curs a stabilit că și alte femei au fost acostate pe străzile unor cartiere. Scotland Yard-ul cere prostituatelor informații asupra unor clienți dubioși. „Dacă aceste informații nu ne parvin la timp, alte femei ar putea fi ucise" — a adăugat înaltul funcționar. „Scotland Yard-ul pare să dețină deja unele date de la 30 de femei de moravuri ușoare, care s-au prezentat în cursul zilei de ieri — menționa un ziar — la posturile de poliție din Leeds, Bradford și Wakefield, transformate în cartiere generale ale anchetei sau în locuri de întîlniri secrete cu ofițeri ai poliției". De fiecare dată, la plecare, ele erau urmărite de agenți în civil, a căror misiune era să le supravegheze discret. O măsură de protecție : suspectarea unui contact cu poliția putea fi urmată de represalii.

O altă crimă, la 21 iaunarie 1976 : Emily Jackson, 42 de ani, tot o prostituată, mamă a trei copii, este descoperită moartă în localul unei școli părăsite. Pînă atunci, se presupunea că era vorba de niște crime izolate, comise de răufăcători diferiți. Însă în meseria de polițist îndoiala nu este permisă. Trei asasini diferiți nu comit trei crime de aceeași factură, după același tipic ! Și aceasta cu atît mai mult, cu cît detaliile lor nu erau cunoscute decît de poliție și un cerc restrîns de specialiști.

Poliția începe să colecteze urme și indicii. Între timp, criminalul prinde curaj. Ai zice că-și bate joc de poliție și oamenii ei. A ieșit din umbra protectoare a necunoscutului și... telefonează secțiilor de poliție sau scrie scrisori. „Vampirul din Düsseldorf" făcea la fel, dar în vremea lui Peter Kürten nu exista magnetofon pentru înregistrarea vocii, nici osciloscoape pentru analizarea undelor sonore. Lingvistica matematică se găsea exact în stadiul de antici-

pație. Atunci, nici un polițist nu s-ar fi gîndit să desfacă timbrul de pe o scrisoare și să determine grupa sanguină de pe guma umezită cu salivă. Este, totuși, un progres!

La 6 februarie 1977, o altă victimă: Irene Richardson este descoperită într-un parc din Leeds. Avea 28 de ani și era mamă a doi copii. Amantul o părăsise cu două săptămîni în urmă și, pentru a trăi, începuse să practice prostituția. În ajunul morții sale, martorii au văzut-o urcînd într-o mașină roșie condusă de un bărbat. În sfîrșit, poliția dispunea de o mărturie. Dar, după primul val de entuziasm, s-a văzut că de fapt oamenii nu zăriseră cine știe ce. Detaliile furnizate nu permiteau întocmirea nici celui mai cețos portret-robot.

În seara de 24 aprilie 1977, la ora 22,30, o frumoasă brunetă de 24 de ani, Patricia Atkins, poreclită „Mitra" pentru temperamentul ei îndrăcit, părăsește *pub*-ul lui „Carlisle Hotel" din Bradford. „Era puțin grizată" — va declara mai tîrziu portarul. A doua zi, unul dintre clienții săi îi face o vizită. O găsește asasinată. Doctorul David Gee, examinînd cadavrul, se pronunță categoric: „Este vorba de același autor care a săvîrșit și crimele precedente!" Pentru omul de știință, profesor de medicină legală, această a cincea victimă fusese suprimată de mîna aceluiași bărbat. Dar Bradfard se situează la circa 20 km de Leeds. Oare ucigașul și-a schimbat terenul de vînătoare? se întrebau polițiștii. De teama publicității? Nu, fiindcă dorea aceasta, ca dovadă că telefona și scria poliției.

În personalitatea tuturor marilor criminali cunoscuți de istorie a fost descoperit mai totdeauna un amestec de bravadă și tulburătoare nevoie de autocondamnare. Aceștia gravitează neîncetat în noapte, în afara conului de lumină a lămpii de care simt nevoia să se apropie, cu prețul de a se arde. Este o fațetă a problemei pe care psihanaliștii o explică în felul lor.

De cealaltă parte a „mesei de șah", „mutările" pieselor albe le face poliția, în postura de mare maestru al jocului, mai ales atunci cînd i se oferă timpul și mijloacele necesare. Și partida care se joacă nu se aseamănă prin nimic cu istorioarele cu detectivi supradotați, nici cu fantezia genială a lui Sir Arthur Conan Doyle. Este un joc

de război, un joc dur, ce se joacă la rece, fără reguli fixe, în care miza este supremă. Și englezii au dobîndit reputația de oameni care nu se grăbesc cînd vor să știe ceva. Rece — à la Wellington!

Laboratoarele au declarat, bazîndu-se pe analiza gumei mărcilor poștale, că ucigașul are o grupă sanguină rară. Cîți oameni sînt cu această grupă în Anglia? Aproximativ 200 000.

Între timp, mesajele criminalului se înmulțesc, în funcție de dispoziția sa. Ajunge să-și atribuie 18 denumiri. La început se autonumea *„Doctorul morții"*, pentru ca apoi să-i surîdă mai mult numele de *„Jack The Ripper"*, pentru că, așa cum avea să se destăinuiască într-unul din mesajele sale, „are o glorie incontestabilă în domeniul crimei și al enigmei".

Vedem deci că starea psihică a acestui criminal se înscrie în coordonatele ce le-am punctat pe parcursul lucrării și care ilustrează unele maladii mintale, dar care nu-i absolvă cîtuși de puțin de responsabilitate pe acei a căror conștiință, de fapt, nu este total alterată.

Atît psihiatrii, inclusiv adepții psihanalizei, cît și grafologii, sociologii și lingviștii au studiat, fiecare cu mijloacele lor, personalitatea criminalului, timbrul vocii și tempoul vorbirii.

Fapt straniu — și fără precedent, am adăuga noi — vocea personajului de care ne ocupăm a putut fi ascultată o dată, de două ori, de o sută de ori — o mie chiar. Telefoanele date poliției sau redacției unor ziare și reviste au fost înregistrate pe bandă și acum poliția o putea studia în voie.

În paranteză, trebuie spus că expertiza criminalistică a vocii și vorbirii și-a găsit în ultima vreme un cîmp larg de aplicație. Începînd cu exemplul citat de J. Thorwald (*„Das Jahrhundert der Detewtive"*, Dremer, Zürich, 1954, p. 53), în care este vorba de John Fielding, șef al *„Bow-Street Runner"*, care, fiind orb, în perioada 1754—1780 a recunoscut după timbrul vocii lor un număr de circa 3 000 de infractori, și pînă la identificarea persoanelor după voce și vorbire prin prezentarea unor benzi înregistrate în instanță (mărturii, amenințări, fragmente de discuții etc.), se constată o înmulțire a cazurilor în care s-a recurs la

acest gen de expertiză. Este drept că metoda a trezit suspiciuni din partea unor autori, refractari la noutatea identificării acestui soi de „urme" — căci la drept vorbind și acestea sînt urme. Dar nu este ceva neobișnuit și, de obicei, practica infirmă argumentele scepticismului. Iată un caz pe care-l relatăm pentru exemplificare :

Un italian din orașul Lucques a fost asasinat, între Paris și Rouen, în plin cîmp, de către servitorul său. Un orb care trecea întîmplător a auzit vocea tînguitoare a victimei și, nedumerit, a întrebat ce se întîmplă. Asasinul a răspuns că e vorba de un bolnav pe care-l însoțea și atunci orbul și-a continuat drumul. Cîteva zile mai tîrziu, familia, neliniștită, a înștiințat poliția din Rouen. Cadavrul a fost descoperit. Rănile pe care le prezenta nu pledau pentru ipoteza unei morți naturale. Locotenentul care conducea ancheta a aflat că un negustor tocmai se stabilise la Rouen. El l-a bănuit de crimă și l-a arestat. Negustorul, tulburat, a făcut inițial mărturisiri — probabil sub influența torturii, —, dar apoi și-a retractat declarația. I-a scăpat însă în prima declarație o aluzie la un oarecare orb întîlnit la locul crimei. Nu a fost greu să se descopere infirmul. Cu toate acestea, au fost deschise două procese : pe de o parte, familia acuza pe negustor de asasinat, iar pe de altă parte, negustorul acuza familia de denunț calomnios. Tribunalul a decis să fie audiat orbul, însă luîndu-se o serie de garanții. Nevăzătorul a fost așezat în sala de audiențe. Prin fața lui s-au perindat douăzeci de persoane, care, toate, au fost instruite să repete fraza pe care el pretinsese că o auzise. Natural, asasinul prezumtiv era printre cele douăzeci de persoane — era vorba de o identificare de grup. Or, fără nici o ezitare, orbul a recunoscut vocea negustorului. De trei ori s-a reluat operația și totdeauna cu același rezultat. Pe baza acestei mărturii, inculpatul a fost judecat și condamnat. Înainte de execuție și-a mărturisit crima.

Este demnă de reținut, de către orice expert, sublinierea făcută de Edmond Locard : „Nu vă considerați niciodată obligați să ajungeți la concluzii mai ferme decît cele furnizate de cercetările tehnice (...). Dacă există cea mai ușoară îndoială, exprimați-o !".

Revenind la înregistrările mesajelor primite, s-a constatat că era o voce tînără, cu un tempo al vorbirii puțin trenant, iar unele intonații au permis localizarea regiunii din care era originar criminalul : accentul *„georgie"* pleda pentru Sunderland, o regiune din nord-estul Angliei. Cuvintele sale au fost reimprimate pe minicasete și toată lumea le putea asculta formînd un număr de telefon, indicat de poliție. Poate că și criminalul și-a ascultat propria-i voce. Desigur, a fost surprins, căci fiecare ne auzim propria voce altfel decît este ea în realitate. Abia după ce ascultăm o înregistrare ne putem da seama de timbrul real al ei.

Se mai știa despre criminal, de exemplu, că între incisivii săi există un spațiu suficient de larg, în mijlocul maxilarului superior. Particularitatea a fost stabilită pe baza examinării urmelor de mușcătură prelevate de experți de pe corpul victimelor. Dar, acest lucru nu este chiar atît de rar și indicația constituia o piesă neînsemnată în mozaicul pe care trebuia să-l alcătuiască ancheta polițienească.

În căutarea criminalului fuseseră mobilizate forțe serioase : 350 de tehnicieni de înaltă calificare, polițiști cu experiență și perseverență, aleși dintre cei mai buni pe care-i avea la acea oră țara în care a fost inventat „detectivul", și nu numai inventat, ci ridicat la rangul de mit. Ei au totalizat în rapoartele lor rezultatele a circa 600 000 de cercetări, iar mașinile de scris au bătut 28 614 rapoarte. Este o activitate imensă pe care numai un aparat polițienesc bine organizat o poate realiza : s-au controlat 200 000 de vehicule — nemaipunînd la socoteală verificările-anexă (cinci milioane de numere de mașini urmărite) —, numărul persoanelor audiate s-a ridicat la aproximativ 196 000, s-au lecturat în medie 500—1 000 de scrisori pe zi, s-au făcut mii de analize științifice și speculații electronice pe o baterie de ordinatoare.

Șirul crimelor, treisprezece la număr, a fost deschis la 30 octombrie 1975 de Wilma McCann, în vîrstă de 28 de ani. I-au urmat, la 20 noiembrie, Joan Harrison (26 de ani), Jayne McDonald (16 ani), la 26 iunie 1977, Jean Jordan (20 de ani), la 10 octombrie 1977 — găsită într-un teren

parcelat de la periferia Manchesterului —, Yvonne Pearson (21 de ani), la 21 ianuarie 1978 — al cărei corp n-a fost găsit decît abia după două luni, într-un mormînt improvizat, săpat în grabă —, Hélène Rytka (18 ani), la 31 ianuarie 1978 — descoperită într-o pădure din Huddersfield —, Vera Millward (40 de ani), la 16 mai 1978 — depistată lîngă un spital din Manchester —, Josephine Whitaker (19 ani) — găsită la Halifax — și Parbora Leach (20 de ani), la 2 septembrie 1979, al cărei corp neînsuflețit zăcea chiar lîngă... cartierul general al poliției din Bradford. (Anterior, am detaliat cîteva dintre aceste crime, așa încît numele unora dintre victime nu l-am mai menționat în această înșiruire a monstruoaselor asasinate).

Cea mai mare parte din victime fuseseră femei de moravuri ușoare. Criteriul după care le alegea ucigașul nu se știa.

Mesajele interceptate de poliție totalizau 7 000 de litere — un număr extraordinar, dacă ne gîndim că pentru rezolvarea unor situații similare anchetatorii nu au dispus decît de cîteva litere sau numai de o semnătură...

Analizele grafologice au condus la diverse supoziții, pînă la urmă, însă, s-a ajuns la concluzia că există un singur asasin. Dar cine putea dovedi ? Ce mobil straniu, răbufnit dintr-o lume crepusculară de spaime îl mînă ? Un lup-strigoi ? Reîncarnarea legendarului și nu mai puțin fantasticului dr. Jekyll ? S-a fabulat fantastic în legătură cu scrisorile și benzile magnetice pe care „Spintecătorul“ le trimitea poliției în bătaie de joc : „Voi, tipilor, nu sînteți la înălțime !... Voi lovi cînd voi vrea !... Noroc !...“

Pentru a-i facilita descoperirea, a fost blocat chiar și un număr de telefon : așa cum se dă ora exactă în orice moment, era difuzată în permanență înregistrarea cu vocea asasinului. Oricine „îl putea chema“ la acel număr pe „Spintecător“, pentru a-și da seama dacă timbrul vocii îi era cunoscut : o voce care făcea „să-ți înghețe sîngele și să simți furnicături pe șira spinării“. Se știe astăzi că în jurul benzilor și scrisorilor s-a țesut o plasă de mister...

Și din talmeș-balmeșul mărturiilor incomplete, uneori incoerente și stupide, chiar provocatoare, venind de la mitomani, oameni solitari care vroiau să se remarce prin

ceva anume, orice, asasinul a prins să capete contur. Și fir cu fir, cu o migală de care numai neurochirurgii dau dovadă atunci cînd, aplecați la microscop, în decursul multor ore, reconstituie un nerv și readuc viața acolo de unde ea plecase, s-a realizat un portret-robot al criminalului. În sfîrșit ! Indicațiile care completau portretul-robot erau laconice : „Un bărbat de rasă albă, născut între 1924 și 1929, care vorbește cu accent din nordul regiunii Sunderland, a cărui grupă sanguină este B, căruia îi lipsește un dinte din maxilarul superior, poartă numărul 41 la pantofi și se folosește pentru a ucide de un ciocan auto și o șurubelniță ; nu-și jefuiește și nici nu-și violează victimele ; iese întotdeauna între orele 21,30 și 2,15“.

Portretul-robot este difuzat. Toți agenții, personalul instituțiilor publice îl poartă în buzunar, îl au în față sau întipărit în minte. În cele din urmă criminalul are de-a face cu poliția. Scapă. Întîmplarea se repetă de trei ori.

În sfîrșit, la 2 ianuarie ziarele au putut să anunțe vestea mult așteptată : „Într-un cartier «cald» din Sheffield, a fost arestat șoferul Peter William Sutcliffe, asasinul celor 13 femei. El avea ascunse în mașină uneltele cu care își ucidea și ciopîrțea victimele : un ciocan, o șurubelniță și un cuțit. În momentul arestării, lîngă el se afla o prostituată“. După cinci ani de anchete, polițiștii britanici puteau răsufla ușurați. Era o victorie ? Aparent, da. Însă, raportat la mijloacele de care dispunea poliția, numărul victimelor presărate cu sadism și perseverență pe parcursul a cinci ani era o sfidare !

Trebuie să precizăm însă că, înainte de a fi arestat, Peter Sutcliffe — unul dintre cei mai înfricoșători monștri ai istoriei crimei — fusese interogat de trei ori de către polițiști : prima oară, pentru că numărul mașinii sale fusese remarcat într-un cartier „cald“ ; a doua oară, în cursul unei anchete făcute după descoperirea faimoasei bancnote de cinci lire[1] ; a treia oară, pentru că se urcase pe un trotuar cu camionul său. De fiecare dată, criminalul s-a sustras cu sîngt rece, lăsînd interlocutorilor impresia unui tip oarecare, inofensiv. La toate acestea este necesar să mai adăugăm că, mai ales în ultimul an, se

[1] Despre această bancnotă vom relata în continuare.

strînseseră o serie de date despre el : vîrsta aproximativă, talia, forma feței, culoarea părului, că era șofer, marca mașinii pe care o conducea și chiar modelul pneurilor. Și, totuși !... Totul, am zice, în afară de nume ! Chiar așa... Mai mult — și aceasta este latura neobișnuită a problemei, în care vina poliției, a rutinaților profesiei, se împarte cu a publicului —, nimănui nu-i sărise în ochi asemănarea dintre fotografia sa, expusă la un moment dat, și portretul-robot ! ! ! Pe scurt, în ultimul an, pentru a-și asigura publicitatea, întreprinderea de transporturi „Clark Frères" făcuse afișe pe care se zărea unul dintre camioanele sale cu șoferul alături. Acest șofer — ales pentru mina sa degajată, referințele de slujbaș-model — era... Peter Sutcliffe ! Acest afiș fusese răspîndit în milioane de exemplare. Omul de lîngă camion semăna izbitor cu portretul-robot difuzat de poliție și totuși nimeni, dar absolut nimeni, nu sesizase nici cea mai mică asemănare !

Să ne oprim puțin asupra criminalului. Portretul său oferă trăsături contradictorii, dar să lăsăm pe cititori să tragă concluziile...

Uneltele crimei : pe o masă de stejar lustruit, într-unul din cabinetele poliției, se găsea îngrozitoarea panoplie a pieselor cu care fuseseră săvîrșite crimele. De fiecare era prinsă cîte o etichetă galbenă, pe care se scrisese cu tuș negru : în total șapte ciocane de dimensiuni diferite, dar apropiate, un clește de scos cuie, un ferăstrău pentru metale, un cuțit de dogar, un cuțit de bucătărie, alte multe și diverse tipuri de cuțite, opt șurubelnițe și o bucată de frînghie. Cu acestea au fost torturate și ucise 13 femei fără apărare ![1].

Și acum, autorul : Peter Sutcliffe sau „Spintecătorul din Yorkshire", cum fusese supranumit pe cînd, ocrotit de noapte, semăna moartea, monstrul imposibil de descris în vreo limbă omenească ! Bestia ședea pe marginea scaunului, în sala de judecată. Căzute în cursă, odată capturate, încolțite și neputincioase, toate bestiile nu sînt pînă

[1] Acesta este bilanțul final al victimelor — după declarația ucigașului —, la cele nouă cunoscute adăugîndu-se alte patru despre care nu se știa.

la urmă decît niște hiene triste și jigărite, acționate de impulsul sexual sau instinctul distrugător al șobolanului cu față de om.

Cine ar fi intrat pe neașteptate în sală și ar fi dat cu ochii de el, fără să știe pentru ce este judecat, și-ar fi făcut o cu totul altă impresie. În primul rînd, ceea ce te izbea era „normalitatea" sa. Un bărbat tînăr, cu o figură ștearsă și o voce timidă — un tip normal. De fapt, toți cei care l-au văzut au spus asta. Să începem cu soția sa, Sonia, o femeie micuță, blondă, cu gesturi discrete — nici urmă de ostentație în ținuta sa „Peter este soțul ideal, la care nu aș renunța cu una cu două" — declară ea. Este bulversată Sonia după cele întîmplate ? Îngrozită de monstruoasa revelație ? Nu lasă această impresie. Așezată în rîndul întîi, cu privirea coborîtă, își răsucește fără încetare inelul care strălucește pe degetul său : inelul de logodnă. În ianuarie, cînd Peter a fost arestat și cînd a mers să-l vadă la comisariat, Sonia i-a ținut îndelung mîna, tandru. Chiar și în ultima miercuri, după prima audiență, a solicitat permisiunea să-l vadă între patru ochi și au rămas singuri timp de o oră. „Nu puteai să-ți fi dorit un ginere mai bun !" — a declarat socrul său. „Plin de atenții față de soția mea și față de mine, întotdeauna gata să ne ofere un scaun, să ne servească o ceașcă de ceai cald. Nu pot să realizez că el este cel care a făcut toate acestea, nu reușesc, oricît m-aș strădui !"

„Un copil fără probleme" — a mărturisit tatăl său, un om onest, fost muncitor în industria textilă, acum pensionar. „Singurele griji pe care ni le-a făcut pe cînd era copil au fost legate de sănătatea sa : răcea foarte ușor !"

„Era un frate formidabil" — spunea Michael, cel mai mic dintre cei cinci copii Sutcliffe. „Întotdeauna bine dispus, săritor, mereu gata să ajute pe cineva și să împrumute cu bani. De altfel, pe el îl și prefera mama noastră. Cît a putut să plîngă cînd aceasta a murit ! Dintre noi toți, el a fost cel mai nefericit !"

„Un elev net deasupra mediei“ — vor relata, la rîndul lor, profesorii săi. „Cu o înclinație foarte pronunțată pentru joc și sporturi. Nicidecum un închistat, un introvertit ; în plus, un excelent camarad !“

„Un salariat cum nu se poate mai liniștit“ — l-a caracterizat Tom Clark, patronul întreprinderii de transporturi unde Peter Sutcliffe lucra ca șofer. „Serviabil, gentil, politicos și bun. Pe scurt, contrar tipului lacom, care își schimbă des locul, întîlnit în mod curent printre șoferi. Nu putea suporta să țipi la el și prefera să dispară. La cel mai mic reproș, îi apăreau lacrimi în ochi : era de o sensibilitate ieșită din comun ! Cît privește mașina pe care lucra, o întreținea ca nimeni altul. Strălucea de curățenie ! Iar în cabină nu se punea problema să găsești o fotografie de femeie goală...“

Totdeauna aceeași imagine, reflectată la infinit de toate oglinzile : un tip normal, șofer bun, mai mult decît simpatic. Și totuși, acest om este cel mai mare criminal din istoria neagră engleză. Jack Spintecătorul chiar, ilustrul personaj din vremea reginei Victoria, nu avea decît cinci victime la activul său, pe cînd Peter Sutcliffe omorîse 13 femei, fără să mai punem la socoteală alte șapte crime care n-au putut fi atribuite nimănui.

Și ceea ce este mai surprinzător în această afacere a noului „Spintecător“, care sfidează inteligența și tot ceea ce se cunoaște în acest domeniu, este tocmai „normalitatea“ aparentă a criminalului.

În febra anchetei, în care fiecare zi aducea încărcătura sa de ipoteze, de pronosticuri și de sugestii, după cum știm, a fost lansat un portret-robot moral al criminalului, care s-a conturat treptat în jurul celui fizic. Se vorbea de un „solitar“, de un „introvertit“, pradă unei „obsesii“ misogine sadice. Psihanaliza, evadată în domeniul speculațiilor imaginare, rupsese orice legătură cu realitatea și cu o bază științifică. Astăzi, cînd totul s-a consumat, putem compara ce s-a spus cu ce a fost real. „Solitar“ ? Nimeni nu a fost mai sociabil ca Peter Sutcliffe — bun copil, bun frate, bun prieten, totdeauna gata să te ajute

cu bani sau să te invite la el acasă, la o ceașcă de ceai cu rom, sau la bistroul din colț, la o halbă de bere.. „Introvertit“ ? Dar cine putea spune așa ceva despre tînărul atît de atent cu toți cei din anturajul său, cu părinții și socrii, mereu săritor și amabil. Cum putea fi „misogin“, cînd a luat de soție o tînără grațioasă, tandră, cum este blonda Sonia. Căsătoria a fost sărbătorită la *„Quarry Arms“*, cel mai frumos *pub* din cartier. Era în 1974. Ea avea 24 de ani, el 29. Era îmbrăcat în negru, cu un mare papion din velur. Mireasa era în rochie albă, cu un buchet alb de flori de liliac. Au fost invitate 40 de persoane la masă, iar berea curgea în valuri. După cîteva luni petrecute în casa socrilor, tinerii și-au cumpărat o casă a lor, cu un pavilion de mesteacăn alb în grădină. Sonia era profesoară de desen și se descurca binișor. Casa și grădina erau atît de îngrijite, că atrăgeau atenția și provocau admirația trecătorilor : gazonul totdeauna tuns, lemnăria ferestrelor mereu vopsită proaspăt. Un cuplu-model acești Sutcliffe : bărbatul își adora soția, îi sorbea cuvintele, se mîndrea cu ea cînd ieșeau în lume“. Ceva umbrea totuși acest tablou idilic : absența copiilor. De două ori gravidă, Sonia avortase de fiecare dată. În cele din urmă s-au decis să adopte un copil. Formalitățile erau pe punctul de a fi gata, cînd Peter a fost arestat.

Dar cine ești tu, în realitate, Peter Sutcliffe ? Pentru că acesta este totuși singurul atribut care-ți certifică apartenența la specia umană : numele !

Un caz de dedublare a personalității ? Un ucigaș care uită de crimele sale îndată ce revine printre ai săi ? Nu poate fi vorba de așa ceva. Era perfect conștient. De pildă, după ce a torturat și ucis pe cea de-a patra victimă, Patricia, criminalul și-a dat seama că a făcut o gafă : plătise prostituata cu o bancnotă de cinci lire. Or, înainte de a-i fi găsit corpul, care zăcea într-un boschet, poliția a descoperit geanta victimei. Ea o scăpase din mînă atunci cînd asasinul o izbise. Bancnota era în ea. O bancnotă care provenea din salariul lui Peter și al cărei număr fusese înregistrat de banca întreprinderii la care

lucra. Simțind că riscă și temîndu-se că poliția, atunci cînd va descoperi corpul, va descoperi și niscaiva indicii care să conducă spre el — se servise de un ciocan cu capul rotund, model răspîndit în profesia sa. Asasinul s-a decis să meargă la locul crimei, să taie capul moartei și să-l ia cu sine pentru a-l face ulterior să dispară. Și, cum îi trebuia un alibi pentru cazul în care cineva i-ar fi reperat silueta prin acel loc, s-a gîndit să organizeze o mică petrecere în familie. La terminarea acesteia, a luat mașina ca să conducă acasă pe frații și surorile sale. De fapt, profitînd de răgazul dintre două drumuri, cînd rămînea singur, nu urmărea altceva decît să-și pună în aplicare sinistrul proiect. Deci nu poate fi vorba de un criminal care a acționat altfel decît conștient.

Un ucigaș de prostituate ? Asemenea cazuri se cunosc și s-a scris mult despre fenomenul ce-i domină pe unii obsedați, cărora profesionistele amorului tarifat le inspiră o ură sălbatică, distrugătoare. Peter Sutcliffe frecventa prostituatele, chiar și după căsătorie, dar trebuie să precizăm că ultimele sale trei victime erau femei respectabile. Ce se poate spune ?

Relevarea dublei existențe a lui Peter Sutcliffe trebuia să se producă, plutea în aer. Era imposibil ca un ucigaș atît de crud, care își semănase cu sînge rece victimile, să nu aibă și o altă față. Dar cine o cunoștea ?

Eric Robinson, gropar la cimitirul din Leeds, a făcut o depoziție care a clarificat lucrurile. Înainte de a fi șofer, Peter Sutcliffe lucrase cu el, în cimitir, la săpatul gropilor pentru morți. Adesea, dînd cu tîrnăcopul în mormintele vechi, ajungea să dezgroape schelete. Peter se distra ridicînd craniile și arătîndu-le tinerelor fete pentru a le speria. Era gluma sa favorită. Nu de puține ori, strălucind printre bulgării de pămînt, se iveau și bijuterii. „Într-o zi, se spune că Peter ar fi scos din buzunar o jumătate de duzină de verighete și, arătîndu-le surorii sale Maureen, care urma să se căsătorească, i-a propus să-și aleagă una. Cînd în cele din urmă a înțeles

proveniența lor, tînăra a fugit, verde de frică și mînie. Dar Peter se distra povestindu-mi întîmplarea", a adăugat Eric Robinson.
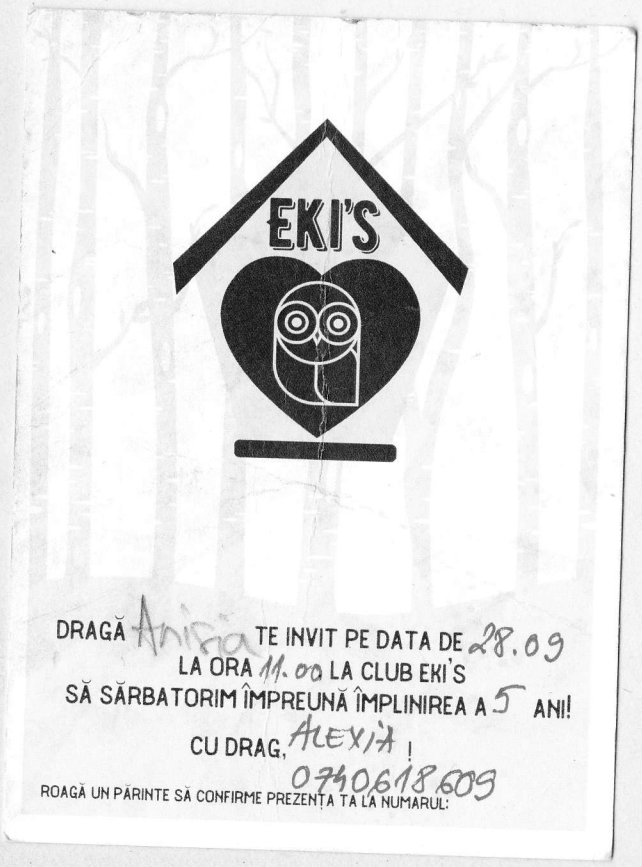
Peter Sutcliffe va mai alimenta mult timp cu „personalitatea" sa contradictorie și morbidă cercetările criminologilor. Acum se află în dosul gratiilor, singur în celulă, față în față cu imaginile torturante ale bietelor sale victime. Un adevărat infern, propriul său infern, acela pe care l-a căutat timp de cinci ani, în fiecare miez de noapte. De fapt, această creatură, așa cum am mai spus, nu merită numele de om !